

„PERSPEKTYWA 2020”

**PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
- PROJEKT ZMIANY PLANU**

(wersja robocza)

Wrocław, maj 2011r.

„PERSPEKTYWA 2020”

**PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
- PROJEKT ZMIANY PLANU**

CZĘŚĆ I

**UWARUNKOWANIA, PROBLEMY I WIZJE
ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA**

CZĘŚĆ II

**USTALENIA PLANU - CELE, KIERUNKI I ZASADY
ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA
ORAZ PONADLOKALNE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO**

CZĘŚĆ III

ZASADY I NARZĘDZIA REALIZACJI PLANU

(wersja robocza)

Wrocław, maj 2011r.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Janusz Korzeń	– generalny projektant
Dariusz Zięba	– główny projektant ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu
Agnieszka Wałęga	– główny projektant systemu osadniczego
Maciej Zathej	– główny projektant systemu komunikacyjnego
Elżbieta Strzelczyk	– główny projektant systemów infrastruktury technicznej i energetyki
Ewa Markowicz-Judycka	– zasoby przyrodnicze, rolnictwo i gospodarka leśna
Jan Błachowski	– zasoby przyrody nieożywionej i eksploatacja surowców
Marzenna Halicka-Borucka	– zasoby dziedzictwa kulturowego i systemy ochrony środowiska kulturowego
Magdalena Belof	– rozwój wrocławskiego obszaru metropolitalnego
Marta Kukuła	– rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego
Rajmund Nowicki	– komunikacja drogowa i kolejowa
Katarzyna Mańkowska-Bigus	– komunikacja drogowa i kolejowa
Robert Banasiak	– lotnictwo
Aleksandra Sieradzka-Stasiak	– ochrona przeciwpowodziowa i żegluga śródlądowa
Karolina Drewnicka	– obronność i bezpieczeństwo
Kamila Lesiw-Głowacka	– energetyka
Magdalena Pormańczuk	– gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadowa
Marcin Drzymała	– telekomunikacja
Anna Dudziuk-Dudzik	– rozwój gospodarki oraz procedura formalno-prawna
Marzena Pasak	– turystyka i lecznictwo uzdrowiskowe
Aldona Kożan	– realizacja planu
Jakub Rosowski	– realizacja planu
Anna Szczyglewska	– realizacja planu
Przemysław Malczewski	– monitoring

OPRACOWANIA KARTOGRAFICZNE:

Przemysław Malczewski	– koordynacja opracowań kartograficznych i elektronicznego przetwarzanie danych
Marta Oleszczuk, Ewa Skoczeń i Małgorzata Wolańska	– opracowania kartograficzne i elektroniczne przetwarzanie danych

OPRACOWANIE EDYTORSKIE I REDAKCYJNE:

Janusz Korzeń oraz Alicja Brakoniecka, Karolina Drewnicka

OPINIODAWCY:

dr Maciej Bors (Katowice)

dr Feliks Pankau (Gdańsk)

mgr inż. arch. Włodzimierz Szostek (Szklarska Poręba)

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	7
1.1.	Ogólna charakterystyka opracowania	7
1.2.	Informacje o podstawach prawnych i zakresie opracowania	8
1.3.	Metodyka prac planistycznych	8
2.	PRZEBIEG PRAC PLANISTYCZNYCH	13
CZĘŚĆ I		
UWARUNKOWANIA, PROBLEMY I WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA		17
1.	UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	18
1.1.	Uwarunkowania związane ze sferą przyrodniczo-kulturową	18
1.2.	Uwarunkowania związane ze sferą osadniczą	21
1.3.	Uwarunkowania związane ze sferą techniczną	23
1.4.	Uwarunkowania związane ze sferą społeczną	29
1.5.	Uwarunkowania związane ze sferą gospodarczą	31
2.	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	35
3.	UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI PODSTAWOWYCH DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH	37
3.1.	Uwarunkowania i ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju z 2001 r. mające związek z zagospodarowaniem przestrzennym województwa	37
3.2.	Rozwiązania przyjęte w projekcie zmiany planu i stanowiące przeniesienie ustaleń koncepcji na poziom województwa	38
3.3.	Ustalenia strategii rozwoju województwa z 2005 r.	39
3.4.	Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa z 2002 r.	40
4.	UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE, ZALECENIA I WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z INNYCH DOKUMENTÓW	43
4.1.	Ogólna charakterystyka dokumentów	43
4.2.	Dokumenty Unii Europejskiej	43
4.3.	Dokumenty krajowe	43
4.4.	Dokumenty wojewódzkie	44
5.	PROBLEMY I OBSZARY PROBLEMOWE W WOJEWÓDZTWIE	45
5.1.	Główne problemy rozwoju przestrzennego województwa	45
5.1.1.	<i>Główne problemy rozwoju przestrzennego województwa w sferze przyrodniczo-kulturowej</i>	45
5.1.2.	<i>Główne problemy rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej</i>	46
5.1.3.	<i>Główne problemy rozwoju przestrzennego w sferze technicznej związane z transportem i systemami infrastruktury technicznej</i>	46
5.2.	Charakterystyka głównych obszarów problemowych	47
6.	WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W DŁUGOOKRESOWEJ PERSPEKTYWIE	50
6.1.	Scenariusze rozwoju przestrzennego	50
6.2.	Syntetyczne wizje rozwoju przestrzennego	50
6.2.1.	<i>Wizja rozwoju przestrzennego w sferze przyrodniczo-kulturowej</i>	50
6.2.2.	<i>Wizja rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej</i>	52
6.2.3.	<i>Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej</i>	54
CZĘŚĆ II		
USTALENIA PLANU - CELE, KIERUNKI, ZASADY I ZADANIA DLA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W PERSPEKTYWIE 2020 R. ORAZ PONADLOKALNE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		57
1.	STRATEGICZNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	58
2.	PODSTAWOWE KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	59
2.1.	Ustalenia dla strefowania ochrony środowiska	59
2.2.	Kierunki i zasady ochrony oraz wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska	59
2.3.	Kierunki i zasady rozwoju osadnictwa	61
2.4.	Kierunki i zasady rozwoju transportu i infrastruktury technicznej	63
3.	DZIAŁANIA I ZADANIA, SŁUŻĄCE REALIZACJI PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	66
3.1.	Działania i zadania dla ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska	66
3.1.1.	<i>Ochrona przyrody i krajobrazu</i>	66
3.1.2.	<i>Ochrona dziedzictwa kulturowego</i>	68
3.1.3.	<i>Ochrona podstawowych komponentów środowiska</i>	71
3.2.	Działania i zadania dla rozwoju osadnictwa	73
3.2.1.	<i>Rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego</i>	74
3.2.2.	<i>Rozwój sieci ośrodków miejskich</i>	75
3.2.3.	<i>Rozwój terenów wiejskich</i>	77
3.3.	Działania i zadania dla rozwoju transportu	77
3.3.1.	<i>Rozwój powiązań drogowych</i>	77
3.3.2.	<i>Rozwój powiązań kolejowych</i>	79
3.3.3.	<i>Rozwój lotnictwa</i>	80
3.3.4.	<i>Rozwój żeglugi śródlądowej</i>	80

3.4.	Działania i zadania dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej	81
3.4.1.	<i>Rozwój gospodarki wodno-ściekowej</i>	87
3.4.2.	<i>Rozwój gospodarki odpadami</i>	83
3.4.3.	<i>Rozwój energetyki</i>	85
3.4.4.	<i>Rozwój odnawialnych źródeł energii</i>	88
3.4.5.	<i>Rozwój systemów telekomunikacji</i>	89
3.5.	Działania i zadania dla poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa	89
3.5.1.	<i>Poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej</i>	90
3.5.2.	<i>Poprawa stanu bezpieczeństwa</i>	92
4.	USTALENIA PLANU W ZAKRESIE REALIZACJI PONADLOKALNYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	93
4.1.	Zestawienie inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe	93
4.2.	Zestawienie inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania wojewódzkie	101

CZĘŚĆ III

ZASADY I NARZĘDZIA REALIZACJI PLANU

109

1.	ZASADY I NARZĘDZIA PROWADZENIA REGIONALNEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ	110
2.	ZASADY WDRAŻANIA USTALEŃ I POSTULATÓW PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM	110
3.	WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W REGIONACH SĄSIEDNICH	113
4.	WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA	114
5.	ZASADY PLANOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	114
6.	ZASADY PROWADZENIA MONITORINGU ZMIAN STANU ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POSTĘPÓW W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM	115
7.	OPRACOWANIA WDROŻENIOWE	116

ANEKSY

117

1.	OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO	118
1.1	Zestawienie wykaz terenów zamkniętych pozostających w trwałym zarządzie lub użytkowaniu Rejonowego Zarządu Infrastruktury we Wrocławiu wg stanu na dzień 08.02.2011 r.	118
1.2.	Wykaz stref ochronnych wokół obiektów wojskowych (stan na 08.10.2011 r.)	124
1.3.	Zakłady dużego ryzyka	125
1.4.	Zakłady zwiększonego ryzyka	126
2.	ZESTAWIENIA Z WYCIAGAMI Z DOKUMENTÓW EUROPEJSKICH, KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH	126
2.1.	Zestawienia dokumentów Unii Europejskiej z zaleceniami i wnioskami ukierunkowania rozwoju przestrzennego województwa.	127
2.2.	Zestawienie dokumentów krajowych z zaleceniami i wnioskami dla ukierunkowania rozwoju przestrzennego województwa	129
2.2.1.	<i>Dokumenty obowiązujące</i>	129
2.2.2.	<i>Inne dokumenty krajowe</i>	135
2.3.	Zestawienie dokumentów wojewódzkich z zaleceniami i wnioskami dla ukierunkowania rozwoju przestrzennego województwa	140
2.3.1.	<i>Dokumenty obowiązujące</i>	140
2.3.2.	<i>Inne dokumenty wojewódzkie</i>	145

RYSUNKI PROJEKTU ZMIANY PLANU

149

RYSUNEK NR 1A	KIERUNKI OCHRONY I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA – ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 1B	KIERUNKI OCHRONY I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA – SYSTEMY OCHRONY, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 2	KIERUNKI ROZWOJU OSADNICTWA, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 3	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTU, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 4	KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, GOSPODARKI ODPADAMI I ENERGETYKI 1 : 250 000
RYSUNEK NR 5	KIERUNKI POPRAWY STANU OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 6	PODSTAWOWE USTALENIA PLANU, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 7	LOKALIZACJE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO, STANOWIĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE, 1 : 250 000
RYSUNEK NR 8	LOKALIZACJE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO, STANOWIĄCYCH ZADANIA WOJEWÓDZKIE, 1 : 250 000

1. WPROWADZENIE

1.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OPRACOWANIA

1. Projekt zmiany (aktualizacji) planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego sporządzony został w pełnym zakresie w związku z potrzebą dostosowania do nowych wymogów i potrzeb pierwszej edycji tego dokumentu. Został on przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Plan sporządzony w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.) stanowił w latach 2002–2010 podstawowe narzędzie dla kształtowania polityki przestrzennej w województwie.

2. W ostatnich latach pojawiły się nowe okoliczności, które wpłynęły w znaczący sposób na dezaktualizację planu. Stracił w dużym stopniu swą aktualność ze względu na wejście w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) i wprowadzenie w niej nowych wymogów formalno-prawnych dla tego typu dokumentów. Wpływ na dezaktualizację planu miały także inny niż to zakładano w planie przebieg procesów inwestycyjnych, m.in. dotyczący realizacji podstawowego układu komunikacyjnego, a także pojawienie się nowych wyzwań i uwarunkowań dla rozwoju województwa, jakie stworzyło wejście Polski do Unii Europejskiej w 2004 r.

3. W związku z powyższym niezbędna stała się aktualizacja planu, na co wskazano w opracowanej w 2006 r. jego „Okresowej ocenie”. W wyniku jej przyjęcia przez Zarząd Województwa podjęta została Uchwała Nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Na podstawie tej uchwały rozpoczęte zostały w 2008 r. w Wojewódzkim Biurze Urbanistycznym prace nad projektem tego dokumentu i ukończone w połowie 2010 roku, a następnie projekt skierowany został do uzgodnienia i zaopiniowania przez zainteresowane instytucje i organizacje oraz samorządy.

4. W I etapie prac nad sporządzeniem projektu zmiany Planu wykonana została w okresie od I.2008 r. do VI.2009 r. kompleksowa „Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju”. Ma ona charakter informacyjno-analityczny i obejmuje 3 podstawowe sfery go-

spodarki przestrzennej: przyrodniczą, kulturowo-osadniczą, techniczną oraz 2 sfery: społeczną i gospodarczą. „Diagnozę” wykonano w takim rozszerzonym ujęciu, gdyż ma ona, przy jej stałej aktualizacji, służyć zarówno przy sporządzeniu projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa, aktualizacji strategii jego rozwoju oraz innych opracowań analitycznych, programowych i koncepcyjnych, służących ukierunkowaniu jego rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego.

5. Projekt zmiany Planu opracowany został w okresie od VII.2009 r. do XII.2010 r., z uwzględnieniem uwarunkowań dla rozwoju województwa, wskazanych w „Diagnozie” oraz struktury ww. sfer, tworzących domenę planowania przestrzennego. Projekt składa się z 3 części:

- części I – o charakterze informacyjno-prognostycznym, obejmującej uwarunkowania, omówienie ustaleń podstawowych dokumentów planistycznych krajowych i wojewódzkich oraz zaleceń i wniosków, zawartych w europejskich, krajowych i regionalnych dokumentach i programach rozwoju a także wskazanie problemów i wizji rozwoju przestrzennego województwa;
- części II – o charakterze stanowiącym, obejmującej ustalenia planu i wskazujące cele, kierunki, zasady i zadania zagospodarowania przestrzennego województwa w perspektywie 2020 r. oraz zestawienia inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe i wojewódzkie;
- części III – o charakterze informacyjno-postulatywnym, wskazującej zasady i narzędzia realizacji Planu.

6. Na projekt zmiany Planu składają się syntetycznie opracowana część tekstowa ze schematami, sporządzonymi dla uwarunkowań i wizji rozwoju oraz podstawowe rysunki Planu, opracowane w skali 1:250 000. Projektowi towarzyszy „Prognoza oddziaływania na środowisko”, wykonana przez zewnętrzną jednostkę.

7. Projekt zmiany Planu przed przedstawieniem do uzgodnień i opiniowania oraz konsultacji z samorządami, został zaopiniowany przez zewnętrznych ekspertów w końcu 2009 r., i poddany wewnętrznym konsultacjom w Urzędzie Marszałkowskim. Zgłoszone w tej fazie prac uwagi i zalecenia uwzględniono w redakcji projektu przedłożonej do zaopiniowania przez Wojewódzką Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną, a następnie skierowanej w drugiej połowie 2010 r. do formalnych uzgodnień i opiniowania. W finalnej redakcji projektu zmiany Planu uwzględniono także uwagi i postulaty, wniesione w tej fazie prac, a także istotne jego uzupełnienia, wynikające z wniesienia dodatkowych uwag.

1.2. INFORMACJE O PODSTAWACH PRAWNYCH I ZAKRESIE OPRACOWANIA

1. Formalną podstawą opracowania projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest Uchwała Nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjętego Uchwałą Nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uchwalenia ww. Podjęcie tej uchwały wiąże się z przyjęciem Uchwały Nr 3744/II/ Zarządu Województwa z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie jego okresowej oceny, wskazującej na potrzebę sporządzenia jego omawianej zmiany.

2. Prace planistyczne nad projektem zmiany Planu przeprowadzone zostały na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.),
- 2) ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Ww. prace prowadzone były także przy uwzględnieniu innych, obowiązujących przepisów prawa powszechnie obowiązującego i przepisów prawa miejscowego, w szczególności odnoszących się do ochrony zasobów przyrody, krajobrazu i zabytków, ochrony środowiska oraz do kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów, a także do ustaleń, zawartych w umowach międzynarodowych.

3. Projekt został opracowany przy uwzględnieniu wymogów, określonych w art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Opracowano go w zindywidualizowanym ujęciu, przy wykorzystaniu własnego dorobku metodycznego WBU jako jednostki autorskiej projektu zmiany planu. Przyjęcie takiego ujęcia wiąże się z tym, że minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej nie określił dotąd w drodze rozporządzenia zakresu planu zagospodarowania przestrzennego województwa i pozostawił w tej sprawie i możliwość autorskiego ujęcia zakresu i formy jego opracowania.

4. W zakres projektu zmiany Planu wchodzi jego 3 części, opracowane w podziale na sfery przyrodniczo-kulturową, osadniczą i techniczną, w syntetycznym ujęciu scharakteryzowane w „Ogólnej charakterystyce opracowania” w rozdz. 1.1. Zakres ten spełnia wymogi określone w szczególności w art. 39, ust. 3 oraz art. 47 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i obejmuje:

1) podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych;

2) system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

3) rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a w szczególności obiektów infrastruktury społecznej, technicznej, transportu, turystyki oraz gospodarki morskiej i gospodarki wodnej;

4) obszary problemowe wraz z zasadami ich zagospodarowania;

5) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi;

6) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;

7) obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin.

5. Projekt obejmuje swoimi ustaleniami obszar województwa dolnośląskiego, w granicach określonych ustawą z 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (tj. Dz.U. Nr 96, poz. 603 z późn. zm.).

6. Wraz ze sporządzeniem projektu zmiany Planu opracowana została prognoza oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami art. 46, art. 50 i 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

1.3. METODYKA PRAC PLANISTYCZNYCH

1. Dla opracowania projektu zmiany Planu przyjęta została zindywidualizowana metodyka jego opracowania, której podstawowymi wyróżnikami są:

1) spełnienie ustawowych wymogów w odniesieniu do ustalenia zakresu merytorycznego projektu;

2) poprzedzenie opracowania sporządzeniem „Opracowania ekofizjograficznego dla województwa dolnośląskiego” (w 2005 r.) i „Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju” (w 2008 r., z uzupełnieniami z poł. 2009 r.);

3) opracowanie projektu w układzie, obejmującym:

- „Uwarunkowania, problemy i wizje rozwoju przestrzennego województwa” (o charakterze informacyjno-prognostycznym),

- „Ustalenia planu - cele, kierunki i zasady rozwoju przestrzennego województwa w perspektywie 2020 r.” (o charakterze stanowiącym),

- „Zasady i narzędzia realizacji planu” (w części o charakterze informacyjno-postulatywnym);

4) przyjęcie rozszerzonego rozumienia zrównoważonego rozwoju, który zgodnie z art. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) jest obok ładu przestrzennego podstawą dla formułowania zasad polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej;

2. Zrównoważony rozwój, określony w ustawie z 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), rozumiany jest przez autorów projektu jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu zrównoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych zarówno współczesnych, jak i przyszłych pokoleń, następuje integrowanie działań politycznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych z zachowaniem trwałej równowagi przyrodniczej. W praktyce określenia związane z tak rozumianym rozwojem celów rozwojowych jest różnie interpretowany. Wiąże się to z tym, że funkcjonuje jednocześnie wąskie (pochodzące od ekorozwoju), jak i szerokie (kojarzone z ładem zintegrowanym) rozumienie tej kategorii. W przyjętej metodyce przyjmuje się to drugie, rozszerzone rozumienie jej ujęcia, jako rozwoju zrównoważonego, prowadzącego do spójnego, jednoczesnego tworzenia ładów środowiskowego (przyrodniczo-kulturowego), przestrzennego, społecznego, gospodarczego i instytucjonalnego. Wyrazem związanych z ich tworzeniem procesów winien być ład zintegrowany - podstawowa cecha rozwoju zrównoważonego. Modelowe ujęcie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu zintegrowanego przedstawia się poniżej na schemacie nr 1.

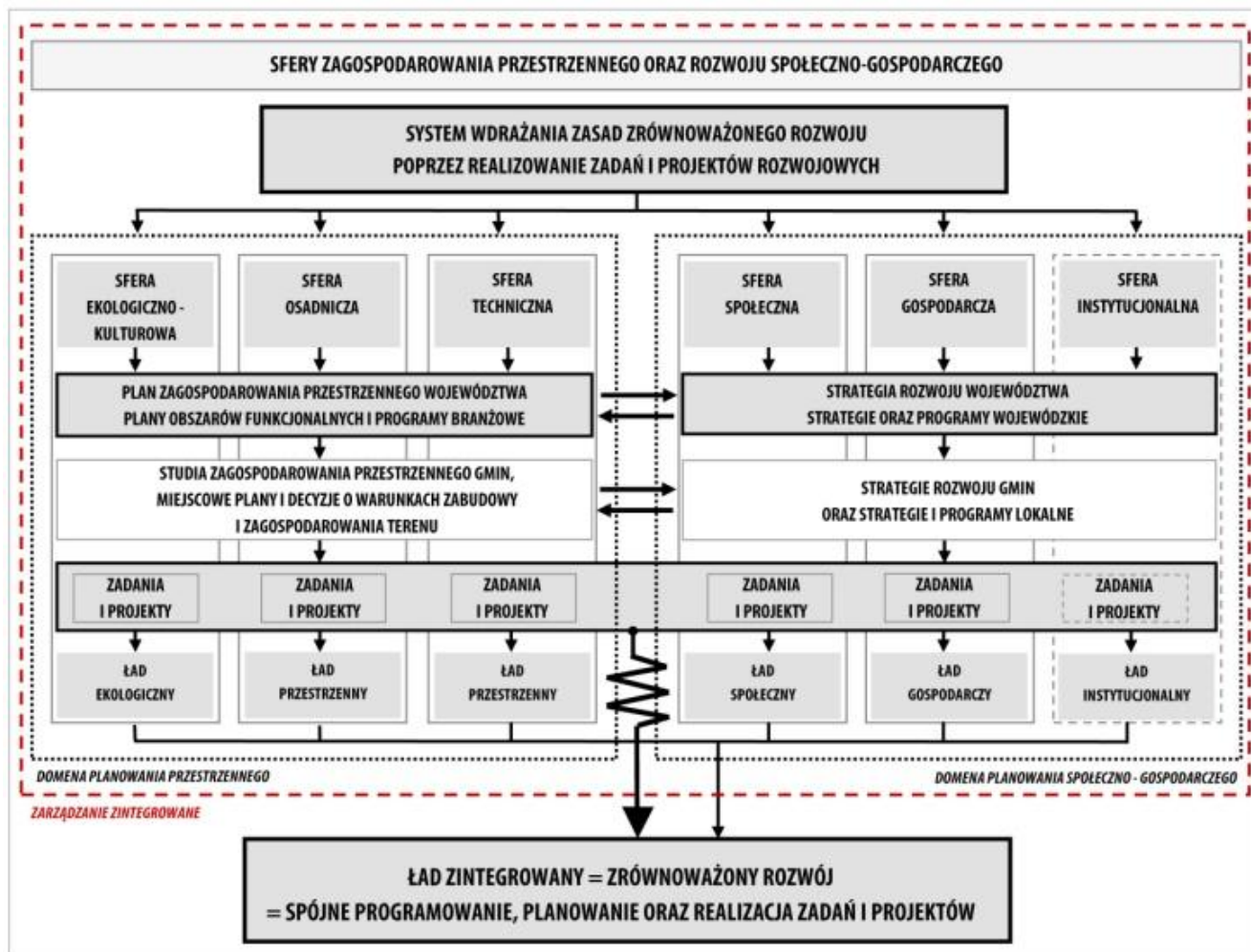
3. Przyjęcie przedstawionych wyżej zasad kształtowania ładu zintegrowanego stało się podstawą do wydzielenia w strukturze analityczno-studialnych, prac nad projektem zmiany planu podstawowych 6 sfer gospodarki przestrzennej:

- 1) w domenie planowania przestrzennego: przyrodniczo-kulturowej, osadniczej, technicznej i powiązań z otoczeniem;
- 2) w domenie planowania strategicznego społeczno-gospodarczego: społecznej i gospodarczej.

(Strukturę ww. prac przedstawia się na następnej stronie na schemacie nr 2)

4. Podział na sfery został przyjęty przy opracowaniu ww. „Diagnozy”, jako opracowania służącego potrzebom zarówno planowania i programowania przestrzennego, jak i społeczno-gospodarczego oraz pomocnego w integracji prac nad związanymi z nimi dokumentami planistycznymi. Zakłada się przy tym, że w programowaniu i planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego województwa utrzymana będzie zasada równorzędnego traktowania obu związanych z nimi domen i wzajemnego powiązania zachodzących pomiędzy nimi relacji.

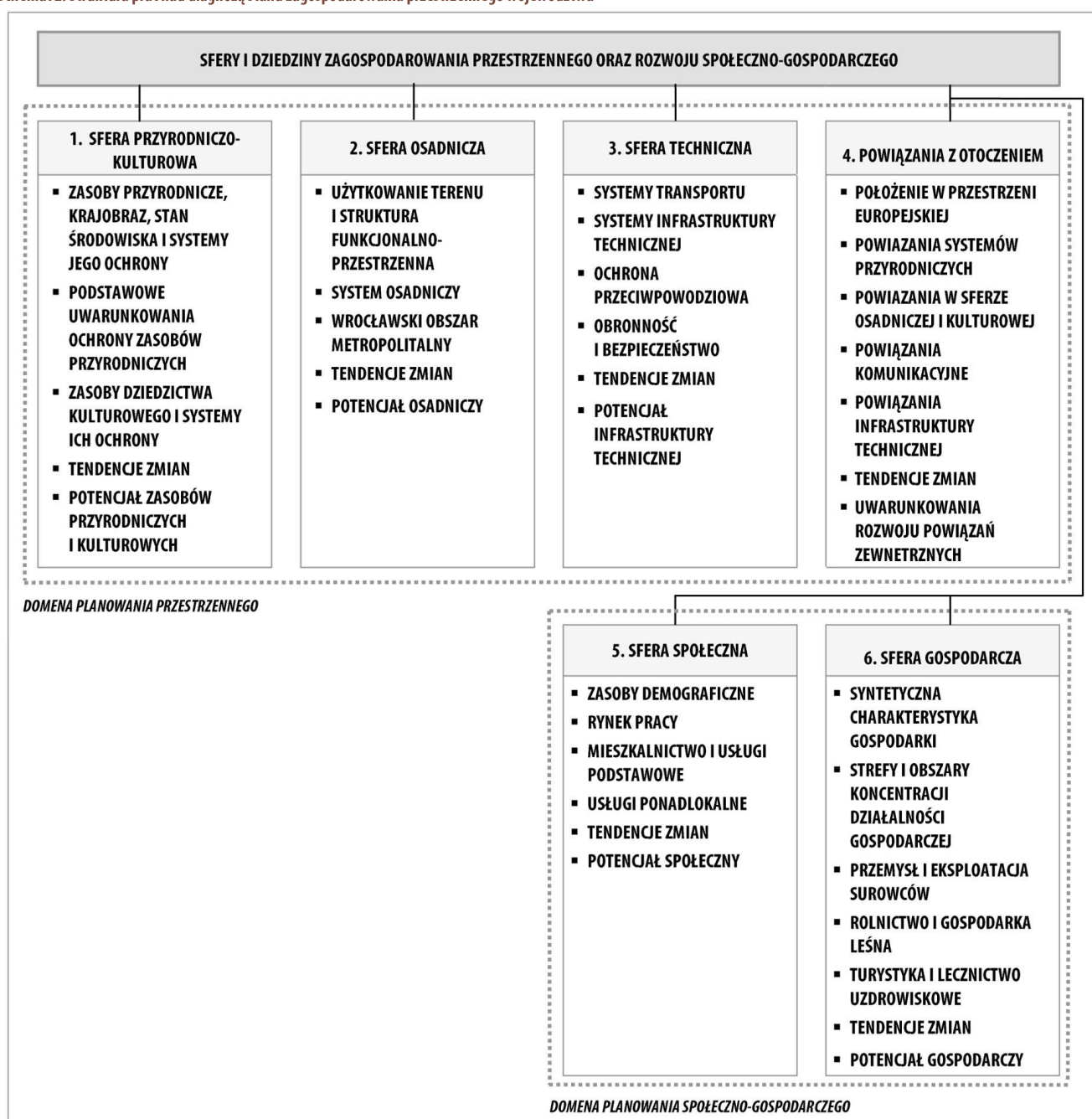
Schemat 1: Zasady wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu zintegrowanego

5. Podział na wskazane wyżej sfery zawężony został w projekcie zmiany Planu do 3 sfer, będących przedmiotem jego ustaleń i postulatów i związanych przede wszystkim z domeną planowania przestrzennego. Wykorzystane zostały przy tym opracowaniu także wskazania zawarte w „Diagnozie”, związane ze sferami społeczną i gospodarczą i mające albo wymiar, albo aspekt przestrzenny, m.in. dotyczą one konsekwencji przestrzennych, zachodzących w regionie procesów demograficznych, zmian na rynku pracy, wskazania obszarów koncentracji pozytywnych i negatywnych zjawisk w tym zakresie, a także wskazania pasm, obszarów i ośrodków o szczególnych predyspozycjach do prowadzenia działalności gospodarczej.

6. Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w projekcie zmiany Planu manifestuje się w określeniu zróżnicowanych polityk ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz środowiskowych w poszczególnych obszarach województwa. Związane to jest z funkcjonującym i rozbudowywanym systemem terenów chronionych o różnych reżimach ochronnych uwzględniających w odpowiednim ujęciu potrzeby rozwoju osadnictwa i gospodarki. Rozwiązania w ww. zakresie, przyjęte w projekcie zmiany Planu, zostały określone w zgeneralizowany sposób, ze szczegółowością adekwatną do stopnia ogólności planu, ze wskazaniem szeregu zadań i projektów, służących realizacji przyjętych w projekcie celów i kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa.

Schemat 2: Struktura prac nad diagnozą stanu zagospodarowania przestrzennego województwa

7. W projekcie zmiany Planu uwzględnione zostały zgodnie z obowiązującymi wymogami ustalenia „Koncepcji polityki przestrzennej zagospodarowania kraju” z 2001 r. i „Strategii rozwoju województwa” z 2005 r. oraz inwestycje celu publicznego, stanowiące zadania rządowe i wojewódzkie. Analiza rozkładu przestrzennego tych inwestycji na tle przyjętych w projekcie kierunków rozwoju osadnictwa pozwala na stwierdzenie, że są one w pełni z nimi zgodne. W omawianym projekcie wykorzystane zostały również w dużym stopniu zalecenia i wnioski, zawarte w dokumentach planowania i programowania strategicznego, opracowanych dla poziomu krajowego wojewódzkiego i ponadlokalnego, które przedstawiono w jego części I i w obszernym aneksie do opracowania.

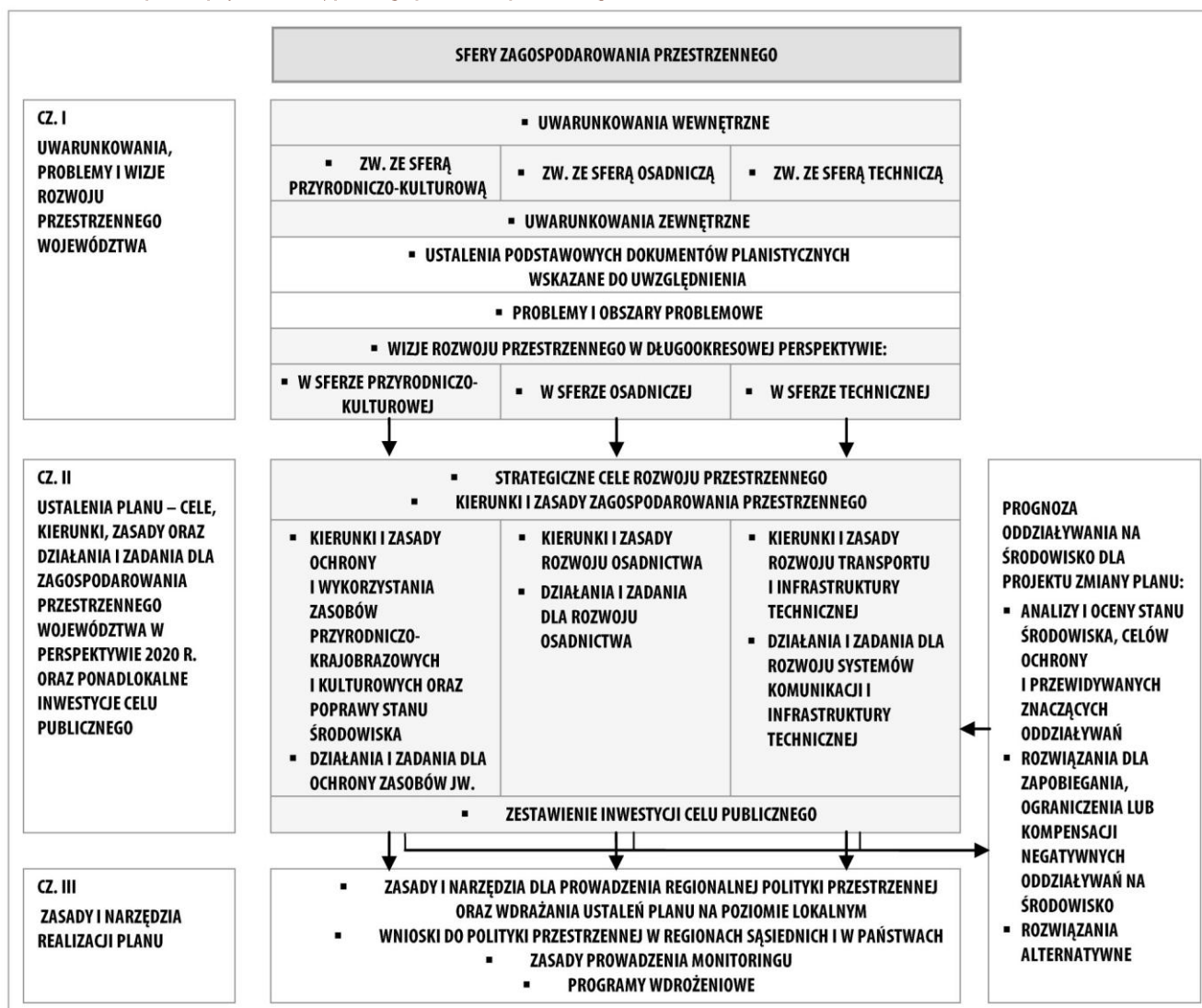
8. Projekt zmiany planu został opracowany w syntetyczny sposób ze wskazaniem zakresu podstawowych ustaleń planu (w tekście i na rysunkach oraz na zbiorczym rysunku ww. ustaleń, a także, szeregu zestawień tabelarycznych. Takie ujęcie ma ułatwić wykorzystanie zawartych w projekcie ustaleń przy opiniowaniu i uzgadnianiu dokumentów planistycznych dla pozio-

mu lokalnego oraz wnoszeniu formułowaniu i propozycji do dokumentów planistycznych poziomu regionalnego i krajowego.

9. W świetle przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w skład ww. dokumentów planistycznych oraz innych opracowań wchodzi:

- 1) na poziomie lokalnym: studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, okresowe oceny aktualności studiów i planów miejscowych oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gmin, a także analizy i studia z zakresu zagospodarowania przestrzennego dla powiatów;
- 2) na poziomie regionalnym: plan zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego, analizy, studia, koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego województwa, raporty o stanie jego zagospodarowania przestrzennego oraz programy, zawierające zadania wojewódzkie (obok planu zagospodarowania przestrzennego województwa),

Schemat 3: Struktura prac nad projektem zmiany planu zagospodarowania przestrzennego

3) na poziomie krajowym: koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju, analizy, studia, koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i zagadnień, związanych z programowaniem strategicznym oraz prognozowaniem rozwoju gospodarczego i społecznego, raport o stanie zagospodarowania przestrzennego kraju oraz programy, zawierające zadania rządowe.

10. W projekcie zmiany Planu, jedynie w ogólny sposób określono zasady zagospodarowania przestrzennego dla wrocławskiego obszaru funkcjonalnego (potencjalnego wrocławskiego obszaru metropolitalnego). Takie założenie przyjęto przede wszystkim ze względów formalnych i merytorycznych. Wymóg uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa obszarów metropolitalnych nakłada ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Obszary te według ww. Ustawy wskazane winny być w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, która do dnia sporządzenia niniejszego dokumentu nie została opracowana, natomiast w obowiązującej i zawierającej wiążące ustalenia dla projektu PZPWD „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” przyjętej przez Sejm RP w dniu 17 listopada 2002 r. obszary metropolitalne nie zostały wskazane (M. P. z 2001 r. Nr 26, poz. 432). Brak też jakichkolwiek innych formalnych podstaw dla delimitacji ich obszaru oraz zasadniczych regulacji czy wytycznych dla zakresu planu zagospodarowania przestrzennego takich obszarów. W związku z powyższym nie

zdecydowano się na wyodrębnienie obszaru metropolitalnego w niniejszym opracowaniu. Plan zagospodarowania przestrzennego dla Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego stanowić będzie odrębne opracowanie planistyczne, które sporządzone zostanie na mocy Uchwały Nr LX/920/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2006 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego tego obszaru.

11. Przy opracowaniu projektu wykorzystane zostały poza wspomnianymi „Opracowaniem ekofizjograficznym” i „Diagnozą” także, wykonane w Wojewódzkim Biurze Urbanistycznym we Wrocławiu:

- 1) „Przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa dolnośląskiego” (z 2005 r.);
- 2) „Okresowa ocena planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” (z 2006 r.);
- 3) „Studium wydobycia i transportu surowców skalnych na Dolnym Śląsku. Stan i Perspektywy” (z 2009 r.);
- 4) „Wytyczne dla kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim„(jw.);
- 5) „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim (z 2010 r.)”

Poza ww. opracowaniami pomocne były przy sporządzeniu niniejszego projektu także eksperckie opinie, jakie uzyskano po opracowaniu I jego redakcji w grudniu 2009 r.

2. PRZEBIEG PRAC PLANISTYCZNYCH

1. Prace nad sporządzeniem projektu zmiany Planu miały w okresie od 21 września 2006 r. do 22 czerwca 2009 r. następujący przebieg:

1) w dn. 21.09.2006 r. przyjęta została Uchwała Nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego;

2) w dn. 09.01.2008 r. ukazało się obwieszczenie Marszałka Województwa Dolnośląskiego o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Planu, które:

- rozesłano do 169 gmin i 29 starostw dolnośląskich, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w dniu 14.01.2008 r.;

- wywieszono w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach i starostwach, (w terminie 16.01-29.02.2008 r.);

3) w dn. 15.01.2008 r. ukazało się w „Gazecie Wyborczej” ogłoszenie o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Planu;

4) w dn. 21.01.2008 r. ukazało się zawiadomienie Marszałka Województwa Dolnośląskiego o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Planu, które w dn. 25.01.2008 r. zostało rozesłane do:

- Wojewody Dolnośląskiego,
- zarządów powiatów dolnośląskich,
- starostów dolnośląskich,
- gmin dolnośląskich,
- Ministra Infrastruktury,
- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Ministerstwa Zdrowia,
- Urzędu Lotnictwa Cywilnego,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Okręgowego Urzędu Górniczego,
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego,
- zarządów dróg,
- dyrektorów parków narodowych,
- instytucji odpowiadających za obronność państwa,
- członków Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej,
- województw sąsiednich,
- zarządów powiatów sąsiednich województw,
- gmin z sąsiednich województw,
- sąsiednich samorządów terytorialnych w Republice Czeskiej,
- sąsiednich samorządów terytorialnych w Republice Federalnej Niemiec;

5) do dnia 30.06.2008 r., tj. do formalnego terminu wniesienia wniosków do Planu, wnioski te zostały złożone przez:

- 6 powiatów dolnośląskich (jaworski, jeleniogórski, kłodzki, polkowicki, średzki i ząbkowicki);

- 31 gmin dolnośląskich (m. Bielawa, m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Dziadowa Kłoda, gm. Gręboci-ce, m. Głogów, gm. Głogów, m. i gm. Jaworzyna Śląska, gm. Jeżów Sudecki, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. Kłodzko, gm. Lubań, m. i gm. Lubawka, m. Lubin, gm. Miękinia, m. i gm. Mirsk, m. Nowogrodziec, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Polkowice, gm. Radwanice, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba, gm. Świdnica, m. Świebodzice, m. i gm. Twardogóra, m. Wałbrzych, m. Wrocław, m. Złotoryja, gm. Żukowice);

- 13 instytucji, które otrzymały zawiadomienia (Minister Infrastruktury, Ministerstwo Zdrowia-Departament Organizacji Ochrony Zdrowia, Urząd Lotnictwa Cywilnego, Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu-Wydział Infrastruktury, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego we Wrocławiu, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu-Delegatury w Jeleniej Górze i Wałbrzychu, Polkowiński Zarząd Dróg Powiatowych oraz Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie);

- 14 instytucji i organizacji, które nie otrzymały zawiadomienia (Rada Osiedla Żerniki Wrocławskie, Społeczny Komitet Protestacyjny Giebułtów-Augustów z gm. Mirsk, Sołectwo Mała Kamienica z gm. Stara Kamienica, Sołectwo Stara Kamienica z gm. Stara Kamienica, Stowarzyszenie Euro – Partner z gm. Mirsk, Stowarzyszenie "Pod Kamienickim Grzbietem" z gm. Stara Kamienica, Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja S.A., Acar Developer Sp.z o.o. z Krakowa, Agro Antonówka z gm. Stara Kamienica, Biały Dom Sp. z o.o. z gm. Stara Kamienica, Domrel Biuro Usług Inwestycyjnych Sp. z o.o. z Poznania, Pol-Skal Sp. z o.o. z Krakowa, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych z Instytutu Historii Sztuki na Uniwersytecie Wrocławskim);

- 5 jednostek samorządu terytorialnego, sąsiadujących z województwem (Marszałek Województwa Opolskiego, Opolski Urząd Wojewódzki, Starostwa Powiatowe w Nowej Soli i Żaganii oraz Urząd Gminy w Siedlisku);

- 1 jednostkę samorządu terytorialnego z Republiki Czeskiej (Krajski Urad Kralovehradeckeho Kraje);

- 29 osób fizycznych.

6) dn. 21.07.2008 r. wpłynęło ostatnie potwierdzenie przez gminę terminu wywieszenia Obwieszczenia Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dn. 09.01.2008 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Planu;

7) po ustawowym terminie składania wniosków tj. po 19.09.2008 r. wpłynęło dodatkowych wniosków (Karkonoskiego Parku Narodowego, Parku Narodowego Gór Stołowych, Wojewody Dolnośląskiego, Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” sp. z o.o. oraz P. Edwarda Dyrca ze Świdnicy);

8) w okresie od stycznia do grudnia 2008 r. została opracowana „Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju” (po poddaniu jej opinio- waniu uzupełniono ją o wniesione uwagi i opracowano w final- nej redakcji w czerwcu 2009 r.);

9) w okresie od stycznia do czerwca opracowane zostały zało- żenia koncepcyjne a od lipca do końca listopada 2009 r. opraco- wany został projekt zmiany planu w I redakcji;

10) w grudniu 2009 r. projekt zmiany planu został poddany opiniowaniu przez 3 zewnętrznych ekspertów;

11) w grudniu 2009 r. opracowana została prognoza oddziały- wania na środowisko projektu zmiany Planu;

12) w dn. 10 lutego 2010 r. miała miejsce wewnętrzna narada konsultacyjna w Urzędzie Marszałkowskim, w wyniku której w ciągu następnego miesiąca zgłoszono do projektu Planu szereg uwag, wprowadzonych następnie do jego treści;

13) w dn. 12 lutego 2010 r. Marszałek Województwa Dolnoślą- skiego rozpatrzył wnioski złożone do zmiany Planu;

14) w dn. 26 lutego 2010 r. miało miejsce seminarium warszta- towe nt kierunków rozwoju przestrzennego województwa dol- nośląskiego zamykające fazę wewnętrznych konsultacji projektu zmiany Planu;

15) w dn. 30 marca 2010 r. odbyło się posiedzenie Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, która pozytywnie zaopiniowała 3 zasadnicze dla uwzględnienia w projekcie zmia- ny Planu studia:

- Studium wydobycia i transportu surowców skalnych ('09),
- Wytyczne dla kształtowania sieci drogowej i kolejowej ('09),
- Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim ('09)

16) w dn. 20 kwietnia 2010 r. miała miejsce w Świdnicy I pu- bliczna prezentacja podstawowych ustaleń projektu dla wro- cławskiego obszaru funkcjonalnego (w trakcie okresowego spo- tkania samorządów współpracujących w obszarze działalności Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej).

17) w dn. 9 czerwca 2010 r. odbyło się posiedzenie Wojewódz- kiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, która pozytywnie zaopiniowała: Projekt zmiany Planu Zagospodarowania Prze- strzennego Województwa Dolnośląskiego oraz Prognozę oddzia- ływania na środowisko; wniesione na posiedzeniu WKUA uwagi w większości zostały uwzględnione w finalnej redakcji projektu zmiany Planu, którą opracowano do 22 czerwca 2010 r.

2. Prace nad przeprowadzeniem uzgodnień i opiniowania miały miejsce w okresie od 22 czerwca do 1 grudnia 2010 r. następują- cy przebieg:

1) w dn. 22 czerwca 2010r. Zarząd Województwa Dolnośląskie- go podjął uchwałę Nr 4524/III/10 w sprawie skierowania do dalszego procedowania projektu zmiany Planu Zagospodarowa- nia Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wraz z Pro- gnozą oddziaływania na środowisko kierując te dokumenty do odpowiednich instytucji;

2) w dn. 22 czerwca Zarząd Województwa Dolnośląskiego podjął uchwałę Nr 4526/III/10 w sprawie przeprowadzenia stra- tegicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu zmia- ny Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko;

3) w dn. 5-7 lipca 2010r. Marszałek Województwa Dolnoślą- skiego wystąpił do następujących instytucji odpowiedzialnych za opiniowanie i uzgadnianie planu wraz z prognozą:

- Wojewody Dolnośląskiego,
- zarządów powiatów dolnośląskich,
- starostów dolnośląskich,
- gmin dolnośląskich,
- Ministra Infrastruktury (opinię wstępną),
- Ministra Gospodarki,
- Ministra Środowiska,
- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Ministerstwa Zdrowia,
- Urzędu Lotnictwa Cywilnego,
- Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- Okręgowego Urzędu Górniczego,
- Geologa Województwa,
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego,
- zarządów dróg,
- dyrektorów parków narodowych,
- instytucji odpowiadających za obronność państwa,
- członków Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno- Architektonicznej,
- województw sąsiednich,
- zarządów powiatów sąsiednich województw,
- gmin z sąsiednich województw,
- sąsiednich samorządów terytorialnych w Republice Czeskiej,
- sąsiednich samorządów terytorialnych w Republice Federal- nej Niemiec;

4) w dn. 8 lipca 2010r. ukazało się w „Gazecie Wyborczej” ob- wieszczenie Marszałka Województwa Dolnośląskiego o opraco- waniu projektu zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego oraz Prognozą oddziaływania na środowisko, oraz o wyłożeniu tych dokumentów do publicznego wglądu;

5) w dn. 8 lipca 2010r. na stronach internetowych BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz BIP Wo- jewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu ukazało się w obwieszczenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego zawiada- miające o opracowaniu projektu zmiany Planu Zagospodarowa- nia Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego oraz Prognozy oddziaływania na środowisko, wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;

6) w dn. 7 lipca-11 sierpnia 2010r. dyrektor Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu wystąpił o dodatkowe opinie ekspertów i innych instytucji, w tym do:

- radnych Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, Wydziałów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego,
- Prezydium Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego we Wrocławiu,
- ekspertów zewnętrznych;

7) w dn. 24 sierpnia 2010r. projekt Planu został zaprezentowany Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego we Wrocławiu;

8) w dn. 30 sierpnia 2010r. został zamknięty etap wyłożenia i przyjmowania uwag i wniosków związanych z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany Planu wraz z Prognozą;

9) w dn. 20 września 2010 r., wszczęto postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego rozpoczęte na wniosek Ministerstwa Środowiska Republiki Czeskiej

10) do dn. 1 grudnia 2010r. uzyskano:

- 28 uzgodnień bez uwag (otrzymanych od: Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP, Dyrektorów Karkonoskiego Parku Narodowego i Parku Narodowego Gór Stołowych, Wojewody Dolnośląskiego - w zakresie zadań rządowych, Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Komendanta Wojewódzkiego Policji, Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego we Wrocławiu, a także od 8 Zarządów powiatów: głogowskiego, jaworskiego, kamiennogórskiego, lwóweckiego, świdnickiego, wałbrzyskiego, wołowskiego i zgorzeleckiego, 7 Starostów Powiatów: jaworskiego, kłodzkiego, lubańskiego, lwóweckiego, oleśnickiego, polkowickiego i ząbkowickiego oraz Wydziału Dróg i Transportu Powiatu Wrocławskiego, Zarządu Dróg i Komunikacji we Wrocławiu i 3 Zarządów Dróg Powiatowych: w Dzierżonowie, Środzie Śląskiej i Ząbkowicach Śląskich).
- 19 uzgodnień z uwagami (otrzymanych od Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej w Kłodzku im. Ziemi Kłodzkiej, Łużyckiego Oddziału Straży Granicznej w Lubaniu, Dolnośląskiego Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Geologa Województwa, a także od: 3 Zarządów powiatów: dzierżonowskiego, kłodzkiego i lubińskiego, 3 Starostów Powiatów: jeleniogórskiego, oławskiego i wołowskiego oraz Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów

w Jeleniej Górze i Zarządu Dróg Powiatowych w Lubinie); uwagi zawarte w ww. wystąpieniach zostały wprowadzone do treści projektu zmiany Planu.

- 42 opinie bez uwag od 18 gmin dolnośląskich, tj.: m. i gm. Bierutów, m. i gm. Bolków, m. i gm. Chocianów, gm. Długołęka, gm. Domaniów, m. Duszniki Zdrój, m. Dzierżonów, gm. Gaworzycze, gm. Janowice Wielkie, gm. Jemielno, gm. Jerzmanowa, gm. Jeżów Sudecki, gm. Kłodzko, gm. Oleśnica, gm. Osiecznica, m. Szczawno Zdrój, m. i gm. Węgliniec, m. i gm. Żmigród oraz Zarządu Województwa Opolskiego, Wojewody Opolskiego, Lubuskiego i Wielkopolskiego, 2 gmin sąsiednich: Małomic i Niegosławic, 3 zarządów powiatów sąsiednich: kępińskiego, nowosolskiego i rawickiego, 5 samorządów lokalnych z Czech i 3 z Niemiec oraz 7 z innych jednostek)
- 60 opinii z uwagami (od Ministra Infrastruktury – opinia wstępna, Ministra Gospodarki, 37 gmin dolnośląskich tj.: m. Bielawa, m. Bogatynia, m. Boguszów Gorce, m. Bolesławiec, gm. Dziadowa Kłoda, gm. Głogów, m. Głogów, m. i gm. Góra, gm. Grębocice, m. i gm. Gryfów Śląski, m. Jawor, m. Jelenia Góra, m. Kamienna Góra, m. Karpacz, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. Kłodzko, gm. Kobierzyce, gm. Kostomłoty, gm. Kotla, m. Kudowa Zdrój, m. i gm. Łądek Zdrój, m. Legnica, m. Lubań, m. i gm. Lwówek Śląski, gm. Miękinia, m. Nowa Ruda, m. Polanica Zdrój, m. i gm. Polkowice, m. i gm. Radków, m. Świebodzice, m. Wałbrzych, m. Wrocław, gm. Zagrodno, gm. Zawonia, m. Zgorzelec, m. Złotoryja, gm. Żukowice oraz Zarządów Województw: Lubuskiego i Wielkopolskiego, Radnych Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, od samorządu lokalnego z Czech, od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i samorządu lokalnego z Niemiec oraz 15 z innych jednostek).
- 14 opinii negatywnych z uwagami, w tym: od Ministra Środowiska, 12 dolnośląskich gmin: Kunice, Lubawka, m. Lubin, gm. Lubin, Miłkowice, Obornik Śląskich, miasta Oleśnica, Paszowic, Prochowic, Ścinawy, Siechnic, Żórawiny oraz z gminy z województwa sąsiedniego - gminy Rawicz.

11) W związku z brakiem odpowiedzi od 55 instytucji uzgadniających (w tym od Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Agencji Wywiadu), 15 Zarządów Powiatów dolnośląskich, 16 Starostw dolnośląskich i 22 zarządców dróg oraz z 224 jednostek opiniujących (m.in.: od Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej i Wojewody Dolnośląskiego-w zakresie obrony cywilnej), uznane zostało to za uzgodnienie projektu Planu bez uwag.

12) W związku z wniesieniem dodatkowych uwag do projektu planu przez KGHM Polska Miedź S.A. oraz Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych w dn. 11 stycznia 2011 r. odbyły się 2 narady konsultacyjne, oraz przeprowadzono dodatkowe konsultacje dla wypracowania odpowiednich rozwiązań w projekcie Planu i przeprowadzono jego dodatkowe opiniowanie i uzgadnianie z zainteresowanymi jednostkami.

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA, PROBLEMY I WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

- 1. Uwarunkowania wewnętrzne**
- 2. Uwarunkowania zewnętrzne**
- 3. Ustalenia podstawowych dokumentów planistycznych**
- 4. Uwarunkowania formalno-prawne, zalecenia i wnioski dla rozwoju przestrzennego województwa**
- 5. Problemy i obszary problemowe w województwie**
- 6. Wizje rozwoju przestrzennego w długookresowej perspektywie**

1. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1.1. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ PRZYRODNICZO-KULTUROWĄ

A) W ODNIESIENIU DO ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

1. W opracowanej w ramach analiz i studiów dla projektu zmiany Planu „Diagnozie stanu zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowań rozwoju przestrzennego województwa” wskazane zostały przytoczone poniżej najważniejsze uwarunkowania, wynikające z ocen tego stanu. Ich uwzględnienie ma istotne znaczenie dla określenia głównych problemów rozwoju oraz docelowego obrazu (wizji) stanu województwa. W odniesieniu do sfery przyrodniczej omawiane uwarunkowania scharakteryzować można w następujący sposób:

1) istniejące warunki naturalne, związane z budową geologiczną oraz morfologią terenu wpływają na podział województwa na dwie zasadnicze części, zróżnicowane pod względem zachowania przyrody ożywionej, występowania krajobrazów naturalnych i nasycenia obszarami chronionymi; części te to obszary: górsko-wyżynne (Sudety wraz z ich Pogórzem i Przedgórzem) oraz nizinne (Niziny Śląska i Śląsko-Łużycka, Wał Trzebnicki, Obniżenie Milicko-Głogowskie i fragmenty Niziny Południowowielkopolskiej);

2) w części górsko-wyżynnej regionu, dzięki specyficznym, trudnym warunkom dla osadnictwa i prowadzenia intensywnej gospodarki, presja na środowisko jest mniejsza niż na terenach nizinnych, z czego wynika stosunkowo dobry stan zachowania zasobów przyrodniczych oraz większa ilość obszarów chronionych niż w pozostałej części województwa;

3) w części nizinnej regionu stan przyrody jest silnie uzależniony od działalności ludzkiej i często wiąże się z wykształceniem jej poszczególnych elementów na siedliskach, tworzonych przy udziale człowieka albo wybitnie nienadających się do zagospodarowania; wynikiem tych zjawisk są znaczne przekształcenie środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz mniejsza niż w części górsko-wyżynnej liczba obszarów chronionych;

4) klimat województwa, należący do najłagodniejszych w kraju, charakteryzuje się długimi okresami letnimi, krótkimi, ciepłymi zimami w obszarach nizinnych i ostrzejszym klimatem w obszarach górskich i podgórszych sprzyja rozwojowi różnorodnych form gospodarki i aktywności mieszkańców; jego specyficzne cechy wynikają z położenia geograficznego oraz ukształtowania terenu, warunkują jego odpowiednie zagospodarowanie przestrzenne, zwłaszcza w miejscach szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu, takich jak kotliny śródgórskie i doliny rzeczne; współczesne tendencje globalnych zmian klimatycznych przejawiają się w obszarze województwa w generalnej tendencji wzrostu średnich temperatur oraz częstszego niż dotąd występowania

ni silnych, nieregularnie występujących katastrofalnych powodzi i huraganowych wiatrów;

5) w ostatnich latach następuje tu stopniowa poprawa wód powierzchniowych i podziemnych, a także jakości powietrza, oraz gleb, jednakże w wielu przypadkach ich stan wciąż nie odpowiada normatywnym parametrom; działania na rzecz poprawy stanu środowiska koncentrują się na wprowadzaniu nowoczesnych technologii, pozwalających na redukcję ilości zanieczyszczeń w zakładach przemysłowych, stopniową likwidację źródeł niskiej emisji oraz modernizację systemów komunikacyjnych;

6) region dysponuje dużymi i różnorodnymi zasobami surowców mineralnych, w tym kopalin o znaczeniu strategicznym dla gospodarki krajowej, takich jak rudy miedzi i srebra oraz węgla brunatnego; znajdują się tu ponadto istotne dla kraju, bardzo duże złoża kamieni łamanych i blocznych oraz innych surowców skalnych; część niezagospodarowanych dotąd złóż ma ograniczone możliwości dla ich wykorzystania ze względu na potencjalne kolizje związane z rozwojem osadnictwa oraz położeniem w obrębie terenów chronionych;

7) eksploatacja kopalin użytecznych oraz składowanie odpadów powydobywczych powodują niekorzystne zmiany w krajobrazie, zmniejszenie terenów rolnych i leśnych oraz degradację powierzchni ziemi; negatywny wpływ na środowisko i krajobraz ma m.in.: prowadzenie odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bogatyni, górnictwo i przetwórstwo rud miedzi, wydobywanie różnorodnych surowców skalnych w wielu miejscach regionu oraz zakończona już podziemna eksploatacja węgla kamiennego w rejonie Wałbrzycha i Nowej Rudy;

8) gleby województwa, o wyższej niż przeciętna dla Polski przydatności rolnej, z wysokiej klasy kompleksami, położonymi głównie w paśmie środkowym regionu, stanowią szczególnie wartościowy komponent jego zasobów przyrodniczych; gleby te narażone są na erozję wodną i wietrzną, szczególnie intensywną w obszarach o bardziej zróżnicowanej rzeźbie, posiadają natomiast wysoką odporność na degradację chemiczną;

9) lasy, stanowiące ok. 1/3 powierzchni województwa, należą do najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych regionu; spełniają funkcje gospodarcze, rekreacyjne oraz ekologiczne i wywierają korzystny wpływ na klimat, stabilizację obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją, zachowanie różnorodności gatunkowej, ekosystemowej i krajobrazowej;

10) do największych atutów województwa należy jego różnorodność przyrodnicza i krajobrazowa; zachowaniu tych wartości służy regionalny system obszarów chronionych stanowiący część systemu krajowego i systemów europejskich; do jego najcenniejszych elementów zalicza się parki narodowe i rezerваты przyrody chroniące najrzadsze siedliska, gatunki i krajobrazy naturalne a także parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu,

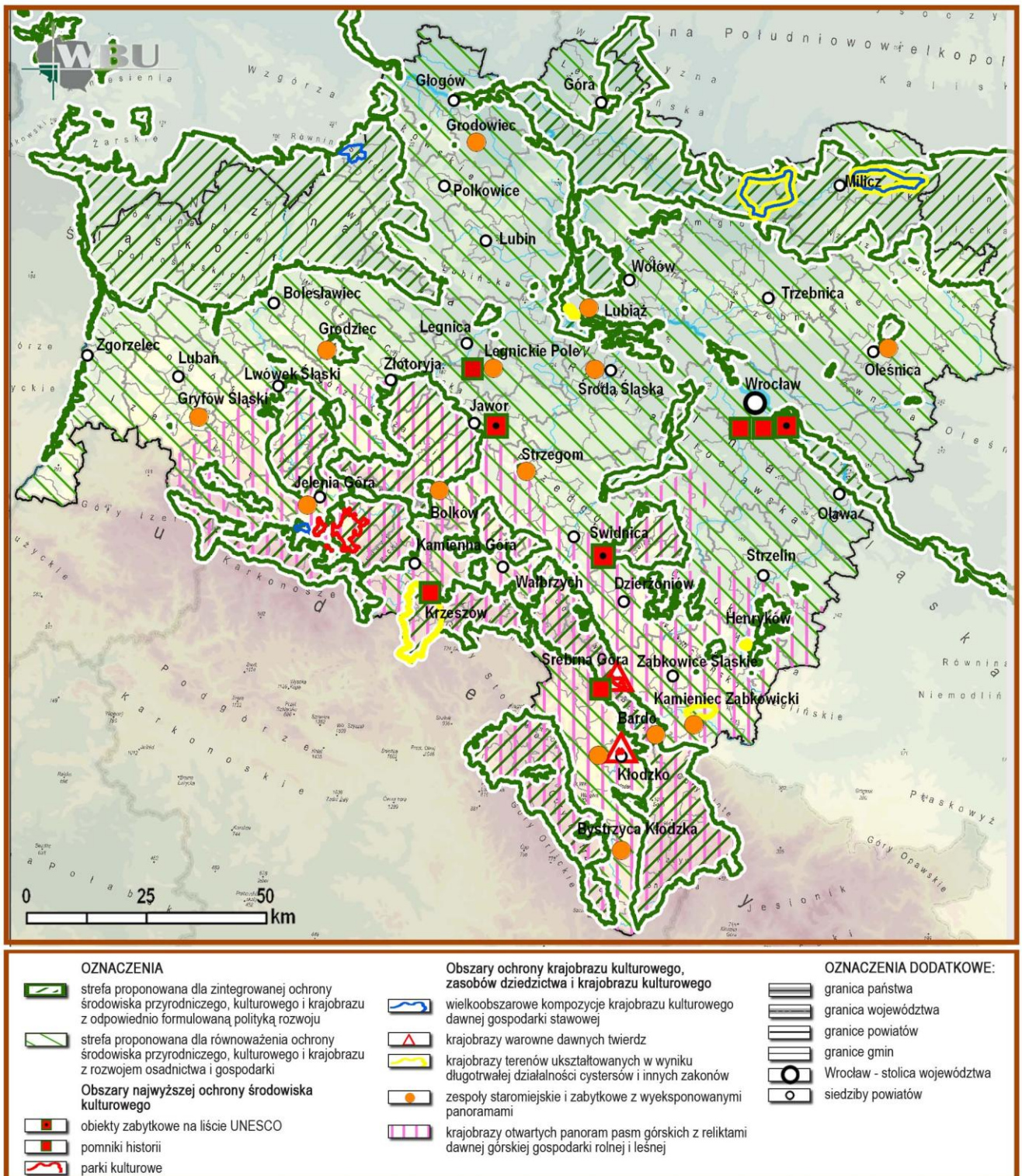
w części pełniące funkcje korytarzy ekologicznych; dla wybranych parków tj: PK Chełmy, Ślązańskiego PK, Rudawskiego PK, PK Gór Sowich i PK Doliny Jezierzycy sporządzone zostały plany ochrony;

11) w ramach europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 w województwie ustanowiono 10 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz 86 specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO); celem tworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie naj-

cenniejszych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, występujących w Europie.

2. W ww. „Diagnozie” wskazane zostały również pozytywne i negatywne tendencje zmian stanu środowiska przyrodniczego regionu. Ich pełne zestawienie znajduje się w podstawowym tekście ww. opracowania, zaś poniżej wskazuje się przede wszystkim działania, służące ich wzmocnieniu lub eliminacji albo osłabieniu. W odniesieniu do pozytywnych tendencji przyjmuje się, że winny być one umacniane poprzez:

Rysunek 1: Podstawowe uwarunkowania dla utrzymania i ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych.

- 1) poprawę stanu czystości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz stanu gleb i lasów w województwie;
- 2) ochronę i racjonalne wykorzystanie kopalin użytecznych i wód mineralnych i leczniczych;
- 3) utrzymanie bioróżnorodności i zwiększenie powierzchni obszarów obejmowanych różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu, w tym system Natura 2000.

3. W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane przede wszystkim:

- 1) zmniejszanie powierzchni obszarów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku działalności człowieka;
- 2) minimalizowanie konfliktów społecznych i środowiskowych, związanych z intensywną eksploatacją i transportem surowców mineralnych;
- 3) wzmocnienie ochrony terenów otwartych z wartościowymi elementami przyrodniczymi, krajobrazu i środowiska kulturowego, w tym minimalizowanie presji osadnictwa na obszary występowania najlepszych gleb oraz na ekosystemy związane z dolinami rzek;
- 4) uwzględnianie w planowaniu rozwoju przestrzennego osadnictwa potencjalnych wpływów zmian klimatycznych i klęsk żywiołowych;
- 5) likwidacja źródeł i zmniejszaniu wpływów emisji niskiej i emisji ze źródeł komunikacyjnych;
- 6) zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych i przemysłowych źródeł hałasu;
- 7) minimalizowanie konfliktów związanych z planowaniem i realizacją inwestycji, w obrębie obszarów chronionych, w tym w obszarach Natura 2000.

4. Narastające procesy urbanizacji i związana z nimi rozbudowa terenów produkcyjno-usługowych powodują znaczne potrzeby udostępniania nowych terenów dla zainwestowania. W obszarze województwa, charakteryzującym się ograniczonymi zasobami przestrzeni oraz dużym udziałem terenów chronionych dochodzi, podobnie jak w innych rejonach kraju, do nieuniknionych konfliktów interesu publicznego, jakim jest ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, z interesami grupowymi lub indywidualnymi, związanymi z intensyfikacją procesów inwestycyjnych. Powinny być one rozwiązywane przy respektowaniu przyjętych zasad ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego i powinno to być jednym z priorytetów polityki przestrzennej województwa.

5. Dla uwzględnienia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tak ujętego priorytetu potrzebne jest utrzymanie obowiązujących zasad ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów województwa przed ich nadmiernym wykorzystaniem dla celów mieszkaniowych, rekreacyjnych i turystycznych, nieuzasadnioną rozbudową systemów komunikacyjnych i wykorzystywaniem złóż kopalin.

W związku z tym proponuje się wyznaczenie w obszarze województwa strefy zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu wraz z obszarami najwyższej ochrony, w skład której wchodziłyby istniejące tereny chronione z najcenniejszymi zasobami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi o najwyższych wartościach. W tej strefie o różnicowanych uwarunkowaniach formalno-prawnych dla ochrony przyrody i krajobrazu oraz wybranych komponentów środowiska kulturowego winny obowiązywać zróżnicowane polityki ochrony tych zasobów. Jednocześnie należy dostosować do nich polityki rozwoju osadnictwa, funkcji gospodarczych, komunikacji i infrastruktury technicznej, w sposób nie zagrażający stanowi chronionych obiektów przyrodniczych i kulturowych. Pozostałe obszary województwa stanowią winny z kolei strefę równoważenia rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu z rozwojem osadnictwa i gospodarki. Układ przestrzenny obu ww. sfer wskazuje się na rys. 1

B) W ODNIESIENIU DO ZASOBÓW KULTUROWYCH

1. W długiej perspektywie historycznego rozwoju osadnictwa wykształciły się w obszarze województwa zabytkowe struktury zabudowy i ukształtowania otaczających je terenów otwartych, najczęściej w bardzo ścisły sposób powiązane z zasobami środowiska przyrodniczego. Dlatego też ich stan i tendencje zmian rozpatrywane są w ramach analiz przeprowadzonych dla sfery przyrodniczo-kulturowej. W odniesieniu do walorów zasobów kulturowych w „Diagnozie” zostały wskazane poniższe, najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze kulturowej:

- 1) położenie Dolnego Śląska, sprzyjające przenikaniu kulturowych wpływów z pobliskich Czech i Niemiec, a także i Włoch oraz szeregu ważnych ośrodków Europy Środkowej takich jak Praga, Drezno, Berlin, a także Kraków, przy częstych zmianach sytuacji społeczno-politycznej, zdecydowały o jego czołowej pozycji w kraju pod względem nasycenia obiektami zabytkowymi o wysokiej klasie artystycznej i znaczeniu historycznym;
- 2) utrzymanie ww. pozycji regionu wiąże się z zapewnieniem warunków dla trwałego zachowania, zagospodarowania i utrzymania chronionych, zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków, takich jak: zabytki archeologiczne, miejskie i wiejskie zespoły zabytkowej zabudowy, obiekty architektury sakralnej i cmentarze, zespoły rezydencjonalne z założeniami parkowymi, obiekty architektury militarnej, zabytki przemysłu i techniki, miejsca pamięci o ważnych wydarzeniach historycznych oraz miejsca martyrologii z okresu drugiej wojny światowej;
- 3) zachowaniu ww. wartości służy regionalny system ochrony dziedzictwa kulturowego, który tworzą obiekty i obszary zabytkowe, objęte międzynarodowymi i krajowymi formami ochrony (wpisami na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz uznaniem za Pomnik Historii), parki kulturowe, wpisy do rejestru

zabytków oraz objęcie ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

2. W „Diagnozie” wskazano szereg pozytywnych tendencji w zmianach stanu środowiska kulturowego regionu, których umocnieniu winny służyć:

- 1) kontynuacja rewitalizacji zespołów staromiejskich, historycznych centrów wiejskich oraz miejscowości turystyczno-uzdrowiskowych;
- 2) odnowa zabytkowych zespołów rezydencjonalnych wraz z ich adaptowaniem do nowych funkcji;
- 3) rozwój nowych form obszarowej ochrony krajobrazu kulturowego, w tym zwłaszcza systemu parków kulturowych.

3. W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane przede wszystkim:

- 1) kompleksowa odbudowa zdekapitalizowanych zespołów zabytkowych w obszarach historycznych centrów miast i wsi, zrujnowanych zespołów rezydencjonalnych oraz nieużytkowanych kościołów i cmentarzy;
- 2) przeciwdziałanie dewastacji zabytków przemysłu i techniki, w tym zwłaszcza wyłączonych z użytkowania obiektów infrastruktury kolejowej;
- 3) zagospodarowanie i udostępnianie wybranych stanowisk archeologicznych o charakterystycznych formach krajobrazowych;
- 4) promowanie i oznakowanie w terenie historycznych miejsc pamięci oraz utrzymanie pomników i cmentarzy wojennych.

4. Ochrona i utrzymanie walorów zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków województwa jest szczególnie ważne w kontekście wzrastającej presji inwestycyjnej, kierowanej zarówno na tereny tworzące te zespoły jak i ich bezpośrednie otoczenie. W obrębie śródmiejskich zespołów zabudowy, a także w bezpośrednim otoczeniu zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych i sakralnych dochodzi, mimo rygorystycznie prowadzonej ich ochrony konserwatorskiej, do trudnych do uniknięcia konfliktów interesu publicznego, jakim jest ochrona zasobów środowiska kulturowego, z interesami grupowymi lub indywidualnymi. Racjonalne wykorzystanie pomniejszających się zasobów środowiska kulturowego, przeciwdziałanie ich degradacji, znacząca poprawa ich stanu oraz zachowanie krajobrazu kulturowego w bezpośrednim powiązaniu z ochroną zasobów przyrodniczych powinno być jednym z priorytetów polityki przestrzennej województwa. Jego uwzględnianiu w planowaniu rozwoju przestrzennego służyć powinno m. in.: wprowadzenie obiektów objętych obszarową ochroną zabytków do zaproponowanej wcześniej strefy zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także pełne uwzględnienie potrzeby ochrony zabytków na poziomie planowania lokalnego.

1.2. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ OSADNICZĄ

1. W „Diagnozie” wskazane zostały następujące, najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze osadniczej, wynikające z ocen stanu istniejącego:

1) Wrocław stanowi główny i największy ośrodek osadniczy województwa, zamieszkały przez 22% jego ludności, z ok. 31,5% ogółu pracujących w regionie; jest on bezspornie zaliczany do grupy najważniejszych metropolii polskich, a w perspektywie międzynarodowej postrzegany jest jako ośrodek posiadający potencjał dla wykształcenia w przyszłości obszaru metropolitalnego o randze europejskiej.

2) w bezpośrednim otoczeniu Wrocławia można wyodrębnić gminy, które charakteryzują się większą dynamiką procesów społeczno-gospodarczych i korzystniejszymi tendencjami rozwoju oraz lepszymi, w porównaniu do innych jednostek w województwie, powiązaniem funkcjonalnymi z Wrocławiem, co potwierdza tendencje do kształtowania się w tym rejonie obszaru metropolitalnego.

3) ośrodkami o dużym potencjale demograficzno-produkcyjnym poza Wrocławiem są miasta położone w jego sąsiedztwie (tj: Oleśnica i Oława), miasta położone w obrębie LGOM (Głogów, Legnica, Lubin i Polkowice), w rejonie wałbrzyskim (Wałbrzych, Świdnica, zespół miast Dzierżoniów-Bielawa-Pieszycze, Kamienna Góra) oraz pozostałe, większe miasta województwa (tj: Jelenia Góra, Zgorzelec - powiązany bezpośrednio z sąsiednim Görlitz, Bolesławiec i Kłodzko);

4) szczególną rolę w strukturze osadniczej województwa pełnią ośrodki turystyczne, zlokalizowane przede wszystkim w obszarze Sudetów; cechują się one znaczną aktywnością i wysokimi liczbami udzielonych noclegów (są to przede wszystkim Karpacz i Szklarska Poręba oraz miejscowości uzdrowiskowe takie jak: Świeradów Zdrój, Polanica Zdrój, Duszniki Zdrój i Kudowa Zdrój, Jelenia Góra-Cieplice - dzielnica uzdrowiskowa); poza ww. obszarem największymi ośrodkami turystycznymi regionu są także Wrocław i Legnica;

5) miasta - ośrodki powiatowe i gminne, a także wsie, pełniące funkcje ośrodków lokalnych, stanowiące podstawowe centra usługowe dla mieszkańców regionu; ich regularne rozmieszczone w przestrzeni województwa umożliwią zapewnienie dogodnego dostępu do podstawowych usług; utrzymanie ich hierarchicznego, trójstopniowego podziału jest czynnikiem sprzyjającym spójności przestrzennej regionu i warunkiem utrzymania policentrycznego układu sieci osadniczej.

2. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie” pozytywnych tendencji zmian w sferze osadniczej przyjmuje się, że ich umocnieniu winny służyć:

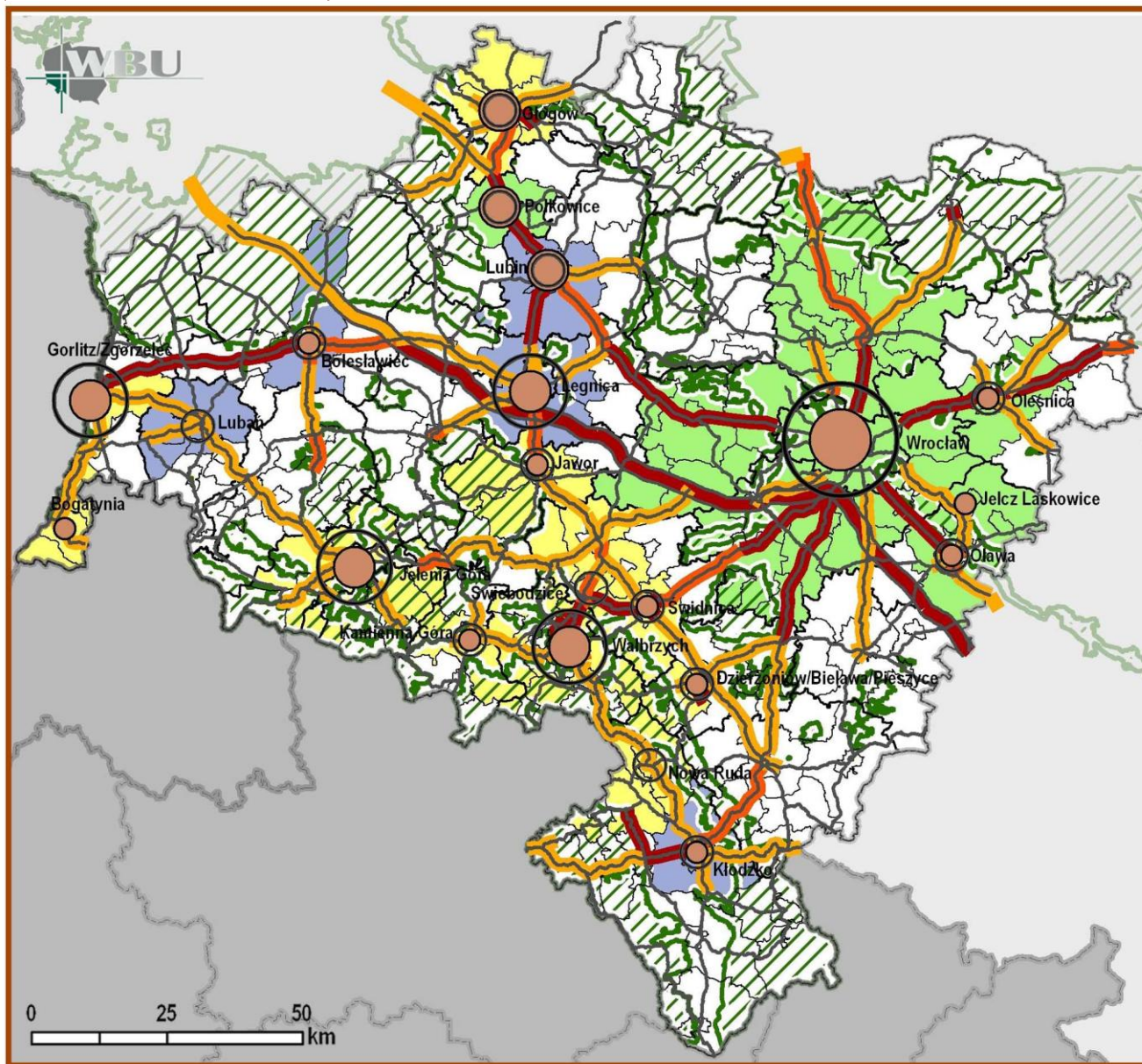
1) wspieranie procesów integracyjnych we wrocławskiej aglomeracji (obszarze funkcjonalnym lub wykształcającym się obszarze metropolitalnym) oraz w aglomeracjach LGOM, jeleniogór-

skiej i wałbrzyskiej; dla pożądanego kompleksowego planowania ich rozwoju niezbędne jest wspólne podejście do rozwiązywania problemów zagospodarowania, w tym zwłaszcza lokalizacji nowych terenów mieszkaniowych i inwestycji gospodarczych, rozwoju i usprawnienia systemów komunikacyjnych i technicznego uzbrojenia oraz respektowanie przyjętych zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego;

2) rozwój systemów komunikacji drogowej i kolejowej, służących powiązaniu głównych ośrodków osadniczych regionu: Wrocławia, Legnicy, Głogowa, Lubina, Jeleniej Góry, Wałbrzycha i Świdnicy pomiędzy sobą oraz z pozostałymi ośrodkami województwa;

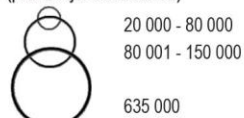
3) rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego we wrocławskim obszarze funkcjonalnym oraz w aglomeracjach LGOM, jeleniogórskiej i wałbrzyskiej.

Rysunek 2: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju osadnictwa

OZNACZENIA

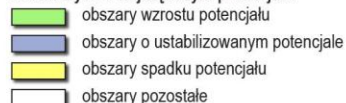
Największe ośrodki osadnicze wg liczby mieszkańców (pow. 20 tys. mieszkańców)

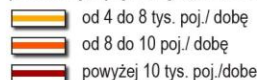
Największe ośrodki osadnicze wg liczby pracujących (pow. 5 tys. pracujących wg miejsca pracy)

Obszary funkcjonalne miejskich ośrodków osadniczych o największym potencjale

Główne powiązania drogowe największych ośrodków osadniczych z natężeniem ruchu ponad 4 tys. poj./dobę wg GPR z 2005 r.

OZNACZENIA DODATKOWE:

3. W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane:

- 1) uruchomienie szybkich, zewnętrznych połączeń komunikacyjnych umożliwiających powiązanie Wrocławia z Warszawą, Berlinem, Pragą i Wiedniem;
- 2) zapewnienie dogodnych połączeń komunikacyjnych Wrocławia przede wszystkim z Legnicą, Jelenią Górą i Wałbrzychem;
- 3) przeciwdziałanie spadkowi potencjału demograficznego i produkcyjnego w aglomeracji wałbrzyskiej;
- 4) zapobieganie spadkowi liczby mieszkańców miast;
- 5) przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji śródmiejskich zespołów zabudowy oraz zdegradowanych zespołów mieszkaniowych i innych terenów;
- 6) opracowanie i wdrożenie lokalnych standardów zabudowy w obszarach o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz w otoczeniu miast o znacznej dynamice rozwoju.

4. Główne miasta regionu (Wrocław, Jelenia Góra, Legnica i Wałbrzych), posiadają potencjał demograficzno-produkcyjny o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego regionu, a także dla obsługi jego mieszkańców. Wzmocnienie tego potencjału leży w interesie zarówno województwa, jaki całego kraju. Z kolei warunkiem utrzymania rozwiniętej, policentrycznej sieci osadniczej województwa jest także poprawa funkcjonowania tworzących je pozostałych ośrodków ponadlokalnych.

5. Hierarchiczny układ ośrodków osadniczych województwa, uwzględniający jego policentryczną strukturę oraz europejską klasyfikację ośrodków, przyjętą w programie ESPON, powinny tworzyć w docelowym ujęciu następujące ośrodki ponadlokalne:

- 1) Wrocław jako europejski ośrodek metropolitalny;
- 2) 4 ośrodki ponadregionalne (tj. Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych i Zgorzelec w powiązaniu z Görlitz);
- 3) 6 ośrodków regionalnych (tj. Bolesławiec, Głogów, Polkowice, Lubin, Widnica, zespół miast Dzierżoniów-Bielawa-Pieszyce i Kłodzko);
- 4) i pozostałe ośrodki powiatowe (tj. Góra, Jawor, Kamienna Góra, Lubań, Lwówek Śląski, Milicz, Oleśnica, Oława, Strzelin, Środa Śląska, Trzebnica, Wołów, Ząbkowice Śląskie).

6. Wśród ww. ośrodków osadniczych największy potencjał posiadają miasta, w których liczba mieszkańców przekracza 20 tys. lub liczba pracujących przekracza 5 tys. W ramach prac nad „Diagnozą” wskazane zostały 3 grupy takich miast, które cechują różne tendencje zmian liczby ludności i liczby pracujących w latach 1998-2007:

- 1) miasta w obszarach wzrostu potencjału demograficzno-produkcyjnego (są to obszary funkcjonalne: Wrocławia, a także Oleśnicy, Oławy i Polkowic);
- 2) miasta w obszarach o ustabilizowanym potencjale (są to rejony Bolesławca, Kłodzka, Lubania, Lubina i Legnicy);

3) miasta w obszarach spadku potencjału (są to obszary funkcjonalne Bogatyni, Jawora, Jeleniej Góry, Głogowa, Kamiennej Góry, Nowej Rudy, Świebodzic, Świdnicy, Wałbrzycha, Zgorzelca i zespół miast Dzierżoniów-Bielawa-Pieszyce).

Układ przestrzenny ww. ośrodków na tle ważniejszych powiązań drogowych wskazuje się na rys. 2).

7. Przy określaniu kierunków rozwoju sieci osadniczej niezbędne jest uwzględnienie zarówno ich obecnej kondycji, położenia w sieci osadniczej regionu, jak i potrzeby wyrównania opóźnień rozwojowych. Rozwój ośrodków osadniczych może mieć miejsce w obrębie rozwijających się aglomeracji i pasm rozwoju, w których następuje i zapewne utrzyma się kumulowanie ich potencjału demograficzno-produkcyjnego. Są to układy funkcjonalne:

- 1) Wrocławia i zgrupowanych wokół niego ośrodków miejskich, takich jak: Oława, Oleśnica i Jelcz-Laskowice;
- 2) miast układu pasmowego Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica-Jawor (LGOM);
- 3) aglomeracji Wałbrzycha i zgrupowania ośrodków wokół niego, obejmujące: Kamienną Górę, Świebodzice, Świdnicę i zespół Dzierżoniów-Bielawa-Pieszyce;
- 4) aglomeracji Jeleniej Góry i zgrupowania ośrodków o funkcjach turystycznych i uzdrowiskowych w Sudetach z zasadniczą rolą także Kłodzka.

1.3. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ TECHNICZNĄ

A) W ODNIESIENIU DO SYSTEMÓW TRANSPORTOWYCH

1. Najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa wskazane w „Diagnozie” i odnoszące się do transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i żeglugi) scharakteryzować można w następujący sposób:

1) zasadniczym elementem układu komunikacyjnego województwa jest przebiegająca przez jego część środkową Europejska Oś Centralna – III Paneuropejski Korytarz Transportowy Berlin/Drezno-Wrocław-Katowice-Kraków-Przemyśl-Lwów-Kijów.

Z ww. Korytarzem powiązany jest układ 16 dróg krajowych o łącznej długości ok. 1 349 km (w tym odcinki autostrad A4 i A18 oraz drogi ekspresowej S8), dróg wojewódzkich o długości ok. 2 346 km;

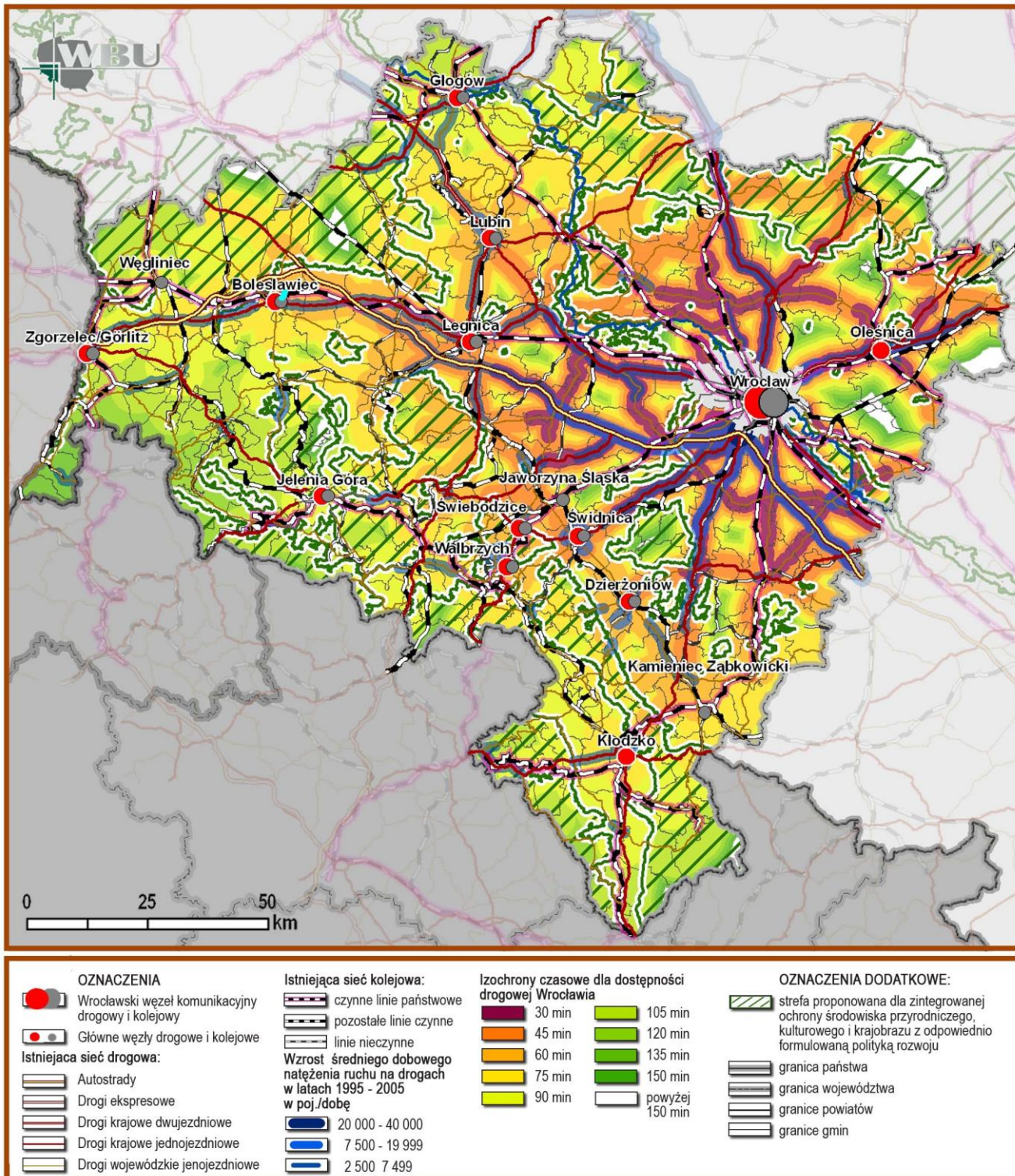
2) przestrzenny układ sieci drogowej województwa, do niedawna w zasadzie zaspokajający potrzeby obsługi jego gęstej sieci osadniczej, wraz z rozwojem gospodarczym i społecznym regionu oraz wzrostem natężenia ruchu nie spełnia obecnie swoich zadań, a jego stan uległ daleko idącej dekapitalizacji; poza odcinkami autostrady A4 Zgorzelec-Wrocław-Kraków-Korczowa i fragmentami drogi ekspresowej S8 Warszawa-Łódź-Wrocław oraz odcinkami wyremontowanych ostatnio dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych reszta układu drogowego regionu nie spełnia normatywnych standardów technicznych;

obecne analizy natężeń ruchu pojazdów wskazują na pilną potrzebę przeprowadzenia głębokiej modernizacji i rozbudowy całego układu, a zwłaszcza na jego uzupełnienie o nowe odcinki autostrad, dróg ekspresowych i innych, wybranych dróg krajowych i wojewódzkich;

3) województwo posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć kolejową, obsługującą jego najważniejsze ośrodki o znaczeniu gospodarczym i turystycznym; czynnych jest tu 1 727 km linii kolejowych, a przez obszar ten przebiegają magistrale kolejowe

objęte umowami AGC (E30 Zgorzelec-Wrocław-Katowice-Kraków-Przemyśl) i E59 Świnoujście-Szczecin-Wrocław-Chałupki) i AGTC (CE-59 Świnoujście-Szczecin-Wrocław-Opole-Chałupki, CE-59/1 Nowa Sól-Zagań-Węglińiec-Zgorzelec-Zawidów, CE-59/2 Wrocław-Międzyzlesie oraz CE-30 Zgorzelec-Wrocław-Katowice-Medyka); najlepiej funkcjonują w regionie linie magistralne, objęte transportowymi ww. umowami międzynarodowymi; wskutek zmniejszenia się znaczenia transportu kolejowego w ruchu pasażerskim i towarowym zlikwidowano

Rysunek 3: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju transportu drogowego i kolejowego.

lub zawieszono ruch na wielu odcinkach szlaków kolejowych województwa, a brak odpowiednich nakładów inwestycyjnych na ich modernizację i utrzymanie spowodował degradację stanu technicznego większości linii; w ostatnich latach został uruchomiony proces przejmowania linii kolejowych przez władze samorządowe województwa, służący poprawie standardu i dostępności połączeń kolejowych o znaczeniu aglomeracyjnym i regionalnym;

4) marginalną rolę w transporcie regionu pełni Odrzańska Droga Wodna, której obiekty zrealizowane na przełomie XIX i XX wieku nie odpowiadają obecnym wymogom technicznym; na Odrze jako zagospodarowanej drodze wodnej w Polsce transportuje się 80% ładunków żeglugi śródlądowej w ruchu krajowym, stanowi to jednakże ledwie ok. 0,7% wielkości całości przewozów towarowych w kraju;

5) zasadniczą rolę w obsłudze komunikacji lotniczej pełni Port Lotniczy we Wrocławiu-Strachowicach, w którym po wprowadzeniu tanich linii lotniczych, bardzo zwiększyła się liczba lotów i odprawianych pasażerów; linie te są obecnie najbardziej aktywnym przewoźnikiem w Polsce, a wzrost liczby odprawianych pasażerów ww. Porcie świadczy o atrakcyjności regionu; mimo istnienia szeregu małych lotnisk sportowych, sanitarnych i innych nie obserwuje się tendencji do rozwoju ich sieci, przy czym dodać należy, że niektóre dawne lotniska wojskowe straciły swoje funkcje transportowe.

2. Dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna stanowi podstawę rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego regionu, służy poprawie dostępności województwa w skali kraju i Europy, jak również wzmocnieniu jego spójności terytorialnej. Ważną rolę w jej rozwoju powinny pełnić główne węzły komunikacyjne, tj. miejscowości, gdzie krzyżują się szlaki drogowe i kolejowe regionu. Wśród nich wskazać należy:

- 1) węzły będące głównymi generatorami ruchu (tj.: wrocławski, legnicko-lubiński, wałbrzysko-świebodzicki, jeleniogórski, głogowski, bolesławiecki, świdnicki, zgorzelecki, dzierzoniowski);
- 2) węzły w których zbiegają się lub przecinają co najmniej dwie drogi krajowe o znacznym natężeniu ruchu, a także występuje linia kolejowa (tj.: oleśnicki i kłodzki);
- 3) węzły kolejowe, związane przede wszystkim z transportem towarowym (położone w takich miejscowościach jak Węglińiec, Jaworzyna Śląska i Kamieniec Żąbkowicki).

3. Zasadniczą rolę w systemie komunikacyjnym województwa pełni węzeł wrocławski w którym zbiegają się autostrada A4, 4 drogi krajowe, 6 dróg wojewódzkich i szereg dróg powiatowych oraz 10 linii kolejowych. Węzeł ten w dużej mierze kształtuje przestrzenny układ dróg krajowych i wojewódzkich oraz kolei w całym województwie. Dla poprawy jego funkcjonowania należy w pierwszej kolejności uzupełnić go o drogi szybkiego ruchu w układzie południkowym oraz zapewnić dostateczną ilość przepraw mostowych na Odrze.

4. Wskazane w „Diagnozie” pozytywne tendencje w zmianach w sferze transportu, winny być umacniane i służyć:

- 1) rozbudowie zintegrowanej, komplementarnej sieci transportowej;
- 2) rozwojowi regionalnego i aglomeracyjnego systemu transportu osobowego;
- 3) rozbudowie transportu lotniczego, w tym Portu Lotniczego Wrocław-Strachowice.

5. W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia, winny być preferowane:

- 1) prowadzenie remontów, modernizacji i rozbudowy sieci dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych, służących poprawie ich stanu technicznego celem uzyskania obowiązujących normatywów;
- 2) działania dla poprawy dostępności komunikacyjnej i przepustowości dróg w województwie;
- 3) działania dla poprawy standardu i oferty kolejowych przewozów osobowych oraz rozwoju transportu kolejowego, związanego z m. in. eksploatacją surowców skalnych.

B) W ODNIESIENIU DO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. W „Diagnozie” wskazane zostały następujące najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze technicznej (obejmującej sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz ochronę przeciwpowodziową, obronność i bezpieczeństwo):

- 1) stan wyposażenia terenów województwa w sieci wodociągowe jest bardzo wysoki, wszystkie miasta posiadają wodociągi komunalne, z których korzysta przeszło 96,5% mieszkańców; w niektórych tylko miejscowościach województwa odczuwa się braki w dostawach wody, co dotyczy niektórych małych miast lub części terenów wiejskich, najlepiej pod tym względem zwodociągowania przedstawia się sytuacja w powiatach centralnej i północnej części regionu, natomiast najsłabiej w trudno dostępnych obszarach górskich;
- 2) zdecydowana większość miast regionu posiada komunalne oczyszczalnie ścieków, lecz nie wszystkie z nich pracują prawidłowo i spełniają wymogi ochrony środowiska; tereny wiejskie, które w dużej mierze są już zwodociągowane, w większości nie posiadają urządzeń do odbioru i oczyszczania ścieków; w ostatnich latach obserwuje się wzrost tempa realizacji sieci i obiektów kanalizacyjnych, co wskazuje na postępującą w ich obszarze poprawę sytuacji w tym zakresie;
- 3) stan gospodarki odpadami na terenie województwa ciągle jest niezadowalający; w większości gmin prowadzenie uporządkowanej gospodarki odpadami sprowadza się nadal do zbierania, gromadzenia, częściowego odzysku surowców wtórnych i następnie wywozu i składowania odpadów komunalnych na urządzonych składowiskach; sprawna, systemowa gospodarka odpadami komunalnymi może być wdrażana jedynie na szczeblu

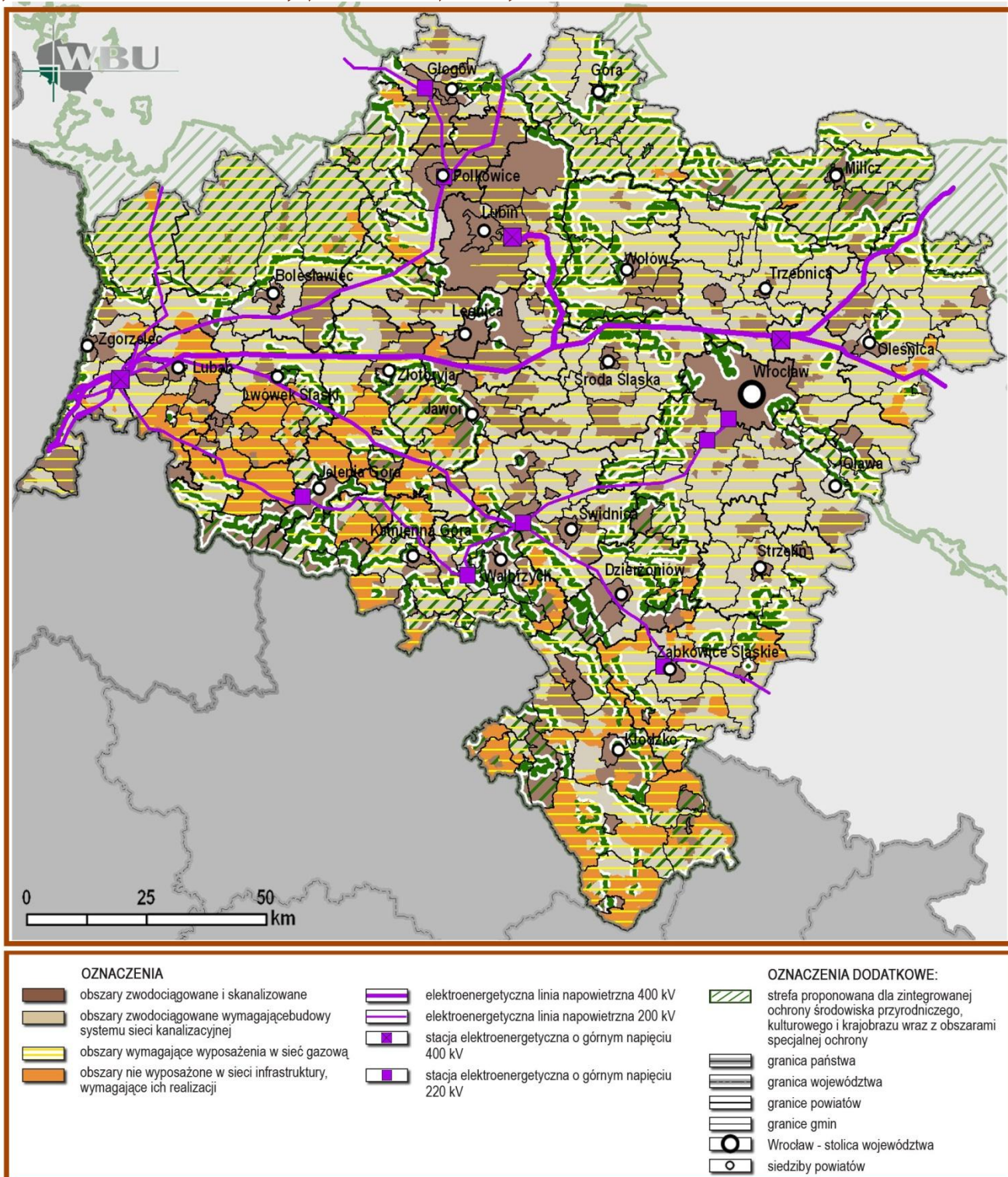
ponadlokalnym, dlatego konieczne jest wspólne rozwiązywanie problemów związanych z zagospodarowywaniem odpadów przez związki celowe gmin i powiatów, co w części regionu ma miejsce;

4) zaopatrzeniu województwa w gaz ziemny wysokometanowy służy rozbudowany system magistralnych gazociągów, powiązany z węzłem w Lasowie (m. i gm. Pieńsk), zaś północna część regionu korzysta z istniejących tu złóż gazu ziemnego; rozmieszczenie urządzeń i sieci gazowej jest skoncentrowane przede

wszystkim na terenie miast, w małym stopniu na terenach wiejskich; w większości z gazu przewodowego korzystają gminy położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia;

5) dostarczaniu energii cieplnej służy rozbudowany system ciepłowni i elektrociepłowni miejskich i kotłowni obsługujących zespoły zabudowy; w ostatnich latach przeprowadzono jego głęboką modernizację, powiązaną ze stopniową likwidacją źródeł niskiej emisji;

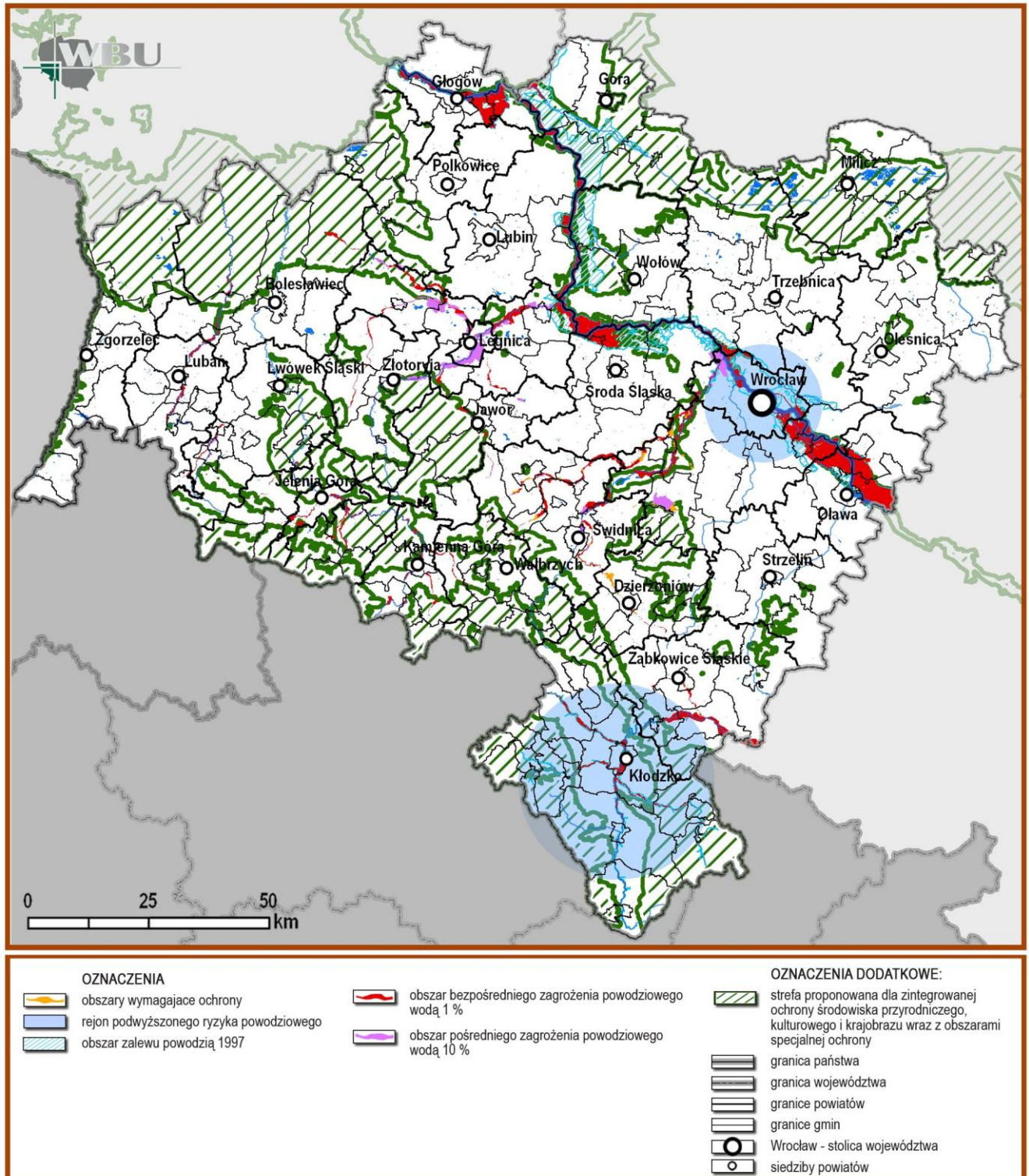
Rysunek 4: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej.

6) województwo cechuje szybki wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną (szczególnie w dużych ośrodkach miejskich oraz m. in. na terenach Specjalnych Stref Ekonomicznych i w obszarach aktywności gospodarczej), co wywołuje potrzeby modernizacji i rozbudowy urządzeń oraz sieci elektroenergetycznych i zwiększenia stanu bezpieczeństwa energetycznego;
 7) postępuje rozwój telefonii GSM; wzrost abonentów telefonii komórkowej przy spadku abonentów sieci przewodowych;

8) województwo należy do obszarów o dużym zagrożeniu powodziowym, które w największym stopniu skupia się w dolinie Odry i jej zlewni oraz w dorzeczach: Bystrzycy, Nysy Kłodzkiej, Kwisy, Ślęzy i Nysy Szalonej; na zmniejszenie tego zagrożenia zasadniczy wpływ ma funkcjonowanie systemu istniejących zbiorników retencyjnych i polderów położonych na terenie województwa oraz wymagający rozbudowy system zabezpieczeń powodziowych, zlokalizowany poza jego obszarem, w górnej części dorzecza Odry.

Rysunek 5: Podstawowe uwarunkowania dla poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej.

9) w regionie funkcjonują rozbudowane systemy służące obronności państwa (z wieloma obiektami na terenach zamkniętych) oraz ochronie bezpieczeństwa publicznego.

2. Postępujące procesy urbanizacji województwa i związanej z nimi rozbudowy terenów mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych powodują znaczny wzrost zadań w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci kanalizacyjnych, gazowych i elektroenergetycznych realizowanych przy uwzględnieniu zróżnicowania regionu pod względem jego wyposażenia w poszczególne elementy uzbrojenia inżynierskiego. W wyniku przeanalizowania stanu zagospodarowania województwa w zakresie wyposażenia w podstawowe media wskazano następujące zróżnicowane obszary pod względem dostępności do infrastruktury technicznej:

- 1) obszary zwodociągowane i skanalizowane, stanowiące w większości tereny miast, gdzie ich mieszkańcy mają pełny dostęp do sieci infrastrukturalnych;
- 2) obszary zwodociągowane, ale wymagające budowy sieci kanalizacyjnej, stanowiące większość terenów wiejskich województwa;
- 3) obszary wymagające wyposażenia w sieć gazową, stanowiące większość terenów wiejskich województwa i obejmujące 14 miast, zlokalizowanych w południowo-zachodniej części regionu;
- 4) obszary niewyposażone w sieci infrastruktury tj. tereny trudnodostępne oraz obszary chronione posiadające wysokie walory przyrodnicze i ekstensywnie zagospodarowane.

3. Mimo prowadzenia wielu działań dla minimalizowania negatywnych skutków powodzi, nadal istnieje na terenie województwa realne zagrożenie powodziowe. Koncentruje się ono w dwu obszarach podwyższonego ryzyka powodziowego:

- 1) w rejonie miasta Wrocławia i powiatu wrocławskiego (jest to obszar związany z obiektami Wrocławskiego Węzła Wodnego, wskazany ze względu na duże zagęszczenie ludności, wielkość zgromadzonego majątku i unikalne wartości kulturowe oraz zlokalizowanie urządzeń przemysłowych o wysokim potencjale zagrożenia);
- 2) w rejonie Kotliny Kłodzkiej (jest to obszar wskazany ze względu na wyjątkowo intensywne narażenie na częste katastrofalne powodzie).

Ponadto na terenie województwa wyznaczone zostały obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz obszary wymagające ochrony przed powodzią w zlewniach ww. rzek. Na pozostałych terenach obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią stanowią tereny pomiędzy linią brzegu rzeki lub potoku i wałem przeciwpowodziowym.

4. Obiektami związanymi z obronnością państwa zarządzają Śląski Okręg Wojskowy z siedzibą we Wrocławiu (obejmujący województwa: lubuskie, dolnośląskie, opolskie, łódzkie, świętokrzyskie, lubelskie, śląskie, małopolskie i podkarpackie) oraz

Wojewódzki Sztab Wojskowy we Wrocławiu (obejmujący województwo dolnośląskie). Towarzyszą im Wojskowe Komendy Uzupelnień, zlokalizowane w: Bolesławcu, Głogowie, Jeleniej Górze, Kłodzku, Legnicy, Świdnicy oraz trzy komendy we Wrocławiu. Obowiązek ochrony granic państwa spoczywa na Straży Granicznej Rzeczypospolitej Polskiej, której dwa oddziały funkcjonują na terenie województwa: Łużycki z siedzibą w Lubaniu oraz Sudecki z siedzibą w Kłodzku

5. Wśród obiektów pozamilitarnych ważną rolę w utrzymaniu obronności pełnią zakłady i jednostki, których zadania związane są m.in. z tworzeniem i utrzymywaniem rezerw państwowych na potrzeby obronne, utrzymywanie infrastruktury obronnej, a także prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych na rzecz obrony państwa. Na terenie województwa działalność o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym prowadzi 15 przedsiębiorstw z których 7 zlokalizowanych jest we Wrocławiu, a pozostałe w: Bogatyni, Jeleniej Górze, Lubaniu, Czernicy i Bolesławcu. Potrzebom obronności i bezpieczeństwa państwa służą także tereny zamknięte, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. M.in. w wykazie terenów zamkniętych MON pozostających w trwałym zarządzie lub użytkowaniu Rejonowego Zarządu Infrastruktury we Wrocławiu, znajdują się tereny o łącznej powierzchni 5 992,05 ha.

6. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie” pozytywnych tendencji w zmianach funkcjonowania opisanych wyżej systemów infrastruktury technicznej oraz ochrony przeciwpowodziowej, obronności i bezpieczeństwa przyjmuje się, że ich umocnieniu winny służyć:

- 1) ochrona, retencjonowanie w obszarach deficytu i racjonalne wykorzystanie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb użytkowych;
- 2) budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji zbiorczych w aglomeracjach;
- 3) rozbudowa i modernizacja układu sieci gazowej wysokiego ciśnienia oraz urządzeń towarzyszących, sukcesywny rozwój dystrybucyjnej sieci gazowej, doprowadzenie gazu przewodowego do wszystkich miast województwa oraz gazyfikacja terenów wiejskich przy spełnieniu warunków opłacalności ekonomicznej planowanych inwestycji;
- 4) zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym województwa;
- 5) konsekwentna realizacja zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową, ujętych w „Programie dla Odry 2006”.
- 6) Rozbudowa i modernizacja systemów obronności i bezpieczeństwa publicznego.

7. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie...” niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane:

- 1) minimalizowanie skali powstawania odpadów, zapewnienie wysokiego stopnia ich odzysku i recyklingu oraz składowanie tylko tych odpadów, które ze względów ekonomicznych lub technologicznych nie da się przetworzyć oraz intensywny wzrost zastosowania zarówno biologicznych, jak i termicznych metod przekształcania odpadów komunalnych;
- 2) rozbudowa i modernizacja regionalnego systemu przesyłu energii powiązanego z budową nowych linii najwyższych napięć dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego;
- 3) minimalizowanie negatywnych skutków powodzi poprzez długofalowe, prewencyjne planowanie przestrzenne na terenach zagrożonych powodzią.

1.4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ SPOŁECZNĄ

1. W charakterystyce sfery społecznej ujętej w „Diagnozie” wskazane zostały następujące, wybrane uwarunkowania dla jej rozwoju, mające istotne konsekwencje dla rozwoju przestrzennego województwa:

- 1) województwo pod względem liczby ludności zajmuje 5 pozycję w kraju, mieszka tu ok. 7,6% ogółu ludności Polski (przy średniej zaludnienia 144 osoby na 1 km²); w regionie występuje wyraźne, przestrzenne zróżnicowanie rozmieszczenia ludności z koncentracją we Wrocławiu (gdzie mieszka 22% ogółu populacji), a także w powiatach wałbrzyskim, kłodzkim, świdnickim, lubińskim oraz oleśnickim i wrocławskim;
- 2) liczba ludności województwa systematycznie zmniejsza się od co najmniej dziesięciu lat, co wiąże się z takimi samymi zjawiskami zachodzącymi w całym kraju; województwo charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym, jego systematyczny spadek obserwuje się do 2003 r.; najniższy przyrost naturalny cechuje gminy południowej części województwa, wchodzące w skład powiatu wałbrzyskiego oraz miasta Jelenia Góra; wyrazem zachodzących procesów demograficznych w regionie są duże zmiany w rozmieszczeniu ludności w otoczeniu największych, uprzemysłowionych i atrakcyjnych ośrodków miejskich takich jak Wrocław, Bolesławiec, Głogów, Jelenia Góra, Legnica, Lubin; największą dynamikę wzrostu liczby ludności w latach 2002–2007 odnotowano w powiatach: wrocławskim, trzebnickim, średzkim, oławskim, bolesławieckim oraz oleśnickim, natomiast spadku - we Wrocławiu oraz powiatach wałbrzyskim i kłodzkim; charakterystycznym zjawiskiem są także nasilające się ruchy migracyjne ludności, związane z procesami narastającej suburbanizacji oraz przemieszczeniami ludności z terenów peryferyjnych województwa do jego głównych ośrodków dla pozyskania pracy i lepszych warunków zamieszkania;
- 3) potencjał ludnościowy regionu pozostający w wieku proprodukcyjnym koncentruje się w miastach takich jak Wrocław, Lubin, Głogów, Legnica, Oleśnica, Świdnica oraz Oława; związany z tym zjawiskiem tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego

wynosi dla województwa 51,6 (dla kraju 55,3) i jest największy na terenach wiejskich, co stwarza określone problemy, wynikające z procesu starzenia się ludności;

- 4) pod względem rozmiarów zatrudnienia z blisko 970 tys. pracujących województwo zajmuje 6 miejsce w kraju; w ostatnich latach odnotowywano tu wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw oraz w sektorze prywatnym przy spadku w sektorze publicznym; na przełomie lat 2008 i 2009 tendencje te, ze względu na ujawniające się wpływy kryzysu gospodarki światowej uległy odwróceniu; największym ośrodkiem skupiającym pracujących jest Wrocław, gdzie pracujący stanowią 31,7% ogółu pracujących regionu, a pozostałe ośrodki tego typu koncentracji to miasta: Wałbrzych, Legnica, Jelenia Góra, Lubin, Głogów, Świdnica, gmina miejsko-wiejska Polkowice, a także Bogatynia, Międzybórz oraz Kąty Wrocławskie oraz gmina Kobierzyce;

- 5) zasadnicze zasoby mieszkaniowe województwa, obejmujące ok. 76% ich całości zlokalizowane są w miastach, przy czym aż ich 1/4 znajduje się we Wrocławiu; znaczącymi zasobami mieszkań dysponują także Wałbrzych, Legnica i Jelenia Góra, Lubin, Głogów i Świdnica oraz Dzierżonów, Bielawa, Bolesławiec, Oleśnica, Oława, Kłodzko i Zgorzelec; sukcesywne powiększanie tych zasobów wiąże się ze wzmożoną aktywnością budownictwa mieszkaniowego, która ma miejsce w najbardziej rozwiniętych aglomeracjach (największą ilość mieszkań w ostatnich latach oddano do użytku we Wrocławiu, Legnicy i Jeleniej Górze oraz w powiecie wrocławskim, jak również w Głogowie, Lubinie, Bolesławcu, Oławie i Wałbrzychu i w sąsiadujących z nimi gminach); warunki mieszkaniowe na Dolnym Śląsku dzięki omawianym procesom ulegają regularnej poprawie, co ma odzwierciedlenie we wskaźnikach standardu zamieszkania i poziomu zaspokojenia potrzeb (obecnie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca w województwie zbliżona jest do średniej Polski);

- 6) województwo, a zwłaszcza jego stolica należą do najważniejszych ośrodków szkolnictwa wyższego w kraju, zarówno ze względu na potencjał ilościowy, jak i jakość kadry naukowej; obserwuje się tu wyraźny wzrost liczby osób zainteresowanych zdobywaniem wykształcenia oraz podnoszeniem swoich kwalifikacji; poza głównym ośrodkiem akademickim we Wrocławiu znacznie rozwinęły się także mniejsze ośrodki jak Jelenia Góra, Legnica i Wałbrzych, a także i innych, gdzie po 1999 r. utworzone zostały nowe uczelnie i zamiejscowe filie;

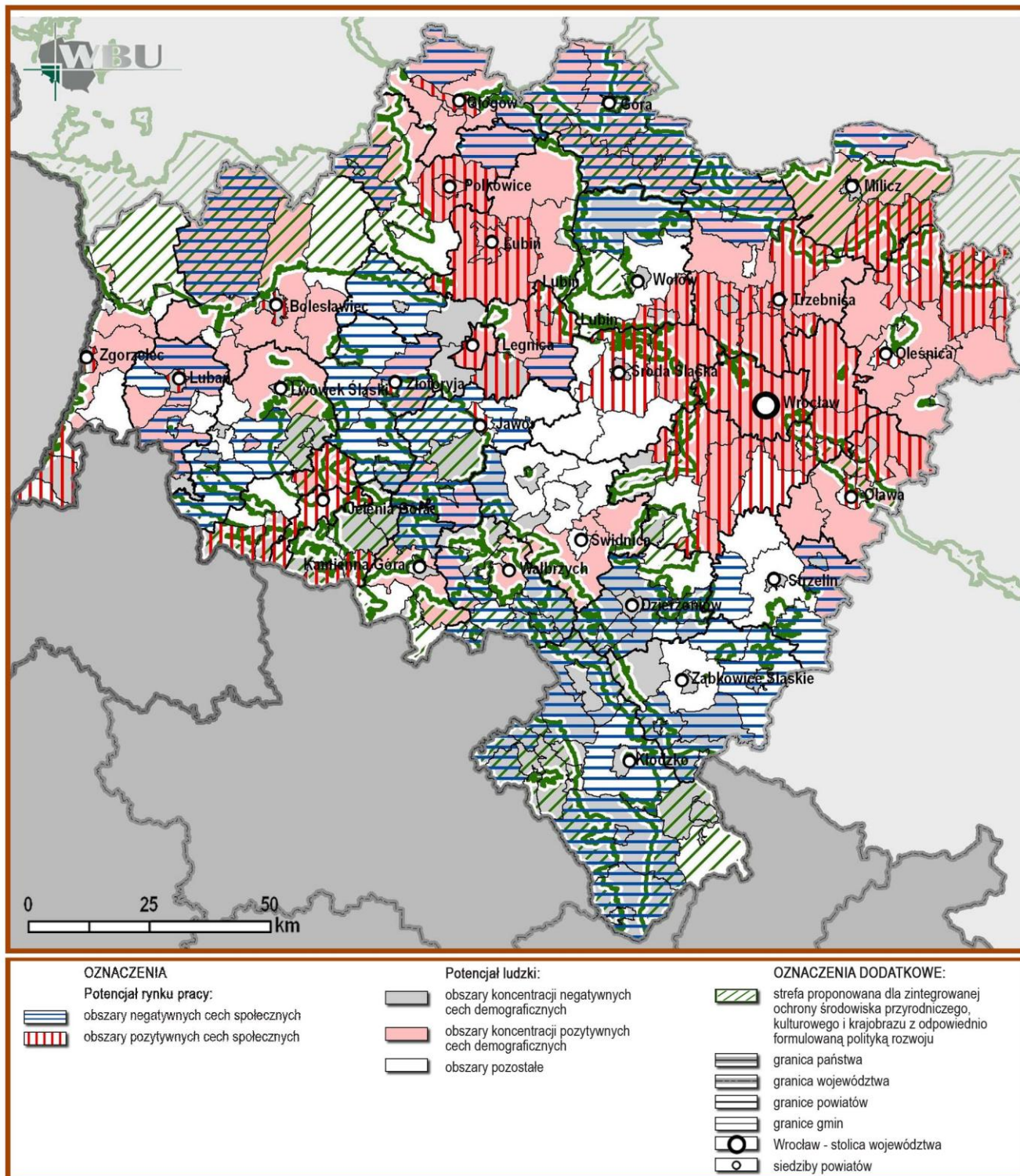
- 7) opiekę zdrowotną w województwie oraz dostępność do usług medycznych cechują wyższe od średniej krajowej wskaźniki; wyspecjalizowane usługi medyczne skupiają się w największych miastach regionu takich jak: Wrocław, Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych, Głogów i Bolesławiec;

- 8) szeroka oferta kulturalna regionu obejmuje różnorodne propozycje artystyczne o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, a Wrocław uznawany jest za jeden z głów-

nych ośrodków kulturalnych kraju; dobrze wyposażone w obiekty kultury są również podregiony jeleniogórski i wałbrzyski; w obszarze całego województwa występuje szereg ponadlokalnych obiektów sportu i rekreacji, a w obszarze Sudetów koncentrują się obiekty służące potrzebom takich specjalistycznych form rekreacji, jak sporty zimowe, wodne, lotnicze, turystyka rowerowa, czy też jazda konna.

2. Przeprowadzenie analiz sytuacji demograficznej województwa oraz potencjałów rynku pracy, przy sporządzaniu „Diagnozy”, pozwoliło na identyfikację następujących obszarów ze zjawiskami sprzyjającymi jego rozwojowi lub stanowiącymi dlań ograniczenia lub bariery:

Rysunek 6: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju sfery społecznej.

1) obszary koncentracji pozytywnych i negatywnych cech demograficznych, tj. obszary: północny (charakteryzujący się dynamicznym napływem ludności i wzrostem jej potencjału i obejmujący gminy położone w otoczeniu większych, uprzemysłowionych i atrakcyjnych ośrodków miejskich takich jak: Wrocław, Bolesławiec, Głogów, Jelenia Góra, Legnica i Lubin) oraz południowy (charakteryzujący się odpływem i ubytkiem ludności, czyli zjawiskami depopulacji, obejmujący tereny peryferyjne, oddalone od większych uprzemysłowionych ośrodków regionalnych oraz często nie posiadające dobrych połączeń komunikacyjnych z ośrodkami rozwojowymi);

2) obszary koncentracji pozytywnych i negatywnych cech rozwoju społecznego-gospodarczego z koncentracją pozytywnych cech rozwoju (występującą we Wrocławiu wraz z sąsiadującymi z nim gminami, w Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowym oraz w Worku Turoszowskim i Kotlinie Jeleniogórskiej) oraz koncentracją negatywnych cech rozwoju (występujących przede wszystkim w części południowo-zachodniej, północnej i południowej województwa).

3. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie” pozytywnych tendencji stanu sytuacji społecznej regionu przyjmuje się, że dla ich umocnienia winny być wspierane:

- 1) działania wspomagające wzrost liczby mieszkańców w północnej i wschodniej części województwa;
- 2) zmiany zachodzące w strukturze miejsc pracy, w tym związane ze zmniejszaniem się odsetka pracujących w rolnictwie i wzrostem pracujących w usługach;
- 3) stabilizacja rynku pracy i zmniejszanie stopy bezrobocia;
- 4) rozwój budownictwa mieszkaniowego;
- 5) stymulowanie rozwoju bazy szkolnictwa wyższego w największych ośrodkach regionu;
- 6) utrzymanie i rozbudowa bazy opieki zdrowotnej oraz bazy kulturalnej i rekreacyjnej.

4. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie” niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia prowadzone winny być działania sprzyjające:

- 1) zahamowaniu zjawisk depopulacji w południowej części województwa;
- 2) odwróceniu tendencji do utrzymywania się ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji;
- 3) uwzględnieniu konsekwencji związanych z wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, m.in. poprawa dostępu do usług medycznych, opieki nad emerytami oraz innych usług.

1.5. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ GOSPODARCZĄ

1. Na podstawie ujętej w „Diagnozie” charakterystyki sfery gospodarczej można wskazać następujące, najważniejsze uwarunkowania dla tej sfery, które mają istotne znaczenie dla rozwoju przestrzennego województwa:

1) Dolny Śląsk należy do najbardziej uprzemysłowionych regionów kraju i zajmujące 4 miejsce w kraju w odniesieniu do wartości produkcji sprzedanej przemysłu; we wszystkich, większych ośrodkach przemysłowych regionu na czele z Wrocławiem, przeważa zatrudnienie w przemyśle maszynowym i elektromaszynowym, jedynie w Legnicy i Głogowie dominuje produkcja metali i ich wyrobów; największym i najważniejszym ośrodkiem przemysłowym jest Wrocław, gdzie zatrudnionych jest około 14% ogółu pracujących województwa w przemyśle, ważnymi ośrodkami przemysłowymi są także Wałbrzych, Legnica, Lubin i Polkowice; najdynamiczniej rozwijającymi się ośrodkami tego typu w ostatnich latach były Polkowice, Głogów i Jelcz-Laskowice;

2) największe koncentracje terenów o funkcjach produkcyjno-usługowych występują we Wrocławiu oraz w gminach z nim sąsiadujących, znaczące: w pasmach Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica oraz Jawor-Strzegom-Wałbrzych-Dzierżoniów; lokalizacje o mniejszym znaczeniu mają miejsce wzdłuż dróg krajowych nr 8 Wrocław-Warszawa oraz nr 35 Wrocław-Wałbrzych; na terenie województwa działają, pozyskując licznych dużych i średnich inwestorów, cztery Specjalne Strefy Ekonomiczne: Wałbrzyska, Kamiennogórska, Legnicka i Tarnobrzeska;

3) rozkład przestrzenny obiektów innowacji i przedsiębiorczości w regionie jest spolaryzowany i koncentruje się wokół ośrodków o najwyższym potencjale ekonomicznym, takich jak Wrocław, Legnica i Wałbrzych; jednostki zajmujące się działalnością badawczo-rozwojową skoncentrowane są przede wszystkim we Wrocławiu, który mimo wysokiej rangi na akademickiej mapie kraju dysponuje ograniczonymi środkami na działalność tego rodzaju;

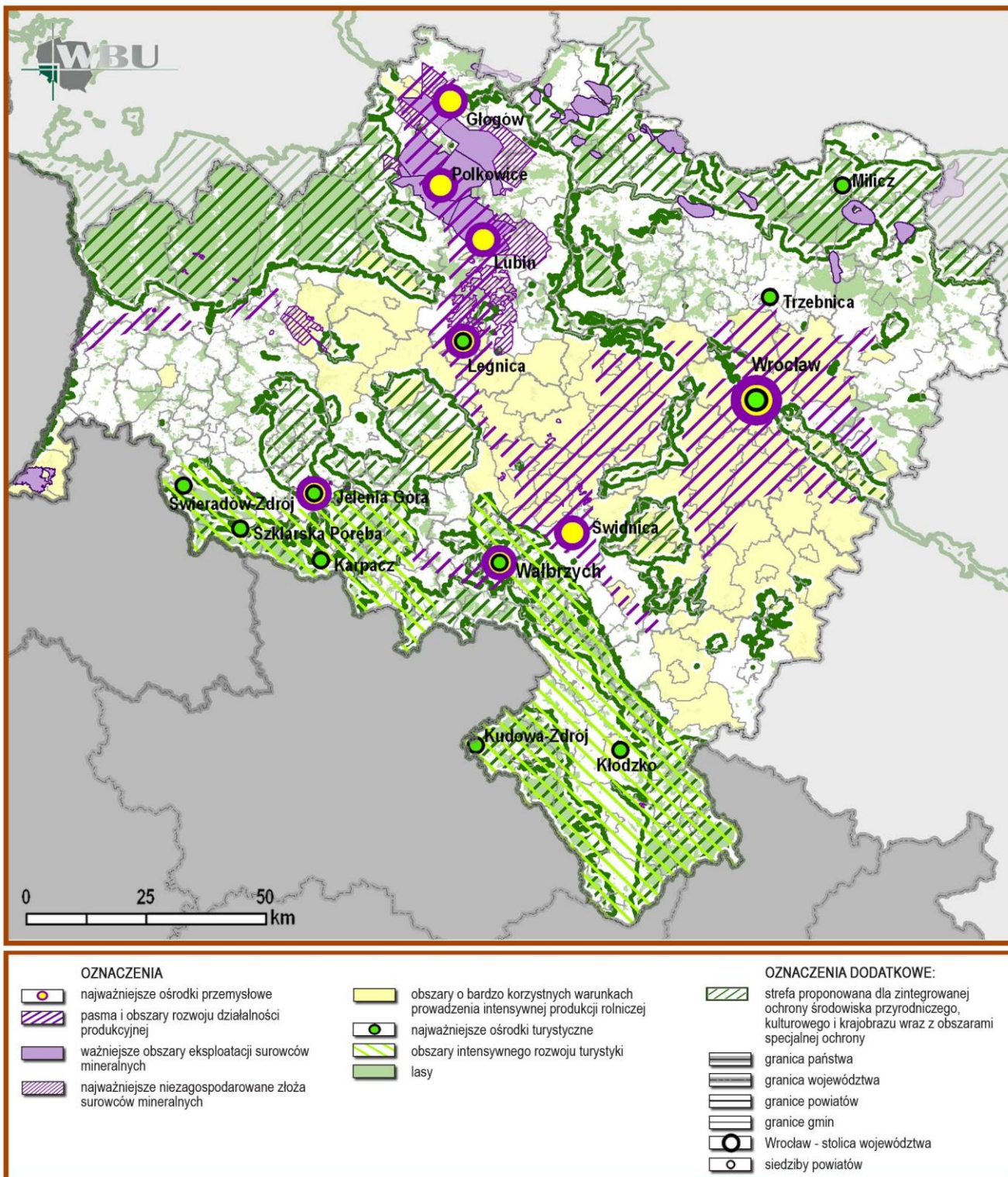
4) województwo posiada bogate i różnorodne zasoby kopalni użytecznych, z których wiele, np. rudy miedzi i srebra, różne surowce skalne (w tym m.in. różnorodne kamienie łamane i bloczne, piaski szklarskie, surowce skaleniowe i kaolinowe, gliny białe wypalające się, kamionkowe i ogniotrwałe) są unikalne w skali kraju; Dolny Śląsk pokrywa większość krajowego zapotrzebowania na skały magmowe i metamorficzne, wykorzystywane w budownictwie, drogownictwie i kolejnictwie; ważnym elementem eksportu w regionie są produkty górnictwa rud miedzi i srebra; znajdują się tu takie duże złoża węgla brunatnego, których wydobycie w Turowie pokrywa blisko 1/5 potrzeb energetyki krajowej; duża część udokumentowanych złóż kopalni jest eksploatowana, uruchomienie eksploatacji części pozostałych może być ograniczone ze względu na wymogi ochrony środowiska (zwłaszcza w południowej części regionu);

5) województwo posiada znaczny odsetek użytków rolnych, obejmujący blisko 58% jego powierzchni i bardzo korzystne warunki naturalne dla prowadzenia produkcji rolniczej; świadczy o tym wysoki wskaźnik waloryzacji jego rolniczej przestrzeni produkcyjnej (sytuuje on region na drugim miejscu w kraju po woj. opolskim); ponad połowa terenów województwa w obrębie

Nizin Śląskiej i Śląsko-Lużyckiej oraz Przedgórze Sudeckiego charakteryzuje się bardzo korzystnymi warunkami dla intensywnej produkcji rolniczej, jego północna część to obszary o warunkach średnio korzystnych, a Sudety i Pogórze Sudeckie to obszar o warunkach mało korzystnych; głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest produkcja roślinna, przy czym dominuje uprawa zbóż, zaś produkcja zwierzęca ma niewielki wymiar; w strukturze własności użytków rolnych przeważa sektor prywatny, który cechuje stosunkowo niska średnia wielkość gospodarstw; duży

udział w strukturze własności użytków rolnych posiada nadal Agencja Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa; 6) ważnym elementem gospodarki regionu jest gospodarka leśna, prowadzona na ok. 30% jego obszaru w obrębie państwowych gospodarstw leśnych i w niewielkim stopniu w lasach prywatnych; lasy gospodarcze stanowią niewiele ponad 30%, gdyż 66,3% powierzchni leśnej – to lasy ochronne; województwo znajduje się na piątym miejscu w kraju pod względem zasobności drzewostanów, a w pozyskaniu drewna – na trzecim;

Rysunek 7: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju sfery gospodarczej.

7) województwo dzięki posiadaniu zróżnicowanych walorów przyrodniczo-krajobrazowych, kulturowych i uzdrowiskowych oraz dogodnemu położeniu na styku trzech państw posiada doskonałe warunki dla rozwoju różnych form turystyki w niemal całym swoim obszarze, zwłaszcza w Sudetach; ich rozwój utrudniają dekapitalizacja istniejącego zaplecza turystycznego i uzdrowiskowego, brak odpowiedniej, nowoczesnej infrastruktury dla obsługi turystów, trudne do rozwiązania problemy, związane z rosnącą presją ruchu turystycznego na obszary o najwyższych walorach przyrodniczych; równocześnie obserwuje się marginalizację atrakcyjnych turystycznie innych obszarów województwa o mniejszej wartości zasobów przyrodniczych i większej odporności środowiska naturalnego, oraz niewystarczające wykorzystanie ich walorów dla turystyki.

2. Województwo posiada wyróżniające na tle kraju walory środowiskowe, rozwinięty potencjał gospodarczy i korzystne położenie, sprzyjające prowadzeniu różnych form działalności gospodarczej. Składają się nań: rozwinięta baza produkcyjno-usługowa, bardzo korzystne warunki do prowadzenia produkcji rolniczej w znacznej części województwa, rozwinięta infrastruktura obsługi gospodarczej, bogate zasoby surowców mineralnych oraz położenie regionu w strefie przygranicznej, w węzle ważnych, międzynarodowych i krajowych szlaków komunikacyjnych. Analizy stanu potencjału gospodarczego oraz tendencji jego rozwoju pozwalają na wskazanie w obszarze województwa pasm, obszarów i ośrodków o szczególnych predyspozycjach do prowadzenia działalności gospodarczej. Zostały one, za wyjątkiem turystyki, wskazane poza postulowaną strefą zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz poza obszarami najwyższej ochrony.

3. Istotne dla rozwoju przestrzennego województwa jest wskazanie następujących ośrodków i obszarów o najlepszych warunkach do rozwoju gospodarczego:

- 1) główne ośrodki przemysłowe, tj. Wrocław, Jelenia Góra, Głogów, Legnica, Lubin, Polkowice, Świdnica i Wałbrzych; posiadają one więcej niż 5 tys. pracujących w sektorze przemysłowym i tereny przemysłowe o powierzchni powyżej 50 ha);
- 2) istniejące i projektowane koncentracje obszarów aktywności gospodarczej (takie jak: Specjalne Strefy Ekonomiczne, siedziby zarządów największych firm w Polsce, obiekty przedsiębiorczości i innowacji);
- 3) pasma i obszary rozwoju działalności produkcyjnej z koncentracjami obszarów aktywności gospodarczej (zlokalizowane są one przede wszystkim wokół największych ośrodków przemysłowych oraz wzdłuż najważniejszych korytarzy komunikacyjnych; najważniejszym takim obszarem rozwoju w regionie jest wrocławski obszar funkcjonalny, któremu towarzyszy pasmo Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica-Jawor-Strzegom-Wałbrzych-Świdnica-zespół dzierzoniowski);

4) ważniejsze obszary eksploatacji surowców mineralnych (związane ze złożami węgla brunatnego w Niecce Żytawskiej, rud miedzi i srebra w obrębie LGOM, gazu ziemnego w północnej części województwa, a także licznymi złożami kopalin skalnych, w tym wieloma unikalnymi w skali kraju)

5) obszary z udokumentowanymi, niezagospodarowanymi złożami surowców takimi jak złoża węgla brunatnego, gazu ziemnego, rud miedzi i srebra oraz złoża szeregu kopalin skalnych);

6) obszary o bardzo korzystnych warunkach prowadzenia intensywnej produkcji rolniczej (występujące w części środkowej i środkowo-wschodniej województwa i posiadające wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej 80 pkt.);

7) obszary intensywnego rozwoju turystyki (obejmujące pasmo Sudetów, cechujące się wysokim stopniem wyposażenia w infrastrukturę turystyczną i uzdrowiskową) oraz potencjalne obszary rozwoju rekreacji dla Wrocławia i LGOM (tworzy je pasmo obejmujące Doliny Odry i Baryczy oraz Wzgórza Trzebnickie i Bory Dolnośląskie); najważniejszymi ośrodkami turystycznymi są miejscowości o największych zasobach miejsc noclegowych oraz ośrodki o unikalnych walorach kulturowych: Jelenia Góra, Karpacz, Kłodzko, Kudowa Zdrój, Legnica, Milicz, Szklarska Poręba, Świeradów Zdrój, Trzebnica, Wrocław.

4. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie” pozytywnych tendencji wzmianach stanu sytuacji gospodarczej regionu przyjmuje się, że ich umocnieniu winny służyć:

- 1) utrzymanie dużej dynamiki gospodarki regionu w tworzenia PKB oraz wzrostu udziału sektora usługowego;
- 2) utrzymanie dotychczasowego tempa rozwoju we Wrocławiu - najważniejszym, wielofunkcyjnym ośrodku zarządzania oraz rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności w województwie;
- 3) utrzymanie dużej atrakcyjności inwestycyjnej województwa;
- 4) racjonalne wykorzystanie zasobów surowców województwa dla potrzeb gospodarki kraju i regionu;
- 5) poprawa struktury agrarnej gospodarstw rolnych, wzrost ich efektywności oraz rozwój zróżnicowanych form działalności rolniczej oraz przetwórstwa na obszarach wiejskich, dostosowanych do lokalnych warunków;
- 6) rozwój wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, godzącej cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne i ekologiczne;
- 7) rozwój turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego oraz bazy noclegowej w wiodących obszarach turystycznych.

5. W odniesieniu do wskazanych w „Diagnozie” niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być podjęte działania takie jak:

- 1) minimalizowanie pogłębiającej się dysproporcji w rozwoju poszczególnych rejonów województwa, wyrażającej się stagnacją w obszarach peryferyjnych i koncentracją działalności gospo-

darczej w obszarach wzrostu, takich jak Wrocław i jego otoczenie oraz regionalne ośrodki wzrostu i rozwoju;

2) zwiększenie nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz wzrost zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej;

3) wtórne wykorzystanie terenów przemysłowych i powojaskowych poprzez wprowadzanie na ich obszarze inwestycji produkcyjnych i inwestycji związanych z działalnością innowacyjną;

4) minimalizowanie konfliktów społecznych i środowiskowych, związanych z eksploatacją surowców mineralnych;

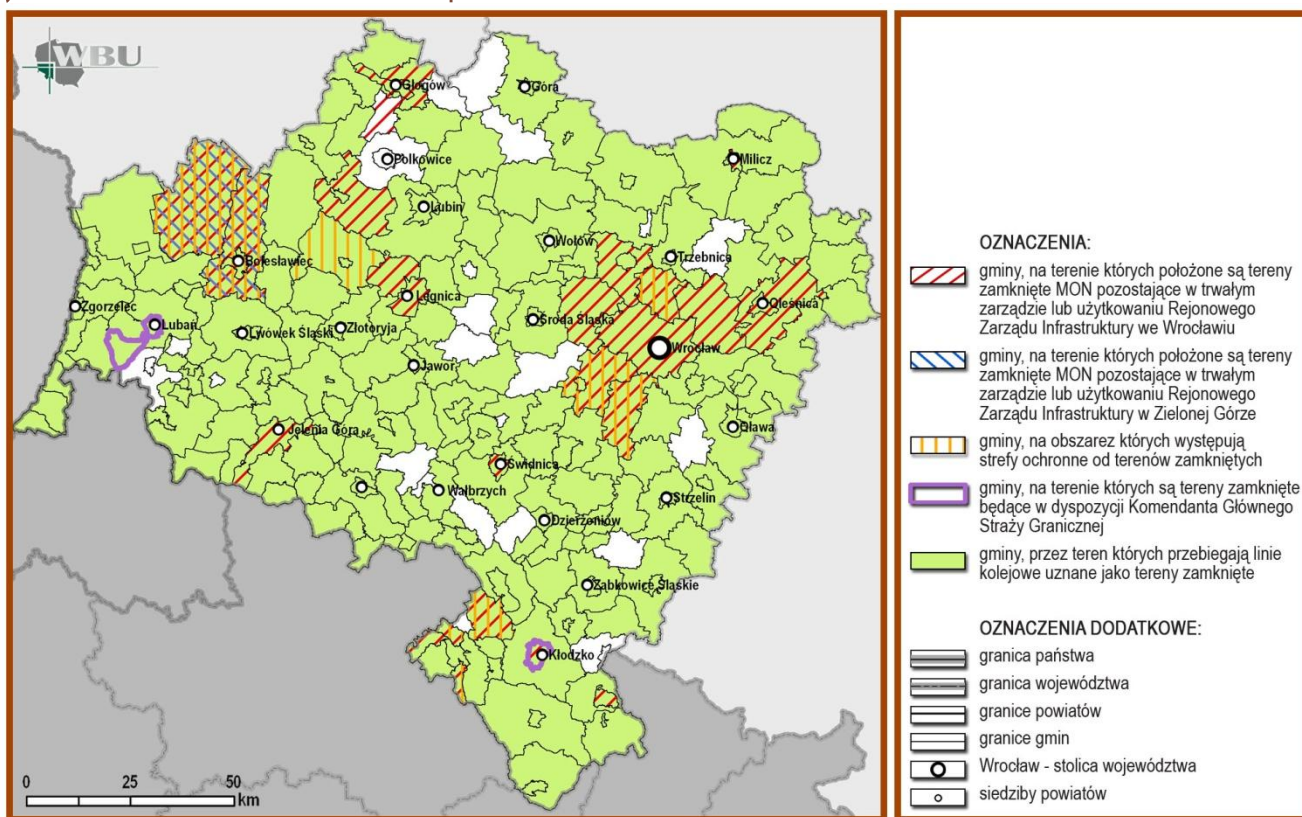
5) ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych wysokiej jakości na cele nierolnicze;

6) ograniczenie presji ruchu turystycznego najcenniejsze obszary chronione, zwłaszcza w Sudetach i rozwój turystyki i lecznictwa w formach przyjaznych dla środowiska;

7) przeciwdziałanie postępującej dekapitalizacji istniejącej infrastruktury

8) turystycznej oraz wzrost nakładów inwestycyjnych na rozwój bazy turystycznej w ekstensywnie zagospodarowanych obszarach turystycznych województwa.

Rysunek 8: Podstawowe uwarunkowania dla obronności i bezpieczeństwa.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. Wśród najważniejszych, zewnętrznych uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego województwa, związanych z jego powiązaniem z otoczeniem poza uwarunkowaniami wewnętrznymi scharakteryzowanymi w „Diagnozie” wskazać należy następujące okoliczności:

1) województwo, położone przy granicy państwa z Republiką Federalną Niemiec oraz Republiką Czeską, zajmuje strategiczną pozycję w układzie przestrzennym Polski i Europy Środkowej, charakteryzującą się m.in.:

- usytuowanie na przecięciu ważnych transeuropejskich osi transportowych wschód-zachód (III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego) oraz północ-południe (postulowanego Środkowo-europejskiego Korytarza Transportowego CETC z drogą wodną Odrą);
- położenie w sferze oddziaływania dwóch obszarów pogranicza: polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego;
- stosunkowo bliska odległość od regionu metropolitalnego „Niemcy Środkowe” oraz obszarów metropolitalnych Warszawy, Berlina, Pragi i Wiednia;

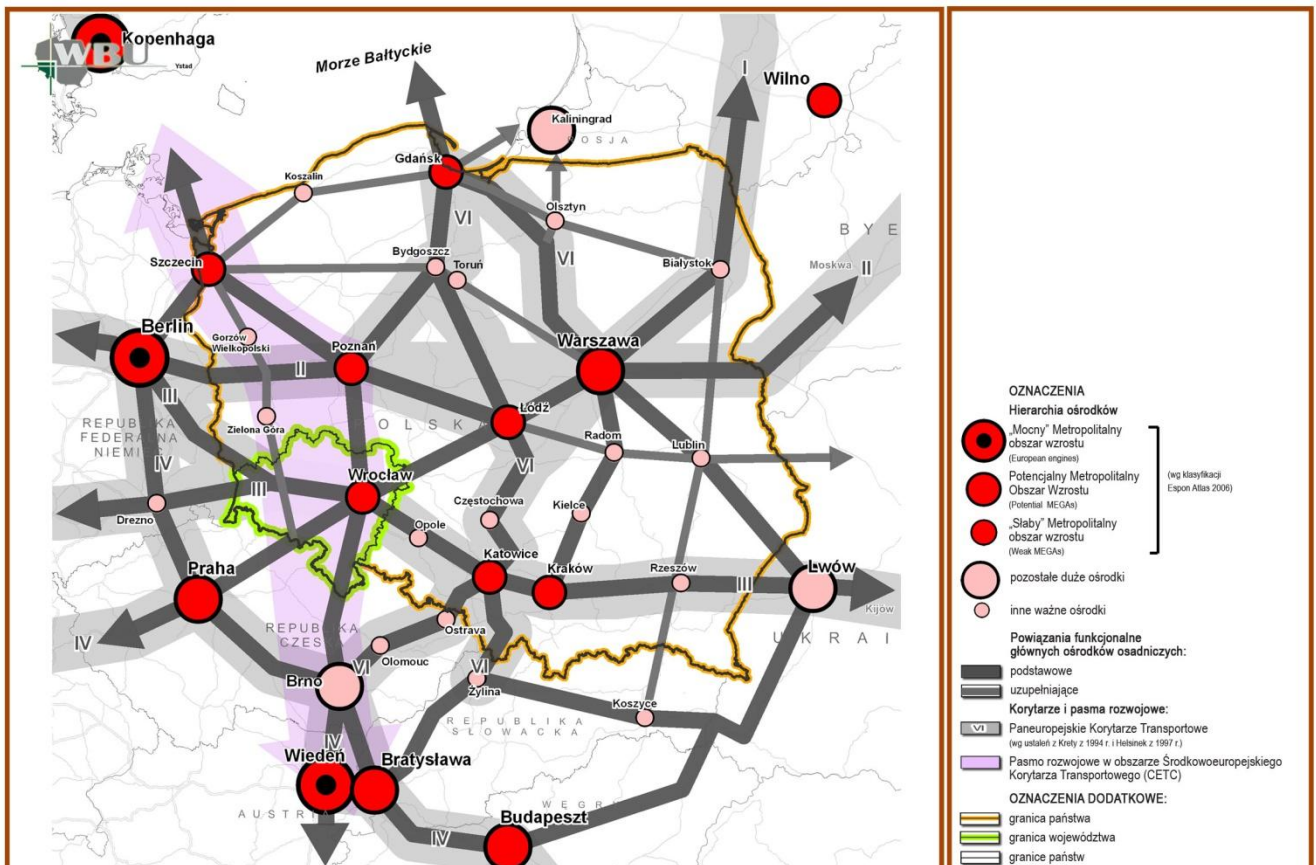
2) regiony sąsiadujące z województwem mają zróżnicowany charakter i różnego typu powiązania z Dolnym Śląskiem; należą do nich trzy województwa polskie (lubuskie, wielkopolskie, opolskie), jeden land niemiecki (Saksonia) oraz cztery kraje czeskie (liberecki, kralowohradecki, pardubicki i ołomuniecki); ważnym ośrodkiem

osadniczym na granicy polsko-niemieckiej jest transgraniczne miasto Zgorzelec-Görlitz;

3) województwo jest silnie powiązane ze swym otoczeniem poprzez systemy terenów chronionych (do najważniejszych elementów tego systemu należą: Bilateralny Rezerwat Biosfery Karonosze/Krkonoše i obszary Natura 2000, główne, krajowe korytarze ekologiczne, m. in. takie jak dolina Odry; liczne złoża surowców naturalnych oraz zbiorniki wód podziemnych, położone w obszarach zarówno województwa, jak i regionów sąsiednich, stanowią także ważny element jego powiązań przyrodniczych z otoczeniem);

4) na elementy powiązań kulturowych Dolnego Śląska z Czechami i Saksonią, a w tym z Łużycami, składające się m. in. położone po obu stronach granicy jednorodne zespoły drewnianego budownictwa przysłupowego w południowo-zachodniej części województwa oraz zespoły regionalnej zabudowy położonej w Kotlinie Kłodzkiej; istnienie wspólnych obszarów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, w tym zwłaszcza pasma Sudetów i doliny Nysy Łużyckiej, stanowią kanwę dla prowadzenia wspólnej polityki ich udostępniania dla turystyki; ważną rolę pełnią przy tym transgraniczne szlaki turystyczne, wśród których szczególne znaczenie dla powiązań zewnętrznych regionu mają dwie międzynarodowe trasy rowerowe EV-9 i ER2 oraz szlak pieszy E-3;

Rysunek 9: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju ponadregionalnych powiązań województwa.

5) województwo jest dobrze powiązane komunikacyjnie z regionami ościennymi na osi wschód zachód, co zapewnia głównie przebieg autostrad A4 i A18 oraz magistrali kolejowej E-30; dostępność regionu osłabiona jest jednak poprzez znacznie gorsze powiązania komunikacyjne na kierunku północ-południe oraz złe skomunikowanie z Warszawą (drogowe i kolejowe), Poznaniem (drogowe), Brnem i Wiedniem (drogowe i kolejowe); niewykorzystany jest także potencjał komunikacyjny rzeki Odry;

6) najważniejsze powiązania województwa w zakresie infrastruktury technicznej tworzą elementy systemów sieci elektroenergetycznych oraz przesyłowych gazu; istniejące powiązania systemu energetycznego województwa z innymi elektrowniami niż Turów nie gwarantują w pełni bezpieczeństwa energetycznego.

2. Kształtowanie właściwych powiązań z otoczeniem ma zasadniczy wpływ na kierunki rozwoju wewnętrznego regionu oraz na rolę jaką może on pełnić w strukturach przestrzennych zarówno kraju jak też Europy Środkowej. Wiąże się z tym potrzeba realizacji takich zadań jak:

1) zintegrowanie zasad ochrony wspólnych zasobów przyrodniczych oraz możliwości wzmocnienia powiązań transgranicznych systemów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony krajobrazu;

2) zintegrowanie zasad rozwoju przestrzennego zespołów miast Zgorzelec/Görlitz oraz Bogatynia/Zittau/Hradec;

3) zintegrowanie zasad transgranicznego zagospodarowania turystycznego Sudetów Zachodnich, Środkowych i Wschodnich;

4) prowadzenie wspólnej polityki przestrzennej dla terenów osadniczych, w tym zwłaszcza w rejonie Zgorzelec/ Görlitz, Bogatynia/Zittau/Hradec oraz Kudowa/Nachód;

5) wzmocnianie potencjału rozwojowego transeuropejskich korytarzy transportowych, przebiegających przez region (III Korytarza i CETC), a zwłaszcza ich obszarów węzłowych, m.in. poprzez:

- wzmocnianie ich przepustowości i zapewnienie jak najlepszej dostępności z obszaru całego regionu;

- prowadzenie właściwej polityki lokalizacyjnej w obszarach korytarzy, która winna wspierać rozwój całego regionu;

6) polepszenie transgranicznych i transregionalnych powiązań komunikacyjnych (w tym poprawa powiązań Wrocławia i Dolnego Śląska z Warszawą oraz Berlinem, Pragą i Wiedniem, a także z Poznaniem, Brnem i Dreznem);

7) lepsze powiązanie Dolnego Śląska z regionami ościennymi w zakresie infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie poprawy powiązań sieci elektroenergetycznych (priorytetem w tym zakresie jest powiązanie Dolnego Śląska nowymi liniami przesyłowymi z elektrownią Opole);

8) aktywizacja istniejących oraz wytyczenie nowych szlaków turystycznych oznaczeniu ogólnopolskim i europejskim dla udostępnienia istniejących zasobów dziedzictwa regionu (w tym m.in. uwzględnienie przebiegu śródgórskiej, międzynarodowej trasy turystycznej Via Montana i Szlaku św. Jakuba);

9) transgraniczne współdziałanie dla zintegrowania gospodarowaniem wodami dorzecza Odry, w tym również trwałego obniżania ryzyka szkód powodziowych.

3. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI PODSTAWOWYCH DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

3.1. UWARUNKOWANIA I USTALENIA KONCEPCJI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU Z 2001 R. MAJĄCE ZWIĄZEK Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZESTRZENNYM WOJEWÓDZTWA

1. Jednym z dwóch obok strategii rozwoju województwa, podstawowych dokumentów planistycznych, których ustalenia uwzględnia się zgodnie z ustawowym obowiązkiem w projekcie projektu zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa, jest przyjęta 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów oraz 17 listopada 2000 r. przez Sejm RP „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”. Po jej opublikowaniu w obwieszczeniu Prezesa RM z dnia 26 lipca 2001r. (w M.P. Nr 26, poz. 432) stała się ona dokumentem obligatoryjnym dla opracowania ww. projektu. W związku z tym, że nie zakończono dotąd prac nad aktualizacją „Koncepcji”, prowadzonych w Mini-

sterstwie Rozwoju Regionalnego od 2007 r. –zasadne jest uwzględnienie w projekcie ustaleń, zawartych w jej I edycji.

2. Analizy ustaleń „Koncepcji” zawartych w jej zasadniczych częściach, dotyczących „Systemu strategicznych celów rozwoju kraju” (i wskazanych w ramach części I „Koncepcji”, obejmującej „Podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej zagospodarowania kraju”) oraz „Krajowego systemu osadniczego”, „Krajowego systemu infrastruktury technicznej” i „Wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich” (wskazanych w ramach części II „Koncepcji”, obejmującej „Podstawowe systemy przestrzenne, stabilizujące politykę zagospodarowania przestrzennego kraju” - pozwoliły na wskazanie, w przyjętym dla prac nad zmianą projektu Planu podziale na 3 podstawowe sfery gospodarki przestrzennej: przyrodniczo-kulturową, osadniczą i techniczną, podstawowych ustaleń, odnoszących się do obszaru województwa. Wskazuje się je w syntetycznym ujęciu w tabeli nr1.

Tabela 1: Synteza podstawowych ustaleń Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju dla obszaru województwa

Ustalenia dla kierunków ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Ustalenia dla kierunków rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Ustalenia dla kierunków rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
1.SYSTEM STRATEGICZNYCH CELÓW ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KRAJU		
1A. Polityka dynamizacji przekształceń – kształtowanie przestrzeni otwartej, konkurencyjnej, innowacyjnej i efektywnej		
Podstawy kształtowania systemu przestrzennego, dynamizującego rozwój społeczno-gospodarczy kraju na Dolnym Śląsku:		
<ul style="list-style-type: none"> - biegun (ośrodek) o znaczeniu europejskim, potencjalny europol: Wrocław; - sieć ośrodków o znaczeniu regionalnym, będących jednocześnie ośrodkami równoważenia rozwoju, takich jak: Wałbrzych, Jelenia Góra, Głogów, Lubin, Legnica, Bolesławiec, Świdnica, Dzierżoniów oraz Zgorzelec (jako ośrodek transgraniczny); - pasma najsilniej dynamizujące aktywność gospodarczą kraju - pasma przyspieszonego rozwoju o znaczeniu europejskim (takie jak Berlin i Lipsk-Wrocław-Katowice-Lwów-Kijów oraz Praga i Drezno-Wrocław-Łódź-Warszawa) oraz o znaczeniu krajowym i międzyregionalnym (takie jak: Wrocław-Poznań-Koszalin, Wrocław-Zielona Góra-Gorzów Wlk.-Szczecin); - strefy i ośrodki gospodarki turystycznej (w obszarze Sudetów). 		
1B. Polityka ochrony i uwarunkowanego ekologicznie kształtowania przestrzeni przyrodniczej		
- utworzenie sieci Natura 2000, - wdrożenie sieci ECONET PL	- rozwój turystyki na cennych przyrodniczo i krajoobrazowo obszarach	
1C. Polityka selektywnej restrukturyzacji		
	- restrukturyzacja Wałbrzyskiego Okręgu Przemysłowego	
2. PODSTAWOWE SYSTEMY PRZESTRZENNE STABILIZUJĄCE POLITYKĘ PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU		
2A. Krajowy system osadniczy		
- wzmacnianie i rozwój policentrycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej systemu osadniczego		
2B. Krajowy system infrastruktury technicznej		
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie sieci autostrad i dróg ekspresowych; - budowa obejść miejscowości; - poprawa stanu infrastruktury kolejowej; - usprawnienie powiązań kolejowych pomiędzy stolicami województw z dostosowaniem linii kolejowych do prędkości 160–200 km/h (łączyjących Wrocław z Poznaniem, Opolem, Katowicami, Łodzią i Warszawą); - przebudowa i przystosowanie linii kolejowych: E59, E30 do prędkości 200 km/h dla pociągów pasażerskich;

Ustalenia dla kierunków ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Ustalenia dla kierunków rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Ustalenia dla kierunków rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
		<ul style="list-style-type: none"> - realizacja szybkiej kolei z Łodzi do Wrocławia lub podniesienie parametrów istniejącej trasy kolejowej; - modernizacja systemów energetycznego i gospodarki wodnej.
2C. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich		
<ul style="list-style-type: none"> - ekologicznie uwarunkowany rozwój gospodarki leśnej i wodnej 	<ul style="list-style-type: none"> - zdynamizowanie rozwoju gospodarki turystycznej w strefach o najwyższych walorach rekreacyjnych i krajobrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zdynamizowanie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej obszarów wiejskich

3.2. ROZWIĄZANIA PRZYJĘTE W PROJEKCIE ZMIANY PLANU I STANOWIĄCE PRZENIESIENIE USTALEŃ KONCEPCJI NA POZIOM WOJEWÓDZTWA

1. W projekcie zmiany Planu uwzględnione zostały następujące ustalenia „Koncepcji”, przeniesione z niej na poziom województwa dolnośląskiego:

1) za ustaleniami przyjętymi w „Koncepcji” dla polityki kształtowania otwartego systemu przestrzennego kraju w XXI w. w projekcie wskazano:

- Wrocław jako ośrodek rozwoju o znaczeniu europejskim, odpowiadający kryteriom tzw. europolu, stanowiący centralny ośrodek wrocławskiego obszaru funkcjonalnego;
- sieć ośrodków o znaczeniu regionalnym, będących jednocześnie ośrodkami równoważenia rozwoju, takich jak: Bolesławiec, Dzierżonów, Głogów, Lubin, Legnica, Świdnica; a także pominięte w „Koncepcji”, a pełniące taką rolę Kłodzko (jako centrum usługowo-dyspozycyjne dla rozległego obszaru o specyficznych problemach, jakim jest Kotlina Kłodzka) i Wałbrzych (centrum usługowo-dyspozycyjne rozwijającej się aglomeracji, dawny ośrodek wojewódzki); do tej samej grupy ośrodków zaliczona została także Jelenia Góra, określona w „Koncepcji” jako ośrodek o znaczeniu ponadregionalnym (takiego znaczenia jako jedyny tego typu ośrodek miasto to nie ma wg obecnych ocen sytuacji w tym zakresie);
- strefy i ośrodki gospodarki turystycznej, wskazane w obszarze Sudetów (w projekcie docelowo zostały one wskazane, jako strefa rozwoju turystyki międzynarodowej i krajowej);

2) za ustaleniami przyjętymi w „Koncepcji” dla polityki kształtowania pasm przyspieszonego rozwoju w projekcie wskazano jako obszary funkcjonalne i pasma rozwoju, stanowiące elementy dolnośląskie pasm najsilniej dynamizujących aktywność gospodarczą kraju – tj. pasm przyspieszonego rozwoju o znaczeniu europejskim, takich jak Berlin i Lipsk-Wrocław-Katowice-Lwów-Kijów oraz Praga i Drezno-Wrocław-Łódź-Warszawa oraz o znaczeniu krajowym i międzyregionalnym, takich jak: Wrocław-Poznań-Koszalin oraz Wrocław-Zielona Góra-Gorzów Wlk.-Szczecin;

3) za ustaleniami przyjętymi w „Koncepcji” dla polityki kształtowania stref i ośrodków turystycznych – w projekcie wskazano

największe ośrodki turystyczne i ośrodki aktywizacji w sudeckim paśmie turystycznym, które docelowo zostało wskazane, jako strefa rozwoju turystyki międzynarodowej i krajowej;

4) w odniesieniu do polityki kształtowania sieci ochrony – w projekcie wskazano strefę zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszarów najwyższej ochrony jako syntetyczne ujęcie przyjętej w „Koncepcji” dla wdrożenia i identyfikacji obszarów węzłowych sieci ECONET PL oraz sieci Natura 2000;

5) w odniesieniu do polityki kształtowania - w projekcie wyznaczona została strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszarów najwyższej ochrony, w obrębie której wyodrębniono obszary objęte europejskimi i krajowymi prawnymi formami ochrony przyrody o znaczeniu krajowym i regionalnym wraz propozycjami połączenia ich siecią korytarzy ekologicznych (strefa ta obejmuje obszary Natura 2000, a także uwzględnia wcześniejsze koncepcje kształtowania ECONET PL);

6) w odniesieniu do polityki selektywnej restrukturyzacji – w projekcie został wskazany jako obszar problemowy, wymagający podjęcia kompleksowych działań restrukturyzacyjnych obszar sudecki (a w tym dany Wałbrzyski Okręg Przemysłowy);

7) w odniesieniu do polityki kształtowania krajowego systemu osadniczego – w projekcie został przyjęto zasadę wzmacniania policentrycznej struktury funkcjonalno - przestrzennej regionalnego systemu osadniczego, a także zasady łagodzenia dysproporcji w jego zagospodarowaniu oraz przywracania i utrwalania ładu przestrzennego;

8) w odniesieniu do polityki kształtowania krajowego systemu infrastruktury technicznej - w projekcie przyjęte zostały ustalenia dotyczące :

- rozbudowy sieci autostrad (w tym A4 i A18) oraz dróg ekspresowych (w tym S3, S5 i S8 zgodnie z obowiązującym rządowym programem budowy autostrad i dróg ekspresowych; w programie tym planowana w „Koncepcji” autostrada A3 przy zbadaniu możliwości zastąpienia jej drogą ekspresową została uznana za taką drogę);
- poprawy stanu infrastruktury kolejowej, a w tym dostosowania linii kolejowych do prędkości 160–200 km/h (łączyjących Wrocław z Poznaniem, Opolem, Katowicami, Łodzią i Warszawą) oraz do prędkości 200 km/h (w ciągach linii E59 i E30);
- realizacji szybkiej kolei z Łodzi do Wrocławia;

- modernizacji urządzeń drogi wodnej Odry w klasie IV;
- modernizacji i rozbudowy systemów telekomunikacji, energetyki i gospodarki wodnej;
- 9) w odniesieniu do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich – w projekcie wskazane zostały kierunki i zasady ich rozwoju.

3.3. USTALENIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA Z 2005 R.

1. „Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.”, stanowi drugi, podstawowy dokument planistyczny, którego ustalenia uwzględnione zostały w projekcie zmiany Planu województwa. „Strategię” przyjęto uchwałą Nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 r. i składa się on z sześciu zasadniczych części:

- 1) syntezy diagnozy stanu województwa;
- 2) oceny efektów realizacji dotychczasowej strategii;

- 3) analizy SWOT;
- 4) wizji i wskazania celów, priorytetów i działań;
- 5) określenia zasad wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii;
- 6) wskazania instrumentów finansowych i prawnych realizacji strategii.

2. W rozdziale „Strategii” obejmującym cele, priorytety wskazane zostały takie działania odnoszące się do kierunków przestrzennego zagospodarowania województwa, które przedstawia się w syntetycznym ujęciu w poniższym zestawieniu. Zostały one zestawione w przyjętym w pracach nad projektem zmiany Planu podziale na 3 strefy gospodarki przestrzennej: przyrodniczo-kulturową, osadniczą i techniczną. Przyjęto je w konstrukcji celów, kierunków i działań w projekcie zmiany Planu (poza wskazaniem Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego z powodów omówionych w rozdz. 1.3.).

Tabela 2: Ustalenia Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego.

Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych, kulturowych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo - kulturowej)	Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
1. CEL GOSPODARCZY: ZBUDOWANIE KONKURENCYJNEJ I INNOWACYJNEJ GOSPODARKI DOLNEGO ŚLĄSKA		
1A. Priorytet: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska		
	- tworzenie obszarów oraz ośrodków wzrostu i rozwoju	
1B. Priorytet: Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku		
	- integracja i rozbudowa gospodarcza potencjału turystycznego i uzdrowiskowego	
2. CEL PRZESTRZENNY: ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ I INFRASTRUKTURALNEJ REGIONU I JEGO INTEGRACJA Z EUROPEJSKIMI OBSZARAMI WZROSTU		
2A. Priorytet: Poprawa spójności przestrzennej regionu		
- policentryczny rozwój sieci osadniczej oraz tworzenie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych, - zachowanie walorów przyrodniczych, środowiskowych i krajobrazowych przy rozwoju sieci osadniczej	- rozwój przestrzenny i kształtowanie ładu przestrzennego, zwłaszcza na terenach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego, Aglomeracji Funkcjonalnej LGOM oraz ośrodków ponadregionalnych; - kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych tj. terenów poprzemysłowych i powojaskowych; - wspieranie inwestycji infrastrukturalnych związanych z udostępnieniem terenów pod zabudowę mieszkaniową; - przeciwdziałanie degradacji obszarów peryferyjnych i zagrożonych marginalizacją; - wykształcenie nowej koncepcji wsi z rozwojem pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształceniem nowych funkcji dla tych terenów.	- rozwój i usprawnienie ponadregionalnej infrastruktury komunikacyjnej; - kształtowanie układów komunikacyjnych, sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu regionu.
2B. Priorytet: Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki		
- utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, - podniesienie jakości gleb zdegradowanych i zrehabilitowanych, - ochrona zasobów naturalnych poprzez ich racjonalne	- zapewnienie warunków przestrzennych i odpowiednich warunków ekologicznych dla utrzymania i rozwoju funkcji uzdrowiskowych	- ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych i przemysłowych na środowisko, - zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie retencji wód, w szczególności poprzez zapewnienie realizacji „Programu dla Odry–2006”

Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych, kulturowych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo - kulturowej)	Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
wykorzystanie, - poprawa jakości powietrza atmosferycznego, - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ich ochrona oraz ochrona ich zlewni		
2C. Priorytet: Poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych		
	- kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych	
2D. Priorytet: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu		
		- rozbudowa i modernizacja krajowego układu sieci gazowej wysokiego ciśnienia; - sukcesywna gazyfikacja terenów osadniczych; - zapewnienie strategicznej rezerwy systemu gazowniczego; - rozbudowa i modernizacja systemów grzewczych oraz alternatywnych źródeł ciepła; - włączenie sieci infrastrukturalnych w układy europejskie; - rozbudowa i modernizacja krajowego systemu przesyłowego; - rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej; - wykorzystanie źródeł energii odnawialnej z preferencją dla elektrowni wodnych.
2E. Priorytet: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich		
	- wykształcenie nowej koncepcji wsi – rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów	- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej, wychodzące naprzeciw wymogom funkcji gospodarczych oraz edukacyjnych
3. CEL SPOŁECZNY: ROZWIJANIE SOLIDARNOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ POSTAW OBYWATELSKICH TWÓRCZYCH I OTWARTYCH NA ŚWIAT		
3A. Priorytet : Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury		
- ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego i rozwój tożsamości regionalnej		

3.4. USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA Z 2002 R.

1. Obowiązujący „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego”, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/872/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie jego uchwalenia, stanowi dokument, do którego rozwiązań w zasadniczym stopniu nawiązuje się w projekcie jego zmiany. W części ustalenia te zostały wprost wprowadzone do projektu, w części wymagały one aktualizacji w zakresie omówionym szerzej w pkt. 4.

2. Plan z 2002 r. zawiera ustalenia dla zagospodarowania przestrzennego województwa w następującym układzie:

- 1) cele strategiczne rozwoju przestrzennego;
- 2) nadrzędne zasady zagospodarowania przestrzennego;
- 3) cele, zasady realizacji i kierunki polityki przestrzennej w odniesieniu do: systemu osadniczego, systemu funkcjonalno-przestrzennego i sfer polityki przestrzennej (ekologicznej, społecznej, kulturowej, gospodarczej, infrastruktury oraz do systemu

ochrony przeciwpowodziowej i sfery obronności i bezpieczeństwa publicznego);

- 4) priorytety polityki przestrzennej;
- 5) zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów;
- 6) współpraca międzynarodowa;
- 7) kierunki polityki przestrzennej w obszarach problemowych;
- 8) instrumenty realizacji polityki przestrzennej.

3. W Planie przyjęte zostały następujące cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa:

- 1) realizacja "otwarcia na Europę" – stymulowanie i umacnianie integracji Polski i Unii Europejskiej poprzez pokonywanie barier integracyjnych;
- 2) kształtowanie konkurencyjności województwa poprzez tworzenie i rozwój systemu obszarów aktywizacji społecznej i gospodarczej;
- 3) tworzenie warunków do poprawy jakości życia i podnoszenia standardu cywilizacyjnego społeczeństwa dla osiągnięcia wysokiego zaspokojenia poziomu potrzeb społecznych;
- 4) aktywna ochrona wartości przyrodniczych i kształtowanie środowiska przyrodniczego, prowadzące do realizacji ekorozwoju;

- 5) ochrona dziedzictwa kulturowego i udostępnianie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu poprzez włączanie we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne;
 - 6) integracja społeczności województwa;
 - 7) zapewnienie warunków dla zwiększenia obronności kraju, zapobiegania awariom i klęskom żywiołowym oraz ochrona przed ich skutkami.
4. W Planie założono, że realizacja ww. celów będzie wiązać się z wdrażaniem nadrzędnych zasad zagospodarowania przestrzennego województwa, jakie wskazano w Planie w następującym ujęciu:

- 1) dynamiczne równoważenie rozwoju jako podstawa polityki przestrzennego zagospodarowania województwa,
 - 2) wykorzystywanie szans i możliwości, zawartych w uwarunkowaniach województwa,
 - 3) ukierunkowanie na ekorozwój w użytkowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni,
 - 4) poprawę ładu przestrzennego, wyrażającego dążenie do harmonijności struktur przestrzennych i powiązań z przyrodą,
 - 5) przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju w funkcjonowaniu struktur przestrzennych.
5. W Planie zostały przyjęte priorytety polityki przestrzennej, wskazane w poniższym zestawieniu:

Tabela 3: Priorytety polityki przestrzennej wg ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa z 2002 r.

Ustalenia dotyczące kierunków ochrony zasobów przyrodniczych, kulturowych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo - kulturowej)	Ustalenia dotyczące kierunków rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Ustalenia do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
<ul style="list-style-type: none"> - ochrona niezagospodarowanych złóż surowców mineralnych; - ograniczenie roli górnictwa w obszarach wyróżniających się cennymi walorami przyrodniczymi; - sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie obszarów zdegradowanych w wyniku działalności górniczej; - poszukiwanie nowych złóż kopalin użytecznych w celu uzupełnienia bazy zasobowej surowców mineralnych regionu; - rozwój górnictwa wód mineralnych i leczniczych w oparciu o bogate zasoby dyspozycyjne; - ochrona przyrodniczych zasobów doliny Baryczy; - ochrona zasobów przyrodniczych pasma Sudetów i Przedgórz; - przywracanie równowagi ekologicznej w zlewniach chronionych; - poprawa stanu środowiska w obszarach zdegradowanych przez przemysł związany z wydobyciem węgla brunatnego i kamiennego; - zachowanie i ochrona czystości zwykłych wód podziemnych; - ograniczenie poboru wód podziemnych; - współpraca z województwami: opolskim, wielkopolskim i lubuskim oraz z Czechami i Niemcami w zakresie ochrony wód podziemnych; - zwiększanie lesistości obszaru województwa; - polepszanie stanu zdrowotności i odporności drzewostanów na biotyczne i abiotyczne czynniki szkodliwe; - ochrona, zachowanie oraz promocja europejskiego dziedzictwa kulturowego szlaku cysterskiego; - ochrona i zachowanie najcenniejszych walorów krajobrazu kulturowego doliny Odry; - ochrona dziedzictwa kulturowego doliny Baryczy; - ochrona, zachowanie oraz kultywowanie odrębności wielokulturowego dziedzictwa pasma Sudetów; - objęcie programem kompleksowej rewaloryzacji zespołów staromiejskich; - prowadzenie działań decyzyjnych o charakterze 	<ul style="list-style-type: none"> - ustalenie hierarchicznego podziału ośrodków osadniczych (z Wrocławiem jako ośrodkiem metropolitalnym, z ponadregionalnymi ośrodkami równoważenia rozwoju – Jelenią Górą i Wałbrzychem oraz Legnicą, zregionalnymi ośrodkami równoważenia rozwoju – Bolesławcem, Głogowem, Lubinem, Świdnicą, Dzierżoniowem, a także Kłodzkiem i Zgorzelcem); - ustalenie stref funkcjonalnych o różnicowanej polityce przestrzennej: - obszarów rolno-lesnych; - rolno-przemysłowej; - górskich obszarów rolno-lesnych Sudetów; - przemysłowo – gospodarczej; - związanej z rzeką Odrą; - wzmacnianie rangi ośrodka metropolitalnego Wrocławia i jego znaczenia w strukturze ośrodków europejskich; - identyfikacja i wspieranie regionalnych „biegunów wzrostu” – miejsc węzłowych o szczególnym potencjale rozwojowym; - utrwalanie i ochrona rangi subregionalnych i lokalnych ośrodków równoważenia rozwoju; - wyodrębnienie obszaru metropolitalnego, obejmującego Wrocław oraz obszar jego bezpośredniego sąsiedztwa, a także aglomeracji jeleniogórskiej i wałbrzyskiej oraz zespołów miast Legnica-Głogów i Dzierżoniów-Bielawa-Pleszyce; - wykorzystanie przebiegu III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego oraz innych europejskich pasm rozwojowych dla aktywizacji i rozwoju województwa; - podniesienie rangi wielofunkcyjnego pasma Odry; - rozwój Osi LGOM - Brama Lubawska w przebiegu korytarza E65; - wykorzystanie turystycznego pasma Sudetów dla aktywizacji gospodarczej województwa; - wspieranie rozwoju obszarów pogranicza polsko - niemieckiego i polsko-czeskiego oraz wykształcenie silnych powiązań przestrzennych z Republiką Federalną Niemiec i Republiką Czeską; - usprawnienia i poprawa działania usług z zakresu oświaty, zdrowia, opieki społecznej, kultury i sportu; - poszerzenie sieci szkół wyższych oraz rozbudowa bazy dydaktycznej, socjalnej i sportowej szkół wyższych, modernizacja, rozbudowa i kontynuacja budowy szpitali; - rozbudowa i modernizacja istniejących placówek muzealnych w województwie; - budowa, rozbudowa i modernizacja istniejących placówek i domów opieki społecznej i obiektów specjalnych oraz ośrodków szkolno-wychowawczych; - wspieranie tworzenia i zwiększanie atrakcyjności obszarów poprzez rozwój infrastruktury technicznej i komunikacji specjalnych stref ekonomicznych i innych obszarów specjalnych takich jak: regionalne strefy rozwoju przedsiębiorczości, pasma aktywności gospodarczej, parki technologiczne; - tworzenie centrów logistycznych; - tworzenie ośrodków rozwoju przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu; - restrukturyzacja sektora rolniczego; - zwiększenia atrakcyjności turystycznej i wypoczynkowej w paśmie Sudetów; - poszerzenie, w oparciu o walory kulturowe i krajobrazowe, oferty turystycznej w paśmie Odry; 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa autostrad w trzecim paneuropejskim korytarzu transportowym; - budowa dróg ekspresowych S-3 (A-3), S-5, S-8 (A-8); - usprawnienie komunikacji miejskiej, lokalnej i tranzytowej w obszarze aglomeracji Wrocławia; - budowa mostów na Odrze; - budowa i modernizacja przejść granicznych; - modernizacja linii kolejowej E-30; - budowa linii kolejowej na trasie Wrocław – Warszawa przez Kępno – Bełchatów – Piotrków Tybunalski; - elektryfikacja odcinka linii kolejowej Węglińiec – Horka i Węglińiec – Zgorzelec; - modernizacja portu lotniczego we Wrocławiu; - budowa stopnia wodnego Malczyce; - budowle na Odrze swobodnie płynącej; - modernizacja Odry skanalizowanej; - modernizacja portów nadodrzańskich; - zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do picia dla aglomeracji jeleniogórskiej oraz alternatywnego źródła wody dla Wrocławia - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach rzek chronionych i postulowanych do ochrony; - systemowe rozwiązanie gospodarki odpadami komunalnymi dla Wrocławia i Jeleniej Góry oraz powiatów: średzkiego i świdnickiego; - dokończenie budowy podziemnego magazynu gazu „Wierzchowice”; - rozbudowa krajowej sieci gazowej wysokiego ciśnienia; - zabezpieczenie dostaw energii elektrycznej dla terenów o zwiększonej aktywności gospodarczej; - rozbudowa i modernizacja krajowego systemu elektroenergetycznego; - ochrona przeciwpowodziowa m. Wrocławia i powiatu wrocławskiego oraz modernizacja wrocławskiego węzła wodnego; - ochrona przeciwpowodziowa Ziemi Kłodzkiej, doliny Nysy Kłodzkiej, Głogowa i powiatu głogowskiego, Legnicy i dorzeczy Bobru oraz Nysy Łużyckiej.

przestrzenno-gospodarczym w zgodzie z zasadami kształtowania ładu przestrzennego.	- aktywizacja turystyczna dolnośląskiego szlaku cystersów; - aktywizacja turystyczna dolnośląskich szlaków kajakowych	
---	--	--

6. Od czasu opracowania Planu, tj. od 2002 r., nastąpiło szereg istotnych zmian politycznych, administracyjnych, gospodarczych, prawnych, a także związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Zmiany te wskazano szczegółowo w opracowanej w 2006 r. „Okresowej ocenie planu zagospodarowania przestrzennego województwa”. Wśród najważniejszych elementów zmienionej sytuacji w zakresie zagospodarowania przestrzennego województwa i planowania jego rozwoju w stosunku do przyjętych ustaleń w Planie, na co wskazano w ww. „Ocenie” wymienić należy:

- 1) zmiany w układzie przestrzennym i w strukturze systemu ochrony przyrody (związane z wprowadzeniem programu Natura 2000 i wejściem w życie nowej ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku);
- 2) nowe elementy rozbudowy systemu ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych (zwiększyła się do 25 ilość obszarów chronionego krajobrazu, powołano 14 nowych rezerwatów przyrody oraz utworzono liczne użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe);
- 3) rekomendacje zawarte w wykonanym w 2005 r. „Opracowaniu ekofizjograficznym dla województwa dolnośląskiego”, m.in. dotyczące tzw. „ruszty ekologicznego”, jako jednego z głównych elementów struktury przestrzennej regionu;
- 4) wprowadzenie zmian granic Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (wskazanych w sukcesywnie powstających odpowiednich dokumentacjach hydrogeologicznych);
- 5) zmiany klasyfikacji stanu wód powierzchniowych i podziemnych, związane z przyjęciem 5 klas jakości wód oraz zmian prowadzenia monitoringu ich zasobów);
- 6) potrzebę zmiany danych na temat stanu środowiska (zgodnie z informacjami z aktualnych „Raportów o stanie środowiska w województwie dolnośląskim”);
- 7) uzyskanie statusu miasta przez Prusice i Olszynę Lubańską (w związku z czym wzrosła ilość ośrodków lokalnych z 63 miast i 66 wsi gminnych na odpowiednio 65 i 64) oraz nadania miastu Siechnice statusu siedziby gminy (decyzje w tej sprawie weszły w życie z dn. 1.01.2010 r.);
- 8) połączenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego w jeden powiat (w związku z tym w województwie funkcjonują obecnie 3 a nie 4 miasta na prawach powiatu: Wrocław, Legnica i Jelenia Góra);
- 9) zmiany w prognozowaniu potencjału demograficznego województwa (na podstawie prognozy GUS z 1998r. zakładano zmniejszenie jego liczby ludności o 141 tys. w perspektywie 2030 r., wg prognozy z 2003 r. oszacowano ten spadek na poziomie ok. 293 tys., w świetle najnowszych prognoz na 2030 r. przy liczbie ludności na koniec 2008 r. równej 2877 tys. szacuje się jej spadek o 188 tys.);
- 10) nowe ujęcie wskazanej w Planie delimitacji Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (w rozpoczętych w 2004 r. wstępnych pracach przygotowawczych do przyszłego planu jego zagospodarowania przestrzennego przyjęto istotne zmiany w tym zakresie);
- 11) zmiany ustaleń zawartych w opracowaniu „Regionalne Strefy Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości” – załączniku do Planu (od 2002 r. zmiany w polityce przestrzennej gmin w tym zakresie były bardzo znaczące; m.in. dotyczą one regionalnych stref we Wrocławiu, Brzegu Dolnym, Koberzycach,

Olawie, Strzelinie i Świdnicy, część z nich stała się specjalnymi strefami ekonomicznymi, część znacznie zmieniła swój obszar i strukturę powiązanych z nimi podstref);

12) zakwalifikowanie przyjętej w Planie do budowy autostrady A-3 do sieci dróg ekspresowych (co przyjęto w Rozporządzeniu RM z dnia 15.05.2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych i w „Harmonogramie budowy autostrad i dróg krajowych na lata 2007-2013” – załączniku do Narodowego Planu Rozwoju, przyjętego przez RM w 2005 r.);

13) podpisanie w 2005 r. międzyregionalnego porozumienia na rzecz utworzenia nowego Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC,

14) nowe propozycje dla przebiegu tzw. Drogi Śródsudeckiej (po uzgodnieniach ze stroną czeską przewidziana jest realizacja ww. Drogi w całości po polskiej stronie oraz powstanie jej niezależnego czeskiego odpowiednika; docelowo przewiduje się powiązanie obu tras systemem polsko-czeskich łączników drogowych, w jeden, transgraniczny układ turystycznych tras samochodowych w Sudetach);

15) wprowadzenie zmiany koncepcji połączenia szybką koleją Wrocławia z Warszawą poprzez projektowaną linię dużych prędkości E-26, z przebiegiem przez Łódź;

16) zaprojektowanie gazociągu wysokiego ciśnienia Kościan-KGHM Żukowice/Polkowice oraz rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski-Wrocław z przedłużeniem do Kawic (w gminie Prochowice) i dalej do Hradec-Kralove (Czechy);

17) zaprojektowanie linii energetycznych 400 kV Pasikurowice-Wrocław Południe, Mikułowa-Świebodzice-Ząbkowice Śląskie-Dobrzeń (lub Groszowice);

18) zmiany ustaleń w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, wynikające m.in. z opracowania szeregu studiów ochrony przed powodzią wybranych miast i obszarów;

7. Wskazane wyżej najważniejsze elementy zmienionej sytuacji w zakresie zagospodarowania przestrzennego województwa w stosunku do przyjętych ustaleń w Planie zostały uwzględnione w niniejszym projekcie jego zmiany. Rozszerzone zostały one dodatkowo o:

1) nowe elementy wojewódzkiego systemu ochrony zasobów przyrodniczych, a w tym zwłaszcza o nowe obszary Natura 2000,

2) nowe elementy wojewódzkiego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego, a w tym 3 obiekty wpisane na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO i 3 parki kulturowe,

3) nowe elementy sieci osadniczej, związane z rozwojem przestrzennym specjalnych stref ekonomicznych, nowe elementy systemu komunikacji drogowej i kolejowej, a w tym m. in. związane z przebiegiem dróg krajowych i wojewódzkich, a w tym m.in. także obwodnic szeregu ośrodków miejskich.

8. Poza ww. elementami bardzo ważne jest dostosowanie Planu do obowiązujących przepisów nowej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które m.in. wymagają uwzględnienia w planie ustaleń strategii rozwoju województwa oraz określenia rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalonych w zaktualizowanych dokumentach, przyjętych przez Sejm, Radę Ministrów,

właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwościami.

4. UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE, ZALECENIA I WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z INNYCH DOKUMENTÓW

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DOKUMENTÓW

1. Na przyjęte w projekcie zmiany Planu rozwiązania, a zwłaszcza na zakres określonych w jego II części „Celów, kierunków, zasad i działań dla zagospodarowania przestrzennego województwa” zasadniczy wpływ miało uwzględnienie poza omówionymi w rozdz. 3 ustaleniami „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” oraz „Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020”, także innego typu ustaleń, zaleceń i wniosków, ujętych w szeregu dokumentach Unii Europejskiej, krajowych oraz wojewódzkich. Dokumenty te tworzą 4 zasadnicze grupy:

- 1) dokumenty, których ustalenia uwzględnia się w planie województwa, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i które zostały przyjęte przez Sejm, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zaś ich ustalenia dotyczą inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- 2) przepisy prawa powszechnie obowiązującego, które odnoszą się bezpośrednio do problematyki Planu;
- 3) akty prawa miejscowego, stanowiące obowiązujące dla danego terenu przepisy;
- 4) dokumenty programowe i polityki sektorowe, odnoszące się do różnych sfer i stanowiące ramy polityki przestrzennej rządu lub samorządu województwa.

Zasadnicze znaczenie dla przyjętych rozwiązań w projekcie zmiany Planu mają te dokumenty, w których ujęte zostały ponadlokalne inwestycje celu publicznego. Zostały one uwzględnione w ustaleniach projektu w części II, w rozdziale 4.

2. Syntetyczne omówienie dokumentów, które brane były pod uwagę przy sporządzaniu projektu zmiany Planu, i które odnosiły się do zagadnień planowania przestrzennego i polityki przestrzennej w województwie, przedstawia się poniżej w podziale na europejskie, krajowe i wojewódzkie. Ich pełny wykaz wraz z informacjami o ich statusie prawnym, zawartych w nich zaleceniach i wnioskach przedstawia się w aneksie do projektu zmiany Planu w podziale na podstawowe sfery gospodarki przestrzennej.

4.2. DOKUMENTY UNII EUROPEJSKIEJ

Do dokumentów Unii Europejskiej, odnoszących się w zróżnicowanym ujęciu do zagadnień planowania i zagospodarowania przestrzennego, należą:

- 1) Strategia Lizbońska;
- 2) Europejska Perspektywa Rozwoju Przestrzennego;

- 3) Agenda Terytorialna Unii Europejskiej;
- 4) Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich;
- 5) Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- 6) NAIADES – Zintegrowany Europejski Program Działań na Rzecz Żeglugi Śródlądowej;
- 7) TEN-T - Transeuropejska Sieć Transportu;
- 8) Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, potocznie zwana Dyrektywą Powodziową;
- 9) Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.;
- 10) EWT – Program Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013;
- 11) EWT – Program Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007-2013.

4.3. DOKUMENTY KRAJOWE

1. Do dokumentów krajowych, przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów lub właściwego ministra, w których ustalone zostały inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, należą:

- 1) Program dla Odry 2006;
- 2) Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 czerwca 2007 r. o konieczności przyjęcia i wdrożenia strategii gospodarki wodnej w Polsce;
- 3) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko;
- 4) Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka;
- 5) Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013,
- 6) Program budowy dróg krajowych na lata 2008-2012;
- 7) Program budowy i uruchomienia przewozów Kolejami Dużych Prędkości w Polsce;
- 8) Master Plan Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku;
- 9) Program rozwoju sieci lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych;
- 10) Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2009 – AKPOŚK 2009;
- 11) Krajowy plan gospodarki odpadami 2010;
- 12) Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wykazu przedsięwzięć Euro 2012;
- 13) Kierunki rozwoju turystyki do 2015 roku.

2. Obowiązującymi dla sporządzania projektu zmiany Planu przepisami prawa są akty prawa miejscowego, zawierające zobowiązania prawne, do których należą (poza zasadniczą dla tych prac ustawą o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym):

1) ustawy i rozporządzenia, stanowiące przepisy prawa powszechnie obowiązującego (m.in. są to: prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami);

2) rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;

3) rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Karkonoskiego Parku Narodowego i Parku Narodowego Gór Stołowych);

4) rozporządzenia i zarządzenia właściwych organów w sprawie ustanowienia rezerwatów przyrody;

5) rozporządzenia w sprawie ustanowienia obszarów NATURA 2000;

6) rozporządzenia właściwych ministrów w sprawie uznania odpowiednich terenów za obszary zamknięte, a także decyzje właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, w których ustalone zostały tereny zamknięte i ich granice.

3. Wśród dokumentów, których ustalenia nie są obowiązkowe przy sporządzaniu projektu zmiany Planu, ale które zostały przyjęte przez organy rządowe i stanowią ramy dla działań samorządu województwa, związanych z formułowaniem polityki przestrzennej i rozwoju województwa, wymienić należy:

1) Krajowy Program Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej;

2) Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015;

3) Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego;

4) Politykę ekologiczną Państwa w l. 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.;

5) Politykę Leśną Państwa;

6) Politykę Transportową Państwa na lata 2006-2025;

7) Politykę energetyczną Polski do 2030 r.;

8) Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”;

9) Strategię rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na l. 2007-2013;

10) Program inwestycji drogowych GDDKiA - Oddział Wrocław;

11) Strategię dla Transportu Kolejowego do roku 2013.

4. W trakcie prac nad projektem zmiany Planu przeanalizowano także inne dokumenty i projekty dokumentów, dotyczące zagadnień uwzględnianych w planie województwa, wśród których wymienić należy:

1) projekt Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju (w jego eksperckiej wersji z 2009 r. oraz wersji z 2011 r.);

2) projekt planu rozwoju PSE Operator S.A. w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2006-2020;

3) projekt planu rozwoju OGP GAZ-SYSTEM S.A. w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2009-2014;

4) Plan rozwoju sieci elektroenergetycznych przedsiębiorstw dystrybucyjnych w zakresie wysokich napięć;

5) Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030.

4.4. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

1. Do dokumentów wojewódzkich, przyjętych przez Sejmik Województwa, w których ustalone zostały inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, należą:

1) Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013;

2) Wieloletni Program Inwestycyjny 2007-2013;

3) Program opieki nad zabytkami województwa z 2006 r.;

4) aktualizacja Programu rozwoju turystyki dla województwa,

5) Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego;

6) Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim w 2006 r.;

7) Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015.

Inwestycje wskazane w ww. dokumentach zostały uwzględnione w projekcie zmiany Planu w rozdz. 4

2. Do dokumentów obowiązujących przy sporządzaniu projektu zmiany Planu i aktów prawa miejscowego, zawierających zobowiązania prawne należą: akty prawne ustanawiające parki krajobrazowe, w tym ich plany ochrony oraz akty prawne ustanawiające obszary chronionego krajobrazu, a także Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 17 listopada 2006 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Wrocław-Strachowice we Wrocławiu (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 248/2006, poz. 3693).

3. Nieobowiązującymi przy sporządzaniu ww. projektu, ale stanowiącymi dokumenty programowe lub strategiczne dla samorządu województwa i wyznaczającymi ramy jego polityk rozwojowych są:

1) Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego;

2) Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego;

3) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015;

4) Wojewódzki Plan Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla woj. dolnośląskiego na l. 2008-2010.

4. W trakcie prac nad projektem poddane analizom zostały również projekty innych dokumentów, dotyczących zagadnień uwzględnianych w planie województwa, a w tym:

1) projekt Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015;

2) projekt koncepcji rozwoju turystyki aktywnej na Dolnym Śląsku.

5. PROBLEMY I OBSZARY PROBLEMOWE W WOJEWÓDZTWIE

5.1. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

1. Dotychczasowy rozwój przestrzenny województwa, przebiegający z różną intensywnością w jego poszczególnych częściach wpłynął w zasadniczym stopniu na ukształtowanie się jego obecnej, zróżnicowanej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Jej charakter i zróżnicowanie wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju przestrzennego, a także pozytywne i negatywne tendencje rozwoju przedstawione zostały w „Diagnozie stanu zagospodarowania i uwarunkowań rozwoju przestrzennego województwa”, a także na jej podstawie w rozdz. 2 niniejszego opracowania.

2. W ww. rozdziale przytoczono także zalecane działania, służące wzmocnieniu pozytywnych tendencji oraz osłabienia lub eliminacji tendencji negatywnych. O ile działania te, służące wzmocnieniu pozytywnych tendencji pozwalają na uzyskanie korzystnego obrazu przekształceń i poprawę stanu ładu przestrzennego w regionie, to utrzymywanie się tendencji negatywnych lub opóźnianie ich przezwyciężania mogą wpłynąć niekorzystnie na możliwości osiągnięcia tego celu. Analiza tendencji negatywnych i ich manifestowania się w przestrzeni w istotnym stopniu pozwala na określenie głównych problemów rozwoju przestrzennego województwa i następnie głównych obszarów problemowych (w przyjętym dla całego opracowania zasadniczym podziale na strefy przyrodniczo-kulturową, osadniczą i techniczną).

5.1.1. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W SFERZE PRZYRODNICZO-KULTUROWEJ

1. Dla określenia głównych problemów rozwoju przestrzennego województwa w odniesieniu do sfery przyrodniczo-kulturowej istotne znaczenie ma wskazanie w „Diagnozie” następujących zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. sfery:

- 1) brak spójności oraz ustabilizowania systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych, a także wypracowania związanych z nimi polityk ochrony różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej i wprowadzenia ich do elementów programów rozwojowych województwa oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i strategii gminnych;
- 2) degradacja różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej terenów otwartych, związana ze wzrostem urbanizacji oraz gospodarczym wykorzystaniem terenów cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym;
- 3) fragmentacja systemu przyrodniczych terenów chronionych;

4) presja na podejmowanie eksploatacji nowych, udokumentowanych złóż (przede wszystkim surowców skalnych) w obszarach konfliktowych ze względów przyrodniczych i społecznych;

5) zajmowanie dużej w skali kraju powierzchni gruntów przez użytki kopalne i powiększanie się powierzchni obszarów o przekształconej rzeźbie terenu, związane przede wszystkim z eksploatacją surowców;

6) zmniejszanie się zasobów ilościowych wód - jednego z podstawowych zasobów naturalnych dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki - wynikające z postępującej urbanizacji i rozwoju gospodarczego oraz zmian klimatycznych;

7) przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu w części obszaru województwa;

8) występowanie w ww. obszarze województwa miejsc (odcinków dróg) o przekroczonych wartościach dopuszczalnych hałasu.

2. Wśród zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. strefy, jakie manifestują się w obszarach wartościowych ze względów krajobrazowych i kulturowych wskazać należy na:

1) degradację historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego terenów osadniczych, miejskich i wiejskich, związaną przede wszystkim z procesami dekapitalizacji oraz suburbanizacji;

2) pogłębianie się procesów dekapitalizacji zabytkowej zabudowy i zespołów zieleni urządzonej na terenach miast oraz procesy dewastacji jej tradycyjnych form w obrębie zabytkowych, wiejskich układów przestrzennych;

3) utrzymywanie się degradacji szeregu obiektów rezydencjonalnych i zespołów pałacowo-parkowych, a także nieużytkowanych kościołów i cmentarzy ewangelickich;

4) pogłębianie się dewastacji zabytków przemysłu i techniki, w szczególności nieużytkowanych obiektów infrastruktury kolejowej;

5) pogłębianie się zaniedbań w zakresie utrzymania i udostępniania pomników i cmentarzy wojennych, w tym terenów podobozów KL Gross-Rosen (w kompleksie militarnym „Riese”).

3. Nawarstwianie się wskazanych wyżej negatywnych zjawisk w zmianach stanu środowiska oraz zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz niezadawalające postępy w jego poprawie stwarzają następujące, zasadnicze problemy dla rozwoju przestrzennego województwa:

1) brak spójności oraz stabilizacji systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych;

2) utrzymywanie się presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni z wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi dla potrzeb rozwoju mieszkalnictwa, przemysłu i górnictwa, a także rekreacji i turystyki;

- 3) niezadowalający postęp w eliminacji zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych komponentów środowiska;
- 4) pogłębianie się procesów dekapitalizacji zabytkowych zespołów zabudowy miejskiej i wiejskiej, zwłaszcza w ośrodkach o osłabionej dynamice rozwoju;
- 5) opóźnienia w rekultywacji i ponownym zagospodarowaniu terenów zdewastowanych i zdegradowanych.

5.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE OSADNICZEJ

1. Dla określenia głównych problemów w odniesieniu do sfery osadniczej istotne znaczenie ma wskazane w „Diagnozie” następujących zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. sfery:

- 1) narastanie procesów suburbanizacji i towarzyszących im intensywnych zmian struktur użytkowania gruntów szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych miast oraz postępujące procesy samorządnej restrukturyzacji i zmian charakteru gmin wiejskich w sąsiedztwie ww. ośrodków;
- 2) realizacja kompleksów zabudowy mieszkaniowej i obszarów aktywności gospodarczej w sposób nie tworzący spójnych układów przestrzennych;
- 3) spadek liczby mieszkańców większości miast w województwie powiązany z ich migracjami na tereny sąsiednich gmin wiejskich;
- 4) postępująca dekapitalizacja zabudowy wieloblokowej i związanych z nią terenów, a także opuszczonych terenów poprzemysłowych i powojennych;
- 5) utrzymywanie się słabej pozycji sektora badawczo-rozwojowego oraz innowacyjnych technologii w gospodarce regionu oraz powolny wzrost terenów z tym związanych;
- 6) utrzymywanie się dysproporcji w zagospodarowaniu turystycznym obszarów atrakcyjnych dla turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego poza już istniejącymi rozwojowymi ośrodkami tego typu.

2. Nawarstwianie się ww. negatywnych zjawisk w rozwoju osadnictwa stwarza następujące problemy dla rozwoju przestrzennego województwa:

- 1) pogłębianie się negatywnych procesów suburbanizacji, szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych miast, powiązane z realizacją monofunkcyjnych osiedli i zespołów usługowo-produkcyjnych o słabym dostępie do transportu publicznego;
- 2) niezrównoważenie rozwoju podstawowych ośrodków układu osadniczego województwa przy wzroście Wrocławia i wrocławskiego obszaru funkcjonalnego w stosunku do pozostałych jego terenów;
- 3) pogłębianie się zróżnicowania w rozwoju demograficznym i społeczno-gospodarczym województwa;

- 4) niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowiskowego oraz utrzymanie się utrudnionej dostępności głównych miejscowości turystycznej województwa.

5.1.3. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE TECHNICZNEJ ZWIĄZANE Z TRANSPORTEM I SYSTEMAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Dla określenia głównych problemów rozwoju przestrzennego województwa w odniesieniu do sfery technicznej istotne znaczenie ma wskazane w „Diagnozie” następujących zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. sfery:

- 1) niedostosowanie układu drogowego regionu do wzrastającego natężenia ruchu na większości dróg krajowych i wojewódzkich, szczególnie w otoczeniu Wrocławia oraz dużych i średnich miast regionu;
- 2) wzrost popytu na samochodowe usługi transportowe przy redukowaniu roli transportu kolejowego;
- 3) utrzymywanie się dysproporcji pomiędzy skalą potrzeb w dziedzinie modernizacji i rozbudowy sieci dróg a możliwościami realizacyjnymi oraz znaczne opóźnieniu realizacji rządowych planów rozbudowy tej sieci;
- 4) pogorszenie się parametrów technicznych linii kolejowych oraz systematyczne wycofywanie ruchu osobowego i towarowego z szeregu linii kolejowych;
- 5) brak postępów w rozbudowie sieci lotnisk o regionalnym znaczeniu;
- 6) trwały regres transportu wodnego na Odrzańskiej Drodze Wodnej;
- 7) wzrost ilości odpadów i opóźnienia w realizacji programów minimalizacji ich wytwarzania i przetwarzania;
- 8) postępujące zużycie napowietrznych sieci wysokich napięć i obniżanie się bezpieczeństwa energetycznego województwa;
- 9) utrzymywanie się zróżnicowanego stanu technicznego i sprawności technicznej infrastruktury przeciwpowodziowej województwa, nie stanowiącej właściwego zabezpieczenia zwłaszcza dla Wrocławskiego Węzła Wodnego;
- 10) zagrożenie transportem towarów niebezpiecznych na głównych trasach komunikacyjnych regionu;
- 11) utrzymywanie się szczególnego rodzaju zagrożeń związanych z funkcjonowaniem zbiornika odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most” i potrzebami jego rozbudowy.

2. Nawarstwianie się ww. negatywnych zjawisk dla stanu sieci komunikacyjnych i technicznego uzbrojenia stwarza m.in. następujące problemy do rozwiązania:

- 1) utrzymywanie się zróżnicowania i nierównomierności w dostępności komunikacyjnej Wrocławia i głównych ośrodków osadniczych województwa oraz w relacjach pomiędzy nimi,

a także niewystarczająca sprawność systemu komunikacyjnego regionu;

2) pogarszanie się stanu technicznego podstawowej sieci drogowej (szczególnie dróg wojewódzkich i powiatowych) oraz sieci kolejowej (szczególnie linii kolejowych, nieobjętych międzynarodowymi umowami AGC i AGTC);

3) brak spójności w programowaniu krajowym i regionalnym docelowego układu krajowej sieci transportowej (w tym zwłaszcza dotyczącej połączeń autostradowych Wrocławia z Pragą, i ekspresowych z Wiedniem, rozbudowy sieci połączeń lotniczych oraz odnowy Odrzańskiej Drogi Wodnej);

4) utrzymywanie się niedostatecznego zaopatrzenia w wodę obszarów peryferyjnych regionu oraz powolna rozbudowa systemu jej retencjonowania;

5) utrzymywanie się opóźnień w tworzeniu ponadgminnych struktur wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi;

6) niezadowalające postępy w rozbudowie oraz gruntownej modernizacji systemów energetycznych w województwie dla poprawy jego bezpieczeństwa przy minimalnym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i alternatywnych źródeł ciepła;

7) niewystarczające zabezpieczenie przed negatywnymi skutkami powodzi;

8) możliwość występowania konfliktów środowiskowych, związanych z koniecznością zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu i potrzebami ochrony przeciwpowodziowej oraz modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.

5.2. CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

1. Uwzględnienie wskazanych w „Diagnozie stanu zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowań rozwoju” dysproporcji w tempie i skali rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego województwa oraz analizy miejsc koncentracji wskazanych w rozdz. 5.1.1-3 głównych problemów rozwojowych pozwoliły na wyodrębnienie 5 głównych obszarów problemowych w województwie. Wzięto przy tym pod uwagę także potrzebę objęcia nimi terenów, które cechują takie procesy rozwojowe o pozytywnym charakterze, w tym zwłaszcza przebiegające w subregionie wrocławskim, które wymagają jednakże w powiązaniu z zaistniałymi tam tendencjami negatywnymi, koniecznych działań harmonizacyjnych. Wzięte zostały także pod uwagę związane z tym takie elementy w zagospodarowaniu przestrzennym jak: wielofunkcyjność istniejących układów osadniczych, występowanie dodatkowych impulsów rozwojowych, a także spodziewanych konfliktów w zagospodarowaniu przestrzennym.

2. Wśród ww. obszarów przestrzennych należy wymienić:

- 1) wrocławski obszar funkcjonalny,
- 2) Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy,
- 3) Dolinę Odry,

4) obszar sudecki i pogranicze polsko-czeskie (jako obszar transgraniczny o znaczeniu ponadregionalnym),

5) pogranicze polsko-niemieckie (jako drugi obszar tego typu).

Poniżej przedstawia się charakterystykę ww. obszarów, a w zestawieniu nr 3 analizę występowania głównych problemów rozwojowych w ich obrębie.

3. Wrocławski obszar funkcjonalny stanowi specyficzny subregion o cechach rozwijającego się obszaru metropolitalnego, którego rozwój społeczno-gospodarczy jest bardzo intensywny, zarówno w skali kraju jak i województwa. Jego przewaga nad innymi obszarami rozwojowymi regionu stale wzrasta, lecz jednocześnie kumulują się tutaj problemy, charakterystyczne dla terenów intensywnego rozwoju, położonych wokół wielkich miast. Głównym ośrodkiem obszaru jest Wrocław, w którym zamieszkuje 22% ogółu mieszkańców Dolnego Śląska i pracuje ok. 31% ogółu pracujących w województwie. Strefa jego wpływów i powiązań z otoczeniem obejmuje miasta i tereny wiejskie położone na terenie powiatów: średzkiego, wołowskiego, trzebnickiego, oleśnickiego, oławskiego, strzebińskiego i wrocławskiego. Dotychczas przeprowadzane próby delimitacji granic wrocławskiego obszaru funkcjonalnego wskazywały ten obszar (z nieznacznymi różnicami w określeniu jego zasięgu) jako aglomerację, obszar metropolitalny lub też obszar zorganizowanej współpracy w ramach działania Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej).

4. Najważniejsze problemy wrocławskiego obszaru funkcjonalnego związane są ze wzmożoną presją inwestycyjną oraz dostępnością ośrodka rdzennego. Ma to swe odzwierciedlenie w postępującej urbanizacji i niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się zabudowy różnego typu wokół Wrocławia, co powoduje z jednej strony zagrożenie dla walorów przyrodniczych, objętych ochroną prawną, oraz przestrzeni otwartych, z drugiej zaś strony, wzrost znaczenia transportu indywidualnego w codziennych dojazdach, skutkujący nadmiernym zatłoczeniem szlaków dojazdowych. Wspomniana presja inwestycyjna przyczynia się również do stałego wzrostu zagrożenia powodziowego, poprzez zabudowywanie dolin rzecznych, co jest szczególnie niebezpieczne w tak intensywnie zagospodarowanym obszarze. Nasiłony rozwój gospodarczy powoduje także, iż wrocławski obszar funkcjonalny cechuje znaczące w skali regionu zużycie wody oraz zapotrzebowanie na energię i paliwa.

5. Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy stanowi subregion, charakteryzujący się rozbudowanym układem osadniczym i rozwiniętą gospodarką oraz bogatymi zasobami surowców ważnych dla gospodarki kraju. Prowadzona jest tu eksploatacja rud miedzi i srebra przez KGHM „Polska Miedz” SA, będący najważniejszym podmiotem gospodarczym regionu. Główne ośrodki miejskie, takie jak: Głogów, Polkowice, Lubin i Legnica stanowią centra rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Posiada on cechy aglomeracji funkcjonalnej, stanowiącej swoistą przeciwwagę dla wrocławskie-

go obszaru funkcjonalnego. Jego dotychczasowy dynamiczny rozwój w dalszej perspektywie może być zagrożony lub będzie musiał podlegać głębokiej restrukturyzacji w związku z wyczerpywaniem się złóż miedzi i srebra, słabnięciem potencjału produkcyjnego KGHM, a także z odnawianiem się dyskusji nt. podjęcia eksploatacji złóż węgla brunatnego w rejonie Legnicy.

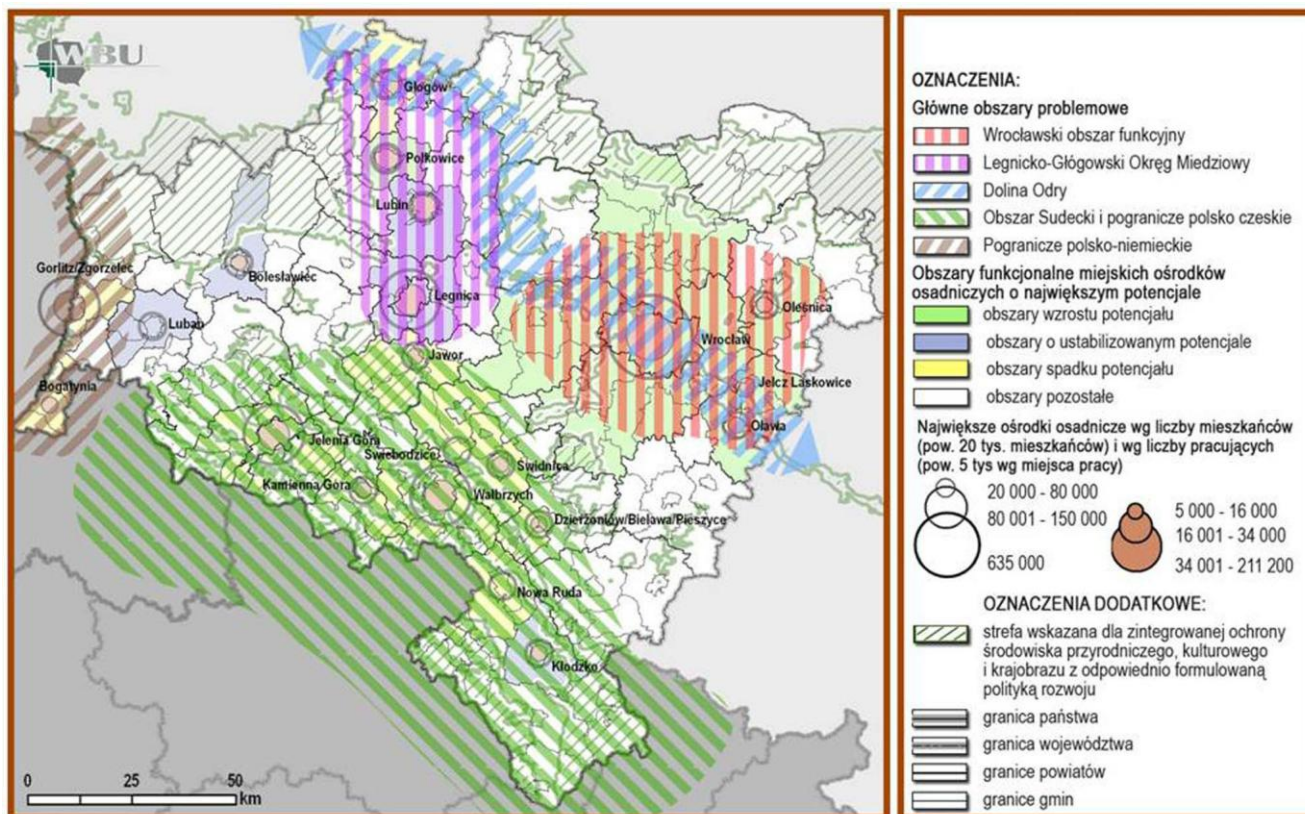
6. Dolina Odry, jako obszar problemowy, nakłada się w części na ww. obszary i w przeciwieństwie do nich ma inny charakter. Stanowi ona jednocześnie odcinek międzynarodowego korytarza ekologicznego i jednej z dwóch głównych osi hydrograficznych kraju, a także zaniedbaną, ważną drogę wodną. Prawie na całej długości w obszarze województwa dolina ta objęta jest ochroną głównie w ramach sieci NATURA 2000, dla zachowania unikatowych w skali europejskiej siedlisk i gatunków. Jest to także obszar narażony na duże zagrożenie powodziowe dla zlokalizowanych w jego obrębie miejsc koncentracji osadnictwa i wartości nagromadzonego majątku. W związku z realizowanym programem budowy szeregu inwestycji hydrotechnicznych i inżynierskich w obszarze doliny Odry oraz planowaniem wykorzystania jej dla żeglugi śródlądowej oraz potrzebą respektowania przyjętych reżimów ochronnych – niezbędne jest znalezienie rozwiązań, uwzględniających te często sprzeczne racje dla potrzeb gospodarki regionu i całego kraju.

7. Obszar sudecki (wraz z pograniczem polsko-czeskim) traktowany jako transgraniczny, wielofunkcyjny subregion o istotnym znaczeniu dla rozwoju Polski i Czech, stanowi subregion górski

o wybitnych walorach przyrody i krajobrazu. Jest on w małym stopniu przekształcony poprzez działalność człowieka, a najcenniejsze tereny objęte są tu ochroną prawną. Obejmuje on jednocześnie obszar turystyczny o znaczeniu międzynarodowym, w którym zlokalizowane są ośrodki turystyczne oraz ważne ośrodki lecznictwa uzdrowiskowego, o największej skali ruchu turystycznego w regionie, a także w północnej części Czech. Ruch turystyczny i elementy jego obsługi są nierównomiernie rozłożone po obu stronach granicy, brakuje zintegrowania ośrodków obsługi tego ruchu. Występuje wiele barier i dysproporcji rozwojowych, a także w części negatywne tendencje rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym znaczna depopulacja. Zlokalizowane są tu także zasoby surowców, często unikalne w skali kraju, których eksploatacja jest niemożliwa lub utrudniona ze względu na ich kolizyjne w stosunku do terenów chronionych zlokalizowanie. Obszar charakteryzuje się ponadto trudnymi warunkami dla lokalizacji inwestycji infrastrukturalnych ze względu na naturalne ograniczenia, wynikające ze specyfiki terenów górskich i podgórszych.

8. Pogranicze polsko-niemieckie podobnie jak scharakteryzowany wyżej obszar, stanowi transgraniczny, wielofunkcyjny subregion o istotnym znaczeniu dla rozwoju Polski i Niemiec. W jego centrum położony jest integrujący się zespół miast Zgorzelec i Görlitz, a w południowej części kompleks energetyczny Turaszowa, a także „trójmiasto” Bogatynia-Hradek-Zittau. Po wyczerpaniu złóż węgla brunatnego rejon ten będzie musiał być poddany głębokiej restrukturyzacji.

Rysunek 10: Obszary problemowe.

9. Występowanie zróżnicowanych problemów rozwojowych ma miejsce także poza obrębem scharakteryzowanych wyżej obszarów problemowych, na terenach strefy wskazanej dla zintegrowanej ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu. Dotyczy to zwłaszcza tej części, które pozostają poza zasięgiem ww. obszarów problemowych (tj. w Borach Dolnośląskich i w Dolinie Baryczy). Problemy rozwojowe w obrębie tej sfery związane przede wszystkim z potrzebą wypracowania kompromisowych rozwiązań dla koegzystencji funkcji gospodarczych i rozwoju osadnictwa z funkcjami ochronnymi.

10. Szczegółowa delimitacja ich granic winna być przedmiotem analiz i studiów, podjętych przy opracowaniu studiów zagospodarowania przestrzennego tych obszarów oraz wypracowanych przy współudziale zamieszkujących te tereny społeczności, a same obszary winne być przedmiotem zintegrowanych opracowań planistycznych, w których określi się szczegółowe zasady ich zagospodarowania i rozwiązania zaistniałych problemów. Przy pracach tych uwzględnić należy analizy dotyczące, głównych problemów rozwoju ww. obszarów jakie się powyżej przedstawia.

Tabela 4: Występowanie głównych problemów w harmonizacji rozwoju przestrzennego w obszarach problemowych.

Sfery	Główne problemy	Występowanie w obszarach				
		Wrocławski obszar funkcjonalny	Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy	Dolina Odry	obszar sudecki i pogranicze polsko-czeskie	pogranicze polsko-niemieckie
przyrodniczo-kulturowa	1. Brak spójności oraz stabilizacji systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych	X		X	X	
	2. Utrzymywanie się presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni z wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi dla potrzeb mieszkalnictwa, przemysłu i górnictwa, a także rekreacji i turystyki	X		X	X	
	3. Niezadawalający postęp w eliminacji zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych komponentów środowiska	X		X	X	X
	4. Pogłębianie dekapitalizacji zabytkowych zespołów zabudowy miejskiej i wiejskiej, zwłaszcza w ośrodkach o osłabionej dynamice rozwoju			X	X	X
	5. Opóźnienia w rekultywacji i ponownym zagospodarowaniu terenów zdewastowanych i zdegradowanych		X		X	X
osadnicza	1. Narastanie negatywnych procesów suburbanizacji, szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych ośrodków miejskich	X	X			
	2. Niezrównoważenie rozwoju podstawowych ośrodków układu osadniczego województwa przy wzroście pozycji Wrocławia i wrocławskiego obszaru funkcjonalnego w stosunku do pozostałych jego terenów	X	X		X	
	3. Pogłębianie się zróżnicowania w rozwoju demograficznym i społeczno-gospodarczym województwa w programowaniu obsługi mieszkańców	X			X	X
	4. Niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowskiego województwa oraz poprawa dostępności głównych miejscowości turystycznej województwa				X	
techniczna	1. utrzymywanie się zróżnicowania i nierównomierności w dostępności komunikacyjnej Wrocławia i głównych ośrodków osadniczych województwa oraz w relacjach pomiędzy nimi, a także niewystarczająca sprawność systemu komunikacyjnego regionu;	X	X		X	
	2. pogarszanie się stanu technicznego podstawowej sieci drogowej (szczególnie dróg wojewódzkich i powiatowych) oraz sieci kolejowej (szczególnie linii kolejowych, nieobjętych międzynarodowymi umowami AGC i AGTC);	X	X	X	X	X
	3. brak spójności w programowaniu krajowym i regionalnym docelowego układu krajowej sieci transportowej (w tym zwłaszcza dotyczącej połączeń autostradowych Wrocławia z Pragą, i ekspresowych z Wiedniem, rozbudowy sieci połączeń lotniczych oraz odnowy Odrzańskiej Drogi Wodnej);	X		X		
	4. utrzymywanie się niedostatecznego zaopatrzenia w wodę obszarów peryferyjnych regionu oraz powolna rozbudowa systemu jej retencjonowania;				X	X
	5. utrzymywanie się opóźnień w tworzeniu ponadgminnych struktur wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi;	X	X	X	X	X
	6. niezadawalające postępy w rozbudowie oraz gruntownej modernizacji systemów energetycznych w województwie dla poprawy jego bezpieczeństwa przy minimalnym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i alternatywnych źródeł ciepła;	X	X	X	X	X
	7. niewystarczające zabezpieczenie przed negatywnymi skutkami powodzi;	X		X	X	
	8. możliwość występowania konfliktów środowiskowych, związanych z koniecznością zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu i potrzebami ochrony przeciwpowodziowej oraz modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.	X		X		

6. WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W DŁUGOOKRESOWEJ PERSPEKTYWIE

6.1. SCENARIUSZE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Określenie celów, kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego województwa w perspektywie 2020 r., stanowiące przedmiot ustaleń projektu zmiany Planu w jego II części, powinno wiązać się ze wskazaniem hipotetycznego stanu (wizji) jego rozwoju przestrzennego w długookresowej perspektywie. Może on być wskazywany w nawiązaniu do różnie kształtowanych scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego regionu, uwzględniających różne uwarunkowania zewnętrzne, w tym zwłaszcza dotyczące zmian koniunktury dla gospodarki europejskiej i światowej. Wśród takich możliwych scenariuszy rozwoju wskazać można na ich skrajne ujęcia, w syntetyczny sposób niżej zarysowane:

1) scenariusz związany z utrzymywaniem się sprzyjających warunków rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i sprzyjającej koniunkturze rozwojowej w kraju oraz w obszarze Unii Europejskiej;

2) scenariusz związany z potrzebą harmonizowania rozwoju regionu w sytuacji utrzymywania się lub pogłębienia w kraju i w Europie negatywnych tendencji rozwojowych, a także obniżenia możliwości wprowadzania inwestycji i prowadzenia działań modernizacyjnych.

2. Przyjęcie w projekcie zmiany Planu obowiązujących ustaleń strategii rozwoju regionu, a także zaleceń i wniosków, jakie zawarte są w podstawowych dokumentach planowania strategicznego i programów, zreferowanych w rozdziałach 3 i 4, stało się podstawą dla wyboru do dalszych rozważań pierwszego z ww. scenariuszy.

3. Przy przewidywaniu możliwych procesów rozwoju przestrzennego województwa związanych ze scenariuszem „pozytywnym”, należy uwzględnić ich powiązania z realnie zachodzącymi procesami rozwojowymi zarówno w kraju, jak i na kontynencie europejskim. Mimo przyjęcia takiego wariantu dla rozwoju przestrzennego regionu mogą utrzymywać się istniejące i pojawiać nowe niekorzystne tendencje rozwojowe, stagnacja i trudności w rozwiązaniu zaistniałych dysproporcji rozwojowych w województwie. Dla rozwiązania zaistniałych problemów pomocne może być doskonalenie zintegrowanych metod zarządzania własnymi zasobami oraz pogłębianie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

4. Zintegrowane zarządzanie, pogłębienie współpracy oraz utrzymanie korzystnych warunków rozwoju, sprzyjać będzie większej skuteczności w sterowaniu procesami rozwojowymi regionu i pogłębienie integracji planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego we wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Z kolei takie ukierunkowanie rozwoju regionu, win-

no zmierzać zarówno do jego polaryzacyjnego (w odniesieniu do głównych ośrodków osadniczych i pasm rozwojowych), jak i stosowania wyrównawczego modelu (w odniesieniu do pozostałych części przestrzeni województwa). Przyjęcie tych dwóch modeli rozwoju pozwoli na wyeliminowanie wewnętrznych sprzeczności i sfer nierównowagi i umożliwi uzyskanie wysokich parametrów jakości środowiska, poprawy warunków życia i podniesienia walorów ekonomicznych przestrzeni.

Poprawi się w ten sposób konkurencyjność regionu i jego jednostek osadniczych lub ich związków jako swoista gwarancja skuteczności działań dla inwestorów i odbiorców wsparcia krajowych i europejskich funduszy rozwojowych.

5. Nakreślenie wizji stanu województwa w długookresowej perspektywie wynikające z kierowania się przyjęciem do dalszych rozważań realizacji „pozytywnego” scenariusza rozwoju województwa, opisuje się poniżej w podziale na sfery:

- 1) przyrodniczo-kulturową,
- 2) osadniczą,
- 3) techniczną.

6.2. SYNTETYCZNE WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

6.2.1. WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE PRZYRODNICZO-KULTUROWEJ

1. Dolny Śląsk to region rozwijający się z poszanowaniem środowiska i walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych, przy wykorzystaniu szans rozwojowych, jakie daje mu korzystne położenie geograficzne. Poszanowaniu walorów środowiskowych służy ukształtowany w spójny sposób, regionalny system obszarów chronionych.

2. System ten funkcjonuje jako przestrzenny układ wzajemnych powiązań, ułatwiających migracje fauny i flory i jako ważny element w strukturze krajowych i europejskich obszarów chronionych. Jego głównymi elementami są Dolina Odry - oś ekologiczna regionu i korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadregionalnym, Dolina Baryczy oraz kompleksy leśne Sudetów i Borów Dolnośląskich.

3. W rozwoju regionu uwzględnia się zarówno przyjęty system ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, jak i system ochrony zasobów kulturowych, a ich ochrona oraz przyjazne dla środowiska stanowi ważny czynnik kształtowania tożsamości regionalnej i rozwoju gospodarczego. Najcenniejsze obiekty zabytkowe i ich zespoły są zrewitalizowane i udostępnione, a harmonijny rozwój przestrzenny funkcji osadniczych województwa przebiega bez degradacji krajobrazu otwartego i sys-

temów powiązań przyrodniczych. Tereny zagospodarowane charakteryzują się wysokimi parametrami jakościowymi stanu poszczególnych komponentów środowiska.

4. Eksploatacja surowców prowadzona jest racjonalnie, przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technik, minimalizowaniu szkód środowiskowych, a tereny zakończonej eksploatacji kopalni są sukcesywnie rekultywowane i zagospodarowywane. Chronione są złoża surowców strategicznych (w tym węgla brunatnego).

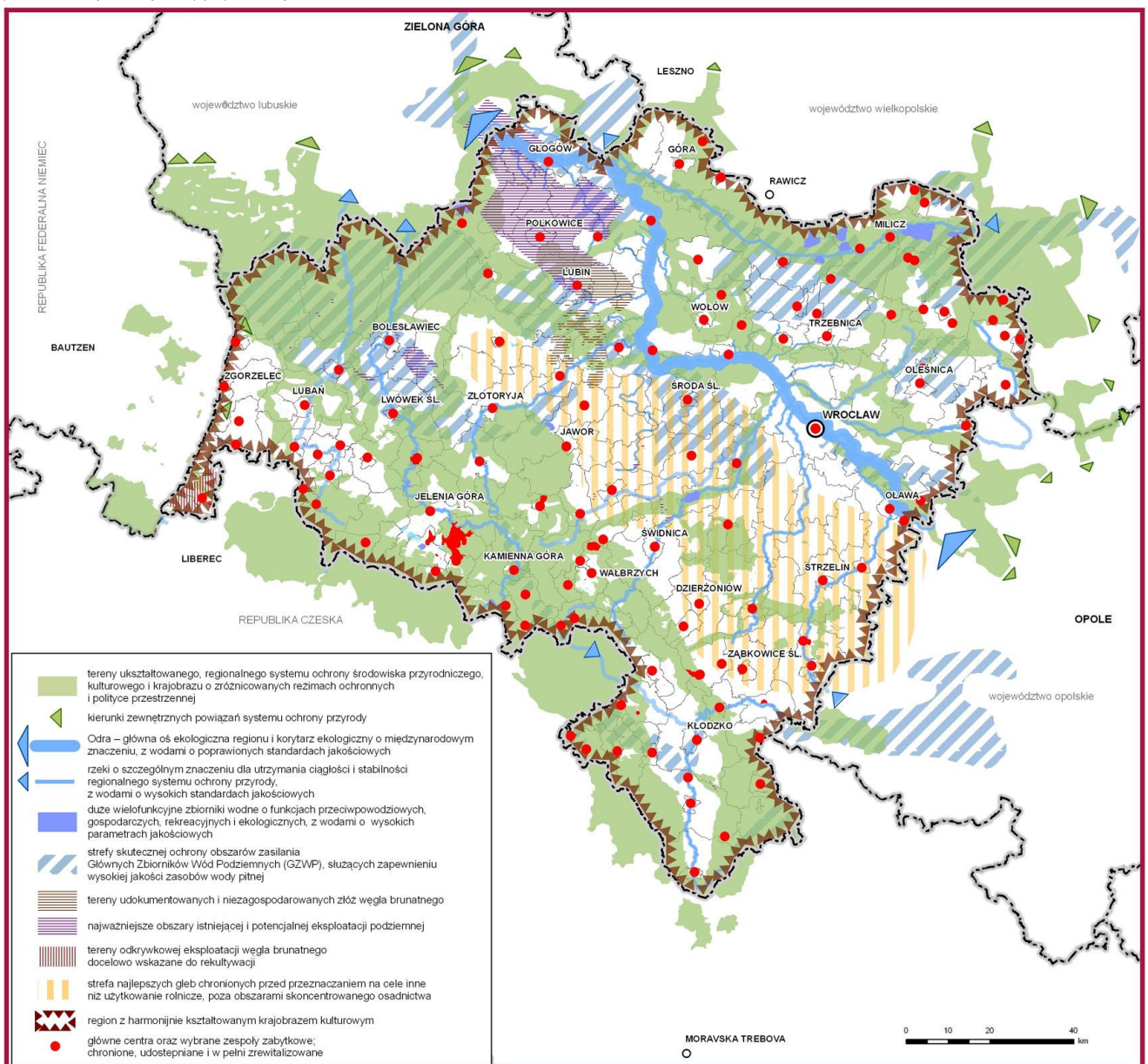
5. Zasoby rolniczej przestrzeni produkcyjnej są wykorzystywane z uwzględnieniem naturalnych uwarunkowań i przy zachowaniu walorów krajobrazowych. Powszechne stosowanie dobrych

praktyk rolniczych oraz wdrożenie programów rolno-środowiskowych sprzyja ograniczeniu negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko.

6. Zróżnicowane wiekowo i gatunkowo lasy dolnośląskie spełniają funkcje ekologiczne, socjalne i gospodarcze. Poprawa stanu środowiska oraz zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi większości drzewostanów przyczyni się do wzrostu ich odporności na różnego rodzaju zagrożenia.

7. Dolny Śląsk charakteryzuje się znacznym wykorzystaniem własnego potencjału odnawialnych źródeł energii, których pozyskiwanie nie powoduje strat w stanie środowiska oraz nie stwarza konfliktów społecznych.

Rysunek 11: Wizja rozwoju sfery przyrodniczej.

6.2.2. WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE OSADNICZEJ

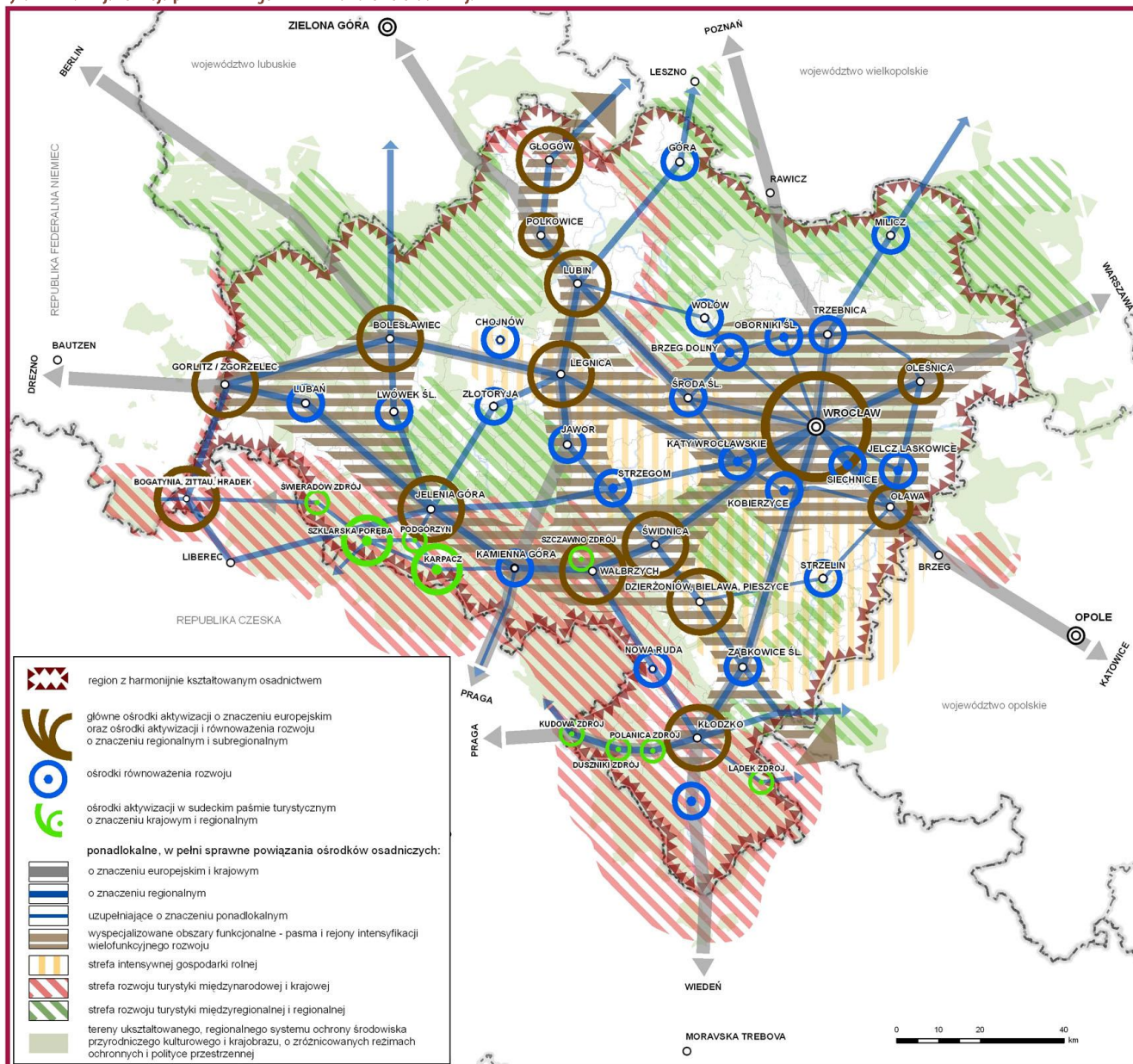
1. Struktura przestrzenna województwa jest ukształtowana w sposób sprzyjający uzyskaniu jego wysokiej spójności i kumulowaniu aktywności gospodarczej i innowacyjnej w głównych ośrodkach osadniczych oraz obszarach i pasmach rozwoju. Wśród tych obszarów szczególne miejsce zajmuje kształtujący się Wrocławski Obszar Metropolitalny, który może stać się centrum Regionu Metropolitalnego Dolnego Śląska w którego skład wejdą także główne ośrodki miejskie jak Legnica, Jelenia Góra i Wałbrzych oraz Świdnica z otaczającymi je obszarami funkcjonalnych powiązań. Obszary i ośrodki wiążą wysokiej jakości połączenia komunikacyjne oraz rozwinięte sieci współpracy, służące zintegrowaniu wspólnych działań i wzmocnieniu potencjału całego województwa.

2. Głównym ośrodkiem wzrostu regionu jest Wrocław – centrum rozwijającego się Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego. Jego funkcje rozwojowe są wzmacniane z korzyścią zarówno dla jego mieszkańców, jak i mieszkańców całego regionu. Służą temu rozbudowane formy współpracy w ramach jej odpowiednio zinstytucjonowanych ram. Rozwijają się aglomeracje legnicko-głogowska, jeleniogórska i „sowiogórska”.

3. Decydujący udział w rozwoju przestrzennym regionu przy uwzględnieniu wymogów utrzymania najcenniejszych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz ich przyjaznego dla osadnictwa udostępniania mają:

- 1) obszary i pasma integracji i intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju;
- 2) strefy intensywnej gospodarki rolnej;
- 3) strefy rozwoju turystyki międzynarodowej, krajowej, międzyregionalnej i regionalnej.

Rysunek 12: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze kulturowo-osadniczej.

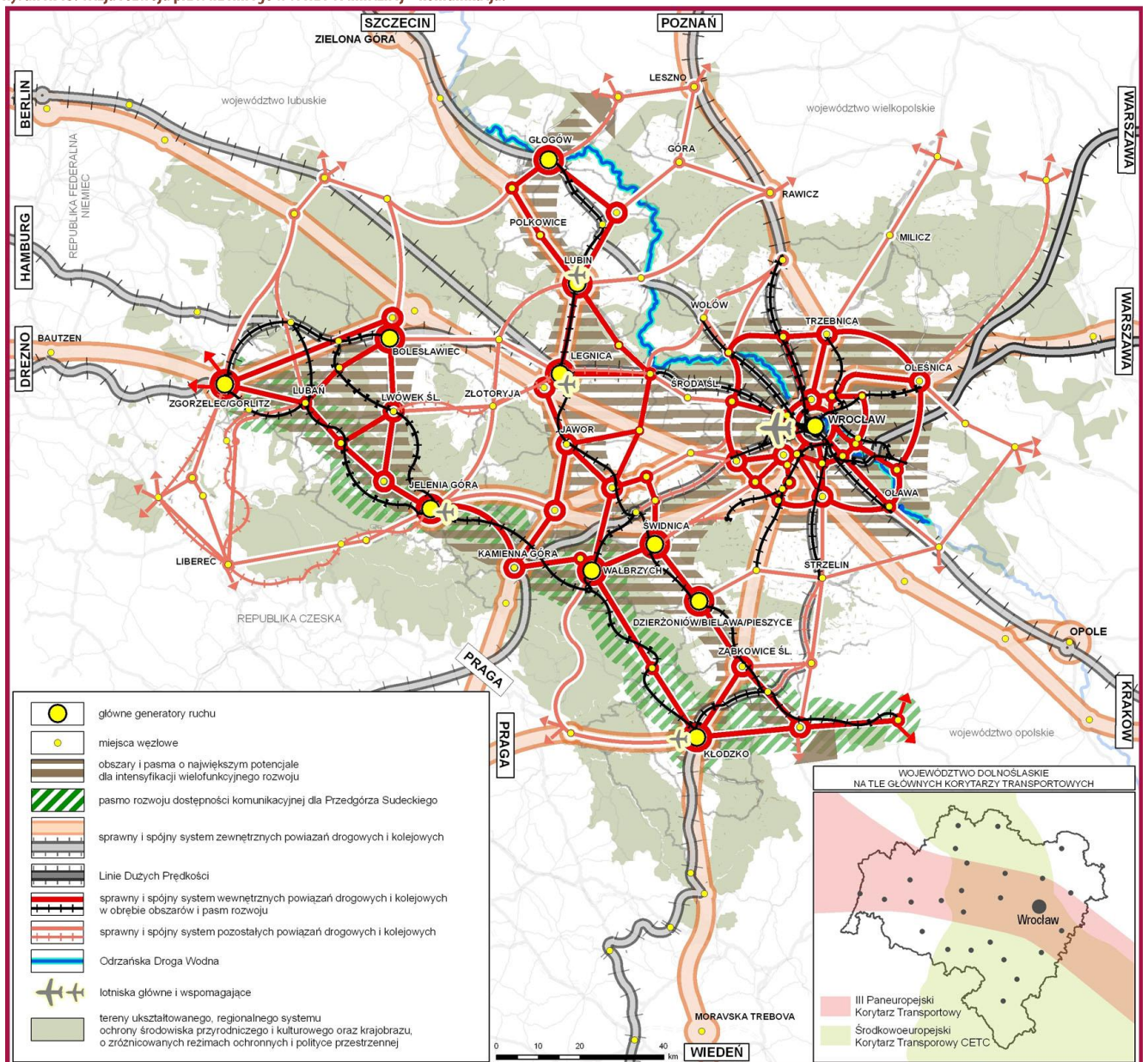

4. Uzyskanie wysokiej spójności i konkurencyjności regionu wiąże się o rozwojem jego zintegrowanej policentrycznej struktury osadniczej i głównych ośrodków wzrostu. W ośrodkach tych skoncentrowana jest działalność gospodarcza o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego i innowacyjności. Rozwijają się one przy wykorzystaniu synergicznych skutków budowania sieci współpracy wewnętrznych i zewnętrznych powiązań komunikacyjnych, infrastrukturalnych i społeczno-gospodarczych, rozwijanych także w skali międzynarodowej. Dzięki temu woje-

wództwo staje się ważnym europejskim obszarem węzłowym, posiadającym powiązania komunikacyjne i społeczno-gospodarcze z głównymi miastami europejskimi, stanowiącymi „motory rozwoju”: Berlinem, Pragą i Wiedniem.

5. Dzięki swemu położeniu na granicy trzech państw, szczególne znaczenie mają działania na rzecz integracji obszarów przygranicznych, służące niwelowaniu barier oraz wspólnemu wykorzystaniu istniejącego tu potencjału.

Rysunek 13: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej – komunikacja.

6.2.3. WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE TECHNICZNEJ

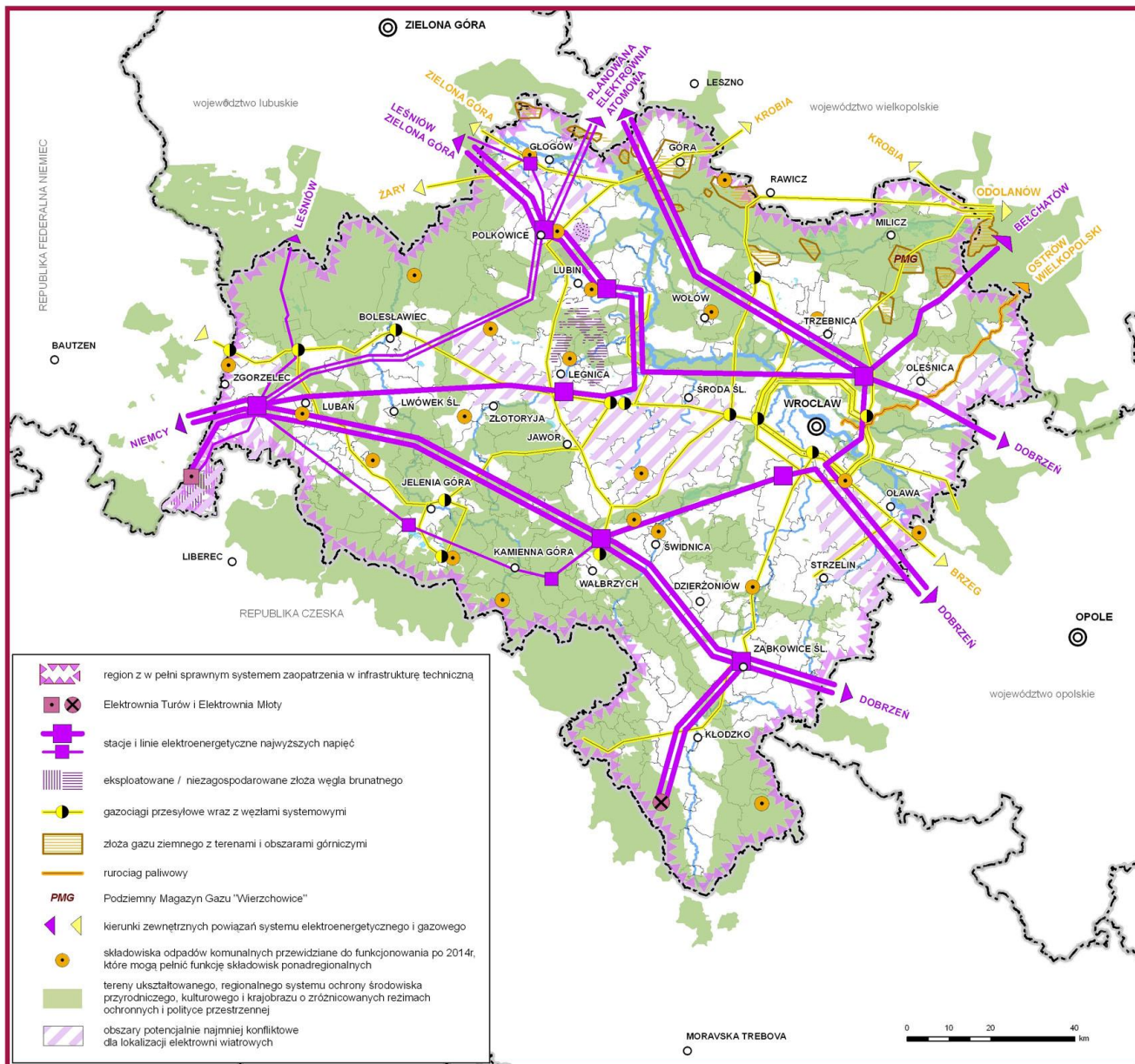
1. Dolny Śląsk stanowi region, w którym zakończona została budowa najważniejszych połączeń drogowych z systemem dróg europejskich oraz zakończona modernizacja głównych szlaków kolejowych, łączących m.in. Wrocławski Obszar Metropolitalny z sąsiednimi metropoliami zarówno w kraju jak i za granicą. Zrealizowany został odcinek Kolei Dużych Prędkości, łączącej Wrocław z Warszawą. Rozwija się także przyjazna dla środowiska żegluga na Odrzańskiej Drodze Wodnej, powiązanej ze zrealizowanym Kanałem Odra-Dunaj-Łąba.

2. Sprawny, regionalny system dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim przyczynia się do rozwoju struktur osadniczych, postępującego w nawiązaniu do rozbudowywanej sieci powi-

zań wewnętrznych, gwarantujących wysoką mobilność mieszkańców. Obszary i pasma osadnicze, charakteryzujące się największym potencjałem dla intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju regionu są dobrze skomunikowane, co umożliwia płynny przepływ ludzi i dóbr, a tym samym wzmacnia jego wysoką konkurencyjności.

3. Dolny Śląsk jest regionem, w którym dzięki sprawnemu systemowi rozbudowanej sieci wodociągowej gwarantuje się mieszkańcom odpowiednią ilość i jakość wody do celów konsumpcyjnych gospodarczych. Funkcjonuje spójny system oczyszczania ścieków oraz regionalny system gospodarki odpadami, prowadzonej przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technik.

Rysunek 14: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej – infrastruktura techniczna.

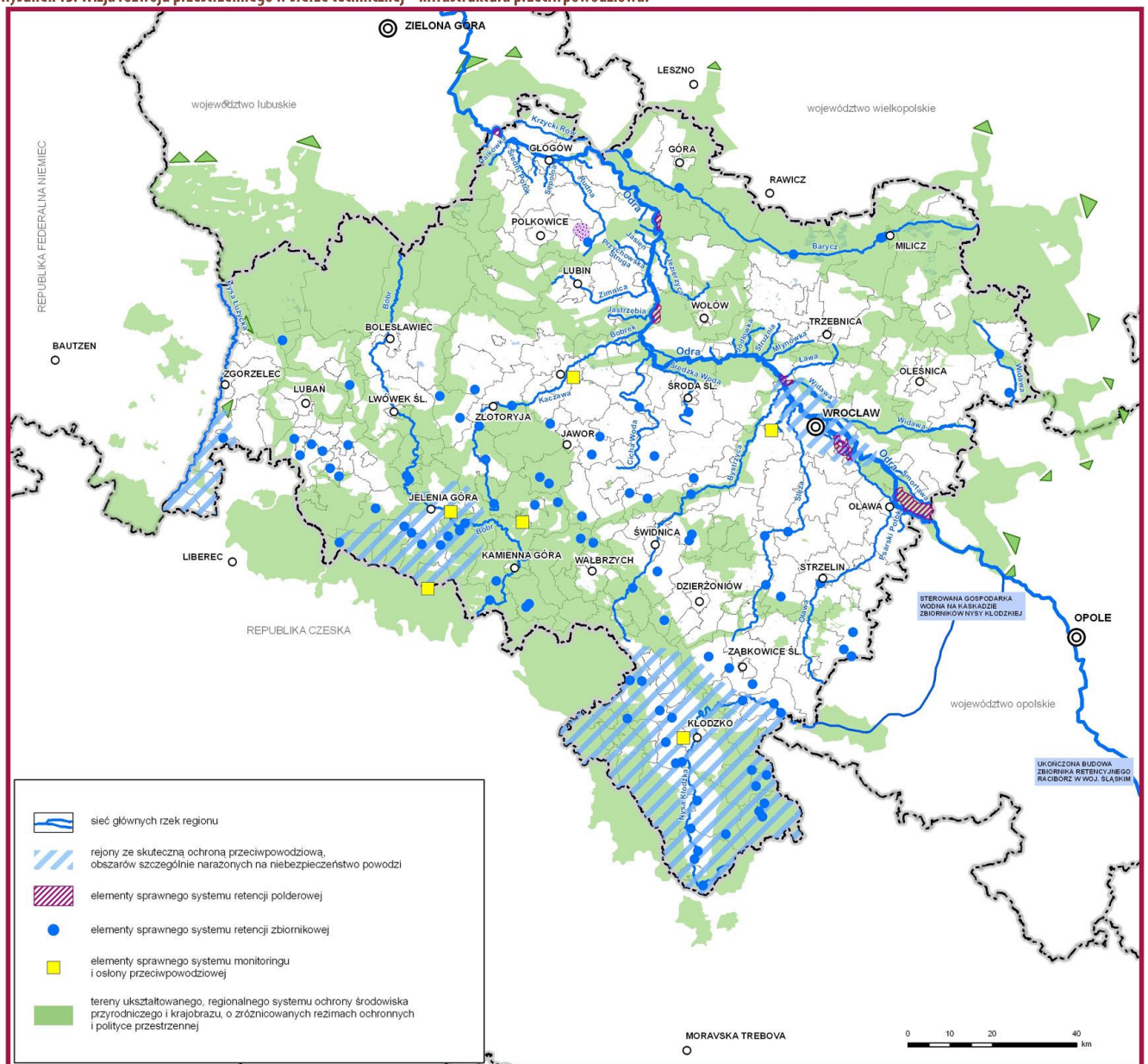

4. Region dysponuje sprawnym systemem dostaw energii, zapewniającym jego wysokie bezpieczeństwo energetyczne. Dla zbilansowania krajowych potrzeb energetycznych system ten może uzupełnić elektrownia szczytowo-pompowa w Młotach.
5. W regionie funkcjonuje sprawny system telekomunikacji, obejmujący również tereny trudno dostępne i o małej gęstości zaludnienia, stworzony w oparciu o nowoczesne technologie i nie kolidujący z walorami krajobrazowymi województwa.
6. Województwo stanowi region skutecznie przygotowany do zmian klimatycznych i zapewniający jego mieszkańcom poczucie

bezpieczeństwa przed ekstremalnymi zjawiskami katastrofalnych powodzi, zwłaszcza na terenach górskich oraz na terenach intensywnie zurbanizowanych. Zrealizowane zostały przy tym zasadnicze elementy Programu dla Odry 2006, przeprowadzono w pełni modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego i zrealizowano program ochrony przeciwpowodziowej Kotliny Kłodzkiej i innych rejonów województwa.

7. W województwie funkcjonuje sprawny system obronności i bezpieczeństwa publicznego.

Rysunek 15: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej – infrastruktura przeciwpowodziowa.

CZĘŚĆ II

USTALENIA PLANU - CELE, KIERUNKI, ZASADY I ZADANIA DLA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W PERSPEKTYWIE 2020 R. ORAZ PONADLOKALNE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

- 1. Strategiczne cele rozwoju przestrzennego**
- 2. Podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego**
- 3. Działania i zadania, służące realizacji przyjętych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego**
- 4. Ustalenia planu w zakresie realizacji ponadlokalnych inwestycji celu publicznego**

1. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej. Jej prowadzenie służy realizacji celu publicznego, jakim jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego, traktowanego jako zasadniczy element prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju województwa przy uwzględnieniu potrzeb:

- 1) ochrony i odnowy środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz racjonalnego gospodarowania zasobami: surowców mineralnych, wód oraz gruntów rolnych i leśnych;
- 2) ochrony i odnowy dziedzictwa kulturowego i zabytków, miejsc pamięci oraz dóbr kultury współczesnej;
- 3) ochrony i wzmacniania walorów urbanistycznych, architektonicznych i krajobrazowych;
- 4) rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej w sposób zaspokajający potrzeby społeczne i gospodarcze;
- 5) rozwoju infrastruktury społecznej;
- 6) rozwoju infrastruktury technicznej, w tym systemów transportu i komunikacji;
- 7) ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, w tym ochrony przeciwpowodziowej;
- 8) uwzględniania walorów ekonomicznych przestrzeni;
- 9) realizacji potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

2. Cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa, wynikające z przyjętych ustaleń, koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju, strategii rozwoju województwa oraz zaleceń zawartych w krajowych i regionalnych dokumentach planowania strategicznego to:

- 1) umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec oraz ukształtowanie Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności;

2) zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i racjonalne ich wykorzystanie oraz udostępnienie, a także stworzenie spójnego, regionalnego systemu obszarów chronionych;

3) zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu;

4) harmonijny, zintegrowany rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy oraz integracja wrocławskiego obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego) jako głównego węzła sieci osadniczej województwa;

5) harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego i aktywne przekształcanie pozostałych elementów systemu osadniczego województwa;

6) efektywne wykorzystanie własnych zasobów województwa dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa;

7) ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych, sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawę wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami oraz zapobieganie awariom i klęskom żywiołowym.

3. Wskazane wyżej cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa są spójne z przyjętym w jego strategii rozwoju celem nadrzędnym, jakim jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa jego konkurencyjności przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju. Są one także spójne z celami głównymi strategii:

1) „gospodarczym” - związanym z budowaniem konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska;

2) „przestrzennym” - związanym ze zwiększeniem spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracją z europejskimi obszarami wzrostu;

3) „społecznym” - związanym z rozwijaniem solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich, twórczych i otwartych na świat.

2. PODSTAWOWE KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. USTALENIA DLA STREFOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Dla realizacji sformułowanych wyżej celów strategicznych rozwoju przestrzennego województwa, w tym dotyczących:

- 1) umocnienia jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej;
 - 2) zintegrowanej ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych;
 - 3) zintegrowanej ochrony i rewitalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego,
- wydzielona została w jego obszarze **strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu wraz z obszarami najwyższej ochrony, co stanowi podstawowe ustalenie Planu.**

2. W obrębie ww. strefy obowiązuje nadrzędność ochrony przyrody i krajobrazu w ustalaniu zasad i sposobów zagospodarowania przestrzennego oraz ściśle przestrzeganie przepisów prawa i ustaleń dokumentów, określających zasady funkcjonowania obszarów chronionych oraz ich udostępniania dla potrzeb mieszkańców i gospodarki regionu. W skład tej strefy wchodzi: rezerwy przyrody, parki narodowe, Obszary Specjalnej Ochrony i Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, otuliny obszarów chronionych, strefy ochrony uzdrowiskowej oraz obiekty zabytkowe ujęte na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO, pomniki historii i parki kulturowe, (Ustalone w planie granice strefy mogą być zmieniane w trybie przewidzianym dla tworzenia lub zmian granic wskazanych wyżej terenów chronionych).

3. Pozostałe tereny województwa stanowią **obszary równoważenia i ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu z rozwojem osadnictwa i gospodarki**, w obrębie których stosuje się wysokie standardy środowiskowe przy planowaniu i realizowaniu inwestycji, wprowadzanie najlepszych dostępnych technik oraz wspiera proekologiczne przekształcenia w strukturze gospodarki, zmierzające do osiągnięcia planowanych celów środowiskowych i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym.

4. Realizacji przyjętych celów strategicznych zagospodarowania rozwoju przestrzennego województwa służy przyjęcie następujących kierunków, szczegółowo omówionych w rozdziale 2.2:

- 1) ochrony i kształtowania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz ochrony i poprawy stanu podstawowych komponentów środowiska;
- 2) rozwoju osadnictwa;
- 3) rozwoju systemów transportu;
- 4) rozwoju systemów infrastruktury technicznej;

5) poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej i poprawy stanu bezpieczeństwa militarnego i cywilnego.

2.2. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY ORAZ WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA

1. Dla ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych przy uwzględnieniu ochrony zasobów kulturowych ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) **zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) pełnej ochrony obszarów z zasobami o nieprzekształconych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- b) utrzymania walorów i cech obszarów wyróżniających się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, krajobrazowymi oraz krajobrazu terenów otwartych;
- c) renaturyzacji obszarów przekształconych;
- d) ograniczonego wprowadzania zabudowy na terenach otwartych użytkowanych rolniczo, i w dolinach rzecznych;
- e) przeprowadzania kompensacji przyrodniczych w przypadku braku rozwiązań alternatywnych dla inwestycji o istotnym negatywnym oddziaływaniu i kolidujących z obszarami NATURA 2000;

2) **rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych i jego zintegrowanie z systemami krajowymi i europejskimi**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i planowania przekształceń zasobów przyrodniczo-krajobrazowych;
- b) utrzymania i rozbudowy wewnętrznych i zewnętrznych powiązań obszarów chronionych, w tym korytarzy ekologicznych;
- c) przeciwdziałania fragmentacji ww. zasobów i zmniejszania uciążliwości istniejących barier ekologicznych;
- d) dostosowania procedur dotyczących tworzenia obszarów ochrony przyrody do charakteru i skali zainwestowania terenu

2. Dla ochrony i odnowy zasobów dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, przyjmuje się następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawę stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) zachowania i odnowy walorów oraz cech krajobrazu kulturowego w miejscach o szczególnym znaczeniu dla tożsamości regionu;
- b) ochrony miejsc o wysokich wartościach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz zachowanej historycznej struktury przestrzennej;
- c) zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i zagospodarowania przestrzennego zasobów kulturowych;

2) ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) uwzględniania w dokumentach strategicznych i planistycznych stref koncentracji zasobów dziedzictwa kulturowego, wymagających szczególnej ochrony ich wartości kulturowych i krajobrazowych;
- b) prowadzenia kompleksowych rewitalizacji zespołów zabytkowych z możliwością wprowadzania nowych funkcji do obiektów zabytkowych;
- c) eksponowania w sylwetkach miejscowości dominant architektonicznych i ochrony wglądów na nie;
- d) ochrony obiektów ujętych w rejestrach i ewidencjach zabytków, w tym zwłaszcza obiektów usługowych, produkcyjnych, a także dworców i przystanków kolejowych oraz wiaduktów i tuneli;
- e) ochrony stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych;

3) ochrona dóbr kultury współczesnej, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) uwzględnienia w planowaniu miejscowym ochrony wyróżniających się współczesnych nie objętych ochroną zabytków obiektów architektonicznych i zagospodarowania ich otoczenia;
- b) prowadzenia badań i analiz dla wskazania ww. obiektów.

3. Dla ochrony i poprawy stanu podstawowych komponentów środowiska i koordynacji działań w tym zakresie przyjmuje się następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) ochrona powierzchni ziemi, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) ograniczania przekształceń rzeźby terenu w trakcie prowadzenia prac budowlanych;
- b) prowadzenia rekultywacji terenów górniczych wraz z postępowaniem eksploatacji lub niezwłocznie po zakończeniu działalności wydobywczej;

2) zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) ograniczania przeznaczania na cele inwestycyjne terenów z glebami o wysokiej bonitacji;
- b) dostosowania formy zagospodarowania i wykorzystania gleb do ich naturalnego, biologicznego potencjału;

3) racjonalna gospodarka zasobami kopalin, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) prowadzenia racjonalnej polityki koncesyjnej poszukiwań i eksploatacji kopalin;
- b) uwzględnienia lokalizacji udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż, w tym surowców skalnych i węgla brunatnego, jako zasobów środowiska przyrodniczego, które mogą być przedmiotem ewentualnej, przyszłej eksploatacji;
- c) ochrony wód mineralnych i leczniczych, w szczególności w obszarach uzdrowiskowych zgodnie z ich statutami;

4) zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) kompleksowego prowadzenia działań na rzecz poprawy stanu jakości wód, stanowiących zasoby o strategicznym charakterze;
- b) racjonalnego gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, z ich priorytetowym przeznaczeniem na potrzeby ludności i gospodarki
- c) zarządzania i gospodarowania wodami w granicach zlewni z uwzględnieniem ochrony układów hydrograficznych oraz potrzeb ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

5) poprawa stanu powietrza atmosferycznego, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń dla stanu powietrza u ich źródła;
- b) minimalizacji uciążliwości zakładów przemysłowych oraz ograniczania emisji niskiej i emisji ze źródeł komunikacyjnych;
- c) ograniczania emisji dla obszarów i stref określonych w przepisach szczególnych;
- d) wzrostu udziału wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym regionu;

6) ochrona i powiększenie zasobów leśnych, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) kształtowania prawidłowej struktury drzewostanów i ich dostosowania do warunków siedliskowych;
- b) ochrony różnorodności biologicznej;

7) ochrona przed hałasem, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) likwidowania ponadnormatywnych źródeł hałasu;
- b) lokalizowania uciążliwych dla klimatu akustycznego obiektów poza miejscami stałego pobytu ludzi i ich wypoczynku;

- c) prowadzenie działań naprawczych w obszarach przekroczeń norm, określonych w przepisach szczególnych;

2.3. KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU OSADNICTWA

1. Struktura przestrzenna systemu osadniczego województwa powinna być kształtowana w taki sposób, aby kumulować aktywność gospodarczą i innowacyjną w obszarach, pasmach i ośrodkach rozwoju oraz kształtować silne powiązania pomiędzy nimi dla ich integracji i najbardziej efektywnego wykorzystania istniejących potencjałów. Warunkiem osiągnięcia ich spójności zewnętrznej i wewnętrznej jest rozwijanie połączeń komunikacyjnych oraz sieci współpracy zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. Towarzyszyć temu powinno kształtowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, decydujące w znacznym stopniu o jakości życia mieszkańców.

2. Wzmocnienie węzłowej funkcji najsilniejszych ośrodków osadniczych, generujących rozwój społeczno-gospodarczy przy jednoczesnym rozwijaniu jakości połączeń komunikacyjnych oraz sieci współpracy pomiędzy tymi ośrodkami i obszarami ich oddziaływania przyczyni się do wzmocnienia potencjału całego województwa. Największe ośrodki osadnicze obejmujące zarówno tereny miast jak również obszary do niego przyległe i stanowiąc motory rozwoju województwa i wzrostu jego konkurencyjności w skali Polski i Europy.

3. Podstawowymi elementami struktury osadniczej w województwie są obszary i pasma dynamicznego rozwoju, a także ośrodki o szczególnej roli i znaczeniu w jego rozwoju. Do obszarów i pasm przyspieszonego rozwoju zalicza się:

1) **wrocławski obszar funkcjonalny** wyznaczony jako potencjalny obszar metropolitalny i obejmujący ośrodki powiatowe i gminne, zlokalizowane wokół Wrocławia, a także tereny w obrębie których kumulują się intensywne procesy urbanizacyjne oraz mają miejsce wzajemne, intensywne powiązania funkcjonalno-przestrzenne; obszar ten obejmuje Wrocław, miasta położone w zasięgu ok 30 km od granic Wrocławia, takie jak: Kąty Wrocławskie, Środa Śląska, Brzeg Dolny, Oborniki Śląskie, Trzebnica, Oleśnica, Jelcz-Laskowice, Siechnice, Oława, Sobótka oraz gminy przylegające bezpośrednio do tych ośrodków;

2) **pasmo głogowsko-kłodzkie** utworzone przez średnie i duże ośrodki osadnicze (powyżej 20 tys. mieszkańców i powyżej 5 tys. pracujących), zlokalizowane w niewielkiej odległości od siebie (ok. 30 km) i połączone drogami o dużym natężeniu ruchu (ponad 4 tys. poj. na dobę); w paśmie tym zlokalizowane są miasta, takie jak: Głogów, Polkowice, Lubin, Legnica, Jawor, Strzegom, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Dzierżonów, Bielawa, Pieszyce, Ząbkowice Śląskie, Nowa Ruda i Kłodzko; pasmo to rozwijać może się w przedłużeniu na północ, w kierunku

ku na Leszno, Poznań i Szczecin oraz na południe w kierunku na Opole.

4. Do ośrodków o szczególnej roli i znaczeniu w rozwoju województwa zalicza się:

1) **główne ośrodki aktywizacji (wzrostu)** tj. miasta o największym potencjale demograficznym (w których suma liczby mieszkańców i liczby pracujących przekraczała na koniec 2007r. 36 tys.), a w tym:

- Wrocław – jako główny ośrodek województwa o znaczeniu europejskim i krajowym;
- Wałbrzych, Legnicę, Jelenią Górę wraz z ich obszarami funkcjonalnymi – jako ośrodki o znaczeniu krajowym i regionalnym;
- Głogów, Lubin, Dzierżonów/Bielawę/Pieszyce, Bolesławiec, Świdnicę, Kłodzko, Polkowice, Oleśnicę, Oławę wraz z ich obszarami funkcjonalnymi – jako ośrodki o znaczeniu regionalnym;
- zespół miast Zgorzelec/Görlitz i Bogatynia/Hradek/Zittau wraz z ich obszarami funkcjonalnymi – jako ośrodki o znaczeniu międzynarodowym ze względu na transgraniczny charakter ich powiązań;

2) **ośrodki aktywizacji w sudeckim paśmie turystycznym**, tj. ośrodki o największym potencjale turystycznym i znacznej intensywności ruchu turystycznego, (mierzonej wg liczby udzielonych noclegów x 100 /liczbę stałych mieszkańców), a w tym:

- Karpacz – ośrodek o znaczeniu europejskim;
- Szklarską Porębę, Świeradów-Zdrój – ośrodki o znaczeniu krajowym;
- Podgórzyn, Szczawno Zdrój, Niemcę, Kudowę Zdrój, Duszniki Zdrój, Polanicę Zdrój, Łądek Zdrój – ośrodki o znaczeniu regionalnym;

3) **ośrodki równoważenia rozwoju we wrocławskim obszarze funkcjonalnym** – miasta położone w zasięgu bezpośredniego oddziaływania Wrocławia (w odległości do 30 km), które nie spełniają kryteriów ośrodków aktywizacji, mają szansę na rozwój ze względu na położenie w zasięgu oddziaływania ośrodka aktywizacji jakim jest Wrocław i mogących spełniać ważne, uzupełniające w stosunku do niego funkcje; są to miasta: Kąty Wrocławskie, Środa Śląska, Brzeg Dolny, Oborniki Śląskie, Trzebnica, Jelcz Laskowice, Siechnice oraz ośrodek gminny w Kobierzycach;

4) **ośrodki równoważenia rozwoju**, tj. ośrodki miejskie, które nie spełniają kryteriów ośrodków aktywizacji, mają szansę na rozwój ze względu na lokalizację w sąsiedztwie głównych ośrodków aktywizacji, a ich ranga powinna wzrosnąć (ośrodki te wskazano na rys. 2).

5. Dla rozwoju przestrzennego wrocławskiego obszaru funkcjonalnego ustala się jako podstawowy kierunek **wzmacnianie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój ww. obszaru**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) harmonizowania podstawowych elementów struktury przestrzennej;
 - b) rozwoju przestrzennego obszarów mieszkaniowych i aktywności gospodarczej, z zapewnieniem odpowiedniej ilości terenów zieleni publicznej oraz dogodnego skomunikowania;
 - c) zapobiegania nadmiernego zagospodarowaniu i degradacji terenów otwartych i gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa;
 - d) stworzenia zintegrowanego systemu terenów chronionych.
 - e) wzmocnieniu i specjalizacji ośrodków równoważenia rozwoju obszaru;
 - f) stworzenia dogodnych warunków dla kumulowania kapitału ludzkiego oraz aktywności gospodarczej i innowacyjnej;
 - g) wzmocnienia sieci powiązań wewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem połączeń komunikacyjnych, w tym zwłaszcza transportu publicznego;
 - h) wzmocnienia sieci powiązań zewnętrznych (w tym komunikacyjnych) z całym regionem oraz z najważniejszymi ośrodkami Polski i Europy;
 - i) rozbudowy systemów uzbrojenia i zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej.
- 6. Dla rozwoju przestrzennego osadnictwa miejskiego w obszarach i pasmach przyspieszonego rozwoju, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:**
- 1) poprawę spójności przestrzennej wewnętrznej i zewnętrznej oraz integrację głównych ośrodków miejskich z obszarami ich oddziaływania,** realizowaną przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a) wzmocnienia współpracy pomiędzy głównymi ośrodkami miejskimi województwa;
 - b) prowadzenia działań na rzecz integracji przestrzennej i funkcjonalnej ośrodków miejskich i otaczających je terenów wiejskich;
 - c) wzmocnienia współpracy położonych na pograniczach polsko-czeskim i polsko-niemieckim oraz przy granicach z województwami opolskim, wielkopolskim i lubuskim, dla integracji przestrzennej ośrodków miejskich;
 - 2) wzmocnienie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu oraz ośrodków równoważenia rozwoju,** realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a) utrzymania historycznie ukształtowanej hierarchicznej, policentrycznej struktury ośrodków osadniczych o zróżnicowanych funkcjach i obszarach oddziaływania, z preferencjami dla rozwoju ośrodków wzrostu;
 - b) wzmocnienia ośrodków o największym potencjale rozwojowym i stanowiących „motory rozwoju” całego województwa z preferowaniem rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach;
 - c) koncentracji obszarów aktywności gospodarczej w głównych ośrodkach wzrostu oraz w pasmach rozwoju;
 - d) wzmocnienia ośrodków równoważenia rozwoju;
 - 3) wykorzystanie potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego regionu dla jego rozwoju gospodarczego,** realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a) kompleksowego zagospodarowania ośrodków turystycznych i obszarów je otaczających z uwzględnieniem powiązań z obszarami sąsiednimi;
 - b) racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego i w minimalnym stopniu kolidującego z utrzymaniem tych walorów;
 - c) podnoszenia standardów i wzbogacanie zasobów infrastruktury turystycznej;
 - d) wspierania rozwoju wiodących w regionie form turystyki, tj.: krajoznawczej, kulturowej, biznesowej, aktywnej i specjalistycznej, w tym narciarstwa (z uwzględnieniem specyfiki wyznaczonych w obszarze województwa subregionów turystycznych).
- 7. Dla rozwoju przestrzennego terenów wiejskich ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:**
- 1) wzmocnienie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi,** realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a) rozwoju funkcji mieszkalnych i usługowych oraz specjalizowania się poszczególnych jednostek osadniczych;
 - b) wzmocnienia powiązań z ośrodkami miejskimi;
 - c) priorytetowego traktowania poprawy stanu wyposażenia wsi w infrastrukturę społeczną i techniczną;
 - d) zapobiegania degradacji obszarów zagrożonych marginalizacją;
 - 2) rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla rozwoju wybranych jej form,** realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a) racjonalnego wykorzystania zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym zwłaszcza gleb z wysoką bonitacją;
 - b) wspierania rozwoju gospodarstw specjalistycznych i rolnictwa ekologicznego.
- 8. Przy określeniu sposobów kształtowania zabudowy w planowaniu miejscowym, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:**
- a) dążenie do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej w poszczególnych jednostkach osadniczych;

- b) dążenie do zwartości struktury przestrzennej miejskich i wiejskich jednostek osadniczych oraz uzyskania równowagi terenów zabudowanych oraz terenów zieleni urządzonej oraz otwartych;
- c) kształtowanie zabudowy w formie spójnych, całościowych i kompletnych zespołów urbanistycznych;
- d) zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu oraz eksponowania historycznie ukształtowanych dominant i panoram oraz wartościowych obiektów współczesnej architektury;
- e) nie wprowadzanie dysharmonijnych form zabudowy i zagospodarowania w stosunku do walorów kulturowych istniejącej zabudowy oraz walorów krajobrazu;
- f) kształtowanie zabudowy usługowej, w tym dla turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego zgodnie z przyjętymi zasadami ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych;
- g) uzyskiwanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych;
- h) racjonalności i ekonomiki wykorzystania przestrzeni zwłaszcza dla pełnienia funkcji mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych;
- i) tworzenie stref wyłączonych z ruchu samochodowego w centrach głównych miast, na rzecz publicznych środków transportu;
- j) zapewnienie łatwego dostępu do transportu publicznego z terenów peryferyjnych.

2.4. KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU TRANSPORTU I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Dla rozwoju systemów transportu, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego

1) **kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) poprawy drogowej dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów województwa i powiązania ich z krajowym i europejskim systemem drogowym;
- b) planowania, projektowania i przebudowy drogowych systemów komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- c) przejmowania części przewozów drogowych przez energooszczędne, bardziej przyjazne środowisku systemy transportowe (kolej i żeglugę śródlądową);
- d) opracowania rozwiązań służących modernizacji i rozbudowie dróg, stanowiących alternatywne szlaki w stosunku do sieci autostrad;

e) budowy mostów drogowych i kolejowych sprzyjających rozwojowi powiązań transgranicznych;

2) **kształtowanie spójnego systemu powiązań zewnętrznych regionu wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) poprawy wewnętrznej dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków osadniczych;
- b) modernizacji i rozbudowy istniejącego układu dróg z dopuszczeniem zmian ich przebiegu, zwłaszcza w przypadku budowy obwodnic;
- c) wyznaczania przebiegu nowych głównych dróg z minimalną ingerencją w tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i obszary chronione, z jednoczesnym zapewnieniem ochrony przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko i kompensacją przyrodniczą;
- d) dopuszczenia lokalizacji dodatkowych węzłów drogowych w uzasadnionych przypadkach w ciągach autostrad i dróg ekspresowych;
- e) koordynacji rozwoju osadnictwa z istniejącą i planowaną siecią komunikacyjną przy minimalizacji czasu przejazdów, kosztów dostępu i emisji zanieczyszczeń;
- f) poprawy warunków przejazdu przez obszary zurbanizowane i rozwoju transportu publicznego z uwzględnieniem specyfiki obszarów zabytkowych i intensywnie zabudowanych;
- g) minimalizacji uciążliwości wywołanych ruchem samochodowym;
- h) kompleksowe rozwiązanie problemów transportowych w rejonie Bogatyni z uwzględnieniem połączeń transgranicznych;
- i) rozbudowy turystycznej sieci dróg w obszarze transgranicznym;
- j) poprawy połączeń komunikacyjnych obszarów turystycznych Karkonoszy, Gór Izerskich i Gór Łużyckich poprzez Zittau;

3) **podwyższanie parametrów użytkowych sieci drogowej**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów;
- b) ograniczenia ruchu kołowego lub jego eliminacji z obszarów zabudowanych, zwłaszcza z centrów miast;
- c) wielowariantowego badania optymalnego przebiegu planowanych dróg;
- d) rygorystycznego nie włączania się dróg dojazdowych bezpośrednio do dróg o wyższej randze, a jedynie poprzez drogi zbiorcze;
- e) wprowadzenia wydzielonych pasów ruchu dla komunikacji rowerowej;

4) **kształtowanie spójnego systemu zewnętrznych i wewnętrznych, kolejowych powiązań transportowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) poprawy dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków osadniczych województwa z krajowym i europejskim systemem kolejowym;
- b) planowania, projektowania i przebudowy kolejowych systemów transportowych z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- c) modernizacji infrastruktury kolejowej z minimalną ingerencją w tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i obszarów chronionych, z jednoczesnym zapewnieniem ochrony przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko i kompensacją przyrodniczą;
- d) sukcesywnego powiększania kolejowych przewozów, zwłaszcza surowców skalnych i kruszyw;
- e) utrzymania terenów po zlikwidowanych liniach kolejowych i ich ochrona przed wprowadzaniem zabudowy (dla możliwego ich ponownego wykorzystania dla funkcji transportowej);
- f) kompleksowej rozbudowy systemu Wrocławskiej Kolei Aglomeracyjnej;
- g) skracania czasów przejazdu w ruchu osobowym i przewozów w ruchu towarowym;
- h) zachowania i rozbudowy szynowych połączeń między miejscowościami centralnymi w ruchu transgranicznym;
- i) rozbudowa transgranicznej, regionalnej komunikacji publicznej;
- j) prowadzenia prac przygotowawczych do budowy kolei dużych prędkości w regionie;

5) **podwyższenie parametrów użytkowych sieci kolejowej**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) przeprowadzenia modernizacji istniejących szlaków kolejowych z podniesieniem ich parametrów technicznych;
- b) poprawy warunków przejazdu przez obszary zurbanizowane;
- c) poprawy i rozbudowy powiązań przygranicznych;

6) **wzmacnianie transportu lotniczego**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) prowadzenia rozbudowy głównego, regionalnego portu lotniczego we Wrocławiu przy utrzymaniu odpowiednich norm dla uciążliwości od hałasu;
- b) kompleksowej rozbudowy powiązań drogowych i kolejowego portu lotniczego z centrum Wrocławia oraz głównych ośrodków osadniczych regionu;
- c) rozbudowy sieci małych lotnisk o znaczeniu regionalnym;
- d) spełnienia wymogów prawnych przez obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotnisk (dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu cywilnych statków powietrznych i wykonywanych do i z lotniska operacji lotniczych);

7) **poprawa żeglowności Odrzańskiej Drogi Wodnej**, realizowaną przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) doprowadzenia Drogi do parametrów III klasy żeglowności przy uzyskaniu wysokiego stopnia spójności form i sposobu prowadzenia żeglugi z systemami ochrony przyrody doliny Odry;
- b) modernizacji i rozbudowy obiektów infrastruktury związanej z prowadzeniem żeglugi;
- c) uwzględniania możliwości docelowego powiązania ww. drogi wodnej ze szlakami wodnymi na Dunaju i Łabie;

8) **wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) zapewnienia większej niezawodności transportu wodnego i umożliwienie regularnej żeglugi przez co najmniej 270 dni w roku;
- b) wzrostu odrzańskich przewozów długodystansowych w ruchu krajowym i międzynarodowym;
- c) wykorzystania dróg wodnych do przewozu ludzi i materiałów nietoksycznych niż innych towarów.

2. Dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) **zapewnienie niezawodnych dostaw wody pitnej oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) racjonalnego gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrony terenów źródłiskowych i ujęć wody poprzez właściwe zagospodarowanie stref ochronnych;
- b) zapewnienia niezawodności funkcjonowania systemu zaopatrzenia w wodę;
- c) kompleksowego i równoczesnego rozwiązywania problemów zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków;
- d) porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w całym zlewniach rzek;
- e) rozwoju współpracy regionalnej w zakresie poprawy jakości wód płynących, w szczególności w obszarach ochrony pobierania wody do spożycia;
- f) rozwoju współpracy międzynarodowej dla ograniczenia ilości zanieczyszczeń transgranicznych (w ramach porozumień wynikających z międzynarodowych umów i programów);

2) **utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) kompleksowego i systemowego rozwiązywania gospodarki odpadami (z uwzględnieniem najnowocześniejszych dostępnych technik ich unieszkodliwiania);

- b) realizacji wspólnych przedsięwzięć z regionami sąsiednimi;
- c) kompleksowego prowadzenia gospodarki i unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w tym możliwe powiększenie OUOW Żelazny Most wraz z budową nowej kwatery oraz eliminacją lub ograniczeniem negatywnego oddziaływania na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi.
- 3) rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń energetycznych wraz z ich dostosowaniem do potrzeb krajowego i europejskiego rynku energii i paliw**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- stosowania działań minimalizujących negatywne oddziaływanie produkcji i przesyłu energii oraz paliw na środowisko (m. in. poprzez zachowanie pasów technologicznych, ograniczających zabudowę wzdłuż sieci energetycznych);
 - racjonalnego gospodarowania zasobami złóż gazu ziemnego;
 - ograniczenia transportu paliw siecią drogową i kolejową na rzecz ich przesyłania rurociągami;
 - zwiększenia udziału energii wytwarzanej w układzie skojarzonym;
 - rozbudowy połączeń energetycznych z województwami i państwami sąsiednimi dla zapewnienia alternatywnych dróg dostaw energii i paliw;
- 4) wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:
- rozwoju wytwarzania energii z zasobów odnawialnych przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu, w szczególności z lokalizowaniem farm wiatrowych w obszarach potencjalnie najmniej konfliktowych;
 - nie lokalizowania inwestycji związanych z farmami wiatrowymi w strefie zintegrowanej ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu i w obszarach turystyczno-wypoczynkowych;
 - realizowania inwestycji wodnych wymagających budowy urządzeń piętrzących przy zapewnieniu pełnej funkcjonalności ekologicznej rzek oraz ekosystemów dolinnych;
- 5) rozwój systemów telekomunikacyjnych**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:
- wspierania rozwoju szerokopasmowej infrastruktury dostępu do internetu;
 - budowy systemów telekomunikacji, niekolidujących z istniejącym zainwestowaniem i ochroną środowiska.
- 3. Dla poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:**
- wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - zwiększania naturalnej retencji oraz maksymalnego zatrzymywania wód deszczowych w miejscach ich opadu, zwłaszcza na terenach górskich i zurbanizowanych;
 - respektowania i wykorzystywania wszelkich dostępnych informacji dotyczących ochrony przeciwpowodziowej, zasięgu terenów zalewowych i specyfiki rzek przy sporządzaniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
 - nie wprowadzania zabudowy mieszkaniowej na terenach zalewowych oraz dostosowania intensywności ich zagospodarowania przestrzennego do występującego stopnia zagrożenia powodziowego;
 - szczegółnej ochrony zagrożonych powodzią linii kolejowych;
 - wdrażania działań z zakresu pośredniej i bezpośredniej ochrony przeciwpowodziowej, wskazanych w opracowanych przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu studiach ochrony przed powodzią zlewni rzek takich jak: Bóbr, Bystrzyca, Kaczawa, Kwisa, Nysa Kłodzka (poniżej wodowskazu Bardo), w studium ochrony przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Kłodzka oraz w studiach innych zlewni;
 - koordynacja działań w dorzeczu Odry na rzecz prewencyjnego planowania przestrzennego**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - prowadzenia wszelkich działań dla ochrony przed powodzią w obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, takich jak:
 - obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz obszary wymagające ochrony (wg opracowanych przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu ww., studiów ochrony przed powodzią zlewni rzek);
 - obszary zagrożone powodzią dla rzeki Odry (wg projektu „Bezpieczna gmina nad Odrą”, WWF, RZGW);
 - pozostałe tereny bezpośredniego zagrożenia powodzią, stanowiące tereny położone pomiędzy liniami brzegowymi rzek i wałami przeciwpowodziowymi;
 - uzgadniania zadań w zakresie projektowanej ochrony przed powodzią z sąsiednimi krajami i województwami, położonymi w granicach właściwych dorzeczy;
 - wykorzystania uspołecznienia procesu planowania przestrzennego oraz zwiększenia gotowości regionów odzrzańskich do współdziałania w zarządzaniu przestrzenią całego dorzecza Odry;
 - monitorowania i uzgadniania wszelkich działań inwestycyjnych, mogących zwiększać ryzyko powodziowe, pro-

wadzonych w obszarze województwa i poza nim (w granicach ww. dorzecza).

4. Dla poprawy stanu obronności bezpieczeństwa, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) **utrzymanie funkcji terenów zamkniętych oraz ich stref ochronnych**, realizowane przy określeniu zasady utrzymania terenów zamkniętych z ich strefami ochronnymi z wprowadzeniem niezbędnych zmian ich granic, o ile wystąpią takie potrzeby;

2) **poprawę funkcjonowania systemów zapewnienia bezpieczeństwa publicznego**, realizowaną przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) minimalizowania skutków awarii przemysłowych i klęsk żywiołowych;
- b) budowy systemów bezpieczeństwa odpornych na awarie i klęski żywiołowe;
- c) rozbudowy i odbudowy krajowego systemu elektroenergetycznego i gazowego w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i gazu;
- d) wzmacniania zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego;
- e) wytrasowania bezpiecznych dla otoczenia dróg służących do transportu materiałów niebezpiecznych i podniesienie ich klas technicznych.

3. DZIAŁANIA I ZADANIA, SŁUŻĄCE REALIZACJI PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA OCHRONY I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA

1. Szczegółowe ustalenia projektu zmiany Planu, dotyczące działań i wybranych zadań, wskazanych w poniższym zestawieniu, wynikają z wprowadzonych w projekt ustaleń i wybranych propozycji, zawartych w obowiązujących dokumentach planistycznych, krajowych i regionalnych oraz programach rozwojowych. Ustalenia te służą realizacji przyjętych kierunków ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych regionu.

2. Następujące ustalenia wskazane na rysunkach Nr 1A i 1B, obejmującym „Kierunki ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska”, mają charakter podstawowych ustaleń planu i dotyczą wskazania lokalizacji lub zasięgów przestrzennych wybranych elementów istniejących i planowanych ww. zasobów, które winne być

obligatoryjnie uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w tym:

- 1) strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszary najwyższej ochrony;
- 2) obszary zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) wymagające szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem;
- 3) tereny udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż kopalin;
- 4) obszary najlepszych gleb wymagających szczególnej ochrony;
- 5) parki narodowe z otulinami;
- 6) rezerwaty przyrody z otulinami;
- 7) parki krajobrazowe z otulinami;
- 8) obszary Natura 2000 specjalnej ochrony (OSO);
- 9) obszary Natura 2000 – obszary specjalne ochrony (SOO);
- 10) strefy ochronne uzdrowisk;
- 11) parki kulturowe.

3.1.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych	1. Przeprowadzenie waloryzacji krajobrazu lokalnego i studiów dla jego ochrony	- obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego)
		2. Zachowanie i odtwarzanie biologicznej obudowy cieków wodnych	- obszar województwa	RZGW, DZMiUW (projekty realizacyjne)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		3. Ochrona, uzupełnianie i rozbudowa terenów zielonych w miastach i ich otoczeniu, a także na terenach wiejskich	- obszar województwa	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzpr oraz mpzp)
		4. Ochrona georóżnorodności poprzez tworzenie stanowisk i parków geologicznych	- Sudety i Przedgórze Sudeckie	samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzpr oraz mpzp)PIG, organizacje pozarządowe
2.	Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych i jego zintegrowanie z systemami krajowymi i europejskimi	1. Uzupełnienie sieci i ochrona siedlisk i stanowisk w obrębie Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000	- obszar województwa	Minister właściwy ds. środowiska, GDOŚ, RDOŚ
		2. Powiększenie obszarów Parków Narodowych (w trybie wymagającym uzgodnień z zainteresowanymi gminami): - Karkonoskiego	- m. Jelenia Góra, m. Kamienna Góra, m. Karpacz, m. Kowary, m. i gm. Lubawka, m. Piechowice, gm. Podgórzyn, m. Szklarska Poręba	Dyrektorzy Parków Narodowych, Minister właściwy ds. środowiska, samorządy lokalne (zmiany suikzpr oraz mpzp)
		- Gór Stołowych	- gm. Lewin Kłodzki, m. Kudowa-Zdrój, m. i gm. Radków, m. i gm. Szczytna,	
		3. Utworzenie rezerwatów Lasek Kondratowski oraz Mszana i Obłoga oraz innych rezerwatów	- gm. Męcinka, gm. Paszowice (powyższe lokalizacje mogą być uzupełnione o inne, dodatkowe obiekty)	RDOŚ, samorządy lokalne
		4. Powiększenie rezerwatów Torfowisko Borówki, Wąwóz Myśluborski	- gm. Gromadka, gm. Męcinka, gm. Paszowice	jw.
		5. Utworzenie parku krajobrazowego w dolinie Odry i Oławy	- gm. Czernica, m. i gm. Jelcz Laskowice, gm. Oława, m. Oława, m. i gm. Siechnice, m. Wrocław	Instytucje właściwe zgodnie z ustawą o ochronie przyrody
		6. Opracowanie planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych	- obszary chronione nie posiadające planów ochrony lub planów zadań ochronnych w województwie	jw.
		7. Ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych - części Południowo-Centralnego,	- pasmo łączące Bory Dolnośląskie z lasami milickimi, doliną Baryczy i Borami Stobrawskimi (w woj. opolskim),	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzpr oraz mpzp)
		- części Zachodniego,	- pasma łączące kompleksy leśne od Sudetów, poprzez Bory Dolnośląskie do lasów zielonogórskich (w lubuskim)	
		- pozostałych	- pasma łączące izolowane obszary cenne przyrodniczo (np. Masyw Ślęży, Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie i inne)	
		8. Ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych	- Odra, Barycz, Bóbr, Bystrzyca, Dobra, Kaczawa, Kwisa, Nysa Kłodzka, Nysa Łużycka, Oława, Strzegomka, Ścinawka, Śleza, Widawa i pozostałe rzeki województwa	Dyrekcja Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, samorządy lokalne (zmiany suikzpr oraz mpzp)RZGW, RDOŚ
		9. Utworzenie obszarów chronionego krajobrazu głównie dla ochrony wybranych korytarzy ekologicznych	- Karkonosze-Góry Izerskie (w tym m.in.: m. Jelenia Góra, m. Karpacz, m. Kamienna Góra, m. Kowary, m. i gm. Lubawka, m. i gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. Piechowice, gm. Podgórzyn, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba, m. Świeradów Zdrój); - Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie (w tym m.in.: gm. Kondratowice, m. i gm. Strzelin); - Wzgórza Trzebnickie (a w tym m.in.: m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, m. i gm. Trzebnica, gm. Zawonia); - Leśniańsko-Złotnicki (gm. Leśna, m. i gm. Gryfów Śląski, m. i gm. Olszyna).	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzpr oraz mpzp)
		10. Opracowanie koncepcji zintegrowanego systemu terenów zieleni w ramach „zielonego	- tereny wrocławskiego obszaru funkcyjnego	jw.

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		pierścienia” wokół Wrocławia		
		11. Koordynacja działań dla zintegrowania systemu terenów chronionych w województwie z systemami ochronnymi w województwach i regionach sąsiednich (w tym na terenach pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego)	- tereny położone przy granicy województwa	Samorząd województwa, RDOŚ, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)PIG, organizacje pozarządowe, właściwe organy krajów sąsiednich

3.1.2. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych	<p>1. Utworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego</p> <p>2. Wprowadzenie na listę pomników historii obiektów zabytkowych o bardzo wysokich wartościach historycznych, naukowych i artystycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opactwo cystersów w Henrykowie (m. i gm. Ziębice), Lubiążu (m. i gm. Wołów), Kamieńcu Żąbkowickim z zamkiem i parkiem zamkowym (gm. Kamieniec Żąbkowicki), Krzeszowie (gm. Kamienna Góra); - założenie kalwaryjskie w Wambierzycach (m. i gm. Radków); - starówka w Chełmsku Śląskim (m. i gm. Lubawka); - zespół zamku i parku w Wałbrzychu - Książu (m. Wałbrzych); - zamki w Bolkowie - Świnach (m. i gm. Bolków), Wleniu (m. i gm. Wleń), Czocho (m. i gm. Leśna), Chojnik z Sobieszowem (m. Jelenia Góra); - założenia rezydencjonalne w Maciejowcu wraz z zaporą w Pilchowicach (m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Wleń); - założenia śródmiejskie i zespół pałacowo-parkowy w Miliczu (m. i gm. Milicz); - układ wsi Wierzchowice - Krośnice (gm. Krośnice); - zespół budownictwa przysłupowego w Bogatyni-Markocicach (m. i gm. Bogatynia); - zespół kopalni węgla kamiennego w Wałbrzychu - instytucja kultury Park Kulturowy - Stara Kopalnia (m. Wałbrzych). <p>(powyższe lokalizacje mogą być uzupełnione o inne, dodatkowe obiekty)</p> <ul style="list-style-type: none"> - kościół Pokoju w Jaworze (m. Jawor); - Kościół Pokoju w Świdnicy (m. Świdnica); - opactwa cystersów w Henrykowie (m. i gm. Ziębice), Lubiążu (m. i gm. Wołów), Trzebnicy (m. i gm. Trzebnica); - Kościół Wang w Karpaczu Górnym (m. Karpacz); - zespół zamku i parku krajobrazowego w Wałbrzychu-Książu (m. Wałbrzych); - Dolina Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej (gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn, gm. Kowary, m. Jelenia Góra); - Papiernia w Dusznikach Zdroju (m. Duszniki Zdrój); - Obozowisko Homo Erectusa - Winna Góra w Trzebnicy (m. i gm. Trzebnica); - część staromiejska Kłodzka wraz z Twierdzą Główną i Fortem Owcza Góra (m. Kłodzko); - Bazylika w Strzegomiu (m. i gm. Strzegom); - zespół drewnianych kościołów w subregionie wrocławskim w: Boguszycach (gm. Oleśnica), Bystrzycy Oławskiej (gm. Oława), Chełstowie, Grabownie Małym (m. i gm. Twardogóra), Dzieśławicach (m. i gm. Międzybórz), Godzięcinie (m. i gm. Brzeg Dolny), Koniowie (m. i gm. Trzebnica), Miliczu, Sułowie (m. i gm. 	<p>Wojewódzki Konserwator Zabytków, samorządy gminne (plany ochrony parków kulturowych i oraz mpzp)</p> <p>Prezydent RP, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<p>3. Wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej</p>	<p>Milicz), Pawłowie Trzebnickim (m. i gm. Prusice), Pełczyni (m. i gm. Wołów), Radzowicach (gm. Dziadowa Kłoda), Sułowie Wielkim (m. i gm. Wąsosz), Świętym Marku (m. i gm. Syców), Trzebiczu (gm. Cieszków), Wierzchowicach (gm. Krośnice), Złotowie (gm. Zawonia);</p> <p>- kaplica Czaszek w Czermej (m. Kudowa Zdrój).</p> <p>- Dolina Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej (gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn, m. Kowary, m. Jelenia Góra)</p>	<p>Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków, UNESCO</p>
2.	<p>Ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych</p>	<p>1. Realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zespołów zabytkowych oraz zachowanie zabytkowych obiektów i zespołów architektury regionalnej na terenach wiejskich</p>	<p>- Zespoły staromiejskie: Bardo (m. i gm. Bardo), Bielawa (m. Bielawa), Bierutów (m. i gm. Bierutów), Bogatynia (m. i gm. Bogatynia), Boguszów Gorce (m. Boguszów Gorce), Bolesławiec (m. Bolesławiec), Bolków (m. i gm. Bolków), Brzeg Dolny (m. i gm. Brzeg Dolny), Bystrzyca Kłodzka (m. i gm. Bystrzyca Kłodzka), Chełmsko Śląskie (m. i gm. Lubawka), Chobienia (gm. Rudna), Chocianów (m. i gm. Chocianów), Chojnów (m. Chojnów), Cieszków (gm. Cieszków), Dobromierz (gm. Dobromierz), Duszniki Zdrój (m. Duszniki Zdrój), Dzierżoniów (m. Dzierżoniów), Głogów (m. Głogów), Góra (m. i gm. Góra), Gryfów Śląski (m. i gm. Gryfów Śląski), Jawor (m. Jawor), Jelenia Góra (m. Jelenia Góra), Kamienna Góra (m. Kamienna Góra), Karpacz (m. Karpacz), Kąty Wrocławskie (m. i gm. Kąty Wrocławskie), Kłodzko (m. Kłodzko), Kostomłoty (gm. Kostomłoty), Kowary (m. Kowary), Krośnice (gm. Krośnice), Kudowa Zdrój (m. Kudowa Zdrój), Lądek Zdrój (m. i gm. Lądek Zdrój), Legnica (m. Legnica), Legnickie Pole (gm. Legnickie Pole), Leśna (m. i gm. Leśna), Lewin Kłodzki (gm. Lewin Kłodzki), Lubań (m. Lubań), Lubawka (m. i gm. Lubawka), Lubin (m. Lubin), Lubomierz (m. i gm. Lubomierz), Lwówek Śląski (m. i gm. Lwówek Śląski), Mieroszów (m. i gm. Mieroszów), Międzybórz (m. i gm. Międzybórz), Międzygórze (m. i gm. Bystrzyca Kłodzka), Międzylesie (m. i gm. Międzylesie), Milicz (m. i gm. Milicz), Mirsk (m. i gm. Mirsk), Niemcza (m. i gm. Niemcza), Nowa Ruda (m. Nowa Ruda), Nowogrodziec (m. i gm. Nowogrodziec), Oborniki Śląskie (m. i gm. Oborniki Śląskie), Oleśnica (m. Oleśnica), Oława (m. Oława), Pieńsk (m. i gm. Pieńsk), Pobiedna (m. i gm. Leśna), Polanica Zdrój (m. Polanica Zdrój), Prochowice (m. i gm. Prochowice), Prusice (m. i gm. Prusice), Przemków (m. i gm. Przemków), Radków (m. i gm. Radków), Rudna (gm. Rudna), Sobótka (m. i gm. Sobótka), Sokołowsko (m. i gm. Mieroszów), Srebrna Góra (gm. Stoszowice), Stoszowice (gm. Stoszowice), Strzegom (m. i gm. Strzegom), Strzelin (m. i gm. Strzelin), Sulików (gm. Sulików), Sułów (m. i gm. Milicz), Syców (m. i gm. Syców), Szczawno Zdrój (m. Szczawno Zdrój), Szklarska Poręba (m. Szklarska Poręba), Ścinawa (m. i gm. Ścinawa), Środa Śląska (m. i gm. Środa Śląska), Świdnica (m. Świdnica), Świebodzice (m. Świebodzice), Świeradów Zdrój (m. Świeradów Zdrój), Świerzawa (m. i gm. Świerzawa), Trzebnica (m. i gm. Trzebnica), Twardogóra (m. i gm. Twardogóra), Wałbrzych (m. Wałbrzych), Wiązów (m. i gm. Wiązów), Wierzchowice (gm. Krośnice), Wińsko (gm. Wińsko), Wleń (m. i gm. Wleń), Wołów (m. i gm. Wołów), Wrocław (m. Wrocław), Zawidów (m. Zawidów), Ząbkowice Śląskie (m. i gm. Ząbkowice Śląskie), Zgorzelec (m. Zgorzelec), Ziębice (m. i gm. Ziębice), Złotniki Lu-</p>	<p>Wojewódzki Konserwator Zabytków, samorządy gminne (lokalne programy rewitalizacji), samorząd województwa</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>bańskie (m. i gm. Leśna), Złotoryja(m. Złotoryja), Złoty Stok (m. i gm. Złoty Stok), Żmigród (m. i gm. Żmigród)</p> <p><i>Uwaga: Lista obiektów ma charakter otwarty i może być uzupełniana w ramach prac nad zmianami gminnych planów miejscowych</i></p>	
		<p>2. Zagospodarowanie terenów pól bitew historycznych oraz utrzymanie miejsc pamięci narodowej związanych z drugą wojną światową</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pola bitewne m.in.: w Głogowie (m. Głogów), Legnickim Polu (gm. Legnickie Pole), Niemczy (m. i gm. Niemcza), pod Dzierżoniowem (m. Dzierżoniów), Lutynią (gm. Miękinia), nad Kaczawą - Dunino (gm. Krotoszyce), pod Strugą (gm. Dobromierz); - tereny byłego niemieckiego, nazistowskiego obozu koncentracyjnego w Rogoźnicy - Gross Rosen (m. i gm. Strzegom) i jego podobozów, pomniki i cmentarze wojenne m.in.: w Kołcach (m. i gm. Głuszycy), Głuszycy (m. i gm. Głuszycy), Walimiu (gm. Walim), Wrocławiu (m. Wrocław), Zgorzelcu (m. Zgorzelec), Bolesławcu (m. Bolesławiec). 	gminy
		<p>3. Ekspozowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obozowisko Homo Erectusa z unikatowymi klinami mrozowymi w Winnej Górze (m. i gm. Trzebnica); - miejsca kultu na Masyw Ślęży, zespół osadniczy w Będkowicach, osada targowa w Sobótce (m. i gm. Sobótka); - miejsca górnictwa piasku złotonosnego i pola górnicze w Karpaczu (m. i gm. Karpacz), Płakowicach (m. i gm. Lwówek Śląski) i Złotoryi (m. Złotoryja); - zespół fortów ziemnych w Braszowicach (m. i gm. Ząbkowice Śląskie); - zespoły osadnicze kasztelanii w Bardzie (m. i gm. Bardo), Bolesławcu (m. i gm. Bolesławiec), Miliczu (m. i gm. Milicz), Niemczy (m. i gm. Niemcza), Ryczeniu (m. i gm. Góra), Sądowlu (m. i gm. Wąsosz); - zespoły grodzisk wrocławskich na Ostrowie Tumskim, Sołtysowicach, Pawłowicach, Widawie, Osobowicach, Praczech Odrzańskich, Marszowicach, Mokrej, Leśnej, Złotnikach, Ratyniu (m. Wrocław); - zespoły grodzisk w Dolinie Baryczy we Wrocławicach (m. i gm. Milicz), Górze, Lilikowie (m. i gm. Milicz), Nowym Grodzisku (m. i gm. Milicz), Kaszowie (m. i gm. Milicz), Żmigródku (m. i gm. Żmigród), Kędzie (m. i gm. Żmigród), Ostrawie, Bęczu Małym (m. i gm. Wąsosz), Wierzchowicach Wielkich, Szaszorowicach (gm. Niechlów); - zespoły kurhanów w Łazach Wielkich (gm. Krośnice), Gogołowicach (m. i gm. Milicz), Złotowie (gm. Zawonia), Niedarach (gm. Zawonia), Latkowej (m. i gm. Milicz), Minkowicach Oławskich (m. i gm. Jelcz-Laskowice), Miłosławicach (m. i gm. Milicz), Obornikach Śląskich (m. i gm. Oborniki Śląskie), Szczodrem (gm. Długołęka), Muszkowicach (gm. Ciepłowody); - osady hutnicze w Dębnie, Tarchalicach (m. i gm. Wołów); - zespół osadniczy - gród plemienny w Obiszowie (gm. Grębocice); - ziemne wały śląskie w Pstrążu, Studziance (m. Bolesławiec, gm. Gromadka); - miejsce kultu na Ostrzycy (gm. Pielgrzymka); - relikty starożytnych kopalni serpentynitu i pracowni kamieniarskich na Jańskiej Górze (gm. Jordanów Śląski); - zespoły osadnicze z grodziskiem w Grabowni Wielkim, Bukowinca (m. i gm. Twardogóra); - zespół osadniczy, grodzisko z rotundą i relikdami zamku w Gromniku (gm. Przeworno); - gródek rycerski z relikdami wieży mieszkalnej 	Wojewódzki Konserwator Zabytków, Samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp) PIG, organizacje pozarządowe

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>w Kadłubie (gm. Miękinia);</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbiorowa mogiła tzw. górka szwedzka w Sułowie (m. i gm. Milicz); - zespoły grodzisk wschodniołużyckich w Leśnej (m. i gm. Leśna), Łagowie (gm. Zgorzelec), Białogórze (gm. Zgorzelec) i Zawidowie (m. Zawidów). <p><i>Uwaga: Lista obiektów ma charakter otwarty i może być uzupełniana w ramach prac nad zmianami gminnych planów miejscowych</i></p>	
3.	Ochrona dóbr kultury współczesnej	1. Wprowadzenie ochrony wybranych obiektów architektury współczesnej (w zakresie utrzymania ich form i ukształtowania)	<ul style="list-style-type: none"> - dom parafialny w Bielawie (m. Bielawa); - odbudowa rynku w Bolesławcu (m. Bolesławiec); - stopień wodny na Odrze w Brzegu Dolnym (m. i gm. Brzeg Dolny); - budynek administracyjny i obiekty produkcyjne kopalni Konrad w Iwinach (gm. Warta Bolesławiecka); - odbudowa pierzei Rynku w Jaworze (m. Jawor); - odbudowa pierzei rynku, osiedle zakładowe „Celwiskozy”, przedszkole „Polfy”, hotel Cieplice w Jeleniej Górze (m. Jelenia Góra); - dom kultury i osiedle mieszkaniowe w Kowarach (m. Kowary); - szkoła podstawowa, schronisko z obserwatorium meteorologicznym na Śnieżce (m. Karpacz); - dom towarowy Savia w Legnicy (m. Legnica); - zespół domów jednorodzinnych na os. J. Sobieskiego w Oławie (m. Oława); - dawny ośrodek wypoczynkowy OSiR w Rokitkach (gm. Chojnów); - Hotel CRR KRUS (dawny Granit) w Szklarskiej Porębie (m. Szklarska Poręba); - wieża ciśnień w Świdnicy (m. Świdnica); - szkoła podstawowa nr 21 w Wałbrzychu (m. Wałbrzych); - zespół obiektów wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania stanowiących dobra kultury współczesnej we Wrocławiu (m. Wrocław); - ośrodek sportowy nad jez. Bystrzyckim w Zagórze Śląskim (gm. Walim); - kościół św. Józefa i centrum sportowe w Zgorzelcu (m. Zgorzelec); - Miejski ośrodek kultury, osiedle mieszkaniowe w Złotorzy (m. Złotoryja). <p><i>Uwaga: Lista obiektów ma charakter otwarty i może być uzupełniana w ramach prac nad zmianami gminnych planów miejscowych</i></p>	Samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp), PiG, organizacje pozarządowe

3.1.3. OCHRONA PODSTAWOWYCH KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Ochrona powierzchni ziemi	Rekultywacja terenów powojсковych i na obszarach leśnych zarządzanych przez PGL LP	- tereny powojсковe zarządzane przez PGL LP	Właściciele gruntów i PGL LP
2.	Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych	1. Ochrona gleb najwyższej jakości przed ich przeznaczaniem na cele nierolnicze	- obszary z glebami w klasach bonitacyjnych I – III	MRiRW, geodeta województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		2. Ujednoczenie systemu monitoringu gleb	- obszar województwa	WIOŚ, OSChR, starostwa
		3. Wdrażanie działań rolno-środowiskowych	- strefy priorytetowe: Dolina Odry, Masyw Ślęży, Obszar Przyrodniczo Wrażliwy Dolina Baryczy, Sudety, Wznie-	Samorząd województwa

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			sienia Chocianowskie oraz pozostałe tereny województwa	
		4. Utrzymywanie prawidłowych stosunków wodno-powietrznych w glebach	- Obszary województwa użytkowane rolniczo	Właściciele gruntów, samorząd województwa, DZMiUW
3.	Racjonalna gospodarka zasobami kopalin	1. Opracowanie wykazu złóż o strategicznym znaczeniu dla kraju	- obszar województwa	Minister Środowiska, Minister właściwy ds. Gospodarki (opracowanie wykazu złóż)
		2. Uwzględnianie lokalizacji udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż surowców skalnych i węgla brunatnego	- obszar województwa - złoża węgla brunatnego: Legnica i Ścinawa	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		3. Ochrona złóż:		Samorząd województwa, samorządy lokalne (utrzymanie odpowiednich ustaleń lub ich aktualizacja)
		- rud miedzi i srebra	- LGOM, złoża: Bytom Odrzański, Retków, Gaworzyce, Radwanice Zachód,	
		- surowców kaolinowych	- powiat świdnicki,	
		- surowców ilastych białowypalających się, kamionkowych i ogniotrwałych,	- złoża: Nowe Jaroszewice, Ocice, Ocice II (powiat bolesławiecki) - złoża Lusina-Udanin i Różana (powiat średzki)	
		- piasków szklarskich,	- powiat bolesławiecki,	
		- złóż kamieni łamanych i blocznych,	- Sudety i Przedgórze Sudeckie,	
		- surowców skaleniowych	- złoża: Góra Sośnia, Kopaniec, Maciejowa(powiat jeleniogórski)	
		4. Eksploatacja surowców zgodnie z warunkami ustalonymi w koncesjach na ich wydobywanie	- obszar województwa	Minister Środowiska, regionalne organy koncesyjne, podmioty gospodarcze osiadające koncesje
		5. Ochrona i racjonalne wykorzystanie potencjału wód mineralnych, radonowych i termalnych	- Sudety i Przedgórze Sudeckie, w tym uzdrowiska statutowe: Cieplice Zdrój, Czerniawa Zdrój, Długopole Zdrój, Duszniki Zdrój, Jedlina Zdrój, Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój, Polanica Zdrój, Przerzeczyn Zdrój, Szczawno Zdrój, Świeradów Zdrój,	Minister Środowiska, , podmioty posiadające koncesje, organy wydające pozwolenia wodno prawne i podmioty posiadające pozwolenia wodnoprawne dla wód mineralnych niebędących kopalinami
		6. Identyfikacja potencjalnych obszarów występowania złóż kopalin w wyniku prowadzenia prac geologicznych	- obszar województwa	Minister Środowiska, Marszałek Województwa, starostowie
4.	Zachowanie i zapewnienie jakości wód zasobów wysokiej	1. Uzyskanie optymalnego stanu wód powierzchniowych wykorzystywanych dla zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, w tym w części przeznaczonych dla celów rekreacyjnych	- obszar województwa - zlewnia rzeki Baryczy	RZGW, użytkownicy wód, samorządy lokalne (plany gospodarowania wodami) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Dolina Baryczy"
		2. Wprowadzenie ochrony obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) zgodnie z planem gospodarowania wodami w obszarze Odry	- (nr 302) Pradolina Barycz-Głogów (W); - (nr 303) Pradolina Barycz-Głogów E; - (nr 306) Zbiornik Wschowa; - (nr 309) Zbiornik międzymorenowy Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce; - (nr 314) Pradolina rzeki Odry (Głogów); - (nr 315) Zbiornik Chocianów-Gozdnicza; - (nr 316) Subzbiornik Lubin; - (nr 317) Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec; - (nr 318) Zbiornik Stup-Legnica; - (nr 319) Subzbiornik Prochowice-Środa Śl.; - (nr 320) Pradolina rzeki Odry; - (nr 322) Zbiornik Oleśnica; - (nr 338) Subzbiornik Paczków-Niemodlin; - (nr 339) Zbiornik paleozoiczny Śnieżnik-Góry Białskie; - (nr 340) Dolina kopalna rzeki Nysa Kłodzka; - (nr 341) Niecka wewnętrznosudecka Kudowa Zdrój	KZGW/RZGW

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			Bystrzyca Kłodzka; - (nr 342) Niecka wewnątrzrudecka Krzeszów; - (nr 343) Dolina rzeki Bóbr (Marciszów).	
		3. Wdrażanie zrównoważonego i zintegrowanego zarządzania zasobami wód w układzie zlewniowym	- obszar województwa	RGZW, gminy
5.	Poprawa stanu powietrza atmosferycznego	1. Eliminowanie emisji zanieczyszczeń przemysłowych w obrębie aglomeracji miejskich	- Wrocław; - LGOM; - inne tereny województwa.	WIOŚ, podmioty gospodarcze
		2. Opracowanie programów naprawczych ochrony powietrza dla stref przekroczeń dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu	- strefa dolnośląska; - strefa Aglomeracja wrocławska; - strefa m. Jelenia Góra; - strefa m. Legnica; - strefa powiatu kłodzkiego; - strefa powiatu wałbrzyskiego; - strefa powiatu zgorzeleckiego; - strefa lubińsko-polkowicka; - strefa powiatu głogowskiego; - strefa dzierżoniowsko-świdnicka.	WIOŚ, samorząd województwa
		3. Ograniczanie zanieczyszczeń ze źródeł związanych z transportem	- obszary zurbanizowane	WIOŚ, samorządy
		4. Likwidacja niskiej emisji	- obszary zurbanizowane, w tym szczególnie obszary o walorach uzdrowiskowych	WIOŚ, samorządy lokalne, właściciele obiektów
		5. Wspieranie wykorzystania odnawialnych niekonwencjonalnych źródeł energii zgodnie z istniejącymi uwarunkowaniami	- obszar województwa	Minister właściwy ds. środowiska, Minister Infrastruktury, samorząd województwa, samorządy
6.	Ochrona i powiększenie zasobów leśnych	1. Realizacja programu małej retencji w lasach, w tym na obszarach objętych siecią Natura 2000	- obszary Nadleśnictw: Milicz, Bolesławiec, Chocianów, Pieńsk, Ruszów, Węgliniec, Przemków, Świętoszów	DGLP
		2. Przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych w obszarach górskich	- tereny górskie województwa	DGLP
		3. Przebudowa gatunkowa obszarów leśnych	- obszar województwa	PGL LP, Parki Narodowe (plany urządzenia lasu i plany ochrony)
		4. Zalesianie gruntów niskiej jakości lub zdegradowanych poprzez: - uzupełnianie zalesień w korytarzach ekologicznych, - uzupełnianie systemu terenów zielonych w miastach i w wokół nich, - zalesienia obszarów narażonych na erozję	- wyznaczone części korytarzy ekologicznych - obszary wokół miast - tereny zagrożone erozją	samorządy lokalne, RDLP
7.	Ochrona przed hałasem	1. Obniżenie lub eliminacja uciążliwego hałasu	- Planowane obszary ograniczonego użytkowania na obszarach przekroczeń norm akustycznych, wskazane w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013	PIOŚ, samorząd województwa, samorządy lokalne (mapy akustyczne dla terenów przekroczeń norm akustycznych i programy ochrony środowiska przed hałasem)
		2. Wyznaczanie „obszarów cisy” na terenach aglomeracji miejskich i innych miast	- obszar województwa	PIOŚ, samorząd województwa, samorządy lokalne

3.2. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ROZWOJU OSADNICTWA

1. Szczegółowe ustalenia Projektu zmiany planu, dotyczące działań i wybranych zadań, wskazanych w poniższym zestawie-

niu, wynikają z wprowadzonych do projektu ustaleń i wybranych propozycji, zawartych w obowiązujących dokumentach planistycznych, krajowych i regionalnych oraz programach rozwojowych. Ustalenia te służą realizacji przyjętych kierunków osadnictwa.

2. Następujące ustalenia wskazane na rysunku Nr 2 „Kierunki rozwoju osadnictwa”, mają charakter podstawowych ustaleń planu i dotyczą wskazania lokalizacji lub zasięgów przestrzennych wybranych elementów istniejących i planowanych osadnictwa, które winne być obligatoryjnie uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w tym:

- 1) wojewódzkiego ośrodka administracji;
- 2-3) ośrodków powiatowych i gminnych;
- 4-6) głównego ośrodka aktywizacji o znaczeniu europejskim oraz ośrodków aktywizacji i równoważenia rozwoju o znaczeniu regionalnym i subregionalnym;
- 7-8) ośrodki aktywizacji w sudeckim paśmie turystycznym o znaczeniu krajowym i regionalnym;
- 9) ośrodki równoważenia rozwoju.

3.2.1. ROZWÓJ WROCŁAWSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego	1. Kompleksowe, zintegrowane planowanie rozwoju przestrzennego i harmonizowanie struktur przestrzennych w ramach jego rozwoju	- Wrocławski obszar funkcjonalny (wg wstępnej delimitacji): m. i gm. Bierutów, m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Czernica, gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, gm. Domaniów, gm. Dziadowa Kłoda, m. i gm. Jelcz-Laskowice, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, gm. Kostomłoty, gm. Mietków, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prusice, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Sobótka, m. i gm. Środa Śląska, m. i gm. Syców, gm. Wisznia Mała, m. i gm. Wołów, m. Wrocław, gm. Żawonia, gm. Żórawina.	Samorząd województwa, samorządy lokalne (plan zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego lub metropolitalnego oraz zmiany suikzp i mpzp)
		2. Rewitalizacja zdekapitalizowanej zabudowy mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej oraz Rekreacyjno-turystycznej w obrębie terenów zainwestowanych	- Wrocławski obszar funkcjonalny z terenami jw.	Samorząd województwa, samorządy lokalne (RPO, zmiany suikzp i mpzp)
		3. Lokowanie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już jej kompleksów, bezpośredniego dostępu do komunikacji zbiorowej, w szczególności kolejowej	- Wrocławski obszar funkcjonalny z terenami jw.	jw.
		4. Rozbudowa systemu terenów chronionych i terenów zieleni urządzonej przy utrzymaniu jak największej ilości terenów biologicznie aktywnych, w tym zwłaszcza cieków i zbiorników wodnych	- Wrocławski obszar funkcjonalny z terenami jw.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, samorząd województwa i samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		5. Rozbudowa sieci wewnętrznych powiązań komunikacyjnych, w tym zwłaszcza kolejnych powiązań zewnętrznych obszaru	- Wrocławski obszar funkcjonalny z terenami jw.	DSDiK, GDDKiA, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		6. Rozbudowa zintegrowanego systemu transportu zbiorowego zapewniającego powiązania Wrocławia z głównymi ośrodkami równoważenia rozwoju w obszarze	- Wrocławski obszar funkcjonalny z terenami jw.	Samorząd województwa, DSDiK, gminy (RPO, program budowy zintegrowanego transportu)
		7. Kreowanie rozwoju obszaru poprzez aktywizację ośrodków równoważenia jego rozwoju	- m. i gm. Brzeg Dolny, m. i gm. Jelcz-Laskowice, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. i gm. Trzebnica	Samorząd województwa, ARAW, WARR, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		8. Rozbudowa reprezentacyjnych obiektów szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, sportu, turystyki infrastruktury dla badań i rozwoju infrastruktury targowo-	- m. Wrocław; - m. Bolesławiec + jego obszar funkcjonalny i gm. Bolesławiec.	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		wystawienniczej		

3.2.2. ROZWÓJ SIECI OŚRODKÓW MIEJSKICH

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Poprawa spójności przestrzennej i integracja głównych ośrodków miejskich aktywizacji i równoważenia rozwoju z obszarami ich oddziaływania	1. Kompleksowe, zintegrowane planowanie rozwoju w wyznaczonych obszarach funkcjonalnych i pasmach rozwoju (w ramach rozwijanej współpracy miast - ośrodków aktywizacji (wzrostu))	ośrodki aktywizacji (wzrostu): - zespół miast m. Dzierżoniów - m. Bielawa - m. Pieszyce; - m. Głogów i jego obszar funkcjonalny: gm. Głogów, gm. Jerzmanowa, gm. Kotla, gm. Żukowice; - m. Jelenia Góra i jej obszar funkcjonalny: gm. Janowice Wielkie, gm. Jeżów Sudecki, gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn, m. Piechowice, gm. Stara Kamienica; - m. Kłodzko i jego obszar funkcjonalny: gm. Kłodzko; - m. Legnica i jego obszar funkcjonalny: gm. Krotoszyce, gm. Kunice, gm. Legnickie Pole, gm. Miłkowice; - m. Lubin i jego obszar funkcjonalny: gm. Lubin, m. i gm. Polkowice; - m. Świdnica i jej obszar funkcjonalny: gm. Świdnica; - m. Wałbrzych i jego obszar funkcjonalny: m. Boguszów-Gorce, m. Jedlina-Zdrój, m. i gm. Mieroszów, m. Szczawno-Zdrój, gm. Świdnica, m. Świebodzice, gm. Walim; - zespół miast: m. i gm. Zgorzelec, Görlitz; - zespół miast Bogatynia/Hradek/Zittau.	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i lokalne (zmiany suikzp i mpzp), podmioty gospodarcze i instytucje (porozumienia, wspólne projekty, współpraca przy aktualizacjach studiów gminnych, opracowanie analiz i studiów w skali powiatu)
		2. Wspólne programowanie i planowanie rozwoju w miastach – ośrodkach aktywizacji i na terenach ich oddziaływania, w tym małymi miastami i terenami wiejskimi (w ramach rozwijanej współpracy)	- obszar województwa	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i gminne (zmiany suikzp i mpzp), podmioty gospodarcze i wybrane instytucje (porozumienia, współpraca przy aktualizacjach studiów gminnych, opracowanie analiz i studiów w skali powiatu)
		3. Wspólne programowanie i planowanie rozwoju w obszarze sudeckiego pasma turystycznego (w ramach rozwijanej sieci współpracy pomiędzy głównymi ośrodkami aktywizacji)	- Sudeckie Pasma Turystyczne i ośrodki aktywizacji Sudetów: m. Duszniki Zdrój, m. Karpacz, m. Kudowa Zdrój, m. i gm. Lądek Zdrój, gm. Podgórzyn, m. Polanica Zdrój, m. Szczawno Zdrój, m. Szklarska Poręba i m. Świeradów Zdrój	jw.
2.	Wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu oraz ośrodków równoważenia rozwoju	1. Rozwój sieci obiektów innowacji i przedsiębiorczości: centrów transferu technologii, inkubatorów przedsiębiorczości, parków technologicznych przemysłowych, centrów jakości i wzornictwa przemysłowego	- m. Jelenia Góra, m. Legnica, m. Wałbrzych oraz m. Bolesławiec, zespół miast m. Dzierżoniów/m. Biela-wa/m. Pieszyce, m. Głogów, m. Lubin, m. Kłodzko, m. Oleśnica, m. Oława, m. i gm. Polkowice, m. Świdnica, – jako ośrodki o znaczeniu regionalnym; - m. Zgorzelec/Görlitz oraz zespół Bogatynia/Hradek/Zittau, jako zespoły miast o znaczeniu trans granicznym; - m. Jawor, m. i gm. Strzegom, m. Świebodzice, m. i gm. Żąbkowice Śląskie, m. Nowa Ruda – jako ośrodki równoważenia rozwoju.	Samorząd województwa, miasto Wrocław i inne miasta (zmiany suikzp i mpzp), instytucje naukowe, podmioty gospodarcze (projekty)
		2. Rozwój infrastruktury społecznej o znaczeniu ponadlokalnym, służącej wzmocnieniu pozycji ośrodków równoważenia rozwoju	- ośrodki miejskie, położone w paśmie LGOM-Żąbkowice Śląskie: m. Jawor, m. i gm. Strzegom, m. Świebodzice, m. i gm. Żąbkowice Śląskie, m. Nowa Ruda	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp), wybrane instytucje kultury, podmioty gospodarcze (plany miejscowe, projekty)
3.	Wykorzystanie potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego regionu dla jego rozwoju gospodarczego	1. Rozwój infrastruktury turystycznej m.in. związanej z wydłużeniem sezonu turystycznego i integracją ośrodków i obszarów turystyczno-wypoczynkowych z ich otoczeniem	- subregiony turystyczne wyznaczone w obszarze województwa, a w tym ośrodki: m. Duszniki Zdrój, m. Karpacz, m. Kudowa Zdrój, m. i gm. Lądek Zdrój, gm. Podgórzyn, m. Polanica Zdrój, m. Szczawno Zdrój, m. Szklarska Poręba, m. Świeradów Zdrój	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp), subregionalne związki turystyczne gmin, podmioty gospodarcze (plany miejscowe, projekty)
		2. Modernizacja i rozwój wysoko-standardej bazy noclegowej,		

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		gastronomicznej i uzdrowiskowej		
		3. Rozbudowa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i powiązań z otoczeniem		
		4. Modernizacja i rozwój infrastruktury w uzdrowiskach	- Miejscowości uzdrowiskowe: Cieplice Śląskie – Zdrój, Długopole Zdrój, Duszniki Zdrój, Jedlina Zdrój, Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój, Polanica Zdrój, Szczawno Zdrój i Świeradów Zdrój	Dyrekcje Uzdrowisk, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		5. Intensyfikacja rozwoju ośrodków obsługi turystyki o znaczeniu ponadregionalnym:	- ośrodki aktywizacji sudeckiego pasma turystycznego,	
		6. Kompleksowe zagospodarowanie głównych ponadlokalnych szlaków turystycznych	1) Szlaki piesze: - międzynarodowe: Transeuropejski Dalekobieżny Szlak Turystyczny E-3; - regionalne: Szlak Zamków Piastowskich, Główny Szlak Sudecki im. M. Orłowicza, Szlak Św. Jakuba / Dolnośląski i Via Regia /, Szlak Historii i Tradycji Wrocławia; 2) Szlaki rowerowe: - międzynarodowe: Wrocław-Praga, Wrocław-Drezno, EV9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk, Szlak Odry Greenways, ER-2 Liczyrzepy, Góry Stołowe, Ściany, Trasa im. T.G. Masaryka, Cyklotrasa L-J-O, U styku trzech granic; - krajowe: Szlak Odry; - regionalne: Dolnośląska Obwodnica Rowerowa, ER 3b Szlak wzdłuż Nysy Łużyckiej i Odry, ER-4 Średniowiecznych Miast, Dolnośląski Szlak Św. Jakuba, ER-6 Doliny Bobru, ER-7 Pogórza Izerskiego, Szlak Doliny Baryczy, Szlak Odrzański, Szlak Podziemnych Atrakcji; 3) Szlaki samochodowe: - międzynarodowe: Południowo-zachodni szlak Cystersów - Projekt w realizacji w ramach działania 6.4PO IG; - regionalne: Szlak Obiektów Dziedzictwa Techniki Przemysłowej, Szlak Dolnośląskich Zamków i Pałaców, Szlak Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej, Szlak Marianny Orańskiej, Szlak Sanktuariów i Ośrodków Pielgrzymkowych, Szlak Historycznych Parków i Ogrodów Borów Dolnośląskich; 4) Szlaki konne: - regionalne: Sudecki Szlak Konny, Szlak Konny Doliny Baryczy; 5) Szlaki wodne: - międzynarodowe: żeglugowy Odra i kajakowy Nysa Łużyckiej; - regionalne: kajakowe: Odra, Kwisy, Bobru, Baryczy, Nysa Kłodzkiej, Oławy i Bystrzycy.	Samorząd województwa, samorządy lokalne ((zmiany suikzp i mpzp), subregionalne związki turystyczne gmin, organizacje turystyczne, podmioty gospodarcze (projekty)
		7. Budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej, sportów ekstremalnych	- Sudety i ich pogórza	jw.

3.2.3. ROZWÓJ TERENÓW WIEJSKICH

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi	1. Zintegrowane planowanie rozwoju obszarów wiejskich na obszarach funkcjonalnych miast	- gminy wiejskie na obszarach funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich i we wrocławskim obszarze funkcjonalnym	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		2. Kształtowanie powiązań obszarów wiejskich z miastami, pełniącymi funkcje głównych ośrodków rozwoju, w tym tworzenie zintegrowanych systemów komunikacji infrastruktury	- obszary wiejskie, w tym gminy wiejskie na obszarach funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich i we wrocławskim obszarze funkcjonalnym	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		3. Realizacja infrastruktury społecznej	- obszary wiejskie, w szczególności wsie graniczące z miastami, w których intensywnie rozwija się budownictwo jednorodzinne	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
		4. Rozwój agroturystyki na obszarach turystycznych	- Sudeckie pasmo turystyczne, Dolina Baryczy oraz atrakcyjne turystycznie tereny wiejskie w obszarze całego województwa	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp i mpzp)
2.	Rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla wybranych jej form	1. Ochrona przed zabudową gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych	- obszary wiejskie posiadające gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych, przede wszystkim wyznaczona strefa najlepszych gleb	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, samorząd województwa, samorządy lokalne ((zmiany suikzp i mpzp), Izba Rolnicza
		2. Rozwój rolnictwa ekologicznego w obszarach wiejskich, objętych różnymi formami ochrony przyrody oraz w strefach ochronnych ujęć wód	- obszary wiejskie położone w obrębie terenów objętych ochroną przyrody oraz w granicach stref ochronnych ujęć wód	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i lokalne (zmiany suikzp i mpzp)

3.3. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ROZWOJU TRANSPORTU

1. Szczegółowe ustalenia projektu zmiany planu, dotyczące działań i wybranych zadań, wskazanych w poniższym zestawieniu, wynikają z wprowadzonych w projekt ustaleń i wniosków, zawartych w obowiązujących dokumentach planistycznych, krajowych i regionalnych oraz programach rozwojowych. Ustalenia te służą realizacji przyjętych kierunków rozwoju transportu.

2. Następujące ustalenia wskazane na rysunku Nr 3 „Kierunki rozwoju transportu”, mają charakter podstawowych ustaleń planu i dotyczą wskazania lokalizacji lub zasięgów przestrzennych wybranych elementów istniejących i planowanych rozwoju transportu, które winne być obligatoryjnie uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w tym:

- 1) autostrady (z ich numerami);
- 2) drogi ekspresowe (z ich numerami);

- 3) istniejące drogi krajowe przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic;
- 4) istniejące drogi wojewódzkie przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic;
- 5) planowane drogi o znaczeniu ponadregionalnym (w orientacyjnych przebiegach);
- 6) planowane drogi o znaczeniu regionalnym (w orientacyjnych przebiegach);
- 7) drogi w miastach na prawach powiatu;
- 8) węzły drogowe na autostradach i drogach ekspresowych;
- 9) główne mosty drogowe;
- 10) linie kolejowe o znaczeniu międzynarodowym;
- 11) pozostałe czynne linie kolejowe;
- 12) odcinki Odrzańskiej Drogi Wodnej z III i II klasą żeglowności;
- 13) Port Lotniczy Wrocław z obszarem ograniczonego użytkowania.

3.3.1. ROZWÓJ POWIĄZAŃ DROGOWYCH

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Kształtowanie przestrzennie zewnętrznego systemu powiązań drogowych	1. Realizacja nowych i rozbudowa istniejących powiązań wewnętrznych jako dróg bezkolizyjnych: autostrad i dróg ekspresowych w części w ramach sieci TEN-T	1) Autostrady: - A4, Wrocław – Krzywa (przebudowa); - A8 (Autostradowa Obwodnica Wrocławia); - A18 (odcinek granica województwa-Golnice); 2) Drogi ekspresowe: - S3 (odcinek granica województwa-Legnica-Lubawka); - S5 (odcinek granica województwa-Wrocław-	GDDKiA (projekty), samorządy lokalne (uwzględnienie realizacji zadań w zmianach studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			Boboszów); - S8 (odcinek I-Węzeł Pawłowice-Węzeł Dąbrowa, odcinek II – Węzeł Cieśle – Węzeł Syców Wschodni).	
2.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarach rozwoju i pomiędzy nimi	1. Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych we wrocławskim obszarze funkcjonalnym poprzez budowę lub modernizację dróg	Drogi w relacjach: - Autostradowej Obwodnicy Wrocławia; - Długołęka – Węzeł Krajków; - Oława – Oleśnica; - Oborniki Śląskie – Brzeg Dolny – Błonie.	GDDKiA i DSDiK (projekty), samorządy lokalne (uwzględnienie realizacji zadań w zmianach studiów uwarunkowań i plany miejscowe)
		2. Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim poprzez budowę lub modernizację dróg	Drogi w relacjach: - Jawor – Świdnica – Paczków; - Kamienna Góra-Wałbrzych; - Wałbrzych-Świdnica; - Jawor-Kamienna Góra-Wałbrzych-Kłodzko-Paczków; - Głogów-Studzionki-Lubin-Góra.	j.w.
		3. Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo-zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg	Drogi w relacjach: - (A18) „Węzeł Krzyżowa” - Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik – Jelenia Góra	j.w.
		4. Realizacja systemu powiązań drogowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego poprzez budowę lub modernizację dróg	Drogi w relacjach: - Zgorzelec/Görlitz – Jelenia Góra – Kamieniec Ząbkowicki – Nysa	j.w.
		5. Stworzenie uzupełniającego systemu powiązań drogowych, umożliwiających sprawny przepływ ludzi, dóbr i informacji	Drogi w relacjach: - Jelnia Góra – Węzeł Bolków; - Wrocław – Świdnica – Wałbrzych; - Błonie – Kostomłoty – Rusko.	GDDKiA i DSDiK (projekty), samorządy lokalne (uwzględnienie realizacji zadań w zmianach studiów uwarunkowań i plany miejscowe)
		6. Stworzenie systemu powiązań drogowych umożliwiających współpracę o znaczeniu regionalnym	Drogi w relacjach: - Studzionki – Góra – Leszno; - Zgorzelec/Görlitz – Zittau – Liberec.	j.w.
		7. Rozbudowa infrastruktury drogowej obsługującej obszary aktywności gospodarczej, w tym przede wszystkim SSE, DSDiK, RPO/Projekty	obszar województwa	j.w.
3.	Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej	1. Budowa dróg o znaczeniu regionalnym	Drogi wojewódzkie: - od węzła A4 Bielany Wrocławskie (ul. Karkonoska) do drogi wojewódzkiej 395 (rondo Żerniki Wrocławskie) i do granicy Wrocławia (ul. Buforowa); - Żerniki Wrocławskie - Siechnice (od ronda w ciągu DW 395 do DK 94); - od DW 455 do DK 8; - od DK 94 do DW 455 wraz z ich węzłami; - drogi dojazdowe do mostu w Brzegu Dolnym wraz z budową mostu na rz. Odrze; - DW 323 - most na rz. Odrze; - skomunikowanie A4 z S5; - drogi dojazdowe na odcinku Ciechanów – Góra; - łącznik DW379 z strefą SSE; - łącznik pomiędzy drogą powiatową nr 1950D a DK 35; - połączenie drogowe pomiędzy miastami Zittau i Hradek nad Nisou wraz z włączeniem do polskiej sieci drogowej; - odcinek dla skomunikowania A4 z S8; - droga powiatowa nr 3396 D na odcinku pomiędzy DK5 a DW382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy.	DSDiK (projekty), samorządy lokalne (uwzględnienie realizacji zadań w zmianach studiów uwarunkowań i plany miejscowe)
		2. Przebudowa dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym	1) Autostrada: A4/A18 rozbudowa odc. Wrocław – Krzywa – Golenice; 2) Drogi krajowe: przełożenie DK35 na odcinku Gniewchowiec – węzeł „Strzegonowice” (budowa); 3) Drogi wojewódzkie: - DW 395 na odcinku od ronda w miejscowości Żerniki	GDDKiA i DSDiK (projekty), samorządy lokalne (uwzględnienie realizacji zadań w zmianach studiów uwarunkowań i plany miejscowe)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>Wrocławskie do węzła autostradowego Wrocław – Wschód w miejscowości Krajków;</p> <ul style="list-style-type: none"> - DW 374 na odcinku od skrzyżowania z ul. Wodną do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2888 w m. Świebodzice; - DW384 na odcinku Dzierżoniów – Łagiewniki; - DW296 od DW30 do autostrady A4; - DW297; - DW352 Radomierzycy – Zatonie; - DW392 na odcinku Idzików - DK 33; - DW403; - DW 354 Sieniawka – Bogatynia/Zatonie; - drogi dojazdowe do mostu na rz. Odrze w m. Ciechanów na odcinku: Ciechanów-Góra, Lubin, Głogów-Ciechanów (wraz z budową obwodnic); - DW w m. Jabłów od km 11+501 do km 13+733 wraz z przebudową mostu. 	
		3. Budowa obwodnic miejscowości	<p>1) Obwodnice (w ciągach dróg):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wrocławia (A8), Lubina(S3), Głogowa (DK12) wraz z budową mostu na rzece Odrze, Cieszkowa i Zdun (DK15) (zadanie realizowane przez GDDKiA oddz. Poznań we współpracy z oddz. Wrocław, Tyńca i Małuszowa(DK35), Bolkowa(DK3 i DK5), Wałbrzycha(DK 35), Świdnicy(DK35), Trzebnicy (DK15), Biedrzychowic(DK30), Chmielenia(DK30), Pasiecznika(DK30), Kłodzka(DK33 i DK46), Ścinawy (wraz z nowym mostem przez rzekę Odrę), Legnicy (94), Szczawna Zdroju (DW 376), Świdnicy, Strzegomia (DW 374 i DK 5), Nowej Rudy (DW 381), Dzierżoniowa (DW 382), Ząbkowic Śląskich (DW 382), Dobroszyc (DW 340), Złotoryi (od DW 364 do DW 328), Mysłakowic i Kostrzycy (DW 366), Obornik Śląskich, Góry; 2) Przebudowa obwodnic: Bolesławca, Zgorzelca, Złotoryi. 	GDDKiA i DSDiK (projekty), samorządy lokalne (uwzględnienie realizacji zadań w zmianach studiów uwarunkowań i plany miejscowe)

3.3.2. ROZWÓJ POWIĄZAŃ KOLEJOWYCH

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Kształtowanie spójnego systemu zewnętrznych i wewnętrznych, kolejowych powiązań transportowych	1. Modernizacja i rozbudowa istniejących magistralnych linii kolejowych oraz budowa Linii Dużych Prędkości w ramach rozbudowy międzynarodowej sieci TEN-T	1) Linie o znaczeniu międzynarodowym (AGC, AGTC); 2) Linia Dużych Prędkości w obszarze województwa.	Ministerstwo Infrastruktury
2.	Podwyższanie parametrów użytkowych sieci kolejowej	1. Modernizacja linii kolejowych o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym	<p>1) Modernizacja magistrali kolejowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - E-30: Zgorzelec – Węglińiec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów – Przemysł – Medyka; - E-59: Świnoujście – Szczecin – Poznań – Wrocław – Opole – Chałupki; - CE-59: Świnoujście – Szczecin – Zielona Góra – Wrocław – Jelcz – Miłoszyce – Opole; - C-59/2: Wrocław – Kamieniec Ząbkowicki – Kłodzko – Międzylesie; <p>2) Modernizacja linii kolejowej nr 274: Wrocław-Jelenia Góra-Zgorzelec;</p> <p>3) Poprawa efektywności linii kolejowej dla transportu towarowego przez przejście graniczne Horka – Węglińiec;</p> <p>4) Rozbudowa transgranicznej komunikacji publicznej/komunikacji regionalnej na odcinku Görlitz – Jelenia Góra.</p>	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Kolej Niemiecka DB S.A.
3.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań wewnątrz obsza-	1) Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych we wrocławskim obszarze funkcjonalnym	<p>Powiązania kolejowe o kluczowym znaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dolnośląska Kolej Dojazdowa / Kolej Aglomeracyjna 	Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Koleje Dolnośląskie S.A. Województwo Dolnośląskie jako zarządca kolei

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
	rów rozwoju i pomiędzy nimi	2) Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim	Powiązania kolejowe o kluczowym znaczeniu: - modernizacja linii kolejowej nr 137 (Katowice- Legnica); - modernizacja linii kolejowej nr 274 (Wrocław- Zgorzelec).	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
3) Stworzenie systemu powiązań kolejowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego		Powiązania kolejowe o kluczowym znaczeniu: - Zgorzelec/ Görlitz – Jelenia Góra – Kamieniec Ząbkowicki – Nysa	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	
4) Wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym, linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza		1) Rewitalizacja linii kolejowych: - nr 285 Wrocław – Świdnica; - nr 771 Świdnica Przedmieście – Świdnica Miasto; 2) Wykorzystanie tras relacji, m.in.: - Drezno - Zgorzelec/ Görlitz – Legnica – Wrocław Główny i dalej do Przemysła; - Wrocław Główny – Kamieniec Ząbkowicki – Kłodzko - Międzyzlesie – Lichkov; - Kolej Sudecką relacji: Zgorzelec/ Görlitz – Jelenia Góra (z odbiciem do Tanwaldu) – Sędziszów (z odbiciem do Lubawki, Trutnova i Adršpachu) – Boguszów-Gorce Wschodnie (z odbiciem do Meziměstí i Broumova) – Wałbrzych Główny – Ścinawka Średnia (z odbiciem do Tłumaczowa) – Kłodzko (z odbiciem do Stronia Śląskiego i Kudowy Zdroju); - pętlę kolejową Euroregionu Glacensis; - Jelenia Góra – Kowary; - Tłumaczów – Otovice; - Kudowa – Nachod; - Radomierzycy – Frydlant; 3) Rozbudowa połączeń trans granicznych komunikacji publicznej/komunikacji regionalnej na odcinku Görlitz – Jelenia Góra.	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Koleje Dolnośląskie S.A. Województwo Dolnośląskie jako zarządca kolei	

3.3.3. ROZWÓJ LOTNICTWA

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Wzmacnianie transportu lotniczego	1. Rozbudowa i modernizacja głównego portu lotniczego regionu,	- Wrocław – Strachowice	PL Wrocław SA
		2. Rozbudowa lotnisk w Jeleniej Górze i Lubinie w powiązaniu z głównym portem lotniczym regionu,	- Jelenia Góra, Lubin	Aerokluby, samorządy lokalne (zmiany studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)
		3. Rozbudowa sieci małych lotnisk wielofunkcyjnych o znaczeniu regionalnym,	- Grodziec mały koło głogowa,, Stara Kamienica k. Jeleniej Góry, okolice Świdnicy, okolice Kłodzka, okolice Lubnowa i Pegowa (m. i gm. Oborniki Śląskie)	Inwestorzy (projekty), samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe)
		4. Modernizacja pozostałych istniejących lotnisk sportowych, sanitarnych i powojaskowych	- Jeżów Sudecki, Mirosławice (gm. Sobótka), Mieroszów, Oleśnica, Szewce-Szymanów (gm. Wisznia Mała), Świebodzice	Zarządy lotnisk

3.3.4. ROZWÓJ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Poprawa żeglowności odrańskiej drogi wodnej	- Poprawa warunków nawigacyjnych, - Uzyskanie III klasy żeglowności na całej długości Odry, - Zapewnienie stabilnych warunków transportowych.	1) Dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce; 2) Modernizacja: - stopnia wodnego Brzeg Dolny; - śluz i jazów Odry skanalizowanej (od gr. z woj. opolskim do Brzegu Dolnego); - budowli regulacyjnych na Odrze swobodnie płynącej (od Brzegu Dolnego do gr. z woj. lubuskim);	RZGW,

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			3) Budowa: - zbiornika retencyjnego Kamieniec Ząbkowicki (gm. Kamieniec Ząbkowicki); - jazu w Oławie; 4) Przebudowa mostów odrzańskich do poziomu wymaganego klasą IV (Oława, Ratowice, Głogów, Janowice, Gajków, Kamieniec, Ścinawa).	
2.	Wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej	1. Rozwój portów odrzańskich i centrów logistycznych umożliwiające nowoczesną obsługę przewozów pasażerskich i towarowych 2. Rozwój żeglugi pasażerskiej i turystycznej 3. Rozwój wybranych typów przewozów (transport kontenerów, ładunków niebezpiecznych, wielkogabarytowych, kruszyw)	- Oława – port rzeczny; - Wrocław – porty, nabrzeża, planowane centrum logistyczne; - Brzeg Dolny, Pogolewo Górne – przeladownie; - Malczyce, Ścinawa – porty rzeczne; - Głogów – porty rzeczne, nabrzeża, potencjalne centrum logistyczne.	

3.4. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Szczegółowe ustalenia projektu zmiany planu, dotyczące działań i wybranych zadań, wskazanych w poniższym zestawieniu, wynikają z wprowadzonych w projekt ustaleń i wniosków, zawartych w obowiązujących dokumentach planistycznych, krajowych i regionalnych oraz programach rozwojowych. Ustalenia te służą realizacji przyjętych kierunków rozwoju systemów infrastruktury technicznej.

2. Następujące ustalenia wskazane na rysunku Nr 4 „Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami,

i energetyki”, mają charakter podstawowych ustaleń planu i dotyczą wskazania lokalizacji lub zasięgów przestrzennych wybranych elementów istniejących i planowanych rozwoju systemów infrastruktury technicznej, które winne być obligatoryjnie uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w tym:

- 1) strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych;
- 2) obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 3) sieć gazowa wysokiego ciśnienia;
- 4) rurociąg paliwowy;
- 5-8) napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne 400 kV, 220 kV i 110 kV (trasy planowane w orientacyjnym przebiegu).

3.4.1. ROZWÓJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Zapewnienie wszystkim niezawodnych dostaw wody pitnej w odpowiedniej ilości oraz jakości oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków	1. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń wodociągowych, a w tym: - budowa nowych ujęć wody dla terenów niezwodociągowanych i obszarów aktywności gospodarczej, w tym SSE; - budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody; - budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 2. Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, a w tym:	- obszar województwa (w tym wg RPO WD: m. Złotoryja) - obszar województwa (w tym wg RPO WD na terenach wiejskich gmin: m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Męcinka, m. i gm. Nowogrodziec, gm. Osiecznica, m. i gm. Sobótka, gm. Świdnica, gm. Złotoryja) - obszar województwa (w tym wg RPO WD na terenach wiejskich gmin: gm. Dzierżoniów, gm. Gromadka, gm. Kłodzko, gm. Kotla, gm. Legnickie Pole, gm. Męcinka, gm. Nowa Ruda, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Sobótka, gm. Świdnica, m. i gm. Wąsosz oraz w m. Wojcieszów	Podmioty zarządzające sieciami i inwestycjami (projekty), samorządy lokalne (zmiany studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków 	<p>obszar województwa, a w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zgodnie z KPOŚK dla województwa: <ul style="list-style-type: none"> - na obszarze miast: Bielawa, Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Chocianów, Czarny Bór (dla m. Boguszów-Gorce), Głogów, Golińsk (dla m. Mieroszów), Jelenia Góra, Jugowice (dla m. Głuszycy i Jedlina Zdrój), Kamienna Góra, Kłodzko, Łądek Zdrój, Legnica, Lwówek Śląski, Międzyzylesie, Milicz, Niemcza, Oleśnica, Piechowice, Piława Górna, Polkowice, Prochowice, Przemków, Siechnice, Sobótka, Strachocin (dla m. Stronie Śląskie), Strzegom, Szklarska Poręba, Syców, Środa Śląska, Świebodzice-Cierńce, Świerzawa, Twardogóra, Wąsosz, Wołów, Wrocław-Janówek, Wszemiłowice-Jurczyce (dla m. Kąty Wrocławskie), Ząbkowice Śląskie, Złotoryja, Złoty Stok-Płonica, Żmigród; - w obszarach wiejskich: Borek Strzeliński (gm. Borów), Bukowice (gm. Krośnice), Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Gromadka, Henryków (m. i gm. Ziębice), Kamieniec Ząbkowicki, Kobierzyce, Kotła, Koźlice (gm. Gaworzyce), Krośnice, Łozina (gm. Długołęka), Malczyce, Mościsko (gm. Dzierżoniów), Nielubia (gm. Żukowice), Odrzychowice Kłodzkie (gm. Kłodzko), Piekary (gm. Udanin), Piotrowice (gm. Kostomłoty), Przerzeczyn Zdrój (m. i gm. Niemcza), Radwanice, Smolnik (m. i gm. Leśna), Strzeszów (gm. Wisznia Mała), Sułów (gm. Milicz), Tomaszów Bolesławiecki (gm. Warta Bolesławiecka), Wińsko, Wolbromek (m. i gm. Bolków), Żórawina; 2) zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego: Miłkowice, Nowogrodziec; 3) zgodnie z planami rozwojowymi gmin: Bierutów, Gniechowice (m. i gm. Kąty Wrocławskie), Piotrowice (gm. Kostomłoty), Krzyżowa (gm. Świdnica), Okmiany (gm. Chojnów), Pęcław, Radwanice, Raszkówka-Siedlce-Szklary Górne (m. Lubin), Snowidza (gm. Mściwojów). 	
		<ul style="list-style-type: none"> - budowa lokalnych oczyszczalni ścieków komunalnych 	<p>obszar województwa, a w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zgodnie z KPOŚK dla województwa: <ul style="list-style-type: none"> - miasta: Międzybórz, Pietrowice Małe (dla m. Prusice); - obszary wiejskie: Czernina Dolna (m. i gm. Góra), Dobromierz i Gniewków (gm. Dobromierz), Dobrzejów (gm. Miłkowice), Dobrzenice (gm. Ciepłowody), Domaniów, Gądkowice (m. i gm. Milicz), Jemielno, Jordanów Śląski, Kieržno (modernizacja istniejącej oczyszczalni w Nowogrodźcu zgodnie z Rozporządzeniem WD), Kondratowice, Kuźnia Gosczyńska (m. i gm. Twardogóra), Lubiąż (m. i gm. Wołów), Marciszów, Modlikowice (gm. Zagrodno), Niechlów, Pobiedna (m. i gm. Leśna), Pustków Żurawski (gm. Kobierzyce), Ruszów (m. i gm. Węgliniec), Stanowice (gm. Oława), Skokowa (m. i gm. Prusice), Stara Kamienica, Stoszowice, Sulików, Ujazd Dolny (gm. Udanin), Wojcieszyn (gm. Pielgrzymka), Zamienice (gm. Chojnów); 2) zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego: Gołębice (gm. Dziadowa Kłoda), Przyłęk (m. i gm. Bardo); 3) zgodnie z planami rozwojowymi gmin: Bogunów (gm. Żórawina), Borowa - Dobroszów Oleśnicki - Pasikowice - Prusowice (gm. Długołęka), Skarszyn i Ujeździec Wielki (m. i gm. Trzebnica). 	
		<ul style="list-style-type: none"> - budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach 	<p>Aglomeracje o charakterze ponadlokalnym wyznaczone zgodnie z KPOŚK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bielawa, Boguszów-Gorce, Bolesławiec, Borek Strzeliński, Chocianów, Dzieńmorowice, Dzierżoniów, Gądkowice, Głogów, Jawor, Jelenia Góra, Jemielno, Kudowa Zdrój, Legnica, Lubań, Lubin, Lwówek Śląski, Mystakowice, Nowa Ruda, Olszyna, Oława, Pobiedna, Przemków, Strzelin, Sulików, Świdnica, Walim, Wałbrzych, Warta Bolesławiecka, Wąsosz, Wrocław, Zawidów, Zgorzelec, Złotoryja, Żarów, Żmigród oraz wyznaczone na terenie woj. opolskiego - aglo- 	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>meracja Brzeg (obsługująca część gminy Oława) i na terenie woj. wielkopolskiego - aglomeracja Leszno (obsługująca gminy Góra i Niechlów);</p> <p>Aglomeracje o charakterze lokalnym wyznaczone zgodnie z KPOŚK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bardo, Bogatynia, Bolków, Brzeg Dolny, Bukowice, Bystrzyca Kłodzka, Chełmsko Śląskie, Chojnów, Chwaliszów, Ciepłowody, Czernina Dolna, Długofęka, Dobromierz, Dobrzyjów, Dobroszyce, Dobrzykowice, Domaniów, Dziadowa Kłoda, Gaworzyce, Gmina Wiejska Chojnów, Gniewków, Góra, Grębocice, Gromadka, Janowice Wielkie, Jelcz Laskowice, Jordanów Śląski, Kamienna Góra, Kamieniec Żąbkowicki, Kąty Wrocławskie, Kłodzko, Kobierzyce, Kondratowice, Kostomłoty, Kotła, Kowary, Krosnowice, Krośnice, Łądek Zdrój, Legnickie Pole, Leśna, Lubawka, Lubiąż, Lubomierz, Łągiewniki, Malczyce, Marciszów, Mieroszów, Międzybórz, Międzylesie, Milicz, Miłkowice, Mirsk, Mościsko, Mściwojów, Niechlów, Niemcza, Nowogrodziec, Oborniki Śląskie, Oleśnica, Odrzychowice Kłodzkie, Piechowice, Pielgrzymka, Pieńsk, Pieszycy, Piława Górna, Podgórzyn, Polanica Zdrój, Polkowice, Prochowice, Prusice, Radwanice, Ruszów, Siechnice, Sieniawka, Skokowa, Sobótka, Stanowice, Stara Kamienica, Stoszowice, Stronie Śląskie, Strzegom, Sułów, Syców, Szklarska Poręba, Ścinawa, Środa Śląska, Świerdów Zdrój, Świerzawa, Trzebnica, Twardogóra, Udanin, Wądroże Wielkie, Wiązów, Wińsko, Wisznia Mała, Wojcieszów, Wołów, Zagrodno, Zawonia, Żąbkowice Śląskie, Ziębice, Złoty Stok, Żórawina, Żukowice oraz wyznaczona na terenie woj. wielkopolskiego - aglomeracja Zduny (obsługująca gminę Cieszków). 	
		<p>3. Realizacja dodatkowych zadań zgodnie z RPO (2007-2013) dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków - budowy i rozbudowy sieci kanalizacyjnej - budowa lokalnych, przydomowych urządzeń służących oczyszczaniu ścieków - budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków dla ścieków pochodzących z zakładów produkcyjno-usługowych 	<ul style="list-style-type: none"> - tereny gmin: m. i gm. Bardo, m. i gm. Bolków, gm. Kostomłoty, m. i gm. Prusice, gm. Radwanice, gm. Żórawina - tereny gmin: m. i gm. Bardo, gm. Gromadka, gm. Kłodzko, gm. Kondratowice, gm. Kotła, gm. Kostomłoty, gm. Legnickie Pole, gm. Malczyce, m. i gm. Prusice, gm. Radwanice, m. i gm. Stronie Śląskie, m. i gm. Twardogóra, gm. Udanin, m. Wojcieszów - tereny wiejskie województwa przy zabudowie rozproszonej - obszar województwa - obszar województwa 	

3.4.2. ROZWÓJ GOSPODARKI ODPADAMI

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami	1. Podział województwa na regiony gospodarki odpadami komunalnymi	<p>1. Regiony wg wariantu I (realizacja do roku 2013): karkonosko-izerski, środkowosudecki, kłodzki, świdnicki, wschodni wraz z 3 gminami woj. opolskiego, międzywoy południowy, międzywoy północny, północno-wschodni, Wrocław, zachodni, gminy przylegające do regionów woj. Wielkopolskiego;</p> <p>2. Regiony wg wariantu II (uwzględniający uruchomienie instalacji termicznego przekształcania odpadów): centralny, północno-wschodni, wschodni wraz z gminami województwa opolskiego, kłodzki, świdnicki, zachodni, gminy do regionów województwa wielkopolskiego.</p>	Samorządy lokalne (zmiana studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		2. Utrzymanie składowisk odpadów komunalnych (przewidywanych do eksploatacji po 2014 r.)	Trzebień (gm. Bolesławiec), Biata (m. i gm. Chojnów), Biechów (m. Głogów), Stary Jaworów (gm. Jaworzyna Śląska), Legnica, Lubań, Lubawka, Lubin, Lubomierz, Przystronie (gm. Łagiewniki), Gać (gm. Oława), Pielgrzymka, Ściegny-Kostrzyca (gm. Podgórzyn i Mystakowice), Trzebcz (m. i gm. Polkowice), Stronie Śl., Jaroszków (m. i gm. Strzegom), Zawiszów (gm. Świdnica), Sulęcín (m. i gm. Siechnice), Marcinowo (gm. Trzebnica), Rudna Wielka (m. i gm. Wąsosz), Wołów, Jędrzychowice (gm. Zgorzelec)	Gminy
		3. Rekultywacja i zamykanie składowisk niespełniających wymagań ochrony środowiska i nieprzewidywanych do modernizacji oraz rozbudowy	1. Składowiska w trakcie rekultywacji: Stogi-Ludów (gm. Borów), Chocianów, Groble i Krzywa (gm. Chojnów), Janówka (gm. Ciepłowody), Danielowice (gm. Domaniów), Grabik (gm. Gaworzycze), Ruszowice i Turów (gm. Głogów), Glinka (m. i gm. Góra), Grębocice, Ośla (gm. Gromadka), Wieża (m. i gm. Gryfów Śląski), Jaczów (gm. Jerzmanowa), Sośnica (m. i gm. Kąty Wrocławskie), Cieszycze (gm. Kobierzyce), Wichrów (gm. Kostomłoty), Bogomice i Grochowice (gm. Kotla), Janowice Duże (gm. Krotoszyce), Łądek Zdrój, Legnickie Pole, Nawojów Łużycki (gm. Lubań), Muchów i Sichów (gm. Męcinka), Dunkowa i Stawiec (m. i gm. Milicz), Grzymalin (gm. Miłkowice), Mirsk, Drzymałowice (gm. Mściwojów), Nowogrodziec, Olszyna, Paszowice, Białoleśka (gm. Pęcław), Prochowice, Radwanice, Rudna-Bytków i Chobienia (gm. Rudna), Rogoźno i Ruja oraz Wągorodno (gm. Ruja), Parszowice i Wielowieś (m. i gm. Ścinawa), Wojczyce (m. i gm. Środa Śląska), Mokrzeszów (m. i gm. Świdnica), Jaszyce (gm. Trzebnica), Budziszów Wielki i Mierczyce oraz Wądroże Małe (gm. Wądroże Wielkie), Piotrowiczki (gm. Wisznia Mała), Zagrodno, Braszowice (m. i gm. Żąbkowice Śląskie), Ziębice, Żarów, Brzeście (gm. Żórawina), Kromolin i Nielubia oraz Żukowice (gm. Żukowice); 2. Składowiska, które uzyskały zgodę na zamknięcie: Potworów (m. i gm. Bardo Śląskie), Bystrzyca Kłodzka, Słoszów (m. Duszniki Zdrój), Kłodzko, Podgaj (gm. Kondratowice), Brzozów (m. Kudowa Zdrój), Rusko (gm. Malczyce), Nowa Ruda, Polanica Zdrój, Stoszowice, Sulików, Strąkowa (m. i gm. Żąbkowice Śląskie), Złoty Stok.	Gminy
		4. Zamykanie składowisk odpadów komunalnych nieprzewidywanych do modernizacji oraz rozbudowy	1. Składowiska przewidziane do zamknięcia w latach 2010-2014: Gilów (m. Dzierżoniów), Łądek Zdrój, Płóczki Dolne (m. i gm. Lwówek Śląski), Świętoszów (gm. Osiecznica), Stojanów (m. i gm. Pieńsk), Przemków, Ścinawka Dolna (gm. Radków), Wałbrzych, Stary Wiązów (m. i gm. Wiązów); 2. Składowiska przewidziane do zamknięcia po 2014 r.: Bogatynia, Czarny Bór, Bielawa (gm. Długołęka), Łuczyna (gm. Dobroszyce), Jawor, Mirsk, Smolna (gm. Oleśnica), Rudna, Grabowno Wielkie (m. i gm. Twardogóra), Raciborowice Dolne (gm. Warta Bolesławiecka), Mienice (gm. Wisznia Mała), Skotniki (gm. Zawonia).	Gminy
		5. Budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych – realizacja wg wariantu podziału na regiony po 2013 r.	Wg wariantu I - Brzeg Dolny (PCC ROKITA S.A.); Wg wariantu II - lokalizacja do ustalenia dla centralnego regionu gospodarki odpadami obejmującego powiaty od głogowskiego na północy do wałbrzyskiego na południu.	Gminy
		6. Likwidacja mogilników na terenie województwa i przeprowadzenie rekultywacji terenów skażonych.	Poreba (m. i gm. Bystrzyca Kłodzka), Składowice (gm. Lubin), Bożków i Ludwikowice I oraz Ludwikowice II (gm. Nowa Ruda), Stary Julianów (gm. Walim), Iwiny (gm. Warta Bolesławiecka), Wołów	właściciele gruntów lub użytkownicy

3.4.3. ROZWÓJ ENERGETYKI

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Rozbudowa i modernizacja układu krajowego sieci gazowej i obiektów systemowych oraz zapewnienie strategicznej rezerwy dla systemu gazowniczego z wykorzystaniem naturalnych walorów morfologicznych regionu	<p>1. Realizacja inwestycji służących rozwojowi i poprawie stanu technicznego systemu gazowej sieci przesyłowej wysokiego ciśnienia, a w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa gazociągów o ciśnieniu 8,4 MPa: - budowa gazociągu o ciśnieniu 6,3 MPa - modernizacja gazociągu o ciśnieniu 6,3 MPa - rozbudowa tłoczni Jeleniów - budowa węzłów: Taczalin, Radakowice i Gałów - rozbudowa węzłów: Lasów i Dziwiszów - przebudowa i modernizacja stacji redukcyjno-pomiarowych 	<ul style="list-style-type: none"> - relacji Lasów-Jeleniów na terenach m. i gm. Pieńsk, gm. Żgorzelec i m. i gm. Nowogrodzic; - relacji węzeł Jeleniów – tłocznia Jeleniów na terenie m. i gm. Nowogrodzic; - relacji tłocznia Jeleniów-Dziwiszów na terenach m. i gm. Nowogrodzic, gm. Lubań, m. Lubań, gm. Olszyna, m. i gm. Gryfów Śląski, m. i gm. Lubomierz, gm. Stara Kamienica, m. Jelenia Góra oraz gm. Jeżów Sudecki; - relacji Jeleniów-Taczalin na terenach m. i gm. Nowogrodzic, gm. Bolesławiec, m. Bolesławiec, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Chojnów, gm. Zagrodno, m. i gm. Żłotoryja, gm. Krotoszyce, gm. Legnickie Pole; - relacji Taczalin-Radakowice-Gałów na terenach gm. Legnickie Pole, gm. Wądroże Wielkie, gm. Ruja, gm. Malczyce, m. i gm. Środa Śląska i gm. Miękinia (DN500) - relacji Czeszów-Wierzchowice na terenach gm. Zawonia i gm. Krośnice; - relacji Zdieszowice-Wrocław na terenach gm. Oława, m. Oława, m. i gm. Siechnice, gm. Żórawina, gm. Kobierzycy, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, gm. Długołęka, gm. Czernica. - relacji Polkowice-Olszyniec (Żary) na terenach m. i gm. Polkowice, gm. Jerzmanowa, gm. Radwanice gm. Gaworzycy; - dla zasilania planowanej elektrociepłowni Fortum (DN300) wraz z budową stacji redukcyjno-pomiarowej we Wrocławiu na terenach gm. Wisznia Mała i m. Wrocław. - relacji Dziwiszów-Taczalin na terenach gm. Jeżów Sudecki, m. Wojcieszów, m. i gm. Świerzawa, gm. Męcinka, gm. Paszowice, gm. Mściwojów, gm. Wądroże Wielkie i gm. Legnickie Pole; - dla zasilania stacji redukcyjno-pomiarowej na terenie gm. Mysłakowice (DN100). - na terenie m. i gm. Nowogrodzic - na terenie gm. Legnickie Pole i gm. Miękinia - na terenach m. i gm. Pieńsk i gm. Jeżów Sudecki - istniejące SRP I st.: Bardo 2 (m. i gm. Bardo), Łąka (m. Bolesławiec), Chościeszowice (gm. Bolesławiec), Mirków – wieś (gm. Długołęka), Duszniki Dolina (m. Duszniki-Zdrój), Jelenia Góra - ul. Wiejska, Zabórze3 i Maciejowa (m. Jelenia Góra), Kęblów (m. i gm. Kąty Wrocławskie), Kłodzko 2 (m. Kłodzko), Miłkowice (gm. Kłodzko), Szalejów (gm. Kłodzko), Wilczyce (gm. Krotoszyce), Grzybiany (gm. Kunice), Wielka Woda k/Legnicy (m. Legnica), Legnica Bartoszków1 (gm. Legnickie Pole), Jeleniów k/Kudowy i Lewin Kłodzki (gm. Lewin Kłodzki), Lubin-Lotnisko (m. Lubin), Nowogrodzic-Zabłocie (m. i gm. Nowogrodzic), Olszyna (m. i gm. Olszyna), Oława -ul. Opolska i Zacisza (m. Oława), Ścięgny (gm. Podgórzyn), Wolany (m. i gm. Szczytna), Mirków-Hydral (m. Wrocław), Wrocław -ul. Awicenny, Hutmen i Mirków (m. Wrocław), Radziechów (gm. Zagrodno), Zwrócona (m. i gm. Żąbkowice 	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-System S.A. Warszawa

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			Śląskie), Pyskowice-Łukaszów (gm. Złotoryja), Jędrzychowice 1 i Jędrzychowice 2 (gm. Zgorzelec), Brzeg Głogowski (gm. Żukowice)	
		2. Rozwój urządzeń służących magazynowaniu gazu ziemnego - rozbudowa podziemnego magazynu gazu Wierzchowice	- na terenach: gm. Krośnice, m. i gm. Milicz	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Warszawa
		3. Rozwój dystrybucyjnej sieci gazowej - budowa gazociągów wysokiego ciśnienia wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I stopnia	- relacji Kopalnia Gazu Ziemnego Kościan-KGHM Żukowice/Polkowice na terenach gm. Głogów, m. Głogów, gm. Żukowice, gm. Grębocice, m. i gm. Polkowice; - relacji Oława-Chociwel na terenach gm. Oława, gm. Domaniów, m. i gm. Wiązów, m. i gm. Strzelin; - relacji Tyniec Legnicki-Ścinawa na terenie gm. Ruja, m. i gm. Prochowice oraz m. i gm. Ścinawa.	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Warszawa Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. oraz G.EN. Gaz Energia S.A. i samorządy lokalne (zmiany studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)
		4. Doprowadzenie gazu przewodowego do wszystkich niezgazyfikowanych miast województwa oraz terenów wiejskich (przy spełnieniu warunków opłacalności ekonomicznej planowanej inwestycji):	- na terenach miast w obszarach: m. i gm. Bierutów, m. i gm. Bogatynia, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Mieroszów, m. i gm. Mirsk, m. i gm. Prusice, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Świerzawa, m. i gm. Węglińiec, m. i gm. Wiązów, m. i gm. Wleń, gm. Wojcieszów, m. Zawidów, m. i gm. Złoty Stok; - na terenach niezgazyfikowanych obszarów wiejskich, takich miejscowości jak m.in.: Chrzastawa Mała, Chrzastawa Wielka, Czernica, Dobrzykowice Wrocławskie, Gajków, Jeszkowice, Kamieniec Wrocławski, Krzyków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Ratowice, Wojnowice (gm. Czernica), Długoleka, Domaszczyń, Szczodre i Kamień (gm. Długoleka), Dobra, Dobroszyce, Dobrzeń, Łuczyna, Siekirowice, Strzelce (gm. Dobroszyce), Dziuplina, Łęg, Miłoszyce (m. i gm. Jelcz Laskowice), Mokronos Górny i Mokronos Dolny (m. i gm. Kąty Wrocławskie), Chomiąza, Malczyce, Mazurowice (gm. Malczyce), Krepice, Wróblowice, Błonie i Źródła (gm. Miękinia), osiedla „Nowe Polkowice” w Polkowicach Dolnych wraz z obszarem przyległym (m. i gm. Polkowice), Długopola Dolnego i Długopola Zdrój (m. i gm. Bystrzyca Kłodzka), Pęgów, Zajączków, Gołędzinów, Pannowice (m. i gm. Oborniki Śląskie), Szewce (gm. Wisznia Mała), Radomierzycy i Biestrzyków (m. i gm. Siechnice) oraz Suchy Dwór, Mędlów, Źórawina i Wojkowice (gm. Źórawina).	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i operatorzy gazowych systemów dystrybucyjnych Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
		5. Rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach przeznaczonych do przyszłego zainwestowania	obszar województwa	
2.	Rozwój rurociągowego systemu rozprowadzania paliw na obszarze województwa dolnośląskiego	1. Budowa rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski - Wrocław	- na terenach: m. i gm. Międzybórz i Syców, gm. Oleśnica i Długoleka, m. Wrocław	PKN Orlen S.A. Płock
3.	Rozbudowa i modernizacja systemów sieci ciepłowniczych	1. Realizacja inwestycji służących produkcji ciepła i energii elektrycznej w układzie skojarzonym (kogeneracji) – modernizacja Elektrociepłowni Czechnica w Siechnicach	- na terenach m. i gm. Siechnice	Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A., Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe)
		2. Rozbudowa i modernizacja obiektów energetyki konwencjonalnej z wykorzystaniem możliwości doprowadzenia gazu przewodowego	obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) oraz inwestorzy indywidualni
		3. Zmniejszenie udziału paliw stałych w procesie uzyskiwania	obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) oraz

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		ciepła na rzecz paliw niskoemisyjnych, energii elektrycznej i odnawialnej		inwestorzy indywidualni
4.	Rozbudowa i modernizacja obiektów i sieci elektroenergetycznych	<p>1. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych dla przesyłowej sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa stacji o rozdzielnię 400 kV - budowa stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Wrocław Południe - modernizacja i rozbudowa stacji 400/220/110 kV Mikułowa - budowa linii 400+110 kV - budowa dwutorowej linii 400 kV - budowa linii 400 kV - instalacja przesuwników fazowych - modernizacja linii 220 kV <p>2. Realizacja stacji elektroenergetycznych 110/20 kV dla krajowego systemu przesyłowego wysokich napięć</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na terenach: m. i gm. Polkowice, m. Świebodzice i m. i gm. Żąbkowice Śląskie po 2020 r. - Małuszów (gm. Kobierzyce) - Mikułowa (gm. Sulików) - relacji Pasikurowice-Wrocław Południe: w wariantach 1 (wschodnim) na terenach gm. Długołęka i Czernica, m. i gm. Siechnice, gm. Żórawina i Kobierzyce; w wariantach 2 (zachodnim) na terenach gm. Długołęka i Wisznia Mała, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Miękinia, m. Wrocław, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce; - relacji Świebodzice-Wrocław po trasie istniejącej linii 220 kV na terenach: gm. Kobierzyce, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. i gm. Sobótka, gm. Mietków, gm. Marcinowice, m. i gm. Żarów, m. i gm. Jaworzyna Śląska, gm. Świdnica. - relacji Czarna-Polkowice w wariantach 1 na terenach: gm. Lubin, Rudna i Grębocice oraz m. i gm. Polkowice, w wariantach 2 na terenach: gm. Lubin, m. Lubin i m. i gm. Polkowice; - relacji Dobrzeń-Wrocław Południe wzdłuż autostrady A4 na terenach: gm. Kobierzyce, Żórawina, Domaniów i Oława oraz m. i gm. Wiązów; - relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV na terenach: gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodzic, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV); 2020 r.; - relacji Polkowice-Zielona Góra na terenach: m. i gm. Polkowice, gm. Jerzmanowa, Radwanice i Gaworzyce po 2020 r.; - relacji Plewiska Bis-Pasikurowice (z określeniem przebiegu linii w dalszych pracach studialnych) po 2020 r. - relacji Świebodzice-Żąbkowice Śląskie-Dobrzeń na terenach: gm. Świdnica i Dzierżoniów, m. Dzierżoniów, m. Pieszycy, m. Bielawa, m. Piława Górna, gm. Stoszowice, m. i gm. Żąbkowice Śląskie i Ziębice (wariant 2: dodatkowo gm. Przeworno); po 2020 r. - na linii Mikułowa-Hangenwerder (przy stacji Mikułowa) na terenie gm. Sulików - relacji Mikułowa-Polkowice-Leszno-Plewiska na terenach: gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn i Lubań, m. i gm. Nowogrodzic, gm. Bolesławiec, Warta Bolesławiecka i Chojnów, m. i gm. Chocianów i Polkowice, gm. Grębocice i Pęcław, wraz z wymianą przewodów roboczych na wysoko-temperaturowe – po 2020 r. 	<p>PSE-Operator S.A. - Warszawa</p> <p>EnergiaPro GRUPA TAURON S.A. Wrocław Przedsiębiorstwo Energetyczne „ESV” S.A. Siechnice ENEA-Operator Spółka z o.o. ENERGA-Operator S.A. Gdańsk</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			stomłoty (gm. Kostomłoty); Wierzchowice (gm. Krośnice); Lubań II-Pisarzowice, Lubań Wschód (gm. Lubań); Lubin-Ustronie (m. Lubin); Łagiewniki (gm. Łagiewniki); Mietków (gm. Mietków); Mrozów (gm. Miękinia); Orłowice (gm. Mirsk); Nowa Ruda-Słupiec WSSE (m. Nowa Ruda); Nowogrodziec (m. i gm. Nowogrodziec); Oleśnica Północ (gm. Oleśnica); Oława, Oława Wschód (m. Oława); Ścinawa Polska, Godzikowice (gm. Oława); Świętoszów (przebudowa-rozbudowa, gm. Osiecznica); Paszowice (przebudowa-rozbudowa, gm. Paszowice); Platerówka (gm. Platerówka); Polkowice-Park (m. i gm. Polkowice); Nowa Ruda-Skałeczno I (m. i gm. Radków); Strzegom WSSE (m. i gm. Strzegom); Komorniki (gm. Środa Śląska); WSSE Świdnica-Zawiszów (gm. Świdnica); Wałbrzych-Pałeczna (m. Świebodzice); Strefa AG Wałbrzych-Poniatowa (m. i Wałbrzych); Cementownia Raciborowice (gm. Warta Bolesławiecka); Kosiska (gm. Wądroże Wielkie); Wąsosz (m. i gm. Wąsosz); Wiązów (m. i gm. Wiązów); Wińsko (gm. Wińsko); Wojcieszów (m. Wojcieszów); Swojec (przebudowa-rozbudowa), Łowiecka, Psie Pole Przemysłowe, Mennicza, Złotniki, Jagodno, Biskupin, Mokronoska (m. Wrocław); Brochocin (gm. Zagrodno); Sławnikowice (gm. Zgorzelec); Złotoryja (przebudowa-rozbudowa); Złotoryja-Złota (m. Złotoryja); Żarów WSSE (m. i gm. Żarów);	
		3. Budowa napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych 110 kV łączących planowane stacje z istniejącym systemem wysokich napięć oraz służących zaopatrzeniu elektroenergetycznym obszarów zwiększonej aktywności społeczno - gospodarczej, w tym SSE	- obszar województwa, nowe tereny działalności gospodarczej na terenie województwa	operatorzy dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej
		4. Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia na obszarach wiejskich i wyznaczonych do przyszłego zainwestowania	- obszar województwa	operatorzy dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej

3.4.4. ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Wykorzystanie naturalnych uwarunkowań regionu do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii opartych o wodę	1. Kompleksowe wykorzystanie stopni wodnych i zbiorników retencyjnych dla lokalizacji elektrowni wodnych w dorzeczu Odry, a w tym: - realizacja elektrowni wodnych przy istniejących stopniach wodnych - rozbudowa i modernizacja elektrowni wodnej - budowa elektrowni przy stopniu wodnym - budowa obiektów piętrzących i elektrowni wodnej - ukończenie modernizacji elektrowni	- Ratowice, Opatowice, Rędzin (na Odrze) - Janowice (na Odrze) - Malczyce (na Odrze) - w Lubiążu (na Odrze) - Bobrowice III i IV (na Bobrze)	Elektrownie Szczytowo-Pompowe S.A., RZGW Wrocław JEW Sp. z o.o. RZGW Wrocław JEW Sp. z o.o. Elektrownie Szczytowo-Pompowe S.A.

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		- budowa elektrowni wodnej i stopnia wodnego	- Bolesławiec i Dębowy Gaj (na Bobrze), Ławszowa (na Kwisie), Prochowice-Lisowice (na Kaczawie) i na planowanym zbiorniku Kamieniec Żąbkowicki (na Nysie Kłodzkiej)	
		2. Wzniesienie budowy elektrowni szczytowo-pompowej Młoty wraz z wyprowadzeniem mocy liniami elektroenergetycznymi 400 kV do stacji Żąbkowice Śląskie (po 2020 r.)	- na terenach: m. i gm. Bystrzyca Kłodzka, gm. Kłodzko, m. Kłodzko, m. i gm. Bardo, gm. Stoszowice, m. i gm. Żąbkowice Śląskie	Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KEGENERACJA S.A.
		3. Produkcja energii pochodzącej ze źródeł geotermalnych	- rejony występowania wód geotermalnych w obszarze województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
2.	Wytwarzanie energii przy użyciu urządzeń wykorzystujących siłę wiatru	1. Rozwój energetyki wiatrowej	- obszar województwa – preferowane lokalizacje w obszarach potencjalnie najmniej konfliktowych ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe dla lokalizacji elektrowni wiatrowych	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
3.	Wykorzystanie lokalnych zasobów energetycznych oraz niekonwencjonalnych, odnawialnych źródeł energii	1. Rozwój indywidualnych źródeł pozyskiwania energii, w tym szersze wykorzystanie potencjału energii słonecznej	- obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe), podmioty gospodarcze i indywidualni inwestorzy
4.	Zrównoważone wykorzystanie zasobów przestrzeni rolniczej i leśnej na cele odnawialnych źródeł energii	1. Budowa obiektów wykorzystujących biomasę do celów grzewczych 2. Budowa biogazowni rolniczych	- obszar województwa - obszary województwa z odpowiednimi warunkami do lokalizowania takich inwestycji	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze

3.4.5. ROZWÓJ SYSTEMÓW TELEKOMUNIKACJI

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Rozwój systemów telekomunikacyjnych sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i sprawności zarządzania oraz wyrównaniu dysproporcji rozwojowych pomiędzy terenami wiejskimi i miejskimi	1. Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych i objęcie światłowodową infrastrukturą wszystkich miast i siedzib gmin, 2. Wprowadzenie łącz bezprzewodowych dla terenów trudno dostępnych lub o małej gęstości zaludnienia, 3. Wprowadzenie szerokopasmowego dostępu do Internetu, 4. Realizacja systemu naziemnej telewizji cyfrowej,	obszar województwa	Operatorzy sieci telekomunikacyjnych

3.5. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA POPRAWY OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA

1. Szczegółowe ustalenia projektu zmiany planu, dotyczące działań i wybranych zadań, wskazanych w poniższym zestawieniu, wynikają z wprowadzonych w projekt ustaleń i wniosków, zawartych w obowiązujących dokumentach planistycznych, krajowych i regionalnych oraz programach rozwojowych. Ustalenia te służą realizacji przyjętych kierunków poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa.

2. Następujące ustalenia wskazane na rysunku Nr 5 „Kierunki poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa”, mają charakter podstawowych ustaleń planu i dotyczą wskaza-

nia lokalizacji lub zasięgów przestrzennych wybranych elementów istniejących i planowanych poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa, które winne być obligatoryjnie uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w tym:

- 1-2) obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią 1%;
- 3-4) obszary zagrożenia powodzią dla rzeki Odry 1% i 10%;
- 5) zbiorniki retencyjne;
- 6) poldery;
- 7) trasa przerzutu wód katastrofalnych doliną Widawy;
- 8) główne tereny zamknięte związane z obronnością.

3.5.1. POPRAWA STANU OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji	
1.	Wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym poprzez realizację oraz koordynację pośredniej i bezpośredniej ochrony przeciwpowodziowej	1. Realizacja kompleksowego systemu retencji (zbiornikowej, polderowej i małej retencji), połączonej z ochroną ekosystemów, poprzez:	obszar województwa	DZMIUW, PGL, RZGW, samorządy	
		- budowę zbiorników retencyjnych (o pojemności powyżej 5 mln m ³)			
		a. mokrych:	Bierkowice na Ścinawce (gm. Kłodzko), Bolesławów na Białej Łądeckiej (m. i gm. Stronie Śl.), Długopole Górne na Nysie Kłodzkiej (m. i gm. Międzylesie), Gorzanów na Nysie Kłodzkiej (gm. Kłodzko), Gorzuchów na Ścinawce (gm. Kłodzko), Goszów na Białej Łądeckiej (m. i gm. Stronie Śl.), Kamieniec na Nysie Kłodzkiej (gm. Kamieniec), Mała Kamienica na Kamienicy (gm. St. Kamienica), Pilichowice II na Bobrze (m. i gm. Wleń), Złotno na Kamiennym Potoku (m. i gm. Radków),		
		b. suchych:	Czechy na Pełcznicy (m. i gm. Jaworzyna Śl, m. i gm. Strzegom), Pawłowice na Budzówce (m. i gm. Żąbkowice Śl.), Rzymówka na Kaczawie (gm. Złotoryja), Sarny na Włodzicy (m. i gm. Radków), Szalejów Górny na Bystrzycy Duszn. (gm. Kłodzko), Wawrzeńczyce na Strzegomce (gm. Mietków),		
		c. rozbudowę i modernizację istniejących zbiorników retencyjnych	obszar województwa, w tym: Topola (gm. Kamieniec Żąbkowski, m. i gm. Złoty Stok)		
		- budowę polderów	Bieliszów-Lubów/Chobienia (gm. Jemielno), Dobrzejowice - Czerna (gm. Żukowice), Domaszków-Tarchalice (m. i gm. Wołów)		
		- budowę zbiorników małej retencji (zgodnie z Programem Małej Retencji)	obszar województwa		
		- realizację działań przestrzennych zatrzymujących wody deszczowe w miejscach ich opadu, poprzez: a. podnoszenie lesistości zwiększającej retencyjność; b. przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone; c. racjonalną gospodarką wodami opadowymi na terenach silnie zurbanizowanych	obszar województwa		
		2. Umocnienie systemu obwałowań, w tym: budowa wałów cofkowych na dopływach rzeki Odry i kanałów przerzutowych (ulgi) oraz modernizacja koryt rzecznych, zwłaszcza w miejscach szczególnego ryzyka: w obszarach silnie zurbanizowanych, przy obiektach mogących stworzyć wtórne zagrożenie, w rejonach górskich	obszar województwa		RZGW, DZMIUW
		3. Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego: - budowa i przebudowa wałów	- gm. Siechnice, Czernica, Długoleka, Wrocław, Wisznia Mała, Oborniki Śląskie - Dolina Widawy, Jeszkowice, Kozańów, Janówek, Rędzin,		RZGW, DZMIUW

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		(w tym m.in. podwyższenie, poszerzenie)	Lesica, Kotowice- Siedlce, Blizanowice - Trestno, Opatowice, Kamieniec Wrocławski – Wojnów, Różanka, Szczepin, Kozanów, Maślice, Kowale, Pracze Odrzańskie, Radwanice, Siechnice, Janowice, Nowy Dom, Rędzin, Lesica, Polder Oławka	
		- rozbiórka wałów	- Dolina Widawy, polder Paniowice	
		- zwiększenie przepustowości	- Kanał Miejski, Kanał Powodziowy, koryto Starej Odry wzdłuż Kanału Miejskiego, koryto rzeki Odry poniżej koryta Starej Odry do Ujścia Widawy, oraz pod mostami: Swojczykimi, Jagiellońskimi, Trzebnickimi, Osobowymi, Warszawskimi, Poznańskimi, na starej Widawie w Psarach,	
		- przebudowa mostów (nowa rozpiętość)	- Dolina Widawy, kanał Odra-Widawa	
		4. Ochrona przed powodzią Ziemi Kłodzkiej, w tym:		
		- budowa zbiorników retencyjnych	- Boboszków na Nysie Kłodzkiej (m. i gm. Międzylesie); - Krosnowice na potoku Duna (gm. Kłodzko); - Rostoki Bystrzyckie na Goworówce (m. i gm. Międzylesie); - Szalejów na Bystrzycy Dusznickiej (gm. Kłodzko).	
		- zwiększenie przepustowości Nysy Kłodzkiej i jej dopływów (w tym budowa, przebudowa, rozbiórka wałów i modernizacja koryt)	- powiat kłodzki	
		- ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Białej Łądeckiej	- powiat kłodzki	
		5. Ochrona od powodzi obszaru Kotliny Żytawskiej i Sudetów Zachodnich	- powiat jeleniogórski, m. Jelenia Góra, część powiatów: - pd. – zgorzeleckiego; - zach. – kamiennogórskiego; - pd – wsch – lwóweckiego; - pd. – złotoryjskiego.	RZGW, DZMiUW, samorządy,
		6. Rozbudowę osłony przeciwpowodziowej, systemu prognozowania powodzi, kontroli i wczesnego ostrzegania oraz wsparcie inicjatyw lokalnych dla realizacji lokalnych systemów ostrzegania i ochrony przeciwpowodziowej	obszar województwa	IMI GW, OKI
		7. Rozwój działań prewencyjnych na terenach zagrożonych powodzią zw. z:		
		- określeniem zasięgu zagrożenia powodziowego i obszarów wymagających ochrony przed powodzią - zwiększeniem ochrony przeciwpowodziowej zwłaszcza na terenach zurbanizowanych - ograniczaniem rozwoju zagospodarowania dolin rzecznych i dostosowanie ich zainwestowania do stopnia zagrożenia powodziowego	obszar województwa	RZGW (mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, plany zarządzania ryzykiem powodziowym, opracowanie warunków zabudowy i zasad użytkowania terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz katalogi projektów domów odpornych na szkodliwe działania wody)
2.	Koordinacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej	1. Wprowadzenie monitoringu działań przestrzennych, prowadzonych na terenach zagrożonych zalaniem	obszar województwa w dorzeczu Odry	RZGW, gminy (raporty o zmianach w zagospodarowaniu, rejestr dokumentów planistycznych sporządzonych dla terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi
		2. Uzgadnianie, koordynacja oraz ujednoczanie działań i zasad gospodarowania prze-	obszar województwa w dorzeczu Odry	RZGW, samorządy polskich województw, niemieckich landów i czeskich krajów

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		strzeżenią w dorzeczu Odry		położonych w dorzeczu Odry (system aktualizacji danych przestrzennych i wymiany informacji)
		3. Realizacja i uwzględnianie ustaleń Programu dla Odry 2006 w dokumentach opracowywanych dla kolejnych okresów programowania, Sektorowych i Regionalnych Programach Operacyjnych, w tym:	obszar województwa w dorzeczu Odry	DZMiUW RZGW RDLP
		- realizacja dodatkowych zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej,	- Domaszków-Tarchalice- odtworzenie naturalnej retencji przeciwpowodziowej doliny rzeki Odry-dokumentacja (m. i gm. Wołów); - Radwanice - etap II modernizacja wału polderowego na odcinku drogi opolska – Siechnice (obiekt WWW nr 2 – m. i gm. Siechnice); - budowle regulacyjne dla ochrony od powodzi w zlewni Bobru oraz Bystrzycy.	DZMiUW
		- realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej zw. z melioracjami wodnymi,	- m. i gm. Bogatynia, m. i gm. Chocianów, gm. Długoleka, gm. Dobromierz, gm. Dobroszyce, gm. Domaniów, gm. Dzierżoniów, gm. Gaworzycy, m. i gm. Góra, m. i gm. Gryfów Śląski, m. i gm. Jaworzyna Śląska, gm. Jemielno, gm. Kamieniec Żąbkowicki, gm. Kondratowice, gm. Kotla, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubań, gm. Lubań, gm. Lubin, gm. Malczyce, gm. Marcinowice, gm. Miękinia, m. i gm. Niemcza, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Olszyna, gm. Oława, gm. Paszowice, gm. Pęcław, m. i gm. Pieńsk, gm. Platerówka, m. i gm. Polkowice, m. i gm. Prusice, m. i gm. Przemków, gm. Radwanice, gm. Rudna, m. i gm. Siechnice, gm. Siekierczyn, gm. Stoszowice, m. i gm. Strzegom, m. i gm. Strzelin, gm. Sulików, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Środa Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. Świebodzice, gm. Zgorzelec, m. i gm. Żarów, gm. Żórawina, gm. Żukowice	DZMiUW
		- realizacja zadań z zakresu infrastruktury przeciwpowodziowej i zapobiegania suszy	- Przelew Odra - Widawa – jaz kłapowy. Obiekt WWW nr 40; - Grobla - budowa zbiornika na rzece Nysa Mała (gm. Paszowice); - Jawornik-Mysłibórz (gm. Paszowice) - przywrócenie retencji w zlewni cieku; - Kasina – odbudowa i modernizacja koryta rzeki, (m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, m. Wrocław).	DZMiUW

3.5.2. POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Zapewnienie sprawnego systemu obronności państwa	1. Utrzymanie obiektów i urządzeń związanych z systemem obronności państwa	obszar województwa	Ministerstwo Obrony Narodowej
		2. Utrzymanie i rozbudowa sieci bezpieczeństwa granic	obszar województwa	Straż Graniczna Rzeczypospolitej Polskiej
		3. Utrzymanie jednostek pozamilitarnych i gospodarczych ogniw	Wrocław, Bogatynia, Jelenia Góra, Lubań, Czernica, Bolesławiec	Ministerstwo Obrony Narodowej
2.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa obywateli	1. Utrzymanie i rozbudowa sieci Centra Zarządzania Kryzysowego	obszar województwa	Urząd Wojewódzki
		2. Realizacja zadań dla funkcjonowania Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w województwie		Urząd Wojewódzki

4. USTALENIA PLANU W ZAKRESIE REALIZACJI PONADLOKALNYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

4.1. ZESTAWIENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO, STANOWIĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE

1. W projekcie zmiany Planu uwzględnione zostały inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które ustalono w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa (zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

2. Część z ww. inwestycji, stanowiących zadania rządowe i ujętych w programach sporządzonych przez ministrów i centralne organy administracji rządowej w zakresie ich właściwości, stanowią elementy w następujących programach rządowych:

- 1) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,
- 2) Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013,
- 3) Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2015,
- 4) Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 r.,
- 5) Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013,
- 6) Przygotowanie i Wykonanie Przedsięwzięć Euro 2012,
- 7) Program dla Odry 2006 - aktualizacja,
- 8) Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Uwaga: W Centralnym Rejestrze Zadań Rządowych, prowadzonym przez ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki

przestrzennej i mieszkaniowej, nie zostały wpisane na terenie województwa zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu krajowym, dlatego też nie wskazuje się takich zadań w odpowiednim zestawieniu.

3. W zestawieniach zawartych w tabelach nr 5-10 wskazane zostały inwestycje celu publicznego, ujęte w ww. programach. Ich realizacja jest zgodna z przyjętymi w projekcie kierunkami rozwoju przestrzennego województwa, i przewidywana przede wszystkim na lata 2011- 2013 (15), co stanowi I etap wdrażania przyjętych w tym zakresie podstawowych ustaleń Planu.

4. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko. Został on przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r. i zatwierdzony przez Komisję Europejską 7 grudnia 2007 r. Po ewaluacji ex-ante opracowania i oceny oddziaływania na środowisko, program został zmieniony przez Radę Ministrów. Celem Programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program, zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) zatwierdzonymi 7 maja 2007r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów, przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tabela 5: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, stosowana od lutego 2011 r.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
Lista podstawowa projektów indywidualnych przewidzianych do realizacji na obszarze województwa			
a) inwestycje dla ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczych i krajobrazu oraz poprawy środowiska			
1.1.	Rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, popoligonowych i powojсковych zarządzanych przez PGL LP	obszar województwa	PGL Lasy Państwowe
1.2.	Opracowanie planów ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski	obszary Natura 2000	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
b) inwestycje dla osadnictwa			
1.3.	Budowa Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu	m. Wrocław	Wrocław
1.4.	Budowa sali muzyczno - dydaktycznej wraz z infrastrukturą w Akademii Muzycznej we Wrocławiu	m. Wrocław	Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego we Wrocławiu
1.5.	Budowa nowego budynku Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. we Wrocławiu	m. Wrocław	Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II ST.stopnia im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu
1.6.	Budowa międzyuczelnianego Centrum Dydaktyczno - Technologiczne „Technopolis” we Wrocławiu	m. Wrocław	Politechnika Wrocławska
1.7.	Budowa i wyposażenie Zintegrowanego Centrum Edukacji i Innowacji Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu	m. Wrocław	Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
1.8.	Budowa kompleksu edukacyjno - badawczego Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego	m. Wrocław	Uniwersytet Wrocławski

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
c) inwestycje dla komunikacji			
1.9.	Budowa autostrady A18 odcinek Olszyna - Golnice (przebudowa jezdni południowej)	gm. Bolesławiec, gm. Osiecznica	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
1.10.	Budowa drogi ekspresowej S5, odcinek Kaczkowo - Korzeńsko	m. i gm. Żmigród	jw.
1.11.	Budowa/Przebudowa drogi ekspresowej S8 (odcinek Wrocław - Psie Pole - Syców)	gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. i gm. Syców, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	jw.
1.12.	Budowa/Przebudowa drogi ekspresowej S8, odcinek Wrocław - Psie Pole - Syców	m. i gm. Syców oraz wielkopolskie, łódzkie	jw.
1.13.	Rozwój infrastruktury państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym	obszar województwa	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej
1.14.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury lotniskowej i portowej - Port Lotniczy Wrocław	m. Wrocław	Port Lotniczy Wrocław S.A.
1.15.	Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław - Poznań, etap II, odcinek Wrocław - granica województwa dolnośląskiego	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
1.16.	Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II, odcinek Bielawa Dolna - Horka: budowa mostu przez Nysę Łużycką oraz elektryfikacja	m. i gm. Pieńsk	jw.
1.17.	Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Wrocław - Opole	gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Rujá, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław oraz opolskie	jw.
1.18.	Modernizacja linii kolejowej E 30(etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węglińc - Bielawa Dolna	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińc, gm. Zagrodno	jw.
1.19.	Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R na odcinku Legnica - Węglińc - Bielawa Dolna - prace przygotowawcze	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińc, gm. Zagrodno	jw.
1.20.	Budowa sieci telekomunikacji GSM-R zgodnie z NPW ERTMS	obszar województwa	j.w.
1.21.	Przygotowanie budowy linii dużych prędkości	obszar województwa	jw.
1.22.	Odtworzenie zabytkowego Kompleksu Dworca Wrocław Główny z przebudową kolejowej infrastruktury technicznej	m. Wrocław	PKP S.A.
1.23.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap I	m. Wrocław	Miasto Wrocław Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne we Wrocławiu Sp. z o.o.
1.24.	Modernizacja śluz odrzańskich (na odcinku będącym w zarządzie RZGW Wrocław - przystosowanie do III kl. drogi wodnej)	obszar województwa	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
1.25.	Modernizacja jazów odrzańskich (na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław w obszarze województwa)	obszar województwa	jw.
1.26.	Modernizacja stopnia Brzeg Dolny (przystosowanie do III kl. drogi wodnej)	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	jw.
1.27.	Odbudowa zabudowy regulacyjnej (przystosowanie do III kl. drogi wodnej)	obszar województwa	jw.
d) inwestycje dla systemów infrastruktury technicznej			
1.28.	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni rzeki Baryczy	gm. Cieszków, m. i gm. Milicz, m. i gm. Żmigród,	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Dolina Baryczy" Sp. z o.o.
1.29.	Rozbudowa PMG Wierzchowice	gm. Krośnice	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.
1.30.	Budowa gazociągu Jeleniów - Dziwiszów	m. i gm. Gryfów Śląski, m. Jelenia Góra, gm. Jeżów Sudecki, m. Lubań - wiejska, gm. Lubań - miejska, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Olszyna, gm. Stara Kamienica	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.
1.31.	Budowa gazociągu Polkowice-Żary	gm. Gaworzyce, gm. Jerzmanowa, m. i gm. Polkowice, gm. Radwanice	jw.
e) inwestycje dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
1.32.	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych	tereny nizinne województwa	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
1.33.	Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach	tereny górskie województwa	jw.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
	górskich oraz zwiększenie retencji i utrzymanie potoków i związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie		
1.34.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego	m. Wrocław	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
1.35.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - przebudowa systemu ochrony przeciwpowodziowej m. Wrocławia	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Siechnice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu
1.36.	Budowa i remont oraz doposażenie baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (etap 1)	dolnośląskie oraz reszta kraju	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie Ratunkowe (SP ZOZ LPR)
1.37.	Budowa i remont oraz doposażenie baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (etap 2)	obszar województwa	jw.
1.38.	Budowa i wyposażenie wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego	obszar województwa	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
1.39.	Stworzenie infrastruktury technicznej i wyposażenia dla Centrum Urazowego w Akademickim Szpitalu	m. Wrocław	Akademicki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza – Radeckiego we Wrocławiu
1.40.	Budujemy miasteczka ruchu drogowego	obszar województwa	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Lista rezerwowa projektów indywidualnych			
b) inwestycje dla osadnictwa			
1.41.	Rewaloryzacja i przebudowa budynku „Pawilonu Czterech Kopuł” na cele Wystawiennicze Muzeum Narodowego we Wrocławiu	m. Wrocław	Muzeum Narodowe we Wrocławiu
1.42.	Rozbudowa Opery Wrocławskiej wraz z budową Sceny Letniej	m. Wrocław	Opera Wrocławska
1.43.	Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II - projekt Pomnika Zagłady w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy	m. i gm. Strzegom	Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy
c) inwestycje dla komunikacji			
1.44.	Budowa drogi ekspresowej S3, odcinek Legnica – Lubawka	m. i gm. Bolków, gm. Czarny Bór, gm. Dobromierz, m. Jawor, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, gm. Krotoszyce, m. i gm. Lubawka, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, gm. Paszowice, gm. Stare Bogaczowice	GDDKiA
1.45.	Budowa drogi ekspresowej S3, odcinek Nowa Sól - Legnica (A4)	gm. Gaworzyce, gm. Jerzmanowa, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubin, gm. Lubin, gm. Miłkowice, m. i gm. Polkowice, gm. Radwanice,	jw.
1.46.	Budowa drogi S-5 Poznań – Wrocław, odcinek Korzeńsko - Wrocław(A-8, węzeł "Widawa")	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, m. i gm. Trzebnica, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	jw.
1.47.	Port Lotniczy Wrocław - dodatkowe obiekty infrastruktury	m. Wrocław	PL Wrocław S.A.
1.48.	Modernizacja linii kolejowej CE 59 Wrocław - Zielona Góra - Kostrzyn - Szczecin, etap I (linia dedykowana dla ruchu towarowego). Odcinek Wrocław - Głogów	m. i gm. Brzeg Dolny, m. Głogów, gm. Głogów, gm. Grębocice, gm. Miękinia, gm. Rudna, m. i gm. Ścinawa, gm. Wińsko, m. i gm. Wołów, m. Wrocław, gm. Żukowice	PKP PLK S.A.
1.49.	Budowa infrastruktury systemu GSM-R; etap 1: na liniach kolejowych zgodnych z harmonogramem NPW ERTMS	obszar województwa	jw.
1.50.	Budowa infrastruktury systemu GSM-R; etap 2: na liniach kolejowych zgodnych z harmonogramem NPW ERTMS	obszar województwa	jw.
1.51.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap II	m. Wrocław	Miasto Wrocław
1.52.	Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku będącym w zarządzie RZGW Wrocław – przystosowanie do III kl. drogi wodnej – Etap II	obszar województwa	jw.
1.53.	Modernizacja stopnia Brzeg Dolny - przystosowanie do III kl. drogi wodnej – Etap II	obszar województwa	jw.
1.54.	Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław – województwo dolnośląskie – Etap II	obszar województwa	jw.
1.55.	Odbudowa zabudowy regulacyjnej - przystosowanie do III kl. drogi wodnej – Etap II	obszar województwa	jw.
d) inwestycje dla systemów infrastruktury technicznej			

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
1.56.	Gazociąg Zdzeszowice-Wrocław	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Siechnice, gm. Wisznia Mała, gm. Żórawina	OGP Gaz System S.A.

5. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013. Program ma na celu bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw,

instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych, świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości, a także wsparcie systemowe dla innowacyjnych przedsiębiorstw.

Tabela 6: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013, stosowana od 2 lutego 2011r.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
Lista podstawowa projektów indywidualnych na lata 2007 – 2013			
b) inwestycje dla osadnictwa			
2.1.	Budowa Środowiskowej Biblioteki Nauk Ścisłych i Technicznych	m. Wrocław	Politechnika Wroclawska
2.2.	Budowa Dolnośląskiego Centrum Materiałów i Biomateriałów we Wrocławiu Centrum Badań (EIT+)	m. Wrocław	Wrocławskie Centrum Badań (EIT+) Sp. z o.o.
2.3.	Program „Od Wrocławskiego Parku Technologicznego do Innowacji Wrocław”	m. Wrocław	Wrocławski Park Technologiczny S.A.
2.4.	Utworzenie ogólnopolskiego ośrodka innowacji i transferu technologii w zakresie e-zdrowia	m. Wrocław	Wrocławski Medyczny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.
2.5.	Zagospodarowanie południowo-zachodniego Szlaku Cystersów	obszar województwa	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
2.6.	Międzynarodowy turystyczny produkt markowy „Uzdrowiska Kłodzkie”	m. Duszniki Zdrój, m. Kudowa Zdrój, m. Polanica Zdrój	Zespół Uzdrowisk Kłodzkich SA
2.7.	Budowa Term Cieplickich - Dolnośląskiego Centrum Rekreacji Wodnej	m. Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra
2.8.	Hala Stulecia we Wrocławiu – Centrum Innowacyjności w Architekturze i Budownictwie	m. Wrocław	Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.

6. Poniższe zestawienie dotyczy Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 (Uchwała Nr 10/2011 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2011 r.) zawiera przedsięwzięcia, których celem jest stworzenie zasadniczego szkieletu dróg o dużej przepustowości, o wyższych niż obecnie parametrach użytkowych, stano-

wiących sieć połączeń pomiędzy największymi ośrodkami gospodarczymi kraju. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje minister właściwy do spraw transportu, wykonawcą jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad.

Tabela 7: Zestawienie inwestycji zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
3.1.	Dostosowanie A-4 Wrocław – Katowice na odc. Wrocław – Sośnica do standardów autostrady płatnej i poboru opłat	gm. Domaniów, gm. Kobierzyce, gm. Oława, m. i gm. Wiązów, gm. Żórawina	GDDKiA
3.2.	Budowa obwodnicy Wrocławia A-8	gm. Kobierzyce, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. Wrocław, gm. Wisznia Mała	jw.
3.3.	Budowa autostrady A-18 Olszyna - Golnice (przebudowa jezdni południowej)	gm. Bolesławiec, gm. Osiecznica	jw.
3.4.	Budowa drogi S-3 Nowa Sól - Legnica (A-4)	gm. Jerzmanowa, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubin, gm. Lubin, gm. Miłkowice, m. i gm. Polkowice, gm. Radwanice oraz lubuskie	jw.
3.5.	Budowa drogi S-3 Legnica (A4) - Lubawka	m. i gm. Bolków, gm. Czarny Bór, gm. Dobromierz, m. Jawor, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, gm. Krotoszyce, m. i gm. Lubawka, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, gm. Paszowice, gm. Stare Bogaczowice	jw.
3.6.	Budowa drogi S-5 Poznań – Wrocław, odcinek węzeł Korzeńsko – Wrocław (A-8, węzeł Widawa)	m. i g. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, m. i gm. Trzebnica, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	jw.
3.7.	Budowa drogi S-8 Wrocław - Psie Pole - Syców	gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. i gm. Syców gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	jw.
3.8.	Budowa obwodnicy Tyńca Małego w ciągu drogi krajowej nr 35	gmina: Kobierzyce	jw.
3.9.	Budowa obwodnicy Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35	m. Wałbrzych, m. Szczawno-Zdrój	jw.
3.10.	Budowa łącznika drogi krajowej nr 35 z autostradą A-4 węzeł Strze-	m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce	jw.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
	ganowice		
3.11.	Budowa obwodnicy Bolkowa na drodze krajowej nr 3/5	m. i gm. Bolków	jw.
3.12.	Budowa obwodnicy Kłodzka w ciągu drogi krajowej nr 33 wraz z łącznikiem droga krajowa 46	m. Kłodzko, gm. Kłodzko	jw.
3.13.	Wzmocnienie drogi krajowej 94 na odcinku Mazurowice - Wrocław	gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław	jw.
3.14.	Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Krzywa - Chojnów	m. Chojnów, gm. Chojnów	jw.
3.15.	Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Chojnów - Legnica	m. Chojnów, gm. Chojnów, gm. Miłkowice	jw.
3.16.	Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Legnica - Prochowice	gm. Kunice, m. Legnica, m. i gm. Prochowice	jw.

7. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Master Planie dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 r. Jest to strategiczny dokument planistyczny, przyjęty Uchwałą Nr 277 RM z dn. 19.12.2008 r., który pozwoli na podejmowanie zadań

inwestycyjnych w obszarze transportu kolejowego, ze szczególnym uwzględnieniem projektowania i przygotowania inwestycji, budowy i modernizacji infrastruktury, świadczenia usług przewozowych oraz zarządzania i utrzymania.

Tabela 8: Zestawienie inwestycji zawartych w Master Planie Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
c) inwestycje dla komunikacji			
4.1.	Budowa nowej linii dużych prędkości Wrocław- granica województwa(Poznań, jako element powiązań- Łódź – Warszawa)	obszar województwa	PKP PLK S.A.
4.2.	Modernizacja linii E59 Wrocław – granica województwa (Poznań – Szczecin)	m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żnigród	jw.
4.3.	Modernizacja linii E30/CE30 na odcinku Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – granica województwa	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, gm. Czernica, m. i gm. Jelcz-Laskowice, gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Pieńsk, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, m. Wrocław, gm. Zagrodno, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec oraz opolskie, śląskie, małopolskie, podkarpackie	jw.
4.4.	Modernizacja linii E30/CE30 na odcinku Legnica – Węglińiec - Bielawa Dolna na	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	jw.
4.5.	Modernizacja linii E30 na odcinku Opole – granica województwa - Wrocław – Legnica	gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław oraz opolskie	jw.
4.6.	Modernizacja linii CE59 na odcinkach Wrocław – granica województwa (Zielona Góra – Szczecin, Kędzierzyn Koźle – Chałupki) oraz Wrocław - Międzyzlesie	m. i gm. Bardo, gm. Borów, m. i gm. Brzeg Dolny, m. i gm. Bystrzyca Kłodzka, m. Głogów, gm. Głogów, gm. Grębocice, gm. Kamieniec Żąbkowicki, m. Kłodzko, gm. Kłodzko, m. i gm. Międzyzlesie, gm. Miękinia, gm. Rudna, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Strzelin, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Wołów, m. Wrocław, m. i gm. Ziębice, gm. Żorawina, gm. Żukowice	jw.

(Uwaga: ww. inwestycje realizowane będą w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Na okres 2007-2013 przewidziano szereg działań dotyczących transportu kolejowego realizowanych m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa dolnośląskiego. Działania te obejmują

modernizację odcinków linii kolejowych poza siecią TEN-T, lecz o dużym znaczeniu dla obsługiwanych regionów. Zakres tych inwestycji będzie dostosowany do obecnego stanu technicznego ww. linii oraz do przewidywanego sposobu ich eksploatacji.)

8. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013. Zadania, które zostały ujęte w programie obejmują infrastrukturę kolejową zarządzaną przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. i

koncentrują się na kolejowej części Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) oraz liniach o znaczeniu państwowym regionalnym.

Tabela 9: Zestawienie inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO (POIŚ)			
4.1.A.	Modernizacja linii kolejowej E 59 (na odcinku Wrocław - Poznań, etap II, odcinek Wrocław - granica województwa)	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
4.2.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II, odcinek Bielawa Dolna - Horka: budowa mostu przez Nysę Łużycką oraz elektryfikacja)	m. i gm. Pieńsk	jw.
4.3.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II wdrożenie ERTMS odcinku Legnica - Wrocław - Opole – wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica – Wrocław – Opole)	gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław oraz opolskie	jw.
4.4.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II. pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węglińiec – Bielawa Dolna)	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	jw.
4.5.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II. pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R na odcinku Legnica - Węglińiec – Bielawa Dolna)	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	jw.
4.6.A.	Budowa sieci telekomunikacji GSM-R	obszar województwa	j.w.
4.7.A.	Przygotowanie budowy linii dużych prędkości	obszar województwa	jw.
REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY (RPO)			
4.8.A.	Modernizacja regionalnej linii kolejowej nr 309 Kłodzko Nowe - Kudowa Zdrój (na odcinku Duszniki Zdrój - Kudowa Zdrój)	m. Duszniki Zdrój, m. Kudowa Zdrój, gm. Lewin Kłodzki, m. i gm. Szczytna	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
4.9.A.	Modernizacja regionalnej linii kolejowej nr 311 (na odcinku Jelenia Góra - Szklarska Poręba Górna)	m. Jelenia Góra, m. Piechowice, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba	jw.
INNE PROGRAMY (POZA POIŚ I RPO)			
4.10.A.	Modernizacja układu torowego i elementów infrastruktury kolejowej w obrębie stacji Wrocław Główny	m. Wrocław	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
4.11.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 274 Wrocław – Zgorzelec na odcinku Wrocław – Jelenia Góra	m. Boguszów-Gorce, gm. Czarny Bór, gm. Janowice Wielkie, m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Jelenia Góra, m. i gm. Katy Wrocławskie, gm. Marciszów, gm. Mietków, gm. Mysłakowice, m. Świebodzice, m. Wałbrzych, m. Wrocław, m. i gm. Żarów	jw.
4.12.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 137 Kędzierzyn Koźle - Legnica	m. Dzierżoniów, gm. Dzierżoniów, m. Jawor, gm. i m. Jaworzyna Śląska, gm. Kamieniec Żąbkowicki, m. Legnica, gm. Legnickie Pole, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, m. i gm. Niemcza, gm. Paszowice, m. Piława Górna, m. i gm. Strzegom, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Żąbkowice Śląskie, m. i gm. Ziębice	jw.
4.13.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 273 na odcinku Głogów – Zielona Góra – Rzepin – Dolna Odra	m. Głogów, gm. Żukowice	jw.
4.14.A.	Modernizacja mostu w km 202,403 linii kolejowej nr 274 Wrocław Świebodzki - Zgorzelec		jw.
4.15.A.	Odbudowa i modernizacja linii kolejowej E30 i C-E 30 na odcinku Opole – Wrocław - Legnica	gm. Czernica, m. i gm. Jelcz-Laskowice, gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław, gm. Zagrodno, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	jw.
4.16.A.	Modernizacja linii kolejowej E30 i C-E 30 na odcinku Węglińiec - Legnica	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowi-	jw.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
		ce, m. i gm. Nowogrodzic, m. Oława, gm. Oława, gm. Osiecznica, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	
4.17.A.	Modernizacja linii kolejowej E30 i C-E 30 na odc. Węglińiec – Zgorzelec i Węglińiec – Bielawa Dolna	m. i gm. Pieńsk, m. i gm. Węglińiec, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	jw.
4.18.A.	Modernizacja linii kolejowej C-E 59 Międzyzlesie – Wrocław – Kostrzyn – Szczecin – przygotowanie dokumentacji przedprojektowej – Etap I odc. Wrocław – Szczecin 2006/PL/C/PA/001-02	m. i gm. Brzeg Dolny, m. Głogów, gm. Głogów, gm. Grębocice, gm. Miękinia, gm. Rudna, m. i gm. Ścinawa, gm. Wińsko, m. i gm. Wołów, gm. Żukowice	jw.
4.19.A.	Studium dotyczące modernizacji linii kolejowej C-E 59 Międzyzlesie – Wrocław – Głogów – Kostrzyn – Szczecin Etap I odc. Międzyzlesie - Wrocław 2006/PL/C/PA/001-01	m. i gm. Bardo, gm. Borów, m. i gm. Bystrzyca Kłodzka, gm. Kamieniec Żąbkowicki, m. Kłodzko, gm. Kłodzko, m. i gm. Międzyzlesie, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Strzelin, m. Wrocław, m. i gm. Żąbkowice Śląskie, gm. Żórawina	jw.
4.20.A.	Modernizacja linii kolejowej E 59, odcinek Wrocław – Poznań (Etap I)	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. i gm. Żmigród, m. Wrocław	jw.

9. Inwestycje związane z przygotowaniem do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 wskazuje się w poniższym zestawieniu. Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć Euro

2012, odbywa się na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.

Tabela 10: Wykaz przedsięwzięć Euro 2012, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2009r. w sprawie wykazu przedsięwzięć Euro 2012. (Dz.U. z 2010r. Nr 8, poz. 52 z późn. zm.)

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
b) inwestycje dla osadnictwa			
5.1.	Budowa stadionu przy ul. Drzymały	m. Wrocław	m. Wrocław
5.2.	Budowa centrów powiadamiania ratunkowego	m. Wrocław	
5.3.	Budowa wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego	obszar województwa	
5.4.	Budowa Centrum Pobyтового Dzierżoniów	m. Dzierżoniów	m. Dzierżoniów
5.5.	Budowa Centrum Pobyтового Krośnice	gm. Krośnice	gm. Krośnice
5.6.	Budowa Centrum Pobyтового Łądek Zdrój / Trzebiezowice	m. i gm. Łądek Zdrój	m. i gm. Łądek Zdrój
5.7.	Budowa Centrum Pobyтового Legnica	gm. Legnica	gm. Legnica
5.8.	Budowa Centrum Pobyтового Lubin	m. Lubin	m. Lubin
5.9.	Budowa Centrum Pobyтового Milicz	m. i gm. Milicz	m. i gm. Milicz
5.10.	Budowa Centrum Pobyтового Oława	m. Oława	m. Oława
5.11.	Budowa Centrum Pobyтового Osiecznica / Bolesławiec	m. Bolesławiec, gm. Osiecznica	m. Bolesławiec, gm. Osiecznica
5.12.	Budowa Centrum Pobyтового Polkowice	m. i gm. Polkowice	m. i gm. Polkowice
5.13.	Budowa Centrum Pobyтового Sobótka	m. i gm. Sobótka	m. i gm. Sobótka
5.14.	Budowa Centrum Pobyтового Ślęza / Kobierzyce	gm. Kobierzyce	gm. Kobierzyce
5.15.	Budowa Centrum Pobyтового Świdnica	m. Świdnica	m. Świdnica
5.16.	Budowa Centrum Pobyтового Trzebnica	m. i gm. Trzebnica	m. i gm. Trzebnica
5.17.	Budowa Centrum Pobyтового Wałbrzych	m. Wałbrzych	m. Wałbrzych
5.18.	Budowa Centrum Pobyтового Wilcza	m. Wrocław	m. Wrocław
5.19.	Budowa Centrum Pobyтового Wojanów / Jelenia Góra	gm. Mysłakowice / Jelenia Góra	gm. Mysłakowice / Jelenia Góra
c) inwestycje dla komunikacji			
5.20.	Realizacja „Zintegrowanego Systemu Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - etap I”	m. Wrocław	gmina Wrocław
5.21.	Realizacja „Inteligentnego Systemu Transportu ITS Wrocław”	m. Wrocław	jw.
5.22.	Budowa infrastruktury drogowej w otoczeniu Stadionu piłkarskiego Euro 2012 we Wrocławiu	m. Wrocław	jw.
5.23.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu - etap I	m. Wrocław	jw.
5.24.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu - etap III	m. Wrocław	jw.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
5.25.	Odtworzenie Zabytkowego Historycznego Kompleksu Dworca Wrocław Główny z przebudową kolejowej infrastruktury technicznej	m. Wrocław	gmina Wrocław / PKP PLK S.A.
5.26.	Rozbudowa i przebudowa infrastruktury lotniskowej i portowej Portu Lotniczego Wrocław	m. Wrocław	PL Wrocław S.A.
5.27.	Zagospodarowanie terenu w północnej części Stadionu piłkarskiego Euro 2012 we Wrocławiu	m. Wrocław	gmina Wrocław
5.28.	Zagospodarowanie terenu wschodniego pomiędzy obszarem stadionu i rzeką Ślężą	m. Wrocław	jw.
5.29.	Budowa linii kolejowej na odcinku Wrocław Żerniki - Nowy Port Lotniczy	m. Wrocław	gmina Wrocław / PKP PLK S.A.
5.30.	Rozwój infrastruktury państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym	dolnośląskie oraz reszta kraju	PL Wrocław S.A.
d) inwestycje dla systemów infrastruktury technicznej			
5.31.	Rozbudowa systemu zasilania elektroenergetycznego aglomeracji wrocławskiej	gm. Długołęka, gm. Czernica, m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, gm. Marcinowice, gm. Mietków, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Sobótka, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Żarów, gm. Żórawina,	Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A.

10. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Programie dla Odry-2006 - aktualizacja, stanowiącym średniookresową strategię modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego. Jego celem jest wzrost bezpieczeństwa przeciwpowodziowego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju terenu całego

dorzecza Odry oraz poszanowaniem bogatych na tym obszarze zasobów przyrody i stanu środowiska. W dniu 21 lipca 2009 r. Komitet Sterujący „Programu dla Odry-2006” przyjął Uchwałą Nr II/2009 projekt jego aktualizacji, który zawiera listę projektów kluczowych.

Tabela 11: Lista projektów kluczowych dla Programu dla Odry-2006 - aktualizacja

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
Lista kluczowych projektów dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
6.1.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. i gm. Oborniki Śl., m. i gm. Siechnice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW
6.2.	Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem m. Kłodzko, w tym realizacja zbiorników: Boboszków na Nysie Kłodzkiej Roztoki Bystrzyckie na Goworowce Krosnowice na potoku Duna Szalejów na Bystrzycy Dusznickiej oraz zwiększenie przepustowości Nysy Kłodzkiej i dopływów	m. i gm. Międzyzlesie	jw.
		m. i gm. Międzyzlesie	jw.
		gm. Kłodzko	jw.
		gm. Kłodzko	jw.
		Kotlina Kłodzka	jw.
		gm. Malczyce	jw.
6.3.	Dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce	gm. Malczyce	jw.
6.4.	Ochrona od powodzi Lwówka Śląskiego na rzece Bóbr	m. i gm. Lwówek Śląski	jw.
6.5.	Modernizacja systemu monitorowania i prognozowania zjawisk meteorologicznych	obszar województwa	jw.
6.6.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienia zimowego lodołamania	Odra	jw.
Pozostałe przedsięwzięcia			
6.7.	Budowa zbiornika retencyjnego Kamieniec Żąbkowicki	gm. Kamieniec Żąbkowicki	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW
6.8.	Budowa jazu Oława	gm. Oława	jw.
6.9.	Zbiornik Rzymówka na rzece Kaczawie	gm. Złotoryja	jw.
6.10.	Poprawa stanu i ochrony korytarza ekologicznego rzeki Odry	Odra	jw.
6.11.	Przywracanie drożności ekologicznej rzek		jw.
6.12.	Pielgrzymka – budowa zbiornika na rzece Skora	gm. Pielgrzymka	jw.
Lista rezerwowa			
6.13.	Ochrona przed powodzią dolin rzek Bobru i Kwisy	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. i gm. Gryfów Śląski, gm. Janowice Wielkie, m. Jelenia Góra, gm. Jeźów Sudecki, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, m. i gm. Leśna, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Lubawka, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Lwówek Śląski, m.	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
		i gm. Marciszów, m. i gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Olszyna, gm. Osiecznica, m. Świeradów Zdrój m. i gm. Wleń	

11. Ostatnim z omawianych programów rządowych jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Został on sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez RM w dniu 16 grudnia 2003 r., dla wypełnienia zobowiązań, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej. Program określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne. Program KPOŚK zawiera gminne inwestycje celu publicznego, związane z wyposażeniem aglomeracji ściekowych w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczanie ścieków komunalnych, przewidziane do realizacji i osiągnięcia efektów ekologicznych w zakresie oczyszczania w terminie do końca 2015 r.

(Uwaga: ww. inwestycje wskazane zostały w Części II projektu – cele, kierunki, zasady i zadania dla zagospodarowania przestrzennego województwa w pkt 3.4.1. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej.)

12. Lokalizacje inwestycji ujętych w powyższych zestawieniach, wskazane zostały na rysunku 7, w podziale na inwestycje liniowe w zakresie:

- 1) osadnictwa i ochrony dziedzictwa kulturowego- szlaki kulturowe;
- 2) transportu drogowego;
- 3) transportu kolejowego;
- 4) ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa.

4.2. ZESTAWIENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO, STANOWIĄCYCH ZADANIA WOJEWÓDZKIE

1. W odniesieniu do poziomu wojewódzkiego podstawowe ustalenia projektu zmiany Planu dotyczą umieszczenia w nim inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim. Ujęte są one w:

- 1) Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013;
- 2) Wieloletniej Prognozie Finansowej dla Województwa Dolnośląskiego.

2. Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 jest głównym narzędziem realizacji „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.”. Wskazuje on kierunki działań w perspektywie krótko- i średniookresowej oraz określa zadania, służące ich realizacji. W Planie zostały uwzględnione inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały wprowadzone na listę kluczowych projektów RPO.

3. W tabelach 12 i 13, ujęto inwestycje celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim wskazane w załączniku do Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 – zadania kluczowe oraz do Wieloletniej Prognozy Finansowej. Ich realizacja jest zgodna z kierunkami rozwoju przestrzennego województwa i przewidywana przede wszystkim w latach 2011-2013 i po 2013r., co stanowi I etap wdrażania przyjętych w tym zakresie podstawowych ustaleń Planu.

Tabela 12: Zestawienie zadań kluczowych zawartych w Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013. (Uchwała Nr 4720/III/10 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 lipca 2010r.)

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
Lista podstawowa projektów kluczowych			
b) inwestycje dla osadnictwa			
7.1.	Utworzenie Regionalnego Centrum Turystyki Biznesowej we Wrocławiu	m. Wrocław	Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.
7.2.	Przebudowa i modernizacja Centrum Kongresowo - Kulturalne Zamek Książ (III piętra na cele wystawiennicze i konferencyjne)	m. Wałbrzych	Urząd Miasta Wałbrzych
7.3.	Modernizacja zespołu pałacowo- folwarcznego w Pawłowicach na potrzeby Ponadregionalnego Rolniczego Centrum Kongresowego w Pawłowicach	m. Wrocław	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
7.4.	Przebudowa poddasza nieużytkowego budynku Muzeum Narodowego we Wrocławiu na prezentację kolekcji sztuki współczesnej Muzeum Narodowego we Wrocławiu z uwzględnieniem dużego zespołu prac Magdaleny Abakanowicz	m. Wrocław	Muzeum Narodowe we Wrocławiu
7.5.	Zakup i modernizacja trwałego wyposażenia sceny Teatru Polskiego we Wrocławiu	m. Wrocław	Teatr Polski im. J. Grzegorzewskiego we Wrocławiu we Wrocławiu
7.6.	Modernizacja Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu	m. Wałbrzych	Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu
7.7.	Przebudowa Kina „Warszawa” we Wrocławiu Dolnośląskim Centrum Filmowym	m. Wrocław	ODRA-FILM
7.8.	Modernizacja i rozbudowa Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze	m. Jelenia Góra	Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Projekt zmiany Planu

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
7.9.	Opracowanie projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”. Projekt konserwatorsko-budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy	m. i gm. Strzegom	Muzeum Gross – Rosen w Rogoźnicy
7.10.	Dolnośląskie Centrum Informacji Naukowej i Ekonomicznej	m. Wrocław	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
7.11.	Budowa kompleksu edukacyjno-badawczego „Geocentrum” Politechniki Wrocławskiej (etap I)	m. Wrocław	Politechnika Wrocławska
7.12.	Budowa Centrum Nauk o Żywności i Żywieniu	m. Wrocław	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
7.13.	Budowa kompleksu boisk z zapleczem na Terenie Pól Marsowych w kompleksie Stadionu Olimpijskiego we Wrocławiu.	m. Wrocław	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu
7.14.	Budowa i wyposażenie Ośrodka Badawczo - Dydaktycznego Dolnośląskiej Farmacji we Wrocławiu	m. Wrocław	Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
7.15.	Budowa infrastruktury sportowo - rehabilitacyjnej w Ośrodku Szkolno - Wychowawczym Dzieci Niewidomych we Wrocławiu	m. Wrocław	Województwo Dolnośląskie
7.16.	Budowa pawilonu pediatrycznego na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu	m. Wrocław	Województwo Dolnośląskie
c) inwestycje dla komunikacji			
7.17.	Budowa mostu na rzece Odrze w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323	gm. Jemielno, gm. Rudna	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu
7.18.	Budowa drogi powiatowej nr 3396 D (na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy)	m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Żarów,	Starostwo Powiatowe w Świdnicy
7.19.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu (etap I)	m. Wrocław	Gmina Wrocław
7.20.	Budowa infrastruktury drogowej w otoczeniu stadionu piłkarskiego Euro 2012 we Wrocławiu	m. Wrocław	jw.
7.21.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu (etap II)	m. Wrocław	jw.
7.22.	Budowa obwodnicy południowej I Etap – Zadanie I (ul. W. Pola – ul. Sudecka) w Jeleniej Górze	m. Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra
7.23.	Budowa drogi wojewódzkiej Żerniki Wrocławskie - Siechnice (od ronda w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 do drogi krajowej nr 94)	m. i gm. Siechnice	Województwo Dolnośląskie DSDiK
7.24.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 376 w m. Jabłów na odcinku od km 11+501 do km 13+733 wraz z przebudową mostu	gm. Stare Bogaczowice	jw.
7.25.	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 (etap III)	m. Nowa Ruda, gm. Nowa Ruda	jw.
7.26.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 (na odcinku Dzierżoniów-Łagiewniki)	gm. Dzierżoniów, gm. Łagiewniki	jw.
7.27.	Budowa mostu na rzece Odrze w m. Brzeg Dolny wraz z drogami dojazdowymi (w ramach budowy Obwodnicy Aglomeracyjnej Wrocławia)	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	jw.
7.28.	Budowa obwodnicy Dobroszyc w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340	gm. Dobroszyce	jw.
7.29.	Budowa obejścia ul. Kamienieckiej w m. Ząbkowice Śląskie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382	m. i gm. Ząbkowice Śląskie	jw.
7.30.	Budowa obwodnicy Szczawna Zdroju w ciągu drogi wojewódzkiej nr 376	gm. Stare Bogaczowice, m. Szczawno Zdrój	jw.
7.31.	Modernizacja regionalnej linii kolejowej nr 309 Kłodzko Nowe - Kudowa Zdrój (na odcinku Duszniki Zdrój - Kudowa Zdrój)	m. Duszniki Zdrój, m. Kudowa Zdrój, gm. Lewin Kłodzki, m. i gm. Szczytina	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
7.32.	Modernizacja regionalnej linii kolejowej nr 311 (na odcinku Jelenia Góra - Szklarska Poręba Górna)	m. Jelenia Góra, m. Piechowice, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba	jw.
e) inwestycje dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
7.33.	Modernizacja magazynów przeciwpowodziowych	obszar województwa	jw.
7.34.	Remont istniejącej zabudowy regulacyjnej wraz z modernizacją stopni celem poprawienia spływu wód oraz umożliwienia migracji ryb na potoku Włodzica od km 5+300 do km 9+000 w m. Nowa Ruda	m. Nowa Ruda	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
7.35.	Zabezpieczenie prawego brzegu rzeki Białej Łądeckiej od km 24+250 do km 25+130 w m. Łądek Zdrój	m. i gm. Łądek Zdrój	jw.
7.36.	Remont zabudowy regulacyjnej rzeki Kamiennej od km 0+000 do km 10+500 w m. Jelenia Góra	m. Jelenia Góra	jw.
Lista rezerwowa projektów kluczowych			
b) inwestycje dla osadnictwa			
7.37.	Modernizacja Centrum Konferencyjno- Wystawienniczego w Zamku Książąt Głogowskich w Głogowie	m. Głogów	Gmina Miejska Głogów

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
c) inwestycje dla komunikacji			
7.38.	Budowa obejścia miejscowości Mysłakowice i Kostrzyca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366 (na odcinku Głębock – Kowary)	gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn	Województwo Dolnośląskie DSDiK Lista rezerwowa – zmiana IWIPK z dn. 27.07.2010r.
7.39.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 395 (na odcinku od ronda w miejscowości Żerniki Wrocławskie do węzła autostradowego Wrocław – Wschód w miejscowości Krajków)	m. i gm. Siechnice, gm. Żórawina	jw.
7.40.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 wraz z obwodnicą Bolesławca (etap II)	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec	jw.

4. Wieloletnia Prognoza Finansowa Samorządu Województwa (Uchwała Nr IV/49/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 stycznia 2011r.), stanowi podstawowe narzędzie realiza-

cji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa na lata 2007-2013. Stanowi ona instrument realizacji polityki krótko- i średniookresowej samorządu województwa.

Tabela 13: Wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań o kreślonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego (Uchwała Nr 461/IV/11 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 marca 2011 r.)

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
Inwestycje dla komunikacji			
8.1.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S8 - "Budowa drogi wojewódzkiej od węzła A4 Bielany Wrocławskie (ul. Karkonoska) do drogi wojewódzkiej 395 (rondo Żerniki Wrocławskie) i do granicy Wrocławia (ul. Buforowa)	m. i gm. Siechnice, m. Wrocław	Departament Infrastruktury
8.2.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S8 - "Budowa drogi wojewódzkiej Żerniki Wrocławskie - Siechnice (od ronda w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 do drogi krajowej nr 94)"	m. i gm. Siechnice	jw
8.3.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S8 - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 395 na odcinku od ronda w miejscowości Żerniki Wrocławskie do węzła autostradowego Wrocław - Wschód w miejscowości Krajków"	gm. Czernica, m. i gm. Siechnice	jw
8.4.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S8 - "Budowa drogi wojewódzkiej od drogi krajowej nr 94 do drogi wojewódzkiej nr 455 wraz z ich węzłami"	gm. Czernica, m. i gm. Siechnice, m. Wrocław	jw
8.5.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S8 - "Budowa drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455 do drogi krajowej nr 8"	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. Wrocław,	jw
8.6.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S5 - "Budowa mostu na rzece Odrze w m. Brzeg Dolny wraz z drogami dojazdowymi"	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	jw
8.7.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S5 - Skomunikowanie mostu na rzece Odrze w miejscowości Brzeg Dolny z Droga krajową nr 94 i drogą wojewódzką nr 340	gm. Miękinia	jw
8.8.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4 - S5 - "Koncepcja skomunikowania A4 z S5 wraz z obwodnicą Obornik Śląskich"	m. i gm. Brzeg Dolny, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Trzebnica	jw
8.9.	ŁĄCZNIK AGLOMERACYJNY A4-S5 - "Skomunikowanie A4 z S5 wraz z obwodnicą Obornik Śląskich"	jw	jw
8.10.	DROGI ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO - "Budowa mostu na rzece Odrze w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323"	gm. Jemielno, gm. Rudna	jw
8.11.	DROGI ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO - "Drogi dojazdowe do mostu na Odrze w m. Ciechanów na odcinku Ciechanów-Góra wraz z obwodnicą Góry"	m. i gm. Góra, gm. Jemielno	jw
8.12.	DROGI ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO - "Drogi dojazdowe do mostu na Odrze w m. Ciechanów na odcinku Lubin, Głogów - Ciechanów"	m. Głogów, gm. Głogów, gm. Grębo-cice, gm. Rudna	jw
8.13.	SKOMUNIKOWANIE WAŁBRZYCHA I ŚWIDNICY Z A4 - "Budowa obwodnicy Szczawna Zdroju w ciągu drogi wojewódzkiej nr 376"	gm. Stare Bogaczowice, m. Szczawno-Zdrój	jw
8.14.	SKOMUNIKOWANIE WAŁBRZYCHA I ŚWIDNICY - "Budowa małej obwodnicy Świdnicy"	m. Świdnica, gm. Świdnica	jw
8.15.	SKOMUNIKOWANIE WAŁBRZYCHA I ŚWIDNICY Z A4 - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 374 na odcinku od skrzyżowania z ul. Wodną do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2888 w m. Świebodzice	m. Świebodzice	jw
8.16.	KORYTARZ DROGI PRZEDSUDECKIEJ - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 na odcinku Dzierżoniów - Łagiewniki"	m. Dzierżoniów, gm. Dzierżoniów, gm. Łagiewniki	jw
8.17.	KORYTARZ DROGI PRZEDSUDECKIEJ - "Budowa obwodnicy Dzierżoniowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382"	m. Bielawa, m. Dzierżoniów, gm. Dzierżoniów, m. Pieszycy	jw
8.18.	KORYTARZ DROGI PRZEDSUDECKIEJ - "Budowa obwodnicy Strzegomia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 374 i DK 5"	m. i gm. Strzegom	jw
8.19.	KORYTARZ DROGI PRZEDSUDECKIEJ - "Budowa obejścia ul. Kamienieckiej w m. Ząbkowice Śląskie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382"	m. i gm. Ząbkowice Śląskie	jw
8.20.	OBWODNICE I OBEJŚCIA MIEJSCOWOŚCI - Budowa obwodnicy Dobroszyc w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340	gm. Dobroszyce	jw

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
8.21.	OBWODNICA I OBEJŚCIA MIEJSCOWOŚCI - Budowa obejścia miejscowości Mysłakowice i Kostrzyca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366 na odcinku Głębock - Kowary	gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn	jw
8.22.	OBWODNICE I OBEJŚCIA MIEJSCOWOŚCI - "Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 - Etap III"	m. Nowa Ruda, gm. Nowa Ruda	jw
8.23.	OBWODNICE I OBEJŚCIA MIEJSCOWOŚCI - "Budowa obwodnicy m. Złotoryja od drogi nr 364 do drogi nr 328 (na trasie Legnica - Jelenia Góra)"	m. i gm. Złotoryja	jw
8.24.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 od drogi krajowej nr 30 do autostrady A-4"	m. Lubań, gm. Lubań, gm. Nowogrodzic	jw
8.25.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 - Etap I"	gm. Bolesławiec	jw
8.26.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 - Etap II"	gm. Bolesławiec, m. Bolesławiec	jw
8.27.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 - Etap III"	gm. Bolesławiec	jw
8.28.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 Radomierzycze-Zatonie (EWT 2007-2013)"	m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	jw
8.29.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 Radomierzycze - Zgorzelec z obwodnicą m. Zgorzelec"	jw	jw
8.30.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 403 na terenie Województwa Dolnośląskiego"	gm. Oława, m. i gm. Wiązów	jw
8.31.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Budowa łącznika pomiędzy drogą powiatową nr 1950D a DK - 35"	gm. Kobierzyce	jw
8.32.	USPRAWNIENIE POŁĄCZEŃ Z DROGAMI KRAJOWYMI I AUTOSTRADAMI - "Budowa połączenia drogowego pomiędzy miastami Zittau i Hradek nad Nisou wraz z włączeniem do polskiej sieci drogowej"	m. i gm. Bogatynia	jw
8.33.	Usprawnienie połączeń z drogami krajowymi i autostradami - " Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 354 na odcinku Sieniawka - Bogatynia/Zatonie"	jw	jw
8.34.	Modernizacja mostów, w tym po kontroli NIK	obszar województwa	jw
8.35.	INNE - "Budowa lub przebudowa infrastruktury drogowej na sieci dróg wojewódzkich Dolnego Śląska w zakresie: chodników, odwodnienia drogi, zatok autobusowych, skrzyżowań dróg, sygnalizacji świetlnej, murów oporowych ..."	jw	jw
8.36.	INNE - "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 376 w m. Jabłów na odcinku od km 11+501 do km 13-733 wraz z przebudową mostu"	gm. Stare Bogaczowice	jw
8.37.	Pomoc finansowa Województwa Dolnośląskiego dla Powiatu Świdnickiego na realizację zadania pn. "Budowa drogi powiatowej nr 3396 D na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy"	m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Żarów	jw
8.38.	Pomoc finansowa dla Powiatu Głogowskiego na przygotowanie realizacji nowej przeprawy mostowej w Głogowie	m. Głogów	jw
8.39.	Pomoc finansowa Województwa Dolnośląskiego dla Miasta Wałbrzycha na realizację zadania Budowa łącznika drogi wojewódzkiej nr 379 z ul. Uczniowską w Wałbrzychu (skomunikowanie ze strefą SSE)	gm. Walim, m. Wałbrzych	jw
8.40.	Pomoc finansowa Województwa Dolnośląskiego dla Gminy Walim na realizację zadania Budowa łącznika drogi wojewódzkiej nr 379 z ul. Uczniowską w Wałbrzychu (skomunikowanie ze strefą SSE)		jw
8.41.	Rewitalizacja linii kolejowej nr 285 Wrocław - Świdnica i 771 Świdnica Przedmieście - Świdnica Miasto	gm. Kobierzyce, gm. Marcinowice, m. i gm. Sobótka, gm. Świdnica, m. Świdnica, m. Wrocław,	jw
8.42.	"Rewitalizacja linii kolejowej Wrocław - Lotnisko"	m. Wrocław	jw
8.43.	Śnieżka - opracowanie koncepcji pasażerskiego transportu publicznego w korytarzu Bautzen - Goerlitz - Lubań - Jelenia Góra - Kamienna Góra na rzecz rozwoju turystyki w Euroregionie Nysa.	m. i gm. Gryfów Śląski, gm. Janowice Wielkie, m. Jelenia Góra, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Marciszów, m. i gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. i gm. Olszyna, gm. Platerówka, gm. Siekierczyn, gm. Stara Kamienica, gm. Sulików, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	jw
8.44.	Projekt Champions.	m. Wrocław	jw
Inwestycje dla osadnictwa			
8.45.	Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku	obszar województwa	Departament Spraw Społecznych
8.46.	Rozbudowa Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Biedrzychowicach-Rozwój Bazy Sportowej Transgranicznego Centrum Aktywności dla Młodzieży i Dorosłych	m. i gm. Olszyna	jw

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
8.47.	Rozbudowa Ośrodka Szkolno - Wychowawczego Dzieci Nieusłyszących ul. Dworska 8 we Wrocławiu	m. Wrocław	Departament Infrastruktury
8.48.	Przebudowa części szkoły i internatu na Rolnicze Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji w Bożkowie	gm. Nowa Ruda	Departament Spraw Społecznych
8.49.	Rozbudowa i modernizacja Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych przy ul. Skarbowców we Wrocławiu	m. Wrocław	Departament Infrastruktury
8.50.	Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Świdnicy	m. Świdnica	Departament Spraw Społecznych
8.51.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wałbrzychu	m. Wałbrzych	jw
8.52.	Budowa hali sportowej w Zespole Szkół Licealnych i Mistrzostwa Sportowego w Karpaczu	m. Karpacz	jw
8.53.	Rozbudowa Opery Wrocławskiej wraz z budową Sceny Letniej	m. Wrocław	jw
8.54.	Zakup i modernizacja trwałego wyposażenia sceny Teatru Polskiego im. J. Grzegorzewskiego we Wrocławiu	m. Wrocław	jw
8.55.	Modernizacja i rozbudowa Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze	m. Jelenia Góra	jw
8.56.	Modernizacja Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu	m. Wałbrzych	jw
8.57.	Kamienne Piekło KL Gross -Rosen I - projekt konserwatorsko budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy	m. i gm. Strzegom	jw
8.58.	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	obszar województwa	jw
8.59.	Modernizacja Zamku Piastowskiego w Legnicy pl. Zamkowy 1	m. Legnica	jw
8.60.	Południowo-zachodni Szlak Cysterski	obszar województwa	Departament Spraw Społecznych
8.61.	Moje boisko Orlik 2012	obszar województwa	jw
8.62.	Nowy Szpital Wojewódzki Spółka z o.o. - Budowa Nowego Szpitala	m. Wrocław	Departament Marszałka
8.63.	Budowa pawilonu pediatrycznego na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu	m. Wrocław	Departament Infrastruktury
8.64.	Program Modernizacja stacjonarnej opieki pulmonologicznej	obszar województwa	Departament Polityki Zdrowotnej
8.65.	Budowa/modernizacja infrastruktury budynków ZOL	jw	jw
8.66.	Budowa ośrodka radioterapii i modernizacja bazy łóżkowej	jw	jw
8.67.	Dostosowanie obiektów Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu do warunków jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urzędnia zakładu opieki zdrowotnej	m. Bolesławiec	jw
8.68.	Modernizacja Oddziału Intensywnej Terapii i Bloku Operacyjnego wraz z niezbędnymi pomieszczeniami pomocniczymi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 10.11.2006r. w Dolnośląskim Centrum Chorób Płuc we Wrocławiu	m. Wrocław	jw
8.69.	Uruchomienie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego wraz z budową heliportu w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Legnicy	m. Legnica	jw
8.70.	Modernizacja i dostosowanie budynków Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Legnicy do obowiązujących norm i standardów	m. Legnica	jw
8.71.	Prace remontowo modernizacyjne pomieszczeń budynków oraz dźwigów Szpitala Specjalistycznego im. A. Falkiewicza we Wrocławiu	m. Wrocław	jw
8.72.	Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej	obszar województwa	Departament Infrastruktury
Inwestycje dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
8.73.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Kalina – modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej, gm. Polkowice zad. nr 1 - regulacja rzeki	m. i gm. Polkowice	DZMiUW we Wrocławiu
8.74.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Krajów – melioracje podstawowe gm. Krotoszyce, Złotoryja i Męcinka	gm. Krotoszyce, gm. Męcinka, m. Złotoryja, gm. Złotoryja	jw
8.75.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Krajów – melioracje szczegółowe gm. Krotoszyce	gm. Krotoszyce	jw
8.76.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Czerwona Woda etap II – odbudowa koryta rzeki gm. Zgorzelec i Sulików	gm. Sulików, gm. Zgorzelec	jw
8.77.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Oldza – odbudowa koryta ciekłu m. Gryfów Śląski, gm. Lubomierz	m. i gm. Gryfów Śląski, gm. Lubomierz	jw
8.78.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Iwnica - odbudowa koryta ciekłu gm. Nowogrodzic	m. i gm. Nowogrodzic	jw
8.79.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Bród etap II - odbudowa koryta ciekłu gm. Lubań	m. Lubań, gm. Lubań	jw

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
8.80.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Świda - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego koryta ciekłu gm. Kamieniec Żąbkowski	gm. Kamieniec Żąbkowski	jw
8.81.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Wieprzówka - odbudowa i modernizacja koryta potoku gm. Marcinowice	gm. Marcinowice	jw
8.82.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Wały rzeki Piławy - Mościsko remont wałów przeciwpowodziowych gm. Dzierżoniów	gm. Dzierżoniów	jw
8.83.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Jabłoniec - Zawiszów odbudowa i modernizacja koryta potoku gm. Świdnica i Jaworzyna Śl.	m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica,	jw
8.84.	Zadania realizowane w ramach PROW 2007 – 2013: Oława odbudowa i modernizacja koryta rzeki, gm. Siechnice i gm. Oława	m. i gm. Siechnice, m. Oława, gm. Oława	jw
8.85.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Ścinawa - modernizacja wału p/pow. rz. Odry w km 316+800-325+500 gm. Ścinawa	m. i gm. Ścinawa	jw
8.86.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Kanał Ulgi Bolkowice - melioracje podstawowe, gm. Paszowice	gm. Paszowice	jw
8.87.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Olszówka - odbudowa koryta ciekłu oraz ciekłu R-S, gm. Olszyna, Lubań i Gryfów Śląski	m. i gm. Gryfów Śląski, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Olszyna	jw
8.88.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Tarnawka - odbudowa koryta potoku gm. Żarów	m. i gm. Żarów	jw
8.89.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Kalinówka - odbudowa i modernizacja koryta rzeki gm. Góra	m. i gm. Góra	jw
8.90.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Śląski Rów zad. 3 - odbudowa i modernizacja koryta rzeki, przepompownia gm. Góra	m. i gm. Góra	jw
8.91.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Śląski Rów zad. 4 - odbudowa i modernizacja koryta rzeki, przepompownia gm. Góra	m. i gm. Góra	jw
8.92.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Oława - budowa wału gm. Strzelin	m. i gm. Strzelin	jw
8.93.	Zadania planowane do realizacji w ramach PROW 2007 – 2013 (do zgłoszenia w naborze w styczniu 2011r.): Skidniów - Pękoszów zabezpieczenie przed wodami przesiąkowymi gm. Kotła	gm. Kotła	jw
8.94.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Szprotawa - modernizacja koryta i wałów gm. Polkowice, Chocianów, Radwanice, Przemków, Gaworzyce	m. i gm. Chocianów, gm. Gaworzyce, m. i gm. Polkowice, m. i gm. Przemków, gm. Radwanice	jw
8.95.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Czermnica - odbudowa koryta rzeki, gm. Świerzawa i Pielgrzymka	gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa	jw
8.96.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Kwiatkowie - Rogów Legnicki - odbudowa wałów p/pow., gm. Prochowice	m. i gm. Prochowice	jw
8.97.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Włosienica - odbudowa koryta ciekłu, gm. Platerówka	gm. Platerówka	jw
8.98.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Siekierka - odbudowa koryta ciekłu, gm. Siekierczyn	gm. Siekierczyn	jw
8.99.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Szymanowski Potok - odbudowa koryta potoku gm. Strzegom i Dobromierz	gm. Dobromierz, m. i gm. Strzegom	jw
8.100.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Wał Strzegomki - Kruków - budowa wału p.powodziowego gm. Żarów	m. i gm. Żarów	jw
8.101.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Wały rzeki Piławy - Mościsko budowa wałów przeciwpowodziowych gm. Dzierżoniów	gm. Dzierżoniów	jw
8.102.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Gostkowie - Janków - odbudowa i modernizacja koryt rzek, gm. Domaniów	gm. Domaniów	jw
8.103.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Nieszkowice - budowa zbiornika p/pow. gm. Strzelin	m. i gm. Strzelin	jw

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu
8.104.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Struga I - zabezpieczenie p/pow. gm. Prusice i Oborniki Śl.	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice	jw
8.105.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Maleszów - budowa zbiornika retencyjnego gm. Kondratowice	gm. Kondratowice	jw
8.106.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Potok Gębicki - przebudowa koryta, gm. Strzelin	m. i gm. Strzelin	jw
8.107.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Odra - modernizacja wału, gm. Środa Śl. i Miękinia	gm. Miękinia, m. i gm. Środa Śląska	jw
8.108.	Zadania przygotowywane dokumentacyjnie: Średzka Woda - modernizacja koryta gm. Malczyce i Środa Śl.	gm. Malczyce, m. i gm. Środa Śląska	jw
8.109.	Wrocławski Węzeł Wodny: Komponent B4 – projekty budowlane, nadzór budowlany i administracja	obszar województwa	jw
8.110.	Wrocławski Węzeł Wodny: Komponent B1-1 Modernizacja obwałowania Blizanowice – Trestno Komponent ten obejmuje zadanie: Blizanowie – Trestno (wał polderu) przebudowa wału p/pow (obiekt WWW nr 3)	m. i gm. Siechnice	jw
8.111.	Wrocławski Węzeł Wodny: Komponent B1-2: Modernizacja obwałowania Kotowice-Siedlce; zadania: Kotowice-Siedlce – przebudz. wału p/pow. (obiekt WWW nr 1), Radwanice – etap II modernizacja wału polderowego na odcinku od ul. Opolskiej we Wrocławiu do Siechnic, (obiekt WWW nr 2), Siechnice – przebudowa wału p/pow (obiekt WWW nr 20a)	m. i gm. Siechnice m. Wrocław	jw
8.112.	Wrocławski Węzeł Wodny: Komponent B1-3: Budowa i modernizacja innych obwałowań powyżej m. Wrocławia	m. Wrocław	jw
8.113.	Wrocławski Węzeł Wodny: Komponent B1-11: Budowa i modernizacja innych obwałowań poniżej m. Wrocławia; zadania: Szczepin - przebudowa wału p/pow (obiekt WWW nr 13), Kozanów - przebudowa wału p/pow (obiekt WWW nr 15), Maślice - przebudowa wału p/pow (obiekt WWW nr 16), Pracze Odrzańskie - przebudowa wału p/pow. (obiekt WWW nr 17), Janówek - przebudowa wału p/pow (obiekt WWW nr 18)	m. Wrocław	jw
8.114.	Wrocławski Węzeł Wodny: Komponent B-3 Przebudowa kanału ulgi Odra – Widawa; zadanie: Przelew Odra-Widawa-Jaz klapowy (obiekt WWW nr 40)	gm. Czernica, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	jw
8.115.	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych: Lipki-Oława-modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice. Modernizacja wału W-1 (OM)	m. i gm. Jelcz-Laskowice, m. Oława, gm. Oława	Departament Mienia Wojewódzkiego i Zasobów Naturalnych
8.116.	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych: Kasina-odbudowa i modernizacja koryta rzeki, gm. Wrocław, gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce	m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, m. Wrocław	jw
8.117.	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych: Jawornik-Myslibórz, gm. Paszowice	gm. Paszowice	jw
8.118.	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych: Magazyny przeciwpowodziowe-modernizacja	obszar województwa	jw
8.119.	Program dla Odry 2006: Kotowice-Siedlce - przebudowa wału p/pow. (obiekt WWW nr 1)	m. i gm. Siechnice	jw
8.120.	Program dla Odry 2006: Domaszków – Tarchalice - odtworzenie naturalnej retencji przeciwpowodziowej doliny rzeki Odry, gm. Wołów – dokumentacja	m. i gm. Wołów	jw
8.121.	Program dla Odry 2006: Pielgrzymka - budowa zbiornika na rz. Skora gm. Pielgrzymka – dokumentacja	gm. Pielgrzymka	jw
8.122.	Program dla Odry 2006: Kotlina Kłodzka - ochrona p. powodziowa doliny rzeki Białej Łądeckiej pow. Kłodzko – dokumentacja	gm. Kłodzko, m. i gm. Łądek Zdrój, m. i gm. Stronie Śląskie	jw
8.123.	Program dla Odry 2006: Lipki – Oława - modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice Modernizacja wału W-1 (OM)	m. i g. Jelcz Laskowice, gm. Oława	jw
8.124.	Program dla Odry 2006: Lipki – Oława - modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice Modernizacja wału W-4 (S)	jw	jw
8.125.	Program dla Odry 2006: Lwówek Śl. - zabezp. p/pow. miasta Lwówek Śl. m. Lwówek Śl.	m. i gm. Lwówek Śląski	jw
8.126.	Program dla Odry 2006: Ścinawa - modernizacja wału p/pow. rz. Odry w km 316+800-325+500 gm. Ścinawa	m. i gm. Ścinawa	jw

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu
	wa – dokumentacja		
8.127.	Program dla Odry 2006: Wał rzeki Kaczawy (ul. Kartuska) m. Legnica	m. Legnica	jw
8.128.	Program dla Odry 2006: Wierzbak - zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Legnica – dokumentacja	m. Legnica	jw
8.129.	Program dla Odry 2006: Modernizacja wałów przeciwpowodziowych rzeki Odry w km 405+000 - 410+000, gm. Żukowice	gm. Żukowice	jw

Uwaga: w Zestawieniu 4.2.2. uwzględniono zadania, stanowiące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które mają wpływ na zmianę zagospodarowania terenu.

CZĘŚĆ III

ZASADY I NARZĘDZIA REALIZACJI PLANU

- 1. Zasady i narzędzia dla prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej**
- 2. Zasady i narzędzia wdrażania ustaleń i postulatów planu na poziomie lokalnym**
- 3. Wnioski dla polityki przestrzennej w regionach sąsiednich**
- 4. Wnioski dla polityki przestrzennej państwa**
- 5. Zasady planowania rozwoju i zagospodarowania obszarów problemowych**
- 6. Zasady prowadzenia monitoringu zmian stanu zagospodarowania przestrzennego oraz postępów w planowaniu przestrzennym**
- 7. Programy oraz studia i koncepcje wdrożeniowe**

1. ZASADY I NARZĘDZIA PROWADZENIA REGIONALNEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Projekt zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa stanowić będzie po uchwaleniu jeden z dwu – obok „Strategii rozwoju województwa” - podstawowych dokumentów prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej. W związku z podjętymi pracami nad aktualizacją „Strategii” oraz opracowaniu innych dokumentów programowania i planowania strategicznego na okres 2013-2020, zmiana planu powinna stanowić ich podstawę dla uwzględniania w nich przestrzennego wymiaru rozwoju województwa oraz formułowania zadań i projektów rozwojowych. Wśród ww. dokumentów wymienić należy obok zaktualizowanej „Strategii” także:

- 1) regionalny program operacyjny,
- 2) wieloletnią prognozę finansową z zamiennikiem inwestycyjnym,
- 3) wojewódzkie programy i strategie branżowe.

2. Dla uzyskania wysokiej spójności (integracji) ww. dokumentów jako narzędzi podstawowych planowania przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego, służących ukierunkowaniu średnio- i długookresowego rozwoju regionu, zakłada się przy ich opracowywaniu stosowanie takich zasad jak:

- 1) utrzymanie równorzędności obu ww. sfer planowania i rozbudowanie ich wzajemnych relacji;
- 2) prowadzenie prac nad ww. dokumentami planistycznymi w sposób kompleksowy i przy ścisłej współpracy instytucji i jednostek odpowiedzialnych za ich przygotowanie;
- 3) przyjmowanie wspólnych rozwiązań dla ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ochrony zabytków, rozwoju osadnictwa, transportu i infrastruktury technicznej;
- 4) prowadzenie stale aktualizowanej, kompleksowej diagnozy stanu istniejącego zagospodarowania regionu, stałego monitorowania zmian w jego zagospodarowaniu wraz z obserwacją zachodzących przemian społecznych i gospodarczych, a także stopnia realizacji założonych celów i wizji rozwoju przestrzennego;

5) szerokiego upowszechnienia i rozbudowy metod partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym i społeczno-gospodarczym oraz poprawy dostępności dokumentów planistycznych.

3. Powyższe zasady będą stosowane także przy prowadzeniu analiz, studiów i koncepcji oraz sporządzaniu programów, odnoszących się do odpowiednich obszarów i zagadnień dla określenia uwarunkowań i kierunków polityki przestrzennej województwa, a także przy opracowywaniu dolnośląskiego systemu informacji przestrzennej.

4. Przy prowadzeniu regionalnej polityki przestrzennej używane będą także inne narzędzia poza ww. , a w tym:

- 1) wspomaganie lub bezpośrednie prowadzenie inwestycji publicznych, związane z zaspokajaniem potrzeb społecznych (prowadzone m.in. przez Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei i niektóre wydziały Urzędu Marszałkowskiego);
- 2) stosowanie środków ekonomicznego wsparcia, dla stymulowania lub wspierania realizacji pożądaných działań w zakresie zagospodarowywania przestrzeni (prowadzone m.in. poprzez Dolnośląski Fundusz Pomocy Rozwojowej);
- 3) uspołecznienie procesów podejmowania decyzji, związane z rozwojem kontroli i partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym oraz edukacja, na rzecz pogłębiania świadomości zagadnień przestrzennych w życiu społeczeństwa;
- 4) wspomaganie badań naukowych, tworzących podstawy teoretyczne, po-znawcze i metodologiczne rozwoju regionalnego oraz planowania przestrzennego na tym poziomie;
- 5) doskonalenie struktur organizacyjnych dla systemowego planowania, monitorowania i funkcjonowania aktywnej polityki kształtowania przestrzeni.

5. Pomocne dla prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej może być wykorzystanie modelowych zasad zintegrowanego diagnozowania programowania, planowania i zarządzania rozwojem województwa, które przedstawia się obok na schemacie.

2. ZASADY WDRAŻANIA USTALEŃ I POSTULATÓW PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM

1. Wprowadzanie ustaleń i postulatów, zawartych w II części projektu zmiany planu do dokumentów planowania lokalnego stanowi zasadniczy element prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej. Wiąże się ono z potrzebą uzyskania spójności (integracji) ustaleń, obowiązujących dokumentów planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego województwa z aktualizowanymi sukcesywnie dokumentami tego typu na

poziomie lokalnym. Podstawową grupę wśród nich stanowią studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju gmin.

2. Zasadniczymi formami wprowadzania ustaleń i postulatów, zawartych w projekcie zmiany Planu są (zgodnie z obowiązującymi przepisami są ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym, zawarte w art. 9 pkt. 2, w art. 11 pkt. 4) i 6) oraz w art. 17 pkt. 7a)):

1) opracowywanie wniosków do studiów uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gmin, uwzględniających ustalenia zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz w programach zadań rządowych i samorządowych, a także opiniowanie studiów;

2) uzgadnianie projektów studiów w zakresie ich zgodności z ustaleniami ww. planu, zwłaszcza w odniesieniu do lokalizacji inwestycji celu publicznego;

3) opracowywanie wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających ustalenia zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz w programach zadań rządowych i samorządowych, a także opiniowanie studiów;

4) wskazane wyżej ustalenia zostały zebrane na Rysunku Nr 6 Planu „Podstawowe ustalenia Planu”;

5) opiniowanie wniosków o ustanowieniu Specjalnych Stref Ekonomicznych.

3. W II części projektu zmiany Planu wskazane zostały ustalenia podstawowe Planu, które mają charakter obligatoryjny. Ustalenia podstawowe obejmują w zakresie:

1) ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska:

- strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszary najwyższej ochrony;
- obszary zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) wymagające szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem;
- tereny udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż kopalin;
- obszary najlepszych gleb wymagających szczególnej ochrony;
- parki narodowe z otulinami;
- rezerwaty przyrody z otulinami;
- parki krajobrazowe z otulinami;
- obszary Natura 2000 specjalnej ochrony (OSO);
- obszary Natura 2000 – obszary specjalne ochrony (SOO);
- strefy ochronne uzdrowisk;
- parki kulturowe.

2) rozwoju osadnictwa:

- wojewódzkiego ośrodka administracji;
- ośrodków powiatowych i gminnych;

- głównego ośrodka aktywizacji o znaczeniu europejskim oraz ośrodków aktywizacji i równoważenia rozwoju o znaczeniu regionalnym i subregionalnym;

- ośrodki aktywizacji w sudeckim paśmie turystycznym o znaczeniu krajowym i regionalnym;

- ośrodki równoważenia rozwoju.

3) rozwoju transportu:

- autostrady (z ich numerami);

- drogi ekspresowe (z ich numerami);

- istniejące drogi krajowe przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic;

- istniejące drogi wojewódzkie przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic;

- planowane drogi o znaczeniu ponadregionalnym (w orientacyjnych przebiegach);

- planowane drogi o znaczeniu regionalnym (w orientacyjnych przebiegach);

- drogi w miastach na prawach powiatu;

- węzły drogowe na autostradach i drogach ekspresowych;

- główne mosty drogowe;

- linie kolejowe o znaczeniu międzynarodowym;

- pozostałe czynne linie kolejowe;

- odcinki Odrzańskiej Drogi Wodnej z III i II klasą żeglowności;

- Port Lotniczy Wrocław z obszarem ograniczonego użytkowania.

4) rozwoju systemów infrastruktury technicznej:

- strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych;

- obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;

- sieć gazowa wysokiego ciśnienia;

- rurociąg paliwowy;

- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne 400 kV, 220 kV i 110 kV (trasy planowane w orientacyjnym przebiegu).

5) poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa:

- obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią 1%;

- obszary zagrożenia powodzią dla rzeki Odry 1% i 10%;

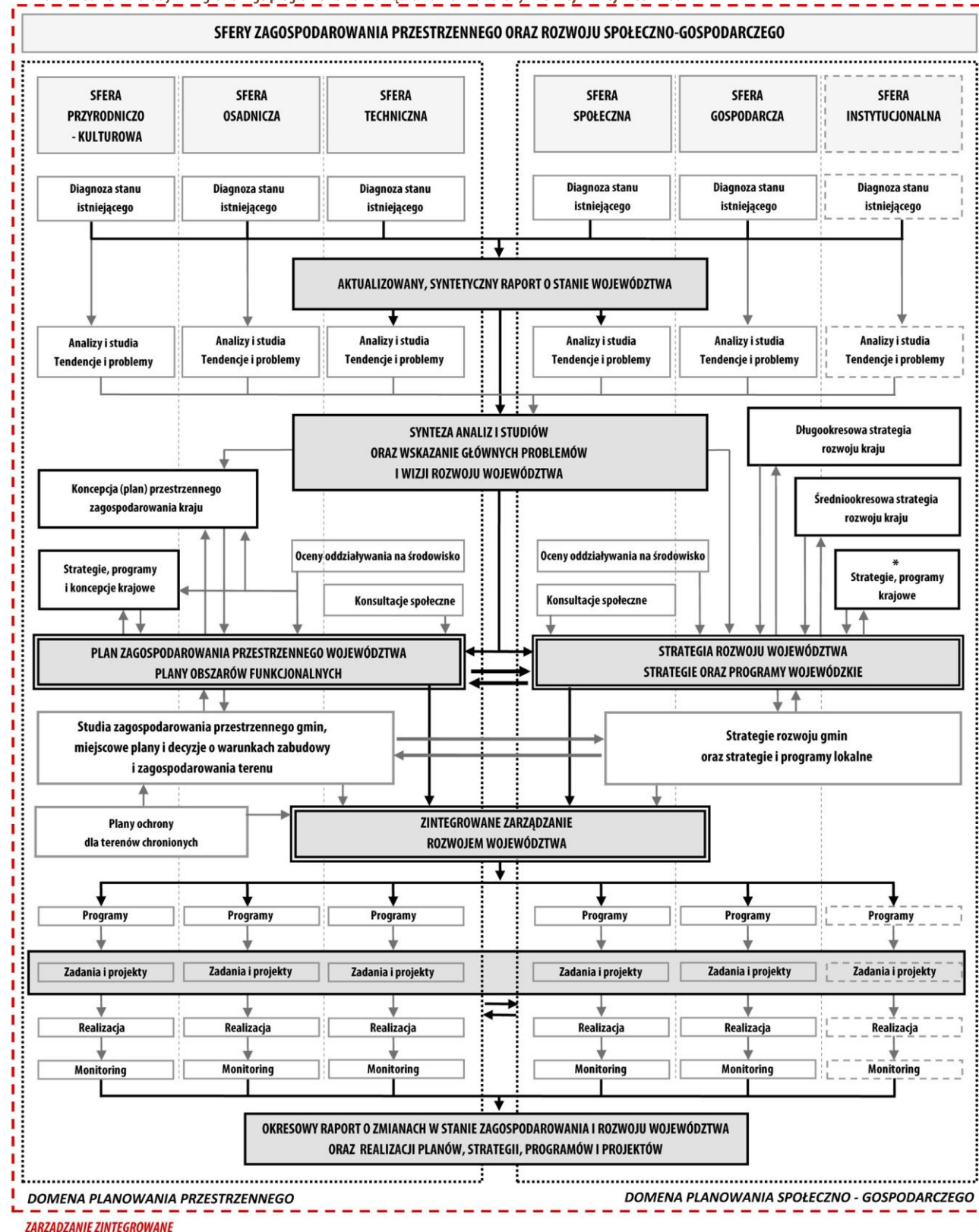
- zbiorniki retencyjne;

- poldery;

- trasa przerzutu wód katastrofalnych doliną Widawy;

- główne tereny zamknięte związane z obronnością.

Schemat 4: Modelowe zasady zintegrowanego programowania i zarządzania zrównoważonym rozwojem województwa.

3. WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W REGIONACH SĄSIEDNICH

1. Za podstawowe, rekomendowane dla polityki przestrzennej w regionach sąsiednich, uznaje się wnioski, dotyczące uwzględnienia powiązań systemu przyrodniczego województwa z jego otoczeniem. Wśród elementów tych powiązań wymienić należy m.in.:

- 1) wspólne i sąsiadujące istniejące złoża surowców mineralnych, w tym zwłaszcza złoża rud miedzi i srebra (niezagospodarowane złoża Bytom Odrzański) oraz gazu ziemnego, (złoża zagospodarowane: Szlichtyngowa, Wilków i Grochowice i niezagospodarowane: Dębina i Kandlew);
- 2) 11 wspólnych i sąsiadujących ze sobą zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych;
- 3) wspólne i sąsiadujące obszary ochrony przyrody i krajobrazu, spośród których szczególne znaczenie, w paśmie przyrodniczych powiązań województwa z jego otoczeniem mają: Bilateralny Rezerwat Biosfery Karkonosze/Krkonoše, położony w obszarze Sudetów Zachodnich oraz obszarach Natura 2000, o różnym statusie i charakterystyce;
- 4) krajowe korytarze ekologiczne, łączące Natura 2000 w Polsce (zachodni i południowo-centralny).

2. Do najważniejszych transgranicznych i transregionalnych problemów z zakresu ochrony przyrody, wymagających wspólnego rozwiązania należą:

- 1) niedostateczna ochrona wspólnych ekosystemów leżących po obu stronach granicy, np. Torfowiska Doliny Izery (obszar położony na terenie Republiki Czeskiej);
- 2) brak skoordynowanych planów ochrony dla obszarów wchodzących w skład systemu krajowego systemu NATURA 2000 (obszary położone na terenach Republiki Czeskiej i Republiki Federalnej Niemiec);
- 3) degradacja cennych walorów krajobrazowych i przyrodniczych jako konsekwencja nieracjonalnych decyzji lokalizacyjnych dotyczących farm wiatrowych (cały obszar pogranicza);
- 4) zanieczyszczenie zlewni Baryczy, Oławy i Widawy, pochodzenia rolniczego (woj. wielkopolskie i opolskie);
- 5) nadmierne rozdysponowanie zasobów wód podziemnych w dorzeczu Nysy Łużyckiej i Baryczy (RFN i woj. wielkopolskie);
- 6) niedostateczna współpraca w zakresie użytkowania zlewni rzek, dotycząca zwłaszcza: odprowadzania nieczyszczonych ścieków w dorzeczach Baryczy, Oławy, Odry, Widawy i Nysy Łużyckiej, (woj. wielkopolskie, opolskie, lubuskie, RFN i Republika Czeska) oraz zaburzenia ciągłości biologicznej: w dorzeczach Bobru, Nysy Łużyckiej, Nysy Kłodzkiej, Oławy i Odry, (woj. wielkopolskie, opolskie, lubuskie, RFN i Republika Czeska);
- 7) niedostateczna współpraca w zakresie monitoringu: obiegu, bilansu i czystości wód podziemnych w strefach przygranicznych Polski i Republiki Czeskiej: Niecka Wewnętrzna, obszar

Kudowa Zdrój-Police-Ardspach-Mioszów oraz w obszarze wpływów KWB „Turów”.

3. Za podstawowe, rekomendowane dla polityki przestrzennej w regionach sąsiednich uznaje się wnioski, dotyczące uwzględnienia powiązań województwa z jego otoczeniem poprzez liczne elementy systemów transportu i komunikacji. Należą do nich:

- 1) III Paneuropejski Korytarz Transportowy, łączący Dreźnie/Berlin-Wrocław-Katowice-Lwów-Kijów;
- 2) Środkoeuropejski Korytarz Transportowy CETC (jako inicjatywa międzyregionalna) relacji: Ystad-Szczecin-Praga-Bratysława-Wiedeń-Budapeszt-Ljubljana-Triest;
- 3) droga wodna Odry;
- 4) europejskie tranzytowe, kolejowe i drogowe, trasy komunikacyjne, łączące Europę Zachodnią i Północną z obszarami południowymi i wschodnimi kontynentu, przebiegających przez Wrocław i łączą go z europejskimi metropoliami: Warszawą, Berlinem, Pragą.

4. Do najważniejszych problemów, dotyczących transportu drogowego i ko-lejowego, wymagających rozwiązania na poziomach międzynarodowym i krajowym, a także międzyregionalnym należą:

- 1) brak dogodnego połączenia drogowego i kolejowego z Warszawą;
- 2) brak dogodnego, szybkiego połączenia drogowego województwa dolnośląskiego z Berlinem;
- 3) brak dogodnego i szybkiego połączenia kolejowego z Brnem i Pragą.
- 4) brak dogodnego, szybkiego połączenia drogowego Wrocławia i regionu z Brnem i dalej, z Austrią, Słowenią Włochami i Chorwacją;

5. Rzeka Odra stanowi element Środkoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC), łączącego Skandynawię i północne Włochy oraz Bałkany, przebiegającego przez Polskę, Czechy i Austrię. Odra spełnia również ważną rolę w sieci powiązań na osi wschód-zachód, zapewniając, poprzez kanały Odra-Hawela i Odra – Sprewa, połączenie z zachodnioeuropejskim systemem żegludowym (Niemcami oraz krajami Beneluksu). Rozwój tych połączeń umożliwi przewidywana realizacja projektu połączenia Odry z systemami żegludowymi Dunaju i Łaby. W układzie krajowym oś Odry łączy Dolny Śląsk z Górnym Śląskiem oraz aglomeracjami: opolską, zielonogórską i szczecińską. Zasadniczym zagadnieniem dla prowadzenia wspólnych działań obok odnowienia funkcji transportowych Odry jest konsekwentna realizacja zadań związanych z poprawą stanu ochrony przeciwpowodziowej w dolinie i zlewni tej rzeki.

6. Województwo posiada powiązania sieciami infrastruktury technicznej za-równo z ościennymi województwami jak również

w układzie transgranicznym. Najsilniejsze powiązania dotyczą systemu elektroenergetycznego: sieć przesyłowa krajowego systemu elektroenergetycznego najwyższych napięć umożliwia wyprowadzenie mocy z Elektrowni Turów oraz współpracę systemu krajowego z systemem niemieckim. Przez Dolny Śląsk odbywa się przesył gazu importowanego z Niemiec do systemu

krajowego (poprzez węzeł Lasów w gminie Pieńsk). Gazociągi wysokiego ciśnienia z obszaru województwa dolnośląskiego powiązane są ze złożami krajowymi poprzez węzeł Odolanów i Krobica. Podziemny Magazyn Gazu Wierzchowice (w rozbudowie) pełni rolę regulatora dla pokrycia nierównomierności zapotrzebowań odbiorców.

4. WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA

Za podstawowe wnioski do prowadzenia polityki przestrzennej państwa poprzez opracowanie koncepcji (planu) zagospodarowania przestrzennego kraju, których ujęcie w tym dokumencie ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju przestrzennego zarówno województwa jak i kraju uznaje się:

a) w ustaleniach dla podstawowych elementów krajowej sieci osadniczej:

- przyjęcie statusu wrocławskiego obszaru funkcjonalnego jako obszaru metropolitalnego i ośrodka aktywizacji o znaczeniu europejskim;
- uwzględnienie ośrodków o znaczeniu regionalnym, będących jednocześnie ośrodkami równoważenia rozwoju, takich jak: Bolesławiec, Dzierżonów, Głogów, Jelenia Góra, Kłodzko, Lubin, Legnica, Świdnica, Wałbrzych;

b) w ustaleniach dla ochrony środowiska:

- uwzględnienie ochrony korytarza ekologicznego doliny Odry,
- uwzględnienie kierunków rozbudowy regionalnego systemu ochrony przyrody;

c) w ustaleniach dla rozmieszczenia obiektów infrastruktury technicznej i transportowej, strategicznych zasobów wodnych i obiektów gospodarki wodnej:

- uwzględnienie w krajowym systemie autostrad i dróg ekspresowych docelowych przebiegów dróg S5 (jako autostrady do Poznania i drogi ekspresowej do Brna) oraz autostrady lub drogi ekspresowej S8 do Warszawy i do Pragi;
 - uwzględnienie w krajowym systemie transportu dróg S3 i S5 oraz linii kolejowych E 59 i C-E 59 jako składowych elementów Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC;
 - uwzględnienie w krajowym systemie transportu wodnego Odrzańskiej Drogi Wodnej E 30;
 - włączenie Wrocławia do systemu krajowych i międzynarodowych sieci Kolei Dużych Prędkości oraz jego połączenie w tej sieci z Berlinem i Pragą;
 - uwzględnienie w krajowym systemie transportu kolejowego poprawy konwencjonalnych powiązań Wrocławia z Warszawą oraz Pragą;
 - uwzględnienie w krajowym systemie energetycznym budowy elektrowni szczytowo-pompowej „Młoty”;
- d) we wskazaniu obszarów problemowe o znaczeniu krajowym i transgranicznym, w tym obszarów zagrożeń, wymagających szczegółowych studiów i planów:
- uwzględnienie obszaru pogranicza polsko-niemieckiego;
 - uwzględnienie obszaru sudeckiego.

5. ZASADY PLANOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

1. Zakłada się dla wyodrębnionych w projekcie zmiany planu 5 głównych obszarów problemowych, obejmujących następującą część obszaru województwa:

- 1) Wrocławski Obszar Funkcjonalny (docelowo: metropolitalny);
- 2) Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy;
- 3) Dolinę Odry;
- 4) Obszar sudecki;
- 5) Pogranicze polsko-niemieckie i Pogranicze polsko-czeskie.

Opracowanie kompleksowych studiów i analiz, w tym obejmujących cele i kierunki zagospodarowania ww. obszarów i ich deli-

mitację oraz w razie zaistnienia takich potrzeb sporządzenie ich planów zagospodarowania przestrzennego dla ich całości lub części jako obszarów funkcjonalnych.

Winno się w nich uwzględniać ustalenia planu województwa oraz specyfikę i potrzebę rozwiązania podstawowych problemów rozwoju przestrzennego. Podstawą sporządzenia ww. opracowań winno być porozumienie, zawarte pomiędzy Marszałkiem Województwa a odpowiednimi samorządami.

2. Głównymi celami opracowania ww. planów zagospodarowania przestrzennego (lub studiów) mogłyby być cele wskazane w poniższym zestawieniu.

Tabela 14: Wy stępowanie zadań rozwojowych w obszarach problemowych.

Sfery	Główne cele rozwoju wynikające z potrzeby rozwiązania problemów rozwojowych	Występowanie w obszarach			
		Wrocławski obszar funkcjonalny	Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy	dolina Odry	obszar sudecki
przyrodniczo-kulturowa	1. Uzyskanie spójności i ciągłości systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych oraz kulturowych	X		X	X
	2. Powstrzymanie presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni z wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi	X	X	X	X
	3. Podjęcie rekultywacji i ponownego zagospodarowania terenów zdewastowanych i zdegradowanych	X			X
	4. Pełna eliminacja zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych komponentów środowiska	X		X	X
osadnicza	5. Powstrzymanie negatywnych procesów suburbanizacji, szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych ośrodków miejskich	X	X		
	6. Wyrównanie tempa rozwoju w podstawowych ośrodkach układu osadniczego województwa		X		X
	7. Wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowiskowego województwa oraz poprawa dostępności głównych miejscowości turystycznej województwa				X
techniczna	8. Poprawa dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków osadniczych województwa do i z Wrocławiem	X			
	9. Poprawa stanu technicznego podstawowej sieci drogowej oraz sieci kolejowej	X	X	X	X
	10. Poprawa zaopatrzenia w wodę obszarów peryferyjnych regionu oraz powolny wzrost jej retencjonowania				X
	11. Rozwój ponadgminnych struktur wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi	X	X		X
	12. Rozbudowa oraz gruntowna modernizacji systemów energetycznych w województwie	X	X	X	X
	13. Poprawa zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami powodzi	X		X	X

6. ZASADY PROWADZENIA MONITORINGU ZMIAN STANU ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POSTĘPÓW W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

1. Potrzeba budowy systemu monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa, postępów w planowaniu przestrzennym oraz oceny realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa wynika z ustawowego obowiązku jego okresowej oceny oraz konieczności wypracowania sprawnego, nowoczesnego narzędzia zarządzania przestrzenią. Wyniki prowadzonego monitoringu winny być gromadzone, opracowywane i udostępniane dla potrzeb samorządu województw, samorządów lokalnych i innych jednostek, uczestniczących w programowaniu i planowaniu rozwoju przestrzennego województwa, a także dla obywateli. Utworzona w efekcie budowy omawianego systemu stale aktualizowana baza danych winna stanowić jeden z elementów Dolnośląskiego Systemu Informacji Przestrzennej oraz funkcjonowania Dolnośląskiego Regionalnego Obserwatorium Rozwoju. Ww. system powinien być wykorzystywany m.in. dla sporządzania raportów o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa, następnych aktualizacji jego planu zagospodarowania oraz opracowanych dla jego potrzeb innych dokumentów planistycznych i strategiczno-operacyjnych.

2. System monitoringu będzie budowany przy wykorzystaniu dostępnych systemów przepływu danych i informacji oraz dostępnych baz danych, opracowań, stosowanych wskaźników i kryteriów ocen. Poprzez jego funkcjonowanie zapewni się powszechny dostęp do zawartych w nim wyników opracowań, wykonywanych przez podległe Marszałkowi Województwa jednostki organizacyjne. System będzie operował danymi ekonometrycznymi oraz przestrzennymi, odnoszącymi się do administracyjnego podziału województwa i odpowiednich poziomów NTS 2-5 oraz grup zjawisk i pojedynczych obiektów, związanych z gospodarką przestrzenną.

3. Zakłada się następujący zakres monitoringu zagospodarowania przestrzennego województwa i postępów w planowaniu przestrzennym

- 1) obszary prowadzenia monitoringu, obejmujące sfery :
 - przyrodniczo – kulturową;
 - osadniczą;
 - techniczną(transport i infrastrukturę) i ochronę przeciwpowodziową;
 - społeczną;
 - gospodarczą;

2) obszary związane z prowadzeniem polityki przestrzennej gmin, a w tym stan opracowania:

- studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym zmian użytkowania terenu;

3) obszary związane z prowadzeniem polityki przestrzennej samorządu województwa, a w tym stan realizacji ustaleń:

- planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- strategii rozwoju województwa;
- wojewódzkiego programu operacyjnego i innych programów rozwojowych.

4. Dla sprawnego działania systemu monitoringu zakłada się funkcjonowanie przestrzennych danych referencyjnych, spójnych dla opracowań planistycznych na odpowiednich poziomach administracji i służących harmonizacji danych przestrzennych z tych poziomów. Jednakowa referencja jest potrzebna zarówno dla sprawnego przepływu informacji pomiędzy służbami poziomu regionalnego, jak również stanowi niezbędny element monitoringu dla poziomu lokalnego. Dla umożliwienia przełożenia, czy implementowania podstawowych części ustaleń planistycznych, zawartych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, tak aby tworzyły one bazę danych dla realizacji polityki przestrzennej na poziomie województwa, potrzebne jest:

1) wypracowanie standardów zapisu ww. dokumentów, generujących przełożenie ich ustaleń na poziom wojewódzki;

2) opracowanie spójnej bazy referencyjnej, umożliwiającej prowadzenie prac projektowych na poziomie lokalnym oraz wojewódzkim (taką bazą mogłaby być Topograficzna Baza Danych, przygotowywana przez wojewódzkie ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej).

5. Przy opracowywaniu systemu monitoringu wykorzystany zostanie dorobek szeregu inicjatyw, wspierających działania monitorujące zagospodarowanie przestrzenne, a w tym m.in.:

1) Dyrektywy INSPIRE - dotyczącej standaryzacji zasad wymiany i udostępniania informacji przestrzennych i stanowiącej główną inicjatywę państw Wspólnoty Europejskiej, zmierzającej do stworzenia ogólnoeuropejskiej infrastruktury informacji przestrzennej, wprowadzającej zasady i standardy, niezbędne do realizacji zadań związanych z tworzeniem, wymianą i dostępem do danych przestrzennych;

2) Rozporządzenia GMES, związanego z wykorzystaniem danych z obserwacji satelitarnych przez użytkowników publicznych na szczeblu regionalnym i lokalnym do oceny zmian zachodzących w przestrzeni;

3) Planu4All (realizowanego w ramach eContentplus), zmierzającego do harmonizacji danych planowania przestrzennego i bazującego na istniejących, najlepszych praktykach regionów i miast Unii Europejskiej oraz rezultatach obecnych projektów badawczych (miejskie i powiatowe).

7. OPACOWANIA WDROŻENIOWE

1. Dodatkowymi instrumentami regionalnej polityki przestrzennej, przy opracowaniu zmiany planu przestrzennego zagospodarowania województwa będą także opracowania planistyczne, sporządzane stosownie do potrzeb dla wskazanych w planie obszarów problemowych, funkcjonalnych lub ich części oraz służące rozwiązaniu szczególnie istotnych problemów rozwoju województwa. Wśród ww. opracowań w pierwszej kolejności proponuje się wykonanie następujących opracowań, rozwijających przyjęte kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) plan zagospodarowania przestrzennego wrocławskiego obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego);
- 2) studium prognostyczne dla scenariuszy rozwojowych LGOM, obejmującej tereny potencjalnej eksploatacji złóż węgla brunatnego w rejonie Legnicy;
- 3) studium rozwoju kształtującej się aglomeracji Jeleniej Góry;

4) studium rozwoju kształtującej się aglomeracji „sowiogórskiej”;

5) raport o miastach województwa, obejmujący studium przekształceń miasta i relacji miasto-wieś.

2. Dla rozwiązania istotnych dla rozwoju przestrzennego województwa problemów w skali ponadregionalnej, zakłada się także sporządzenie następujących opracowań planistycznych we współpracy z województwami zachodniego i południowego pogranicza Polski oraz przygranicznych regionów Niemiec i Czech:

- 1) studium zagospodarowania przestrzennego polskiej części terenów pogranicza polsko-niemieckiego;
- 2) strategii rozwoju Polski Zachodniej;
- 3) koncepcji wielofunkcyjnego rozwoju Sudetów Polskich i Czeskich.

ANEKSY

1. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

1.1 ZESTAWIENIE WYKAZ TERENÓW ZAMKNIĘTYCH POZOSTAJĄCYCH W TRWAŁYM ZARZĄDZIE LUB UŻYTKOWANIU REJONOWEGO ZARZĄDU INFRASTRUKTURY WE WROCŁAWIU WG STANU NA DZIEŃ 08.02.2011 R.

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
1	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	15/160	43,9700	użytkowanie
2	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	25/202	41,7200	użytkowanie
3	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	26/203	17,5800	użytkowanie
4	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	37/208	60,0300	użytkowanie
5	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	38/207	32,0200	użytkowanie
6	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	40/211	40,3300	użytkowanie
7	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	41/210	48,5000	użytkowanie
8	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	42/214	41,9800	użytkowanie
9	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	55/213	79,0100	użytkowanie
10	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	576	165,9000	użytkowanie
11	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	66/498	58,3700	użytkowanie
12	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	67/499	76,6100	użytkowanie
13	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	68/500	78,9200	użytkowanie
14	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	100/502	77,4300	użytkowanie
15	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	138/282	141,0200	użytkowanie
16	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	54/212	86,2300	użytkowanie
17	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	64/219	70,2900	użytkowanie
18	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	65/220	62,2600	użytkowanie
19	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	83/501	158,2400	użytkowanie
20	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	139/281	113,0700	użytkowanie
21	Osiecznica	Świętoszów	Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	578	505,6500	użytkowanie
22	Osiecznica		0010 Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/8	3,7164	trwały zarząd
23	Osiecznica		0010 Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/16	3,7084	trwały zarząd
24	Osiecznica		0010 Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/18	1,7957	trwały zarząd
25	Osiecznica		0010 Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/15	0,9597	trwały zarząd
26	Osiecznica		0010 Świętoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/17	0,7938	trwały zarząd
27	Gm. Oleśnica		Cieśle	Oleśnica	AM- 3	57/16	0,1050	trwały zarząd
28	Gm. Oleśnica		Cieśle	Oleśnica	AM- 3	57/17	3,3881	trwały zarząd
29	m. Głogów		Chrobry	Głogów	AM- 2	58/2	16,5516	trwały zarząd
30	m. Głogów		Chrobry	Głogów	AM- 3	63/19	0,2384	trwały zarząd
31	m. Głogów		Chrobry	Głogów	AM- 3	63/7	5,0514	trwały zarząd
32	m. Głogów		Fabryczna	Głogów	AM- 3	14	2,5970	trwały zarząd
33	m. Głogów		Fabryczna	Głogów	AM- 4	17	10,5732	trwały zarząd
34	Jerzmanowa		Jaczów	Głogów	AM- 3	777/6	122,0266	trwały zarząd
35	m. Wrocław		Ratyń	Grodzkie W-w	AM- 8	1/1	31,7113	trwały zarząd
36	m. Jelenia Góra		Jelenia Góra 28 NE	Jelenia Góra	AM- 36	13	0,6956	trwały zarząd

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
37	m.Kłodzko		Centrum	Kłodzkie	AM-2	53	0,1866	trwały zarząd
38	m.Kłodzko		Zacisze	Kłodzkie	AM-3	9	13,6147	trwały zarząd
39	m.Kłodzko		Zacisze	Kłodzkie	AM-4	47/2	1,0216	trwały zarząd
40	Gm. Kłodzko		Jaszkowa Dolna	Kłodzkie	AM-4	926/59	36,1040	trwały zarząd
41	Gm. Kłodzko		Jaszkowa Dolna	Kłodzkie	AM-4	cz.926/45	223,4237	trwały zarząd
42	m.Kłodzko		Kukułka	Kłodzkie	AM-5	1/10	8,5060	użytkowanie wieczyste
43	m.Kłodzko		Ptasia Góra	Kłodzkie	AM-2	16/22	0,0774	użytkowanie wieczyste
44	m.Kłodzko		Jaszkowa Dolna	Kłodzkie	AM-4	cz.926/45	1,6940	trwały zarząd
45	m.Kłodzko		Ptasia Góra	Kłodzkie	AM-3B	107/17	1,3861	trwały zarząd
46	m.Kłodzko		Ptasia Góra	Kłodzkie	AM-3B	107/18	0,3465	trwały zarząd
47	m.Kłodzko		Ptasia Góra	Kłodzkie	AM-2	1/1	0,0757	trwały zarząd
48	m.Kłodzko		Ptasia Góra	Kłodzkie	AM-2	16/2	0,3873	użytkowanie wieczyste
49	m.Kłodzko		Ptasia Góra	Kłodzkie	AM-3	8/12	10,8715	trwały zarząd
50	Kudowa Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM-9	229/7.	2,5441	trwały zarząd
51	Kudowa Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM-9	272/2.	0,0124	trwały zarząd
52	Kudowa Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM-9	272/3.	0,2952	trwały zarząd
53	m. Ladek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM-11	370	0,1775	trwały zarząd
54	m. Wrocław		Grabiszyn	Grodzkie W-w	AM-44	11/5	0,3090	trwały zarząd
55	m. Wrocław		Kowale	Grodzkie W-w	AM-21	16/1	6,3257	trwały zarząd
56	m. Wrocław		Partynice	Grodzkie W-w	AM-11	2/9	1,8967	trwały zarząd
57	m. Wrocław		Partynice	Grodzkie W-w	AM-11	2/10	3,9629	trwały zarząd
58	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM-8	cz.4/30	24,6545	trwały zarząd
59	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM-8	4/25	0,8564	trwały zarząd
60	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM-8	4/28	0,0482	trwały zarząd
61	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM-8	4/29	3,2143	trwały zarząd
62	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM-15	1/44	0,0467	trwały zarząd
63	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM-15	1/60	0,0128	trwały zarząd
64	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM-15	1/61	0,4871	trwały zarząd
65	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM-15	1/68	28,7194	trwały zarząd
66	m. Wrocław		Południe	Grodzkie W-w	AM-33	41	3,0414	trwały zarząd
67	m. Wrocław		Grabiszyn	Grodzkie W-w	AM-43	2/4	0,0309	trwały zarząd
68	m. Wrocław		Grabiszyn	Grodzkie W-w	AM-43	2/5	6,5855	trwały zarząd
69	m. Wrocław		Grabiszyn	Grodzkie W-w	AM-43	3/4	0,4224	trwały zarząd

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Projekt zmiany Planu

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
				w				
70	m. Wrocław		Grabiszyn	Grodzkie W-w	AM- 43	3/5	0,0122	trwały zarząd
71	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	13/3	0,0373	trwały zarząd
72	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	11/3	0,0592	trwały zarząd
73	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	cz.4/30	20,3252	trwały zarząd
74	m. Wrocław		Stare Miasto	Grodzkie W-w	AM- 18	6/6	10,7088	trwały zarząd
75	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 16	13/2	4,2099	trwały zarząd
76	m. Wrocław		Gaj	Grodzkie W-w	AM- 12	1/2	18,1349	trwały zarząd
77	m. Wrocław		Stare Miasto	Grodzkie W-w	AM- 26	94	0,4571	trwały zarząd
78	m. Wrocław		Plac Grunwaldzki	Grodzkie W-w	AM- 21	3/5	0,2080	trwały zarząd
79	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	1	0,3006	trwały zarząd
80	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	3	1,7073	trwały zarząd
81	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	cz.4/30	73,3382	trwały zarząd
82	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/24	0,2157	trwały zarząd
83	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	30/1	0,0068	trwały zarząd
84	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	30/2	0,0068	trwały zarząd
85	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	30/3	0,4351	trwały zarząd
86	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	8	0,0308	trwały zarząd
87	m. Łądek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM- 10	315	2,7188	trwały zarząd
88	m. Łądek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM- 11	377	0,3775	trwały zarząd
89	m. Łądek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM- 3	66/7	0,0839	trwały zarząd
90	m. Łądek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM- 3	66/13	0,3162	trwały zarząd
91	m. Łądek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM- 10	323	0,1871	trwały zarząd
92	m. Łądek Zdrój		Stary Zdrój	Kłodzkie	AM- 10	320/1	0,9547	trwały zarząd
93	m. Wrocław		Osobowice	Grodzkie W-w	AM- 14	2/4	0,0309	trwały zarząd
94	m. Wrocław		Osobowice	Grodzkie W-w	AM- 14	2/5	0,1584	trwały zarząd
95	m. Wrocław		Osobowice	Grodzkie W-w	AM- 14	2/8	4,6207	trwały zarząd
96	m. Wrocław		Osobowice	Grodzkie W-w	AM- 19	39/1	0,0114	trwały zarząd
97	m. Wrocław		Osobowice	Grodzkie W-w	AM- 19	39/2	0,0007	trwały zarząd
98	m. Wrocław		Osobowice	Grodzkie W-w	AM- 19	39/3	5,2271	trwały zarząd
99	m. Wrocław		Borek	Grodzkie W-w	AM- 6	3/8	1,6828	trwały zarząd

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
100	m. Wrocław		Borek	Grodzkie W-w	AM-6	3/9	0,0475	trwały zarząd
101	m. Oleśnica		Oleśnica	Oleśnica	AM-11	2/67	0,8106	trwały zarząd
102	m. Oleśnica		Oleśnica	Oleśnica	AM-10	8/15	1,3033	trwały zarząd
103	m. Oleśnica		Oleśnica	Oleśnica	AM-29	cz.8/23	18,3897	trwały zarząd
104	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/10	8,4709	trwały zarząd
105	Gm. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	cz. 299/19	24,7090	trwały zarząd
106	m. Bolesławiec		Bolesławiec 15	Bolesławiec	AM-1	2	7,2222	trwały zarząd
107	m. Bolesławiec	Bolesławiec	Bolesławiec 15	Bolesławiec	AM-01	507/1	21,2800	użytkowanie
108	m. Bolesławiec	Bolesławiec	Bolesławiec 15	Bolesławiec	AM-01	512/1	29,1200	użytkowanie
109	m. Bolesławiec	Bolesławiec	Bolesławiec 15	Bolesławiec	AM-01	513/1	25,5700	użytkowanie
110	m. Bolesławiec	Bolesławiec	Bolesławiec 15	Bolesławiec	AM-01	522/1	20,8700	użytkowanie
111	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	cz. 299/19	12,5439	trwały zarząd
112	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/7	0,0164	trwały zarząd
113	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/8	0,0386	trwały zarząd
114	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/146	5,3093	trwały zarząd
115	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/147	0,9309	trwały zarząd
116	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/125	4,7768	trwały zarząd
117	Gm. Bolesławiec		Łaziska	Bolesławiec	AM-2	1005/126	11,6884	trwały zarząd
118	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/52	1,5158	trwały zarząd
119	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/53	2,7690	trwały zarząd
120	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/18	0,0910	trwały zarząd
121	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/20	6,7448	trwały zarząd
122	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/21	0,0432	trwały zarząd
123	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/22	0,2920	trwały zarząd
124	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/23	0,3995	trwały zarząd
125	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/25	9,2253	trwały zarząd
126	m. Bolesławiec		Bolesławiec 12	Bolesławiec	AM-3	299/26	0,4755	trwały zarząd
127	m. Milicz		Milicz	Milicz	AM-14	44/2	0,0258	trwały zarząd
128	m. Milicz		Milicz	Milicz	AM-14	44/4	10,3606	trwały zarząd
129	m. Milicz		Milicz	Milicz	AM-14	45/2	0,5415	trwały zarząd
130	m. Wrocław		Polanowice	Grodzkie W-w	AM-7	6	4,3974	trwały zarząd
131	m. Wrocław		Polanowice	Grodzkie W-w	AM-7	8	0,1502	trwały zarząd
132	Wisznia Mała		Krynicy	Trzebnica	AM-1	199/14	0,0043	trwały zarząd
133	Wisznia Mała		Krynicy	Trzebnica	AM-1	199/15	0,0928	trwały zarząd
134	Oborniki Śl. - obszar wiejski		Paniowice	Trzebnica	AM-16	190	12,0000	trwały zarząd
135	Miękinia		Źródła	Środa Śląska	AM-2	250/11	85,2716	trwały zarząd
136	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM-5	2/8	0,3637	trwały zarząd
137	Głogów		Serby	Głogów	AM-3	655/6	1,3980	trwały zarząd
138	Głogów		Serby	Głogów	AM-3	655/17	53,4170	trwały zarząd
139	Głogów	Głogów	Serby	Głogów	AM-3	673/278	1,0098	użytkowanie
140	Oborniki Śl. - obszar wiejski		Wilczyn	Trzebnica	AM-1	230/3	12,9421	trwały zarząd
141	Wisznia Mała		Miennice	Trzebnica	AM-2	312/2	13,7452	trwały zarząd
142	Duszniki-Zdrój		Podgórze	Kłodzkie	AM-1	3	5,1169	trwały zarząd

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Projekt zmiany Planu

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
143	Duszyniki-Zdrój		Wapienniki	Kłodzkie	AM- 8	101	0,0660	trwały zarząd
144	Duszyniki-Zdrój		Wapienniki	Kłodzkie	AM- 8	104	1,8806	trwały zarząd
145	Duszyniki-Zdrój		Wapienniki	Kłodzkie	AM- 8	107	1,3789	trwały zarząd
146	Duszyniki-Zdrój		Wapienniki	Kłodzkie	AM- 9	112	2,5499	trwały zarząd
147	Duszyniki-Zdrój		Wapienniki	Kłodzkie	AM- 9	116	2,4374	trwały zarząd
148	Duszyniki-Zdrój	Zdroje	Podgórze	Kłodzkie	AM- 1	cz. 204/121	1,0000	użytkowanie
149	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 9	4/2	0,2858	trwały zarząd
150	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 9	4/3	0,7669	trwały zarząd
151	m. Wrocław		Południe	Grodzkie W-w	AM- 34	44	0,1129	trwały zarząd
152	Kobierzyce		Ślęza	Ziemskie W-w	AM- 1	119	2,9900	trwały zarząd
153	Kobierzyce		Ślęza	Ziemskie W-w	AM- 1	159/2	5,0000	trwały zarząd
154	Kąty dolnośląskie		Pietrzykowice	Ziemskie W-w	AM- 2	107/1	0,2439	trwały zarząd
155	m. Wrocław		Partynice	Ziemskie W-w	AM- 12	1/54	0,1718	trwały zarząd
156	Głogów		Serby Stare	Głogów	AM- 1	140/1	38,2035	trwały zarząd
157	m. Wrocław		Południe	Grodzkie W-w	AM- 33	19	0,2167	trwały zarząd
158	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	154	0,1200	trwały zarząd
159	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	242	7,2300	trwały zarząd
160	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	243	0,8800	trwały zarząd
161	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	244	0,4400	trwały zarząd
162	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	245	2,1400	trwały zarząd
163	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	246	1,3500	trwały zarząd
164	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	247	1,6100	trwały zarząd
165	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	248	2,8600	trwały zarząd
166	Radków - obszar wiejski		Pasterka	Kłodzkie	AM- 2	233/1	1,1090	trwały zarząd
167	m. Wrocław		Gaj	Grodzkie W-w	AM- 6	18/48	0,1423	trwały zarząd
168	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/30	0,5655	trwały zarząd
169	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/35	0,0859	trwały zarząd
170	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/36	0,3108	trwały zarząd
171	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/37	0,5264	trwały zarząd
172	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/97	2,1241	trwały zarząd
173	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/42	3,8759	trwały zarząd

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
174	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/94	237,5626	trwały zarząd
175	m. Wrocław		29-Jarnołtów	Grodzkie W-w	AM- 9	1/1	1,8670	trwały zarząd
176	m. Wrocław		Strachowice	Grodzkie W-w	AM- 15	1/69	0,1677	trwały zarząd
177	Kąty dolnośląskie		Krzepków	Ziemskie W-w	AM- 1	111/27	1,9386	trwały zarząd
178	Kąty dolnośląskie		Krzepków	Ziemskie W-w	AM- 1	111/32	4,5316	trwały zarząd
179	Kąty dolnośląskie		Krzepków	Ziemskie W-w	AM- 1	111/29	1,3435	trwały zarząd
180	Kąty dolnośląskie		Krzepków	Ziemskie W-w	AM- 1	111/24	0,5581	trwały zarząd
181	Kąty dolnośląskie		Krzepków	Ziemskie W-w	AM- 1	111/34	45,4169	trwały zarząd
182	m. Oleśnica		Oleśnica	Oleśnica	AM- 29	cz.8/23	3,1409	trwały zarząd
183	m. Oleśnica		Oleśnica	Oleśnica	AM- 13	10/2	3,3639	trwały zarząd
184	Gm. Oleśnica		Spalice	Oleśnica	AM- 1	382/11	26,8856	trwały zarząd
185	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	19/2	0,2692	trwały zarząd
186	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	19/4	0,1538	trwały zarząd
187	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	24/10	0,6693	trwały zarząd
188	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	24/8	0,7609	trwały zarząd
189	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	27/12	0,0315	trwały zarząd
190	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	27/4	0,0793	trwały zarząd
191	Duszniki-Zdrój		Zieleniec	Kłodzkie	AM- 3	28/3	0,0534	trwały zarząd
192	Duszniki-Zdrój	Zdroje	Zieleniec	Kłodzkie	AM- 4	cz.2/1	0,3790	użytkowanie
193	Duszniki-Zdrój	Zdroje	Zieleniec	Kłodzkie	AM- 4	3/1	0,3778	użytkowanie
194	Duszniki-Zdrój	Zdroje	Zieleniec	Kłodzkie	AM- 4	cz.3/2	0,0672	użytkowanie
195	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	218/4	0,2909	trwały zarząd
196	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/42	0,5670	trwały zarząd
197	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/44	4,7041	trwały zarząd
198	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/45	0,0461	trwały zarząd
199	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/19	3,8339	trwały zarząd
200	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	573/21	1,1864	trwały zarząd
201	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	565	0,2809	trwały zarząd
202	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	566/1	0,6130	trwały zarząd
203	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	566/2	1,4940	trwały zarząd
204	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	cz. 575	19,2909	trwały zarząd
205	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/4	0,0093	trwały zarząd
206	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	199	0,1021	trwały zarząd
207	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	567	0,1361	trwały zarząd
208	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	568	0,7703	trwały zarząd
209	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	569.	0,0786	trwały zarząd
210	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	570.	0,6579	trwały zarząd
211	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	571.	0,2492	trwały zarząd
212	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	574.	4,7601	trwały zarząd
213	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	cz. 575	12,6753	trwały zarząd
214	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/53	0,6977	trwały zarząd
215	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/36	0,1802	trwały zarząd

LP.	Jednostka ewidencyjna	Nadleśnictwo	Obręb	Starostwo	Arkusze mapy	Nr ewidencyjny (działki ewid. lub oddziału leśnego)	Pow. terenu [ha]	Rodzaj Władania
216	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/38	0,0354	trwały zarząd
217	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	80/13	1,2618	trwały zarząd
218	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	cz. 575	46,8231	trwały zarząd
219	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	206/4	0,5087	trwały zarząd
220	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	74	0,0427	trwały zarząd
221	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	75/9	0,6885	trwały zarząd
222	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	213	33,4719	trwały zarząd
223	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	49	25,9200	trwały zarząd
224	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	50	0,4100	trwały zarząd
225	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	51	0,1200	trwały zarząd
226	Chocianów - obszar wiejski		Chocianowice	Polkowice	AM- 19	2286/26	217,7618	trwały zarząd
227	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 32	85/2	1,7151	trwały zarząd
228	Osiecznica		Świątoszów	Bolesławiec	AM- 16	222	5,6203	trwały zarząd
229	m. Wrocław		61 Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/17	0,2435	trwały zarząd
230	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/18	0,0734	trwały zarząd
231	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/19	0,8213	trwały zarząd
232	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/20	0,0883	trwały zarząd
233	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/21	0,2973	trwały zarząd
234	m. Wrocław		Różanka	Grodzkie W-w	AM- 8	4/22	0,4151	trwały zarząd
235	m. Wrocław		Karłowice	Grodzkie W-w	AM- 15	2/4	13,9599	trwały zarząd
236	m. Wrocław		Poświętne	Grodzkie W-w	AM- 17	3/1	2,1504	trwały zarząd
237	m. Wrocław		Sołtysowice	Grodzkie W-w	AM- 9	4/56	3,7021	trwały zarząd
238	m. Wrocław		Sołtysowice	Grodzkie W-w	AM- 9	4/57	0,0188	trwały zarząd
239	gm. Wisznia Mała		Cienin	Trzebnica	AM- 1	1/1	118,5761	trwały zarząd
240	gm. Wisznia Mała		Raków	Trzebnica	AM- 1	1/1	27,6136	trwały zarząd
241	gm. Wisznia Mała		Malin	Trzebnica	AM- 2	331/2	123,9781	trwały zarząd
242	Długołęka		Pasikurowice	Ziemskie wrocław	AM- 2	668	135,7114	trwały zarząd

1.2. WYKAZ STREF OCHRONNYCH WOKÓŁ OBIEKTÓW WOJSKOWYCH (STAN NA 08.10.2011 R.)

1.	Strefa ochronna wokół obiektu wojskowego w m. Bolesławiec podstawa: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec, uchwalony przez Radę Miasta w Bolesławcu Uchwałą Nr VI/43/07 z dnia 14 marca 2007 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2007 r. Nr 120, poz. 1607
2.	Obszar ograniczonego użytkowania wokół obiektu wojskowego w m. Pietrzykowice podstawa: Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 8 stycznia 2003 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania
3.	Strefa ochronna ujęcia wody w m. Duszniki Zdrój podstawa: Decyzja Wojewody Wałbrzyskiego Nr OŚ.IV-6210/29/97 z dnia 10 września 1997 r. w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego oraz ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody dla Ośrodka Szkolenia Piechoty Górskiej w m. Duszniki Zdrój
4.	Strefa ochronna ujęcia wody w m. Bolesławiec podstawa: Decyzja Wojewody Dolnośląskiego Nr ŚR.1.6814-2/06 z dnia 10 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla Jednostki Wojskowej w m. Bolesławiec

5. Strefa ochronna ujęcia wody w m. Duninów, podstawa: a) Decyzja Wojewody Legnickiego Nr OŚ.III.6210-1/45/97 z dnia 23 września 1997 r. w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego oraz ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody dla Jednostki Wojskowej w m. Duninów, b) Decyzja Starosty Polkowickiego Nr ŚR.6223/31/01 z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego oraz ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody dla Jednostki Wojskowej w m. Duninów
6. Strefa ochronna ujęcia wody w m. Raków k/Wrocławia podstawa: a) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla Ośrodka Jeździeckiego Wyższej Szkoły Oficerskiej we Wrocławiu w Rakowie Wielkim, gmina Wiszenia Mała, b) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 4 czerwca 2003 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla Ośrodka Jeździeckiego Wyższej Szkoły Oficerskiej we Wrocławiu w Rakowie Wielkim, gmina Wiszenia Mała
7. Strefa ochronna ujęcia wody w m. Ostra Góra podstawa: Decyzja Starosty Kłodzkiego Nr OŚR 6225-07/02 z dnia 22.11.2002 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody dla Ośrodka Szkoleniowego Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łądowych w Ostrej Górze, gmina Radków
8. Strefa ochronna miejsc detonacji materiałów wybuchowych w m. Cienin podstawa: Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego nr 155 z dn. 20.06.2008 r.
9. Strefa ochrony sanitarnej ujęcia wody poza terenami MON podstawa: Decyzja SP Kłodzko nr OŚR.6225-07/02 z dn. 22.11.2002 r.
Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu prowadzi działania zmierzające do wprowadzenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica i Chocianów:
1. Strefy ochronnej wokół obiektu wojskowego w m. Duninów. Zasięg oraz ewentualne ograniczenia w sposobie zagospodarowania strefy, zostaną określone na podstawie ekspertyzy technicznej opracowanej przez jednostkę naukowo-badawczą. Z uwagi na bardzo szeroki zakres ekspertyzy, termin jej opracowania został wyznaczony na koniec 2011 r. W chwili obecnej nie jest możliwe precyzyjne określenie jej parametrów. Niemniej zalecane jest umieszczenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego informacji o trwających pracach i prawdopodobnym wprowadzeniu ograniczeń w sposobie zagospodarowania terenów przyległych do przedmiotowego obiektu wojskowego. Ponadto wnosi się o wprowadzenie zapisu o konieczności uzgadniania z właściwym organem wojskowym, zabudowy na przyległych terenach.
2. Strefy ochronnej wokół obiektu wojskowego w m. Świętoszów. W przedmiotowej sprawie tut. Zarząd wystąpił do Wójta Gminy Osiecznica pismem nr wych. RZ1 1055/IX z dnia 26.02.2009r. W w/w piśmie wnoszono o wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu strefy ochronnej, w tym zakaz wznoszenia obiektów budowlanych przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi oraz do przechowywania materiałów wybuchowych, toksycznych, promieniotwórczych i łatwo palnych. Ponieważ strefa znajduje się na terenach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie PP „Łasy Państwowe”, wnoszono o wprowadzenie zapisu o konieczności uzgadniania z właściwym organem wojskowym, budowy innych obiektów budowlanych.
Zarząd wycofuje wcześniejsze wnioski o wprowadzenie do planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego:
1. Obszaru ochronnego urządzenia ubezpieczania lotów w m. Wrocław podstawa: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części zespołów urbanistycznych Oporów i Mokronoska, uchwalony przez Radę Miasta Wrocławia Uchwałą Nr XXIV/882/08 z dnia 11 września 2008 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 15 października 2008 r. Nr 276, poz. 2968. Powyższe wynika z planowanego na 2010 rok przekazania poza resort obrony narodowej terenów, na których zlokalizowane jest urządzenie ubezpieczania lotów, co powoduje, że ustanowienie obszaru ochronnego stało się nieuzasadnione
2. Strefy ochronnej wokół obiektu wojskowego w m. Wysoka, podstawa: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Kobierzyce, uchwalony przez Radę Gminy Kobierzyce Uchwałą Nr XVIM/215/03 z dnia 27 listopada 2003 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 10 lutego 2004 r. Nr 26, poz. 478.

1.3. ZAKŁADY DUŻEGO RYZYKA

1.	„Energetyka” Sp. z o.o. ul. M. Skłodowskiej-Curie 58, 59-320 Lubin, Wydział Gospodarki Wodno-ściekowej W-3 Głogów, ul. Żukowicka 1, 67-231 Żukowice
2.	KGHM Polska Miedź S.A. Oddz. Huta Miedzi Głogów, 67-231 Żukowice, ul. Żukowicka 1
3.	Huta Szkła Kryształowego „Violetta” S.A. w upadłości w Stroniu Śląskim ul. Hutnicza 12
4.	Orion Sp. z o.o., 58-200 Dzierżonów, ul. Pieszycka 4 Zakład nr 2 w Nowej Rudzie - słupiec ul. Spacerowa 26
5.	KGHM Polska Miedź S.A. 59-301 Lubin ul. M. Skłodowskiej Curie 48 Oddz. Huta Miedzi „Legnica”, ul. Złotoryjska 194 59-220 Legnica
6.	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o., ul. Wyszogrodzka 133 21, 09-410 Płock Baza Paliw nr 10, Kawice, 59-230 Prochowice
7.	„Energetyka” Sp. z o.o. ul. M. Skłodowskiej-Curie 58 59-320 Lubin Wydział Gospodarki Wodno - Ściekowej W-4 Legnica 59-220 Legnica ul. Złotoryjska 194
8.	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., ul. Krucza 6/14, 00-537 Warszawa Oddział w Zielonej Górze, ul. Bohaterów Westerplatte 15, 65-034 Zielona Góra Podziemny Magazyn Gazu Wierzchowice
9.	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o., ul. Wyszogrodzka 133 21, 09-410 Płock, Baza Paliw nr 19, 56-413 Grabowno - Wielkie
10.	ZM „Silesia” S.A. ul. Konduktorska 8, 40-155 Katowice, Oddział Huta Oława w Oławie ul. Gen. W. Sikorskiego 7, 55-200 Oława

11.	MAXAM Polska Sp. z o.o. w Duninowie, 59-140 Chocianów skr. Poczтовая 18
12.	PCC Rokita SA, H. Sienkiewicza 4, 56-120 Brzeg Dolny
13.	Rokita-Agro S.A., H. Sienkiewicza 4, 56-120 Brzeg Dolny
14.	Tensis Sp. z o.o., H. Sienkiewicza 4, 56-120 Brzeg Dolny
15.	Vita Polymers Poland Sp. z o.o., ul. Sienkiewicza 31-33, 56-120 Brzeg Dolny
16.	Terminal Paliw we Wrocławiu BP 111 PKN ORLEN SA, ul. Swojczycka 44, 50-501 Wrocław

1.4. ZAKŁADY ZWIĘKSZONEGO RYZYKA

1.	PKN Orlen S.A. Baza Magazynowa nr 112 ul. Kościuszki 112, 59-700 Bolesławiec
2.	Orion Sp. z o.o., 58-200 Dzierżoniów, ul. Pieszcycka 4
3.	Orlen Gaz Sp. z o.o., Rozlewnia Gazu Płynnego Propan-Butan, 58-200 Dzierżoniów, ul. Kilińskiego 15
4.	Air Products Sp. z o.o. w Warszawie Zakład w Głogowie 67-231 Głogów ul. Żukowicka 1
5.	3M Wrocław Sp. z o.o. Zakład produkcji taśm przemysłowych i areozoli (IATD), 51-424 Wrocław, Kowalska 143
6.	Minex CEI S.A. Huta Szkła "Sudety", 57-330 Szczytna, ul. Leśna 3
7.	Bałtyk-Gaz Sp. z o.o. w Rumii Od. Rakowice Małe, 59-600 Lwówek Śląski, Rakowice 50
8.	Faurecia Wałbrzych Zakład w Jelczu Laskowicach, ul. Europejska 3
9.	Minova-Ksante Sp. z o.o., 59-101 Polkowice, Polna 10
10.	"Gazela" Rozlewnia Gazu Propan-Butan, Andrzej Cichy, 55-355 Wilkszyn Marszowicka 12
11.	Daicel Safety Systems Europe Sp. z o.o., 58-130 Żarów, ul. Strefowa 6
12.	Linpac Packaging Production Sp. z o.o., 56-120 Brzeg Dolny, Bukowice 39
13.	Organika S.A. Malborskie Zakłady Chemiczne Zakład w Pogalewie Wielkim
14.	EPC Sp. z o.o. Skład Materiałów Wybuchowych, 55-050 Rogów Sobócki, ul. Wrocławska 58
15.	MPWiK we W-wiu, Zakład Produkcji Wody nr 1, 50-421 Wrocław Mokry Dwór
16.	P.W. EKSTRA-GAZ S.C. Krystyna Pijarowska i Danuta Kraus - rozlewnia gazu płynnego, 57-402 Nowa Ruda, Kłodzka 31/33
17.	PPG Deco Polska Sp. z o.o., 51-416 Wrocław, ul. Kwizdyńska 8
18.	Wratislavia Bio Sp. z o.o., 51-501 Wrocław, ul. Monopolowa 4
19.	Bazalt-Nitron Sp. z o.o., 59-500 Wilków gm. Złotoryja

2. ZESTAWIENIA Z WYCIAGAMI Z DOKUMENTÓW EUROPEJSKICH, KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH

Informacje zawarte w poniższych zestawieniach stanowią uzupełniający materiał informacyjny, omówiony w syntetycznym ujęciu w rodz. 4 I części projektu zmiany planu „Uwarunkowania formalno-prawne, zalecenia i wnioski dla ukierunkowania rozwoju przestrzennego województwa” W szeregu dokumentów planistycznych i programowych, opracowanych dla ukierunko-

wania rozwoju przestrzennego oraz społeczno – gospodarczego kraju i województwa ujęte zostały zalecenia i wnioski, dotyczące kierunków, działań i zadań o wymiarze przestrzennym, które należy uwzględnić lub rozważyć ich wprowadzenie w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Poniższe zestawienia sporządzono w podziale na:

- 1) dokumenty Unii Europejskiej,
- 2) dokumenty krajowe z rekomendacjami obligatoryjnymi, w tym związanymi ze wskazaniami inwestycji celu publicznego i pozostałe,

- 3) dokumenty wojewódzkie z rekomendacjami obligatoryjnym, w tym związanymi ze wskazaniami inwestycji celu publicznego i pozostałe.

2.1. ZESTAWIENIA DOKUMENTÓW UNII EUROPEJSKIEJ Z ZALECENIAMI I WNIOSKAMI UKIERUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA.

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osad- nictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
1.1.1. Strategia Lizbońska, dokument przyjęty przez Radę Europejską w Lizbonie w 2000 r.	Zasady: - innowacyjności (gospodarka oparta na wiedzy); - liberalizacji (rynków telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych); - przedsiębiorczości (ułatwienia w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej); - spójności społecznej (kształtowanie nowego modelu aktywnego państwa socjalnego).		
1.1.2. Strategia Europa 2020, dokument przyjęty przez Radę Europejską w Brukseli w 2010 r.	- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; - rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.		
1.1.3. Europejska Perspektywa Rozwoju Przestrzennego (European Spatial Development Perspective – ESDP) Dokument przyjęty w Poczdamie w 1999 r.	- mądre zarządzanie bogactwem naturalnym i dziedzictwem kulturowym, które pomoże zachować tożsamość regionalną i różnorodność kulturową w obliczu globalizacji	- rozwój policentrycznego i zrównoważonego systemu miejskiego, wzmocnienie partnerstwa między obszarami miast i wsi w celu stworzenia nowych relacji miejsko-wiejskich	- promowanie koncepcji zintegrowanego transportu i komunikacji, która wspiera policentryczny rozwój przestrzeni europejskiej tak, aby postępował on w kierunku jednakowego dostępu do wiedzy i infrastruktury
1.1.4. Agenda Terytorialna Unii Europejskiej Zaakceptowana na nieformalnym spotkaniu ministrów ds. rozwoju miast i spójności terytorialnej w Lipsku w dniach 24-25 maja 2007 r. Lipsk, 24-25 maja 2007 r.	1. Wzmacnianie policentryzmu i innowacyjności dzięki sieci współpracy regionów miejskich i miast oraz pomiędzy obszarami rolniczymi i miejskimi		
		- współpraca centralnych ośrodków regionów z miastami położonymi w obszarach wiejskich lub peryferyjnych; - zwiększenie atrakcyjności regionów i podregionów poprzez budowanie sieci współpracy zarządzania terytorialnego; - tworzenie innowacyjnych ośrodków, w których współdziałają przedsiębiorcy, naukowcy i administracja.	- rozszerzanie sieci infrastruktury wewnątrz europejskich regionów i pomiędzy nimi
	2. Wzmocnienie i rozbudowa sieci transeuropejskich		
			- budowa zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju multimodalnych systemów transportu; - zniesienie barier w transgranicznym transporcie kolejowym i drogowym; - rozwój zdecentralizowanego, efektywnego, bezpiecznego i przyjaznego środowisku naturalnemu systemu wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych; - poprawa dostępu do informacji i technologii komunikacyjnych (głównie w obszarach peryferyjnych i wiejskich).
	3. Zrównoważony rozwój, rozsądne zarządzanie oraz ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego		
		- współpraca w zakresie transgranicznego zarządzania ryzykiem związanym z kłuskami żywiolowymi; - promowanie szlaków i sieci kulturowych oraz przedsięwzięć istotnych dla środowiska naturalnego; - tworzenie zintegrowanej i zrównowa-	

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osad- nictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
		<p>żonej transeuropejskiej struktury obszarów zielonych wraz z korytarzami i strefami łączącymi miejsca chronione z pozostałymi obszarami.</p>	
<p>1.1.5. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich Przyjęta na nieformalnym spotkaniu ministrów ds. rozwoju miast i spójności terytorialnej w Lipsku w dniach 24-25 maja 2007 r. Lipsk, 24-25 maja 2007 r.</p>	<p>1. Polityka zintegrowanego rozwoju miejskiego</p>	<p>- tworzenie i zapewnienie przestrzeni publicznych wysokiej jakości; - prowadzenie aktywnej polityki innowacyjnej i edukacyjnej.</p>	<p>- modernizacja sieci infrastruktury i poprawa wydajności energetycznej w miastach</p>
	<p>2. Polityka integracji społecznej</p>	<p>- podnoszenie jakości środowiska fizycznego, tj. poprawa wyglądu i warunków fizycznych i wydajności energetycznej budynków (w kryzysowych miast)</p>	<p>- budowa sprawnego i korzystnego cenowo transportu miejskiego</p>
<p>1.1.6. Europejska Konwencja Krajobrazowa Ratyfikowana przez RP (Dz. U. z29.01.2006 r. Nr 14, poz. 98)20 października 2000 r.</p>	<p>- ustanowienie i wdrożenie polityki krajobrazowej zmierzającej do ochrony krajobrazu, planowania i zarządzania krajobrazem; - uznanie krajobrazów jako komponentu tożsamości oraz wyznacznika różnorodności kulturowej i przyrodniczej; - podnoszenie świadomości w zakresie funkcji krajobrazów, ich wartości oraz wprowadzanych przekształceń; - zidentyfikowanie i ocena charakterystycznych krajobrazów; - ustanowienie procedur uczestnictwa opinii społecznej, władz regionalnych i lokalnych we wdrażaniu polityki krajobrazowej; - zintegrowanie polityki krajobrazowej z polityką planowania regionalnego i planowania miast; - współpraca europejska w zakresie polityki krajobrazowej.</p>		
<p>1.1.7. EWT – Program Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013 17 luty 2009 r.</p>	<p>ochrona środowiska: - Poprawa stanu i jakości środowiska naturalnego w obszarze pogranicza polsko-czeskiego</p>	<p>wspieranie rozwoju turystyki: - rozszerzenie oferty turystycznej obszaru pogranicza polsko-czeskiego (dla powiatów takich jak: bolesławiecki, dzierzoniowski, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, kłodzki lubański, lwówecki, strzeliński, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki, zgorzelecki, złotoryjski oraz miasto na prawach powiatu-Jelenia Góra)</p>	<p>wzmacnianie dostępności komunikacyjnej: - poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i stanu obsługi transportowej w obszarze pogranicza polsko-czeskiego</p>
<p>1.1.8. EWT – Program Współpracy Transgranicznej Polska –Saksonia 2007-2013, Projekt</p>	<p>środowisko naturalne: - Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego np. ochrona natury, lasów i krajobrazu, ochrona klimatu, ukierunkowana na przyszłość polityka gospodarowania odpadami i zasobami naturalnymi, infrastruktura techniczna dotycząca odprowadzania ścieków i ochrony przeciwpożarowej; - Wspieranie współpracy w dziedzinie środowiska np. zarządzanie oraz monitoring środowiska, podnoszenie świadomości ekologicznej, prace koncepcyjne i badawcze.</p>	<p>turystyka i działalność uzdrowiskowa: - poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru wsparcia, tj. pogranicza polsko-niemieckiego (dla powiatów takich jak: bolesławiecki, dzierzoniowski, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, kłodzki lubański, lwówecki, strzeliński, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki, zgorzelecki, złotoryjski oraz miasto na prawach powiatu-Jelenia Góra); - Ład przestrzenny i planowanie regionalne łącznie z rozwojem obszarów wiejskich (np. budowa i wykorzystanie wspólnych elementów systemów informacji w zakresie planowania, tworzenie transgranicznych planów zagospodarowania przestrzennego i koncepcji rozwoju obszarów wiejskich).</p>	<p>transport i komunikacja: - Infrastruktura komunikacyjna np. budowa i rozbudowa planowanych połączeń komunikacyjnych w bezpośrednim obszarze przygranicznym, budowa i modernizacja dróg prowadzących do granicy, rewitalizacja infrastruktury transportu szynowego służąca wyłącznie rozwojowi turystyki, badania w zakresie komunikacji o zasięgu transgranicznym, koncepcje i studia wykonalności dotyczące przygotowania projektów w obrębie lokalnej pasażerskiej komunikacji publicznej; - Społeczeństwo informacyjne np. tworzenie elektronicznych interfejsów wymiany danych, wspólne innowacyjne aplikacje internetowe, tworzenie i rozwój wspólnych baz danych jako struktur informacyjnych wraz z niezbędnymi technicznie połączeniami sieciowymi.</p>

2.2. ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW KRAJOWYCH Z ZALECENIAMI I WNIOSKAMI DLA UKIERUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

2.2.1. DOKUMENTY OBOWIĄZUJĄCE

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
2.1.1. Program dla Odry 2006 Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry 2006” (Dz. U. Nr 98, poz. 1067 z późn. zm.)	Zbudowanie systemu biernego i czynnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz usunięcie szkód powodziowych		
	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona środowiska przyrodniczego i ochrona wód; - zwiększenie lesistości w obszarze dorzecza Odry. 		<ul style="list-style-type: none"> - budowa zbiorników retencyjnych i polderów; - przebudowa istniejących koryt i kanałów; - przebudowa obwałowań i wałów Odry; - przerzut wód powodziowych do Widawy; - ochrona od powodzi miasta Wrocławia i modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego; - ochrona od powodzi Ziemi Kłodzkiej; (Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)
	Wykorzystanie potencjału Odry i jej dopływów dla rozwoju gospodarczego		
			<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie i rozwój żeglugi śródlądowej; - (Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe); - energetyczne wykorzystanie rzek: (Odra od granicy z województwem opolskim do stopnia Lubiąż, Bóbr od stopnia Dąbrowica do granicy z województwem lubuskim, Nysa Kłodzka od zbiornika Kamieniec Żąbkowicki do granicy z województwem opolskim, Kwisza od źródeł do granicy z województwem lubuskim)
2.1.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko Komunikat Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 17 lutego 2009 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (M.P. Nr 11, poz. 141)	Priorytet: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi		
	<ul style="list-style-type: none"> - przywracanie terenom powojskowym oraz zdegradowanym przez przemysł i górnictwo wartości przyrodniczych 		<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych
	Priorytet: Kultura i dziedzictwo kulturowe		
		<ul style="list-style-type: none"> - ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym; - rewitalizacja, rewitalizacja, zachowanie, a adaptacja na cele kulturalne obiektów wraz z otoczeniem wpisanych do rejestru zabytków 	
	Priorytet: Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska		

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodni- czo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring środowiska; - zwiększenie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego 		<ul style="list-style-type: none"> - retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> > renaturyzację obszarów wodno - błotnych, budowę małych zbiorników wodnych i urządzeń piętrzących, modernizację systemów odwadniających i nawadniających (na leśnych terenach nizinnych); >przeciwdziałanie erozji gleb powodowanej spływem wód opadowych z terenów górskich oraz utrzymanie w dobrym stanie potoków górskich i związanej z nimi infrastruktury oraz utrzymanie w dobrym stanie potoków górskich i związanej z nimi infrastruktury (na leśnych terenach górskich); >zwiększanie możliwości retencyjnych ekosystemów leśnych; - ochrona od powodzi miasta Wrocławia i modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (Kanału Powodziowego, Starej Odry i kanału przerzutowego do Władawy wraz z wałami i budowlami; - ochrona od powodzi Kotliny Kłodzkiej.
Priorytet: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych			
	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej; - opracowanie planów ochrony dla obszarów Natura2000; - zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. 		
Priorytet: Drogowa i lotnicza sieć TEN-T			
			<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sieci drogowej poprzez budowę i przebudowę autostrad i dróg ekspresowych <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i> - rozwój sieci lotniczej TEN-T <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i>
Priorytet: Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe			
			<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sieci drogowej poza siecią TEN-T poprzez budowę drogi ekspresowej S-5 Poznań /A-2/ - Wrocław /A-8 / (jako zadania rezerwowego),
Priorytet: Transport przyjazny środowisku			
			<ul style="list-style-type: none"> - rozwój transportu kolejowego <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań</i>

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodni- czo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			<i>podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i>
Priorytet: Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna			
			<ul style="list-style-type: none"> - wysokosprawne wytwarzanie energii; - efektywna dystrybucja energii; - wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych; - wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych; - budowa sieci ułatwiających odbiór energii ze źródeł odnawialnych.
Priorytet: Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii			
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego; (Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe) - budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji.
Priorytet: - Gospodarka wodno-ściekowa			
			<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM; - budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej w zlewni rzeki Baryczy (obejmującej 5 aglomeracji).
Priorytet: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym			
2.1.3. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (Dz. U. Nr 75, poz. 638 z późn. zm.)		<ul style="list-style-type: none"> - inwestowanie w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym (takich jak: Południowy Szlak Cystersów na odcinku dolnośląskim, modernizacja uzdrowisk Kudowa Zdrój, Duszniki Zdrój, Polanica Zdrój oraz realizację Centrum Innowacyjności w Architekturze i Budownictwie w Hali Stulecia we Wrocławiu i Dolnośląskiego Centrum Rekreacji Wodnej Termy Cieplickie) 	
Priorytet: Infrastruktura sfery B+R			
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym; - wsparcie tworzenia wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych (takich jak: Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp.z o.o. oraz Środowiskowa Biblioteka Nauk Ścisłych i Technicznych we Wrocławiu). 	
Priorytet: Dyfuzja innowacji			
		<ul style="list-style-type: none"> - budowa i rozbudowa infrastruktury 	

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodni- czo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwój infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
		parków naukowych i technologicznych (Wrocławskiego Parku Technologicznego, Wrocławskiego Medycznego Parku Naukowo-Technologicznego)	
<p>2.1.4. Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 października 2007 r. w sprawie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (M. P. Nr 94, poz. 1035 z późn. zm.)</p>	<p>Oś: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja gospodarstw rolnych: <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie nowych technologii produkcji, poprawa jakości produkcji, różnicowanie działalności rolniczej; - zharmonizowanie warunków produkcji rolnej z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego; - poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa: <ul style="list-style-type: none"> - scalanie gruntów; - gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. <p>Oś: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania; - Program rolno – środowiskowy; - zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne. <p>Oś: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego; - budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno - kulturalne, rekreacyjne i sportowe, służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury; - zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym obiektów zabytkowych, z przeznaczeniem na cele publiczne; - odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci. 		<ul style="list-style-type: none"> - Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej (realizacja projektów w zakresie): - gospodarki wodno-ściekowej (zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej); - tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych; - wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.
<p>2.1.5. Program budowy dróg krajowych na lata 2008–2012 Uchwała RM Nr 163/2007 z 25 września 2007 r.</p>		<p>Cel: Wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej kraju</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie i ochrona obwodnic miejscowości przed wprowadzaniem nowej zabudowy 	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie sieci drogowej o znacznie wyższych niż obecnie parametrach użytkowych i stanowiących sieć połączeń pomiędzy największymi ośrodkami gospodarczymi kraju, a w tym; - budowa dróg krajowych o nowym przebiegu; - przebudowa dróg krajowych; - budowa 12 obwodnic miejscowości. <p><i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i></p>
<p>2.1.6. Program budowy i uruchomienia przewozów Kolejami Dużych Prędkości w Polsce Uchwała Rady Ministrów Nr 276/2008 z 19 grudnia 2008 r.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - budowa nowej linii KDP łączącej Wrocław z Warszawą, Łodzią i Poznaniem
<p>2.1.7. Master Plan Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku Uchwała Rady Ministrów Nr 277 z 19 grudnia 2008 r.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - budowa nowej infrastruktury kolejowej o wysokim standardzie (w tym linii dużych prędkości); - modernizacja istniejącej infrastruktury kolejowej, ze szczególnym uwzględnieniem linii wchodzących w skład transeu-

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodni- czo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			ropejskiej sieci transportowej (TEN-T); - realizacja inwestycji przywracających normalne parametry infrastruktury kolejowej na liniach uznanych za istotne w Master Planie. <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i>
2.1.8. Program rozwoju sieci lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych, Uchwała Rady Ministrów Nr 86/2007 z 8 maja 2007 r.	Cel strategiczny: Rozwój infrastruktury lotniskowej w tempie wyprzedzającym wzrost popytu na usługi lotnicze poprzez wzrost przepustowości polskich portów lotniczych		- stworzenie systemu lotnisk regionalnych i lokalnych; - rozwój i modernizacja infrastruktury portów regionalnych; - wykorzystanie lotnisk niekomunikacyjnych dla potrzeb lotnictwa cywilnego (przy Porcie Lotniczym Wrocław i w Oleśnicy).
	Cel strategiczny: Włączenie polskich portów lotniczych w krajową i unijną sieć transportu. Poprawa regionalnej i lokalnej dostępności portów lotniczych		- realizacja inwestycji „okołolotniskowych” (budowa połączeń drogowych i kolejowych, parkingów, rozwój komunikacji miejskiej przy Porcie Lotniczym Wrocław)
	Cel strategiczny: Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu lotniczego na środowisko naturalne		- zmniejszenie uciążliwości hałasowej na obszarach sąsiadujących z Portem Lotniczym Wrocław
2.1.9. Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2009 – AKPOŚK 2009 Dokument zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 02.03.2010 r.			- Program zawiera wykaz aglomeracji (zał. 1, 2, 3) o RLM ≥ 2000 , wraz z jednoczesnym wykazem niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w tych aglomeracjach w terminie do końca 2015 r.; - Przedsięwzięcia związane z realizacją ww. inwestycji są zadaniami własnymi gmin.
2.1.10. Krajowy plan gospodarki odpadami 2010 Uchwała Rady Ministrów Nr 233 29 grudnia 2006 r.	Cel strategiczny: zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz ograniczenie ich właściwości niebezpiecznych z wykorzystaniem właściwości materiałowych i energetycznych oraz ich unieszkodliwianie		- wspieranie i wdrażanie efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów; - objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców; - zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów; - weryfikacja lokalizacji dotychczas istniejących składowisk odpadów oraz eliminowanie uciążliwości dla środowiska

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodni- czo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochro- ny dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			ska związanych z ich eksploatacją, w tym zamykanie i rekultywacja skła- dowisk niespełniających wymogów prawa; - zredukowanie liczby składowisk odpa- dów innych niż niebezpieczne i obojęt- ne, na których są składowane odpady komunalne.
2.1.11. Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 232 poz. 1561 z późn. zm.)		- ustanowienie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (na terenie miast i gmin: Bolesławiec, Dzierżoniów, Kłodzko, Kudowa-Zdrój, Oława, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Wrocław oraz gmin: Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Jelcz-Laskowice, Kobierzyce, Nowa Ruda, Nysa, Oława, Strzegom, Strzelin, Syców, Świdnica, Święta Katarzyna, Wiązów, Wołów, Ząbkowice Śląskie i Żarów)	
2.1.12. Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 232, poz. 1549 z późn. zm.)		- ustanowienie Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (na terenie miast: Jawor, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Kowary, Lubań, Piechowice oraz gmin Janowice Wielkie, Kamienna Góra, Lubawka, Nowogrodziec, Prusice i Żmigród)	
2.1.13. Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 232, poz. 1553 z późn. zm.)		- ustanowienie Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej; - (na terenie miast: Chojnów, Głogów, Legnica, Lubin i Żłotoryja oraz gmin: Gromadka, Legnickie Pole, Polkowice, Prochowice, Przemków i Środa Śląska)	
2.1.14. Tarnobrzewska Specjalna Strefa Ekonomiczna Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Tarnobrzewskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 232, poz. 1560 z późn. zm.)		- ustanowienie Tarnobrzewskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Biskupicach Podgórnym (gmina Kobierzyce)	
2.1.15. Euro 2012 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć Euro 2012 (Dz. U. z 2010 r. Nr 8, poz. 52)		- budowa stadionu przy ul. Drzymały wraz z obiektami towarzyszącymi <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i>	- budowa i przebudowa systemu infrastruktury technicznej i transportowej <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.1 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe)</i>
2.1.16. Kierunki rozwoju turystyki do 2015 roku Przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 26 września 2008 r.	Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury turystycznej		
		- rozbudowa infrastruktury turystycznej o ogólnopolskim znaczeniu, w tym szlaków turystyki kwalifikowanej oraz szlaków wodnych; - rozwój infrastruktury służącej wydłużeniu sezonu turystycznego; - rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej.	
	Cel operacyjny Integracja produktów i oferty turystycznej regionów		
		- rozwój i tworzenie międzyregionalnych szlaków turystycznych	
Cel operacyjny: Rozwój wiodących typów turystyki			

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwój turystyki aktywnej i specjalistycznej; - rozwój turystyki w południowych strefach przygranicznych; - rozwój zaplecza turystyki uzdrowiskowej; - rewitalizacja uzdrowisk i kreowanie nowych ośrodków; - rozwój zaplecza turystyki miejskiej i turystyki kulturowej i pielgrzymkowej (w atrakcyjnych kulturowo ośrodkach miejskich); - rozwój zaplecza turystyki biznesowej i kongresowej (w atrakcyjnych turystycznie i kulturowo miejscowościach całego regionu). 	
Cel operacyjny: Kształtowanie rozwoju turystyki z zachowaniem wartości przestrzeni			
	- kształtowanie przestrzeni turystycznej zgodnie z jej pojemnością ekologiczną		<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemów transportowych obszarach o największym natężeniu ruchu turystycznego; - rozbudowa regionalnej infrastruktury lotniskowej, uwzględniającej ruch turystyczny.
2.1.17. Karkonoski Park Narodowy Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. w sprawie utworzenia Karkonoskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 17, poz. 90) zmienione Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 64, poz. 306)	Utworzenie Karkonoskiego Parku Narodowego z otuliną		
2.1.18. Park Narodowy Gór Stołowych Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 września 1993 r. w sprawie utworzenia Parku Narodowego Gór Stołowych (Dz. U. Nr 88, poz. 407) Zmienione Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1997 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie utworzenia Narodowego Parku Gór Stołowych (Dz. U. Nr 5, poz. 25)	Utworzenie Parku Narodowego Gór Stołowych z otuliną		
2.1.19. OSO ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313. z późn. zm.)	Utworzenie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000		

2.2.2. INNE DOKUMENTY KRAJOWE

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
2.2.1. Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do	Ochrona zasobów naturalnych A Cel: Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji		

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnic- twa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach roz- woju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)	
<p>roku 2016, Uchwała Sejmiku RP z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” (M. P. Nr 34, poz. 501)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ustanowienie pełnej listy obszarów ochrony ptaków i ochrony siedlisk w europejskiej sieci Natura 2000; - wsparcia procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych. 			
	<ul style="list-style-type: none"> - przywrócenie drożności lądowych i wodnych korytarzy ekologicznych; - zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. 			
	<p>B Cel: Kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej zasobów leśnych, z zachowaniem bogactwa biologicznego</p>			
	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie spójnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi oraz dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000 			
	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie znacznej retencji wodnej i jej powiększenie przez przywracanie przesuszonych przez meliorację terenów wodno-błotnych 			
	<p>C Cel: Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych</p>			
		<ul style="list-style-type: none"> - dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne; - zwiększenie retencji wodnej; - skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem. 		
	<p>D Cel: Ochrona powierzchni ziemi, w tym ochrona gruntów użytkowanych rolniczo</p>			
	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego; - przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogene; - zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą. 			
	<p>E Cel: Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ich ochrona przed degradacją</p>			
	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopaliny; - wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopaliny w procesie planowania przestrzennego; - dokończenie dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych. 			
	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie stanowisk dokumentacyjnych i geoparków w celu prawnej ochrony dziedzictwa geologicznego Polski oraz inwentaryzacja stanowisk geologicznych i utworzenie ich centralnego rejestru 			
	<p>Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p>			
	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody; - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu; - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków; - uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy; - ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych; - sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko. 			
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych 				
	<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> - dalsza redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii; - modernizacja systemu energetycznego; - znaczne zwiększenie odzysku energii 		

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnic- twa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach roz- woju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska; - zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja; - dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE; - realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu; - intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów; - dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów; - budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów dla wszystkich aglomeracji powyżej 15.000 RLM oraz rozbudowa dla nich sieci kanalizacyjnych; - opracowanie programów działań specjalnych mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powodowanego przez substancje niebezpieczne i priorytetowe pochodzące przede wszystkim ze źródeł przemysłowych; - realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego.
2.2.2. Polityka Leśna Państwa przyjęta przez Radę Ministrów w dniu. 22 kwietnia 1997 r.	Cel: Zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością		
	- powiększanie zasobów leśnych kraju		
	- polepszenie stanu zasobów leśnych i ich kompleksowa ochrona		- polepszenie stanu zasobów leśnych i ich kompleksowa ochrona
2.2.3. Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025 przyjęta przez Radę Ministrów 27 czerwca 2005 r.	Cel podstawowy: zdecydowana poprawa jakości systemu transportowego i jego rozbudowa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, albowiem jakość systemu transportowego jest jednym z kluczowych czynników, decydujących o warunkach życia mieszkańców i o rozwoju gospodarczym kraju i regionów		
			- budowa wybranych odcinków autostrad i dróg ekspresowych; - likwidacja zaległości w utrzymaniu istniejącej sieci drogowej; - budowa obejść miejscowości; - przebudowa odcinków dróg krajowych pod kątem poprawy bezpieczeństwa ruchu; - zahamowanie degradacji i stopniowa poprawa stanu infrastruktury kolejowej; - dostosowanie infrastruktury do rozwoju międzyregionalnych przewozów pasażerskich, w tym: usprawnienia powiązań kolejowych między głównymi miastami Polski i linii przebiegających promiennie z/do Warszawy; - poprawa warunków przejazdu dla ruchu tranzytowego i obsługi ruchu źródłowo (w obszarach metropolitalnych i dużych

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnic- twa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach roz- woju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			miastach).
<p>2.2.4. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r. (M.P. z 2010 r. Nr 2, poz. 11)</p>	Podstawowe kierunki polityki energetycznej		
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw; - ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw; - ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko poprzez ograniczenie emisji CO₂, SO₂ i NOx oraz pyłów do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie lokalizacji złóż węgla brunatnego w planach zagospodarowania przestrzennego i przeciwdziałanie zabudowie niezwiązanej z przemysłem wydobywczym dla umożliwienia i ewentualnego udostępnienia złóż w perspektywie po 2030 roku 	<ul style="list-style-type: none"> - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium kraju; - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego oraz ropy naftowej i paliw płynnych oraz budowa magazynów zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych; - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię oraz ciepło przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii; - dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej; - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii do poziomu 15% w 2020 roku oraz 20% w 2030 roku; - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw na rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji.
<p>2.2.5. Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”</p>	Priorytet: Ochrona zabytków		
		<ul style="list-style-type: none"> - ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego; - konserwacja i rewitalizacja zabytków; - udostępnianie zabytków na cele publiczne. 	
<p>2.2.6. Strategia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na lata 2007 – 2013 (z elementami prognozy do roku 2020), przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r.</p>	Cel : Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich		
	Priorytet 1: Różnicowanie działalności w celu zapewnienia alternatywnych źródeł dochodów		
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie różnych form i kierunków działań nie związanych z rolnictwem, które nawiązują do lokalnych zasobów surowcowych, kapitału ludzkiego, lokalnej specyfiki i tradycji kulturowych; - rozwijanie i popularyzacja turystyki wiejskiej w nawiązaniu do lokalnej specyfiki i lokalnych tradycji. 	
	Priorytet 2: Zachowanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych obszarów wiejskich		
	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie przedsięwzięć rolno – środowiskowych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego i inne działania mające na celu ochronę środowiska na obszarach wiejskich; - wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW); - wyłączenia z użytkowania rolniczego gruntów rolnych mało przydatnych do produkcji rolnej (zalesianie, uprawy do celów przemysłowych). 		
	Priorytet 3 : Aktywizacja społeczności wiejskich i poprawa infrastruktury społecznej		
	<ul style="list-style-type: none"> - odnowa wsi oraz zachowanie i poprawa dziedzictwa kulturowego wsi 		
	Priorytet 4: Rozbudowa infrastruktury technicznej		
			<ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci kanalizacyjnych na wsi; - racjonalizacja gospodarki odpadami stałymi;

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnic- twa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach roz- woju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja sieci energetycznych; - wspieranie odnawialnych źródeł energii; - poprawa infrastruktury drogowej; - gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi.
	Cel: Poprawa konkurencyjności rolnictwa		
	Priorytet 1: Poprawa efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych poprzez ich modernizację i zmianę struktur rolnych		
	<ul style="list-style-type: none"> - działania zmierzające do dywersyfikacji działalności /produkcji rolniczej; - scalanie i poprawa jakości gruntów 		
2.2.7. Program inwestycji drogowych GDDKiA - Oddział Wrocław			<ul style="list-style-type: none"> - budowa dróg o nowym przebiegu (A4 odcinek Zgorzelec-Krzyżowa, A8 odcinek Autostradowej Obwodnicy Wrocławia, A18 odcinek Olszyna-Golnice, S3 Nowa Sól-Legnica (A4), S5 Korzeńsko-Wrocław, S8 węzeł Pawłowice-Syców Wschodni); - przebudowa dróg krajowych (A4: odcinek Wrocław-Krzywa, przełożenie DK35 na odcinku Gniechowice); - budowa obwodnice miejscowości: Jawor (w ciągu S3), Lubin (S3), Oleśnica (S8), Bolków (DK3 i 5), Trzebnica (DK15), Biedrzychowice (DK30), Chmielów (DK30), Pasiecznik (DK30), Kłodzko (DK33 i 46), Wałbrzych (DK35), Tyniec i Małuszów (DK35), Świdnica (DK35), Ścinawa z nowym mostem przez rzekę Odre (DK36)
2.2.8. Strategia Dla Transportu Kolejowego do r. 2013 przyjęta przez Radę Ministrów 13 kwietnia 2007 r.	Cel: W zakresie ponadregionalnym: Zwiększenie dostępności województwa dolnośląskiego w układzie ponadregionalnym – międzynarodowym, zwiększenie integracji z Unią Europejską oraz w zakresie regionalnym: rozwój lokalnych i turystycznych połączeń kolejowych oraz modernizacja linii o znaczeniu regionalnym		
			<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ponadregionalnej i regionalnej komunikacji kolejowej (w tym na kierunku Drezno, Wiedeń)
2.2.9. Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2006-2020 Opracowany przez PSE-Operator S.A. Warszawa projekt z sierpnia 2009 r.	Cel: Rozbudowa elektroenergetycznych obiektów krajowej sieci przesyłowej:		
			<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa stacji o rozdzielnię 400 kV (w Świebodzicach, Żąbkowicach Śląskich i Polkowicach); - budowa stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Wrocław Południe; - budowa linii 400+110 kV (Pasikowice-Wrocław Południe, Świebodzice-Wrocław Południe); - budowa linii 400 kV (Czarna-Polkowice, Dobrzeń-Wrocław Południe, Świebodzice-Żąbkowice Śląskie-Dobrzeń); - budowa dwutorowej linii 400 kV (Mikulowa-Świebodzice, Polkowice-Zielona Góra, Plewiska Bis²-Pasikowice).

2.3. ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW WOJEWÓDZKICH Z ZALECENIAMI I WNIOSKAMI DLA UKIERUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

2.3.1. DOKUMENTY OBOWIĄZUJĄCE

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transporto- wej i technicznej (w sferze technicznej)
<p>3.1.1. Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013</p> <p>Uchwała Nr 3380/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 29 września 2009 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr 1149/III/08 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 5 lutego 2008 r. w sprawie przyjęcia Szczegółowego Opisu Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013.</p>	1. Cel główny: Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.		
	1A. Wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw („Przedsiębiorstwa i innowacyjność”)		
	1B. Rozwój społeczeństwa informacyjnego na Dolnym Śląsku („Społeczeństwo informacyjne”)		
		<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwój parków przemysłowych oraz inkubatorów przedsiębiorczości; - rozwój e-usług publicznych o wymiarze regionalnym i lokalnym; - tworzenie parków naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii, inkubatorów technologicznych, centrów innowacji (w dużych miastach); - budowa lub rozbudowa regionalnych i lokalnych szerokopasmowych i bezpiecznych sieci (w małych miastach i obszarach wiejskich). 	
	1C. Rozwój infrastruktury transportowej na Dolnym Śląsku („Transport”)		
			<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu infrastruktury drogowej na Dolnym Śląsku poprzez budowę i rozbudowę sieci drogowej <p><i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.2 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania wojewódzkie)</i></p>
	1D. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska („Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne”)		
		<ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja obszarów zdegradowanych (poprzemysłowych i powojennych) – zagospodarowanie terenów zrehabilitowanych na cele przyrodnicze, rekreacyjno-wypoczynkowe oraz gospodarki proekologicznej; - zapobieganie i zwalczanie skutków suszy (w obszarach górskich, wiejskich, leśnych i innych terenach o okresowych deficytach wody); - budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - działania polegające na ochronie wód, zarówno powierzchniowych jak i podziemnych; - poprawa jakości powietrza (obniżenie wielkości emisji z obiektów użyteczności publicznej) <p><i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. 5.2. Zestawienia inwestycji celu publicznego, stanowiące zadania wojewódzkie)</i></p>
	1E. Regionalna infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku („Energetyka”)		
			<ul style="list-style-type: none"> - lokowanie odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim opartych o wodę (w tym także geotermalną) oraz biomasę; - wspieranie produkcji energii ciepłej oraz produkcji ciepła i energii elek-

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			trycznej w układzie kogeneracji; - dystrybucja energii elektrycznej i gazu - rozwój sieci w małych miastach i na obszarach wiejskich.
	1F. Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska („Turystyka i Kultura”)		
		<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu zabytków wpisanych do rejestru zabytków; - adaptacja i zagospodarowanie obiektów zabytkowych na cele turystyczne i kulturalne, a także szersze udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego. - rozwój turystyki uzdrowiskowej, w tym modernizacja i renowacja uzdrowisk; - rozwój turystyki biznesowej w tym budowa i modernizacja bazy wystawienniczej i kongresowej o znaczeniu regionalnym (w dużych ośrodkach miejskich); - modernizacja bazy infrastrukturalnej służb i organizacji ratowniczych, działających w obszarach turystycznych, - odnowa środowiska kulturowego na szlakach turystycznych o znaczeniu regionalnym; - odnowa i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego, poza szlakami turystycznymi (Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.2 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania wojewódzkie)	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie rozwoju turystyki aktywnej w tym budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej oraz dla sportów ekstremalnych (Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.2 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania wojewódzkie)
	1G. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku („Edukacja”)		
	1H. Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku („Zdrowie”)		
		<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej; - budowa, rozbudowa i przebudowa obiektów infrastruktury edukacyjnej oraz naukowo-badawczej, powiązanej z dydaktyką, obiektów sportowych i bazy socjalnej; - modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia 	
	1I. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska („Miasta”)		
		<ul style="list-style-type: none"> - odnowa najbardziej zdegradowanych obszarów miejskich oraz wzmocnienie struktur społeczno – ekonomicznych. 	
3.1.2. Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego z 2006 r., Uchwała Nr XII/125/07 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie zmiany uchwały Nr LX/912/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskie-	Cel: Dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska		
		<ul style="list-style-type: none"> - uznanie za pomnik historii obiektów zabytkowych o szczególnej wartości historycznej, naukowej i artystycznej i duże znaczenie dla dziedzictwa narodowego (w Jaworze, Świdnicy, Lubiążu, Henrykowie, Trzebnicy, Karpaczu Górnym, Dusznikach Zdrój, Książu 	

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transporto- wej i technicznej (w sferze technicznej)
go.		k. Wałbrzycha); - powołanie parków kulturowych jako obszarowej formy ochrony krajobrazu kulturowego (w Henrykowie, Lubiążu, Kamieńcu Żąbkowickim, Krzeszowie, Wambierzycach, Bolkowie-Świnach, Książu, Wierzchowicach-Krośnicach, Bogatyni)	
<p>3.1.3. Wieloletni Program Inwestycyjny 2007-2013 Uchwała Nr XXIV/305/08 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie zmiany w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 realizowanym przez Samorząd Województwa</p>	1. Cel: Poprawa i wyrównanie infrastrukturalnych warunków bytu mieszkańców w sferze społecznej		
		- budowa obiektów infrastruktury społecznej i obiektów turystyki <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.2 Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania wojewódzkie)</i>	
	2. Cel: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej regionu, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego województwa, przyczyniającej się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i wzrostu konkurencyjności regionu		
			- likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego (budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej i regionalnej platformy informacyjnej, dla mieszkańców i samorządów Dolnego Śląska - "e-Dolnyślask"; - modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej <i>(Uwaga: szczegółowe informacje dotyczące zadań związanych z realizacją ww. zadań podaje się w rozdz. III – 5.2 w Zestawieniach inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania wojewódzkie)</i>
	3. Cel: Budowa gospodarki opartej na wiedzy		
		- wzmocnienie potencjału innowacyjności: i utworzenie obiektów wspomagających gospodarkę opartej na wiedzy (Dolnośląskiego Parku Innowacji i Nauki S.A., Wrocławskiego Centrum Badań EIT+ sp. z o.o.)	
<p>3.1.4. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego Uchwała Nr LVII/857/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 31 sierpnia 2006 r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego</p>	Cel generalny : Rozwój systemu infrastruktury drogowej w województwie dolnośląskim w celu zaspokojenia w optymalny sposób potrzeb komunikacyjnych ludności, stworzenia warunków do rozwoju gospodarczego regionu poprzez umacnianie jego atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz szerokie włączenie województwa w system współpracy międzynarodowej w sposób wykorzystujący naturalne walory regionu – jego przygraniczne położenie i korzystne warunki do rozwoju turystyki.		
	1. Cel: Szerokie włączenie regionu we współpracę międzynarodową, a w tym przygraniczną oraz międzyregionalną poprzez budowę i modernizację głównych ciągów transportowych		
			- budowa brakującej oraz rozbudowa istniejącej infrastruktury towarzyszącej wzdłuż dróg; - budowa dróg o nowym przebiegu: autostrad A4 i A18, dróg ekspresowych S3, S5 i S8; - przebudowa dróg do kategorii drogi ekspresowej dróg krajowych nr 8 i nr 33 na odcinku Wrocław – Kłodzko - Międzyzlesie oraz dróg krajowych nr 5 i nr 3 na odcinku Kostomłoty - Bolków - Jelenia Góra; - budowa/odbudowa mostów na Nysie

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transporto- wej i technicznej (w sferze technicznej)
			<p>łuzycyckiej);</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury kolejowej o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym poprzez budowę i modernizację; - budowa/modernizacja magistral kolejowych: <ul style="list-style-type: none"> - E-30: Zgorzelec – Węglińiec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów – Przemyśl – Medyka, - E-59: Świnoujście – Szczecin – Poznań – Wrocław – Opole – Chałupki, - CE-59: Świnoujście – Szczecin – Zielona Góra – Wrocław – Jelcz-Miłoszyce – Opole, - C-59/2: Wrocław – Kamieniec Ząbkowicki – Kłodzko – Międzyzlesie, - budowa/modernizacja linii kolejowej nr 274: Wrocław – Jelenia Góra – Zgorzelec); - budowa i modernizacja infrastruktury kolejowej dostosowanej do szybkich prędkości linii w relacji Wrocław – Warszawa; - budowa linii kolej miejskiej (do Portu Lotniczego Wrocław Starachowice).
2. Cel: Dalsze podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i aktywności gospodarczej poprzez poprawę dostępu podmiotów gospodarczych do infrastruktury drogowej			
			<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa i modernizacja dróg krajowych i wojewódzkich wraz z towarzyszącą im infrastrukturą w celu poprawy obsługi transportowej regionu; - budowa systemu dróg obsługujących SSE, umożliwiającego dostęp do międzynarodowego systemu transportowego; - rozbudowa dróg lokalnych – powiatowych i gminnych w celu stworzenia warunków rozwoju rolnictwa, przemysłu rolno-spożywczego, leśnictwa, drobnego przemysłu, rzemiosła oraz usług; - rozwój logistyki, budowa centrów logistycznych i terminali przeładunkowych (terminala kontenerowego na stacji Wrocław Gądów, Dolnośląskiego Centrum Logistycznego, kolejowych terminali przeładunkowych Centrum Multimodalnego w Węglińcu, Centrum logistyczne w Głogowie i Miłkowicach k/ Legnicy).
3. Cel: Stworzenie warunków poprawy obsługi komunikacyjnej ludności			
			<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja dróg w celu poprawy dostępności komunikacyjnej do głównych ośrodków i obszarów usługowych i administracyjnych; - budowa obwodnic w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu oraz zmniejszenia jego uciążliwości dla mieszkań-

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transporto- wej i technicznej (w sferze technicznej)
			<p>ców;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa infrastruktury towarzyszącej wzdłuż dróg (w tym mostów na Odrze); - rozwój komunikacji Aglomeracyjnej Wrocławia (Połączenia kolejowe: Wołów – Wrocław Świebodzki (lub Wrocław Gł.) – Kąty Wrocławskie, Wrocław Gł. – Strzelin, Wrocław Gł. – Kobierzyce, Oława - Wrocław Gł. – Malczyce, Wrocław Gł. - Jelcz Laskowice, Wrocław Gł. – Żmigród); - modernizacja infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym – poprawa bezpieczeństwa i usuwanie wąskich gardeł (linie kolejowe: 766 Łukanów – Dąbrowa Oleśnicka, 277 Opole Groszowice – Wrocław Brochów, 289 Legnica – Rudna Gwizdanów, 311 Jelenia Góra – Szklarska Poręba, 143 Kalety – Wrocław Mikołajów, 281 relacji Oleśnica – Chojnice, 282 Miłkowice – Żary, 292 Jelcz Miłoszyce – Wrocław Osobowice, 284 Legnica – Jerzmanice Zdrój, 137 relacji Katowice - Legnica, 327 Nowa Ruda Słupiec – Ścinawka Średnia).
4. Cel: Stworzenie warunków rozwoju turystyki			
			<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa dróg różnych szczebli w celu ułatwienia dostępu do ośrodków ruchu turystycznego, uzdrowisk i do obszarów atrakcyjnych turystycznie; - rozbudowa infrastruktury turystycznej wzdłuż dróg; - budowa ścieżek rowerowych.
5. Cel: Zachowanie warunków przyrodniczych, ekologicznych, historycznych i krajobrazowych specyficznych dla regionu			
			<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa sieci drogowej w sposób minimalizujący naruszenia walorów przyrodniczych i historycznych regionu; - budowa obwodnic chroniących miejsca oznaczenia historycznym – głównie w zabytkowych centrach miejscowości; - ograniczanie ruchu samochodowego na obszarach wymagających szczególnej ochrony.
6. Cel: Rozwój infrastruktury lotnictwa cywilnego w taki sposób, aby transport ten ułatwiał rozwój gospodarczy regionu poprzez maksymalne ułatwianie kontaktów biznesowych o charakterze międzynarodowym, a także sprzyjał dostępowi ludności do systemu transportu lotniczego w celu ułatwienia kontaktów międzyludzkich i turystycznych			
			<ul style="list-style-type: none"> - przystosowanie portu lotniczego Wrocław - Strachowice do potrzeb obsługi regionu dolnośląskiego; - dostosowanie infrastruktury drogowej i kolejowej miasta Wrocław do potrzeb obsługi ww. portu; - przystosowanie lotnisk do celów biznesowych, turystycznych i sanitarnych.

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
			nych (w Lubinie i Jeleniej Górze z jego budową); - budowa nowych lotnisk sportowo-usługowych (w Grodźcu Małym k. Głogowa, Żarskiej Wsi k. Zgorzelca i Starej Kamienicy k. Jeleniej Góry); - budowa lotniska do obsługi transportowej rejonu (w Wałbrzychu- Świebodzicach); - rozbudowa i doinwestowanie istniejących lotnisk sportowych i sanitarnych (w miejscowościach takich jak: Lubin, Jelenia Góra, Szewce-Szymanów, Mirosławice, Świebodzice, Mieroszów, Jeźów Sudecki); - budowa ładówisk dla śmigłowców sanitarnych (w Głogowie i Miliczu) oraz zachowanie rezerw terenów (w Krzywej, Orsku i Bystrzycy Kłodzkiej); - pozostawienie części lotniska w Legnicy jako rezerwy pod ewentualną budowę portu lotniczego Cargo.
3.1.5. Zarządzenia w sprawie utworzenia 66 rezerwatów przyrody	utworzenie rezerwatów przyrody		
3.1.6. Rozporządzenia i zarządzenia w sprawie utworzenia 12 parków krajobrazowych	utworzenie parków krajobrazowych		
3.1.7. Rozporządzenia i uchwały w sprawie utworzenia 17 obszarów chronionego krajobrazu	utworzenie obszarów chronionego krajobrazu		

2.3.2. INNE DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
3.2.1. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 Projekt - wrzesień 2009 r.	1. Cel strategiczny: Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania		
	- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł komunalnych, przemysłowych i rolniczych		
			- rozwój i modernizacja infrastruktury techniczno-inżynierskiej w zakresie wodociągów i kanalizacji; - zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie dostarczania odpowiedniej jakości i ilości wody pitnej; - zwiększenie retencji zlewni, w szczególności cieków o dużym zagrożeniu powodziowym.
	2. Cel strategiczny: Trwała poprawa jakości powietrza atmosferycznego		
	- ograniczenie występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń powietrza		
		- ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących ze źródeł przemysłowych, - ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących ze źródeł komunalnych, szczególnie tzw. niskiej emisji; - ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących ze źródeł komunikacyj-	

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
		nych.	
	3. Cel strategiczny: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa		
		- ograniczenie występowania przekroczeń normatywnych hałasu komunikacyjnego; - ograniczenie występowania przekroczeń normatywnych hałasu przemysłowego.	
	4. Cel strategiczny: Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych		
			- ograniczanie oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego
	5. Cel strategiczny: Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia		
			- zapewnienie bezpiecznego transportu materiałów niebezpiecznych; - podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
	6. Cel strategiczny: Zintegrowana, trwale zrównoważona ochrona zasobów przyrody prowadzona w ramach racjonalnej polityki przestrzennej		
	- prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej uwzględniającej wartości przyrodnicze		
	- ochrona, rozwój oraz uporządkowanie systemu obszarów zielonych, w tym systemu obszarów prawnie chronionych; - ochrona i zwiększanie powierzchni terenów zielonych, w tym obszarów leśnych przy zachowaniu dotychczas istniejących obszarów.		
	7. Cel strategiczny: Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych zarówno pod względem ekologicznym jak i ekonomicznym		
	- rekultywacja terenów zdegradowanych; - ochrona gleb użytkowanych rolniczo		
	8. Cel strategiczny: Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie, zahamowanie nielegalnego wydobycia kopalin oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych		
			- minimalizacja presji wywieranej na środowisko w procesie wykorzystania kopalin; - ochrona złóż nieeksploatowanych poprzez uwzględnienie ich w planach zagospodarowania przestrzennego; - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnic- twa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach roz- woju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
3.2.2. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015, Uchwała Nr XI / 650 / 09 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015		<ul style="list-style-type: none"> - objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców; - objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów; - zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie regionów, w których będą wdrażane kompleksowe systemy gospodarki odpadami komunalnymi i tworzone Zakłady Zagospodarowania Odpadów; - poprawa standardów jakościowych składowisk poprzez realizację programów dostosowawczych, zawartych w pozwoleniach zintegrowanych; - budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych (PCC Rokita S.A. w Brzegu Dolnym i dla centralnego regionu gospodarki odpadami); - przygotowanie składowisk odpadów komunalnych przewidziane do funkcjonowania po 2014 r. (22 składowiska); - rekultywacji składowisk (58 składowisk); - likwidacja składowisk, które uzyskały zgodę na zamknięcie (13 składowisk); - likwidacja innych składowisk przewidzianych do zamknięcia w (51 składowisk); - likwidacja mogiłników Iwiny (Warta Bolesławiecka), Bozków, Ludwikowice I i Ludwikowice II (Nowa Ruda), Poręba (Bystrzyca Kłodzka), Składowice (Lubin), Stary Julianów (Walim), Wołów.
3.2.3. Koncepcja rozwoju turystyki aktywnej na Dolnym Śląsku, Projekt	Cel Operacyjny: Rozwój markowej infrastruktury turystyki aktywnej		
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury turystycznej pieszej (połączenie Szlaku Cystersów z odcinkami Wielkopolskim i Opolskim); - rozwój infrastruktury turystycznej rowerowej (z nowymi trasami: Wrocław-Drezno, Praga - Wrocław -Kraków, obwodnicą regionu, trasami i łącznikami w subregionach); - rozwój infrastruktury turystycznej narciarskiej (w Sudetach); - rozwój infrastruktury turystycznej konnej; - rozwój infrastruktury turystycznej wodnej (Odra, Nysa łużycka, Barycz, Bóbr, Bystrzyca, Kwisa, Oława). 	
3.2.4. Koncepcja rozwoju liniowych produktów kulturowych Dolnego Śląska ze szczególnym uwzględnieniem ich włączenia w przebieg ogólnopolskich i międzynarodowych szlaków kulturowych Projekt	Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury turystyki kulturowej		
		<ul style="list-style-type: none"> - realizacja nowych szlaków; - renowacja istniejących szlaków i połączenie ich z trasami województw sąsiednich oraz rozwój ich zaplecza (Św. Jakuba, Cystersów, Zamków Piastowskich, Szlaku Żywych Rzemiosł). 	
3.2.5. Wojewódzki Plan Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla woj. dolnośląskiego na l. 2008-2010, maj 2007 r.			<ul style="list-style-type: none"> - rozmieszczenie wyjazdowych zespołów ratownictwa medycznego wraz z rejonami operacyjnymi; - rozmieszczenie oddziałów ratunkowych wraz z obszarami działania.
3.2.6. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego Uchwała Nr XXXIX/509/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia	Cel: budowa infrastruktury innowacyjnej		
		<ul style="list-style-type: none"> - budowa centrów technologii, akredytowanych laboratoriów, centrów wzornic- 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój powszechnie dostępnych szerokopasmowych sieci informacyjnych

Lp./ Nazwa dokumentu	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze przyrodniczo-kulturowej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach ochrony dziedzictwa i rozwoju osadnic- twa (w sferze osadniczej)	Zalecenia i wnioski do uwzględnienia w kierunkach roz- woju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)
25 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Dolnośląskiej Strategii Innowacji		twa przemysłowego (w dużych mia- stach); - utworzenie i rozwój centrów doskona- łości (w dużych i średnich miastach); - utworzenie Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii we Wro- cławiu;	w regionie
3.2.7. Aktualizacja Programu rozwoju turystyki dla województwa dolnoślą- skiego Uchwała Nr 2696/III /09 Zarządu Woje- wództwa Dolnośląskiego z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie aktualizacji Programu Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego	Cel: Rozwój produktów sieciowych, w tym szlaków tematycznych	- rozwój sieciowych produktów turystyki wiejskiej, miejskiej oraz regionalnych i ponadregionalnych szlaków tematycz- nych.	
	Cel: Budowa produktów turystycznych subregionów Dolnego Śląska	- rozwój infrastruktury subregionów turystycznych	
	Cel: Rozwój jakościowej bazy oraz infrastruktury turystycznej dedykowanej na potrzeby wiodących form turystyki w region	- modernizacja i rozwój infrastruktury turystyki aktywnej i sportowej; - realizacja atrakcyjnych turystycznie przestrzeni miejskich na obszarach zde- gradowanych; - odbudowa i renowacja architektury zdrojowej (w uzdrowiskach statuto- wych); - realizacja oraz modernizacja infrastruk- tury istotnej dla rozwoju markowych produktów turystyki kulturowej regionu (w zabytkowych miastach, zespołach i obiektach); - rozbudowa i modernizacja bazy konfe- rencyjnej i wystawienniczej (w dużych ośrodkach miejskich).	
3.2.8. Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskie- go, Uchwała Nr XXXV/583/2001 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 maja 2001 r. w sprawie Strategii Rozwo- ju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego	Główne cele rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska: podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	A. Cel szczegółowy: Modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej	
		- przekształcenie struktury agrarnej; - tworzenie warunków alternatywnych źródeł dochodu	- rozwój i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych
	B. Cel szczegółowy: Rozwój turystyki i rekreacji	- ochrona środowiska przyrodniczego	- modernizacja rolnictwa
	C. Cel szczegółowy: Kształtowanie krajobrazu przyrodniczego		
		- rozwój gospodarki leśnej; - modernizacja rolnictwa; - rozwój i modernizacja funkcji rekreacyj- no-turystycznej i leczniczo- uzdrowiskowej.	- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej
	D. Cel szczegółowy: Odbudowa krajobrazu przyrodniczego	- poprawa stanu środowiska przyrodni- czego	- modernizacja rolnictwa; - rozwój gospodarki leśnej; - rozwój funkcji pozarolniczych.

RYSUNKI PROJEKTU ZMIANY PLANU

RYSUNEK NR 1A – KIERUNKI OCHRONY I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA – ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 1B – KIERUNKI OCHRONY I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA – SYSTEMY OCHRONY, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 2 - KIERUNKI ROZWOJU OSADNICTWA, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 3 - KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTU, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 4 - KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, GOSPODARKI ODPADAMI I ENERGETYKI 1 : 250 000

RYSUNEK NR 5 – KIERUNKI POPRAWY STANU OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 6 – PODSTAWOWE USTALENIA PLANU, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 7 – LOKALIZACJE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO, STANOWIĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE, 1 : 250 000

RYSUNEK NR 8 – LOKALIZACJE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO, STANOWIĄCYCH ZADANIA WOJEWÓDZKIE, 1 : 250 000